

900m

**ความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี**

นางสาวจรรยา ตังเสถียร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2553

**Political Conflicts of Sub-district Administrative Organizations
in Tha Luang District, Lop Buri Province**

Miss Jaroonsri Tungsatien

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ชื่อและนามสกุล นางสาวจรรยาศรี ตั้งเสถียร

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม

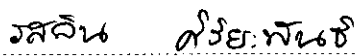
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

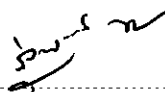
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

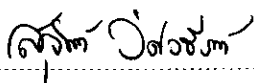
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิทวธีรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของรองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม นับตั้งแต่การให้คำแนะนำแนวทางการกำหนดหัวข้อวิจัย การตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำในการเรียบเรียง ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 2 ท่าน ไว้อย่างสูงในโอกาสนี้

ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน ได้แก่ นางสาววาสนา กิจประชากร นายไชยสิทธิ์ กิจประชากร จำสับตรีสุรเจต สุกดา และ ดร. พลวิทย์ เกิดมี ที่สละเวลาเพื่อเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ทั้ง 5 แห่ง ที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ตั้งแนวทางไว้ จนทำให้สามารถนำมาสรุปเป็นผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อไป และขอขอบคุณหัวหน้าส่วนราชการ เจ้าหน้าที่ ตลอดจนพนักงานทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ จนทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลอย่างดียิ่ง และทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่ช่วยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ทั้ง 8 ท่าน ที่เป็นกำลังใจ และช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี ได้แก่ คุณระวีวรรณ ขอบธรรม คุณสุทธิชัย ตั้งเสถียร คุณคุณเดือน ตั้งเสถียร คุณรัตนติกาล รongแหยม คุณพีรบุษ กลิ่นแค คุณบังอร แยมดี คุณนริศ จำปานิล และคุณศุภฤกษ์ ไตอ่อน และเพื่อนร่วมเดินทางที่ให้ความช่วยเหลือจนทำให้การทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงลงได้

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ส่งเสริม ให้ความรู้ ให้ความกระจ่าง เป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษาจนสำเร็จตามความปรารถนาทุกประการ

จรูญศรี ตั้งเสถียร

ตุลาคม 2553

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ผู้วิจัย นางสาวจรรยา ตังเสถียร รหัสนักศึกษา 2518000506 ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม ปีการศึกษา 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี (2) ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี (3) แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 คน นายกององค์การบริหารส่วนตำบล 5 คน และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 5 คน รวม 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและบรรยายเชิงพรรณนา

ผลของการวิจัยพบว่า (1) สาเหตุของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี คือ แนวคิดในเรื่องการกระจายอำนาจ ปึงจัญความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคล การที่บุคลากรไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน การใช้อำนาจทางการเมืองของบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบล และความไม่ชัดเจนของข้อกำหนดและกฎหมาย (2) ผลกระทบของปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ได้ส่งผลกระทบต่อ 2.1) ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย อาทิ การซื้อสิทธิ์ขายเสียง การเกิดระบบอุปถัมภ์ 2.2) ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น อาทิ การทุจริตการเลือกตั้ง ความรุนแรงในการแข่งขันทางการเมือง และการขาดความโปร่งใสในการทำงาน 2.3) การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านนโยบายและการบริหารงาน และ 2.4) ชุมชนท้องถิ่น อาทิ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ความสามัคคีในชุมชน การพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่น (3) แนวทางการแก้ไขปัญหาควรดำเนินการดังนี้ 3.1) ด้านข้อกำหนดหรือกฎหมาย ควรปรับปรุงข้อกำหนดหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคุณวุฒิและจำนวนผู้สมัครสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้รัดกุมชัดเจนยิ่งขึ้น และการจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อการตรวจสอบ 3.2) ด้านการบริหารงานควรปรับปรุงด้านงบประมาณ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการทำงาน และการจัดฝึกอบรมผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 3.3) ด้านชุมชนท้องถิ่น ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

คำสำคัญ ความขัดแย้งทางการเมือง องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลพบุรี

Thesis title: Political Conflicts of Sub-district Administrative Organizations in Tha Luang District,
Lop Buri Province

Researcher: Miss Jaroonsri Tungsatien; **ID:** 2518000506; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Rosalin Siriyaphan, Associate Professor; (2) Dr. Rungpong Jayanama, Associate Professor; **Academic year:** 2010

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) the reasons behind political conflicts within sub-district administrative organizations in Tha Luang District, Lop Buri Province; (2) the impact of those political conflicts; and (3) recommendations for resolving those political conflicts.

This was a qualitative research based on a study of related documents and in-depth interviews with a purposively selected sample of 15 persons, consisting of 5 chairmen of sub-district administrative organizations in Tha Luang District, Lop Buri Province, 5 presidents of the sub-district administrative organizations and 5 permanent secretaries of the sub-district administrative organizations. Data were analyzed and reported using content analysis and presented through descriptive analysis.

The results showed that (1) the reasons for political conflicts were concepts about the decentralization, individual differences in political beliefs, lack of response to sub-district administrative organization personnel's demands for benefits, the use of political power by people within the sub-district administrative organizations, and lack of clarity in the laws and rules. (2) The conflicts had an impact on 2.1) democratic administration, such as influencing vote buying and the system of patron-client system; 2.2) the local political system, such as influencing election fraud, violence in political competition, and lack of transparency; 2.3) the work of the sub-district administrative organizations, such as policy-making process and management; and 2.4) the local community, such as influencing people's political participation, unity in the community and the development of democracy. (3) Recommendations for resolving the conflicts are 3.1) revising laws and rules about the qualifications and number of sub-district administrative organization members, and stating their roles, responsibilities and powers more clearly, and setting up an independent organizations to inspect the work of sub-district administrative organizations; 3.2) making improvements on how the sub-district administrative organization budgets are administered and on their good governance, and offering training courses for members and administrators; and 3.3) supporting greater political participation in the communities and providing more political education.

Keywords: political conflicts, sub-district administrative organizations, Lop Buri Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดงานวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	8
แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและการปกครองส่วนท้องถิ่น	17
แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนตำบล	26
แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งและความขัดแย้งทางการเมือง	34
แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองในองค์การและพฤติกรรมการเมืองในองค์การ	55
แนวคิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางการเมือง	61
ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	85
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	85
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	89
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
ตอนที่ 1 สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล	90
ตอนที่ 2 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล	134
ตอนที่ 3 แนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมือง	169
ในองค์การบริหารส่วนตำบล	
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	189
สรุปการวิจัย	189
อภิปรายผล	202
ข้อเสนอแนะ	222
บรรณานุกรม	224
ภาคผนวก	232
ก. แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ถามกลุ่มตัวอย่าง	233
ข. รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	244
ค. ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	250
ประวัติผู้วิจัย	252

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงข้อมูลเขตการปกครอง จังหวัดลพบุรี	70
ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงข้อมูลเขตการปกครองส่วนภูมิภาคอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	72
ตารางที่ 2.3 ตารางแสดงข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	73

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	27
ภาพที่ 2.2 ภาพแสดงโครงสร้างของการบริหารงานของฝ่ายนิติบัญญัติ	28
ภาพที่ 2.3 ภาพแสดงโครงสร้างของการบริหารงานของฝ่ายบริหาร	29
ภาพที่ 2.4 ภาพแสดงโครงสร้างของการบริหารงานของพนักงานส่วนตำบล	30
ภาพที่ 2.5 ภาพแผนที่แสดงการแบ่งเขตการปกครองจังหวัดลพบุรี	69
ภาพที่ 2.6 ภาพแผนที่แสดงการแบ่งเขตการปกครองในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี	71

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการตื่นตัวเป็นอย่างมากในเรื่องของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคม โดยตั้งแต่เริ่มประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ที่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง รัฐบาลได้ให้อำนาจในการบริหารงานแก่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นองค์กรของประชาชน มีอำนาจในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในตำบลด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดระบบการควบคุม การตรวจสอบ ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ (ฝ่ายสภา) กับฝ่ายบริหาร (ผู้บริหาร) เพื่อเป็นการระดมเงินทุน งบประมาณ รายได้ ทรัพย์สินและทรัพยากรอื่น ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 “อานา ” จึงเป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ความต้องการของมนุษย์บรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้น บรรดานักการเมืองท้องถิ่น หรือข้าราชการจำนวนไม่น้อยที่ลงสู่สนามการเมือง โดยส่วนหนึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์และอำนาจ ที่เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้ระบบราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลเต็มไปด้วยการคอร์รัปชัน เกิดมีระบบอุปถัมภ์ในชนบท ที่ก่อตัวเป็นเครือข่ายของระบบหัวคะแนนของผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลพวงมาจากวงจรการซื้อเสียง การคอร์รัปชัน เพื่อถอนทุนคืน มีการสร้างเครือข่ายหัวคะแนนเพื่อซื้อเสียง การเลือกตั้งครั้งต่อไป ซึ่งนับวันได้ขยายตัวและมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

เท่าที่ผ่านมา ได้เกิดมีกระแสของความขัดแย้งอย่างมากในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่มีใครปรารถนา มักจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กรหรือบุคลากรในองค์กรนั้น ๆ มีเป้าหมายที่ขัดกันหรือแยกจากกันโดยสิ้นเชิง ความขัดแย้งไม่ได้ทำให้เกิดผลเสียแต่เพียงอย่างเดียว แต่ความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ องค์กรนั้นก็จะได้

ผลงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้น แต่ความขัดแย้งที่มุ่งจะเอาชนะกันจะเป็นด้วยเหตุผลหรือด้วยอารมณ์ก็ตาม ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็จะเกิดความเสียหายตามมาอย่างไม่คาดคิด

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีต้นตอมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ความขัดแย้งด้านข้อมูล ซึ่งเป็นปัญหาของความขัดแย้ง การแปรผลที่ผิดพลาด ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์เป็นเหตุผลแห่งการแข่งชิงผลประโยชน์ ค่าตอบแทน ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง ซึ่งเป็นเรื่องของ การแข่งชิงอำนาจ รวมถึงเรื่องกฎ ระเบียบต่าง ๆ ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นความขัดแย้งในด้านของพฤติกรรมส่วนตัว และความขัดแย้งด้านค่านิยม ซึ่งเป็นปัญหาของความขัดแย้งในด้านของระบบความเชื่อต่าง ๆ (วันชัย วัฒนศัพท์ 2547: 13-14)

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ผ่านมาในหลาย ๆ พื้นที่หรือหลายแห่ง ซึ่งมักพบว่ามีความขัดแย้งเกิดขึ้น เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ อย่างมีอิสระ และจากนโยบายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความขัดแย้งกันเพิ่มมากขึ้น จนก่อให้เกิดความเสียหายและถึงขั้นที่รุนแรงจนถึงแก่ชีวิต ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความขัดแย้งในเรื่องของการแข่งชิงผลประโยชน์ อำนาจ อิทธิพล และการจัดสรรงบประมาณ แนวคิดการเมืองท้องถิ่น และความไม่สอดคล้องของนโยบายของผู้บริหารกับการใช้อำนาจทางการเมือง โดยมีขอบในการแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งปัญหาความขัดแย้งนี้ บางกรณีอาจจะนำไปสู่ปัญหาที่รุนแรงยากแก่การแก้ไขและส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความขัดแย้งกันเพิ่มขึ้น เช่น กรณีสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดง จังหวัดชัยภูมิ ที่เกิดเหตุการณ์สมาชิก อบต. ยิงกันจนเสียชีวิต หรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ จังหวัดอ่างทอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งในด้านของผลประโยชน์และการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น (โกวิทย์ พวงงาม 2546 (ช): 191)

สิ่งหนึ่งที่ปรากฏขึ้นภายหลังที่ได้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลจะเห็นได้ว่า ในการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในสมัยแรก ๆ จะมีผู้สมัครไม่กี่รายส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งแตกต่างกับในปัจจุบันที่ปรากฏว่ามีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหารเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้การเมืองในท้องถิ่นมีการแข่งขันกันเพิ่มสูงขึ้น มีการแบ่งฝ่ายสนับสนุนผู้สมัครแต่ละคนในหมู่บ้าน ซึ่งก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งจนกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งและการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน ส่งผลกระทบต่อความสามัคคี ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านที่ไม่สามารถรวมกลุ่มกันได้ นอกจากนี้ยังพบว่าในปัจจุบันยังมีผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่บริหารกิจการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล นอกจากจะไม่ให้ความสำคัญของแผนพัฒนาตำบลแล้ว ยังเป็นการ

ปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 อีกด้วย

ความขัดแย้งอีกประการหนึ่งที่พบในการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล มักจะเกิดความขัดแย้งกันระหว่างผู้บริหารระดับนโยบาย ซึ่งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นกับพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นข้าราชการประจำในลักษณะผู้บังคับบัญชามีความขัดแย้งกับผู้ใต้บังคับบัญชา อันเนื่องมาจากสาเหตุของความแตกต่างในสภาพและลักษณะของงาน เป้าหมาย ค่านิยม การรับรู้ หรือการควบคุมที่เข้มงวดยอมทำให้ผู้ปฏิบัติมีการระมัดระวังตนเองมากขึ้น กล่าวคือผู้ปฏิบัติงานเหล่านี้จะให้ความสำคัญไปที่ความถูกต้องไม่ผิดระเบียบมากกว่าการจะคำนึงถึงการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว ดังนั้น ความล่าช้าก็จะกลายเป็นปัญหาต่อมา คือเป็นสาเหตุให้พนักงานส่วนตำบลไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริหารได้ในหลาย ๆ กรณี (อรุณ รักธรรม และประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ 2527: 96)

นอกจากนั้นแล้วพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และพนักงานส่วนตำบล ที่ได้เข้าไปเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในการจัดสรรงบประมาณ โดยการคำนึงถึงฐานะและเสียงของตน การแบ่งผลประโยชน์ หรือการใช้อำนาจและอิทธิพลส่วนตัว เพื่อผลประโยชน์ของตน และฝ่ายตน จึงเป็นสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาหรือการวางตัวไม่เหมาะสมของพนักงานส่วนตำบลที่มุ่งผลประโยชน์และความก้าวหน้าในหน้าที่การงานจนยอมที่จะปฏิบัติงานที่ผิดระเบียบ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง จนก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อตัวผู้บริหาร สมาชิก และพนักงานส่วนตำบลทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย ไม่ศรัทธาการเมืองท้องถิ่น และนำไปสู่การไม่ให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่ผู้วิจัยเลือกนำมาเป็นกรณีศึกษานั้น ซึ่งพบว่าปัญหาความขัดแย้งนั้น ได้เริ่มต้นตั้งแต่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการบริหารงานหรือในหลักการบริหารแบบใหม่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังขาดวิจยารณญาณที่ดีในการพิจารณาเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งยังไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และไม่ได้สนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนเนื่องจากระบบงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับประชาชนเองยังขาดความสนใจในกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

และที่สำคัญวิสัยทัศน์และการทัศนคติของผู้บริหารยังคับแคบ และยังยึดติดกับวัฒนธรรมในการทำงานแบบเก่าที่คิดเองทำเองมาโดยตลอด

ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงาน ทำให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำองค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป ทั้งยังจะส่งผลทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและไม่ศรัทธาต่อการเมืองท้องถิ่น อันนำไปสู่การไม่ให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัยซึ่งเคยรับราชการอยู่ใน อบต. ในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ได้สังเกตเห็นว่าทุก อบต. ย่อมมีความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นไปตามมุมมอง ตามความคิดเห็นและตามประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เพราะแต่ละ อบต. ย่อมมีโครงสร้างของระบบการทำงาน และระบบของการบริหารที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งจากการที่ได้รู้ ได้เห็น และได้สัมผัส นอกจากจะเป็นความแตกต่างของบุคคลแล้ว ยังเกิดจากพฤติกรรมของนักการเมืองท้องถิ่น และข้าราชการบางคนที่ทำให้เกิดปัญหาของความขัดแย้ง โดยเฉพาะเรื่องผลประโยชน์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้เกิดประเด็นของความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี เพื่อจะได้ทราบถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. และจะได้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ตรงประเด็นและใช้วิธีการที่ถูกต้อง อันจะเป็นข้อมูลและข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น การบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และพฤติกรรมของนักการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

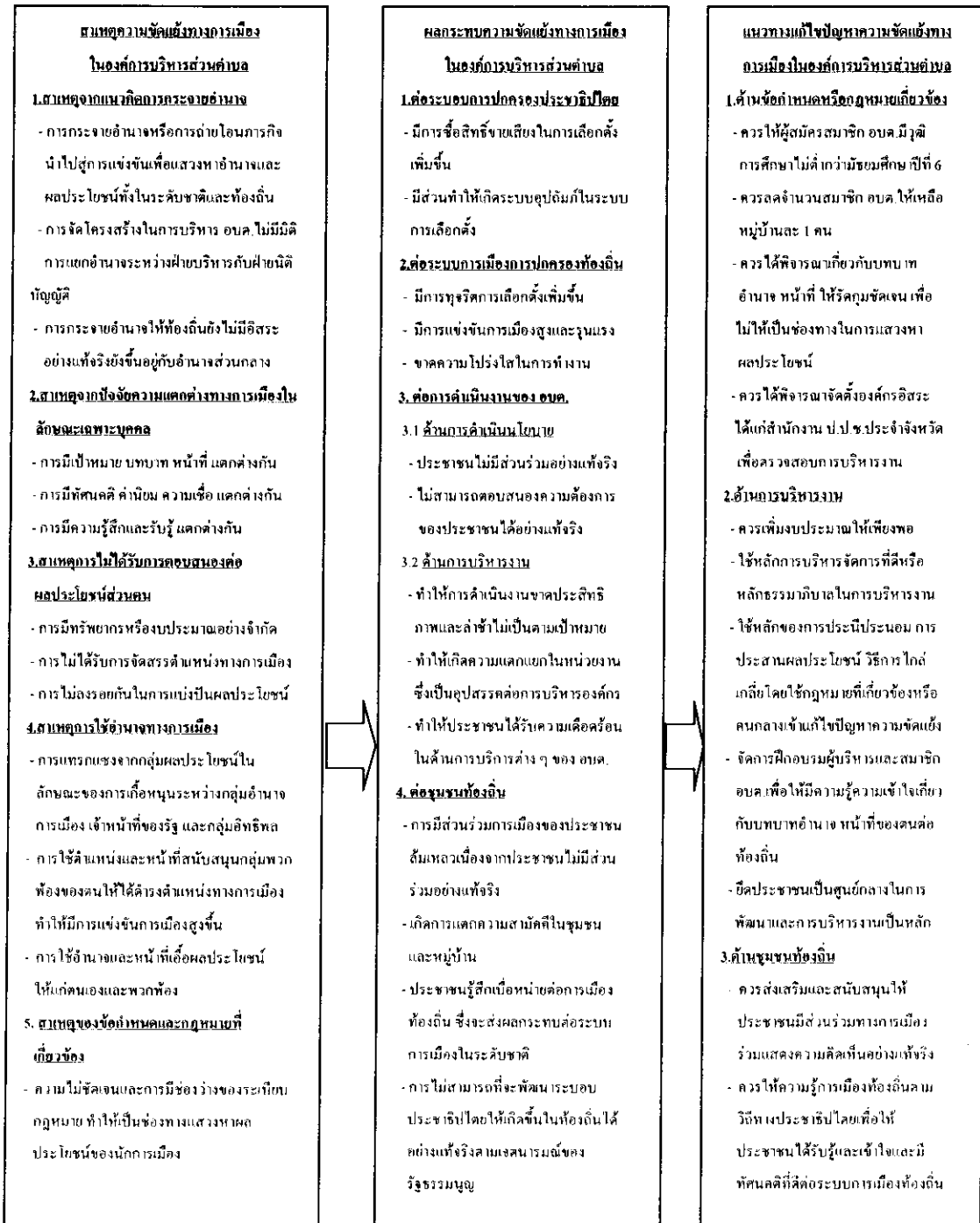
2.1 ลักษณะความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ทำให้เกิดความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์และหลักการ

2.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

2.3 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

2.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาใน 3 ด้าน คือ

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี จำนวน 5 แห่ง

4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี 5 แห่ง จำนวน 15 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ กลุ่มนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 5 คน กลุ่มประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 คน และกลุ่มปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 5 คน

4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยทำการศึกษาในเรื่องสาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล และแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

5.2 **อบต.** หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล

5.3 **นักการเมืองท้องถิ่น** หมายถึง นายกององค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

5.4 **สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล** หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

5.5 **พนักงานส่วนตำบล** หมายถึง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงสาเหตุความขัดแย้งทางการเมือง ผลกระทบความขัดแย้งทางการเมือง และ แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

6.2 ได้ความรู้เกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อาจนำไปศึกษาและทำความเข้าใจปรากฏการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการศึกษาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ค้นคว้ารวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจเบื้องต้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในกระบวนการต่อไป ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
4. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งและความขัดแย้งทางการเมือง
5. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองในองค์กรและพฤติกรรมการเมืองในองค์กร
6. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางการเมือง
7. ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ เป็นคำหรือสิ่งที่คนในสังคมไทยให้ความสนใจ และติดตามเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังที่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ. 2540 จนมาถึงฉบับ พ.ศ. 2550 ซึ่งในรัฐธรรมนูญทั้งสองนี้ได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน โดยได้กล่าวไว้ในหมวดที่ 14 ซึ่งเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมาก และมีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นหรือในระดับพื้นที่ของไทย

1.1 ความจำเป็นและความสำคัญของการกระจายอำนาจ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติที่กำหนดเป็นนโยบาย และหลักการที่สำคัญของรัฐในการกระจายอำนาจ กล่าวคือ “รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจและระบบ

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งการพัฒนาในจังหวัดให้มีความพร้อม และให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น”

ความสำคัญของการกระจายอำนาจมีเจตนารมณ์ที่มุ่งหวังให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ นอกจากนั้น ยังได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจทางด้านการปกครองไปสู่ท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหาร และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะรัฐบาลส่วนกลางจะเป็นเพียงผู้ที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย และยังเปิดโอกาสเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองไปสู่ท้องถิ่นของตน

ลิขิต ชีรเวทิน (อ้างในวิชาญ ภีบาล 2542: 15-16) ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ โดยได้กล่าวไว้ว่าการกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยสรุปได้เป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้วเป็นฐานเสริมที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในด้านการเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยโครงสร้างในการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความเป็นอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การกระจายอำนาจ จึงเป็นหลักการอย่างหนึ่งของระเบียบการปกครองประเทศโดยมีหลักการที่สำคัญ คือ การโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้คนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยอิสระภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย

1.2 ความหมายของการกระจายอำนาจ

ปธาน สุวรรณมงคล (2543: 142) ได้กล่าวถึงประเด็นแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจไว้ว่า การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบอบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐในส่วนกลาง (Decentralize) ลดเหลือภารกิจหลักเท่าที่จำเป็นและให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น เป็นการลดความสัมพันธ์ทางอำนาจ หน้าที่ระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ในขณะที่รัฐเองก็มีขีดความสามารถ และทรัพยากรที่จำกัดในการตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น ได้

ประยูร กาญจนกุล (2523: 129-135) ได้ให้ความหมาย การกระจายอำนาจปกครองว่าเป็นหลักการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่น เป็นวิธีที่รัฐมอบอำนาจในการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชา เพียงแต่ขึ้นอยู่กับราชการบริหารส่วนกลางเท่านั้น นั่นคือ รัฐมอบอำนาจในการปกครอง โดยมีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่น หรือองค์กรอันมิใช่เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการเอง โดยได้ให้คำนิยามของคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ไว้หลายลักษณะ ซึ่งสรุปลักษณะสำคัญไว้ 4 ประการ คือ

1. มีความเป็นอิสระอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางน้อยมาก
2. เป็นนิติบุคคลโดยเอกเทศ จัดตั้งโดยกฎหมายแยกจากส่วนกลาง มีขอบเขตของการปกครองที่แน่นอน และมีผู้บริหารที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น
3. มีอำนาจอิสระในด้านการคลังและจัดทำงบประมาณของตนเอง
4. มีอำนาจอิสระในการวางนโยบายและมีการบริหารของตนเอง

ธนสวรรค์ เจริญเมือง (อ้างถึงใน โกวิทย์ พวงงาม 2544: 29-30) การกระจายอำนาจหมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการกิจการหลายด้านของตนเอง ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภค การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ชีวิตและทรัพย์สิน และสภาพสิ่งแวดล้อม

สำหรับการกระจายอำนาจตามหลักรัฐศาสตร์ หมายถึง การที่รัฐบาลหรือรัฐบาลแห่งชาติกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่หน่วยงานการบริหารท้องถิ่น ให้มีอำนาจดำเนินการภายในอาณาเขตของตนเอง โดยปราศจากการแทรกแซงหรือกล่าวอิกนัยหนึ่ง คือ ให้มีอำนาจอิสระที่จะดำเนินการ แต่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลาง การกระจายอำนาจจึงเป็นเรื่องของการที่รัฐบาลมอบความรับผิดชอบบางส่วนให้แก่หน่วยงานการบริหารท้องถิ่น

นอกจากนั้นแล้ว การกระจายอำนาจจะรวมถึง การที่ประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ที่มีความพร้อมที่จะรับได้ เช่น การศึกษา รายได้ทางเศรษฐกิจชุมชน ความสนใจที่จะให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วม เป็นต้น ไม่เช่นนั้นก็จะทำให้เกิดการแย่งชิงอำนาจโดยกลุ่มคนชั้นนำเพื่อผูกขาดผลประโยชน์ทางการเมือง

ประหัต หงษ์ทองคำ (2523: 16-17) กล่าวว่า การกระจายอำนาจที่ดีจะต้องมีหลักการ ดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรเป็นนิติบุคคล
2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน
3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร
4. มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่นของตนเอง
5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เราสามารถสรุปคำนิยามความหมายของการกระจายอำนาจข้างต้นได้ว่า หมายถึง การกระจายอำนาจจากรัฐบาลไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งพิจารณาถึงอำนาจและหน้าที่ ตามภารกิจ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริการสาธารณะ ที่จะให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแทนรัฐบาล ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เป็นการแบ่งเบาภารกิจหน้าที่ของ รัฐบาลในการดูแลประชาชนที่อยู่ทั่วประเทศ นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านั้นยังมี อิสระในการดำเนินการได้ในระดับหนึ่งตามหน้าที่ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และมีตัวแทนจากประชาชน เข้ามาทำหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้ท้องถิ่นมีความคล่องตัวและมี ประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจทางการเมืองและการบริหารในการกำหนด นโยบายและการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่นตนเอง

1.3 การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสถานภาพที่เป็นส่วนหนึ่งใน องค์ภาพของรัฐ โดยมีสภาพเป็นรัฐในระดับต่ำที่สุด แต่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดย เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจซึ่งได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วน ร่วมในการปกครองตนเอง โดยมีรัฐบาลระดับกลางทำหน้าที่เพียงการกำกับดูแลองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

ในทางทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ ได้กำหนดให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ จึงจะสามารถเรียกหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม 2549: 18-21) ดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอาณาเขตที่แน่นอนและชัดเจน
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอำนาจที่เป็นอิสระ
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายรับรองมีสภาพเป็นนิติบุคคล
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง ทั้งโดยตรงและทางอ้อม
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสถานที่ที่แน่นอน มีบุคลากรการบริหารของ ท้องถิ่นเอง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยความมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ประชาชนปกครองตนเอง มีอิสระในการกำหนดการใช้จ่าย สามารถดำเนินงานและริเริ่มงานอื่น ๆ ได้ตามความต้องการของประชาชน โดยใช้ดุลยพินิจในการเลือกจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ แต่การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จได้นั้น นอกจากจะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาทำงานให้กับท้องถิ่นแล้ว การวางแผนการใช้จ่ายเงินก็มีความสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้การวางแผนการใช้จ่ายเงินสามารถที่จะสนองตอบความต้องการ และแก้ไขปัญหของประชาชนได้ในท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ดี ที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และการบริหารงบประมาณรายจ่ายซึ่งต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าในการดำเนินงาน ให้เหมาะสมกับความสามารถหรือความพร้อมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ เพราะการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบมากเกินไปอาจทำให้ท้องถิ่นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ฉะนั้น เพื่อให้การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างเหมาะสม จึงควรต้องคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. กำลังเงิน
2. กำลังคนและความสามารถเครื่องมือเครื่องใช้
3. ประโยชน์ของท้องถิ่น

ภารกิจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีความสำคัญและสะท้อนถึงระดับของการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดภารกิจและความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถกำหนดได้เป็น 3 ลักษณะ (วสันต์ เหลืองประภัสสรและมารุต วันทนากร 2547: 3-12) คือ

1. ภารกิจหน้าที่ตามบทบัญญัติในกฎหมาย (Ultra Vires) หมายถึง ภารกิจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกกำหนดโดยกฎหมายซึ่งให้อำนาจแก่หน่วยงานท้องถิ่น
2. ภารกิจหน้าที่ตามหลักความสามารถทั่วไป (General Competence) หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำภารกิจได้อย่างกว้างขวาง แต่ไม่เป็นการกระทำที่จะละเมิดต่อกฎหมาย หรือกระทบต่ออำนาจของสถาบันทางการเมืองการปกครองอื่น ๆ โดยถือหลักความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ
3. ภารกิจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย (Mandatory Delegated Function) หมายถึง ภารกิจหน้าที่ที่เป็นภารกิจของรัฐ แต่ได้มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแทน

จากภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าท้องถิ่นนั้นมีอิสระในการบริหารจัดการกิจกรรมได้ตามแนวทางของตนภายใต้อำนาจและหน้าที่ซึ่งรัฐกำหนด ทั้งนี้อาจแยกประเภทของอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. อำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ (Service public) คือ อำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่อยู่ในความอำนาจหรือควบคุมที่จัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนรวม เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น งานเกี่ยวกับสวัสดิการต่าง ๆ งานช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในท้องถิ่น เป็นต้น
2. อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบ (Police) เป็นประการหนึ่งของอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ แต่มีลักษณะที่แตกต่างจากอำนาจการจัดทำบริการสาธารณะ กล่าวคือ มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจควบคุมการใช้เสรีภาพเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อย

สำหรับจุดเปลี่ยนที่ชัดเจนของประเทศไทยในการกระจายอำนาจไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยในระหว่างของการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว สังคมไทยค่อนข้างที่จะมีการต่อสู้กันทางความคิดระหว่างกลุ่มก้าวหน้ากับกลุ่มอนุรักษนิยมที่ชัดเจน การกระจายอำนาจก็เป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในหน้าของประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญของไทย

ทั้งนี้ จากผลของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทำให้สมาคมกำนัน และผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย ต้องออกมาเคลื่อนไหวและคัดค้านเกี่ยวกับการกำหนดในสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรง เพราะส่งผลให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลต้องพ้นจากองค์การบริหารส่วนตำบล และมีเพียงบทบาทเดียวตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ โดยบทบาทงานพัฒนาท้องที่ให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล และนอกจากจะส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นของไทยแล้ว ในระบบราชการต่าง ๆ ก็ต้องตื่นตัวเพราะเนื่องจากผลของการปฏิรูประบบราชการใหม่เพื่อให้มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้บัญญัติในเรื่องการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน จนมาถึงในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ก็ไม่มีอะไรที่เปลี่ยนแปลง และยังคงใช้แนวทางตามบทบัญญัติเดิมแห่งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

1.4 ปัญหาและอุปสรรคของการกระจายอำนาจของไทย

การมองปัญหาของการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นของไทยต้องมองในหลายมิติ และที่สำคัญที่สุด คือ ผลประโยชน์ของประชาชน ที่ผ่านมารัฐบาลมักให้ความสำคัญน้อย ขอบการรวมอำนาจมากกว่าการกระจายอำนาจ ท้องถิ่นของไทยจึงต้องประสบกับปัญหาในเรื่องการ

พัฒนาการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นมาโดยตลอด สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ก็ยังคงพบปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจและต่อระบบการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ดังนี้

1. รัฐบาลที่ผ่านมาไม่จริงจังในการกระจายอำนาจ ถึงแม้จะมีแผนการกระจายอำนาจรับรองแล้วก็ตาม การถ่ายโอนอำนาจภารกิจให้ท้องถิ่นมีปัญหาจากการหวงอำนาจของส่วนกลางที่เห็นเป็นรูปธรรมมากที่สุด ได้แก่ การถ่ายโอนเงินงบประมาณเท่านั้น เนื่องจากมีกฎหมายบังคับไว้
2. ผู้บริหารท้องถิ่น สถาท้องถิ่น ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของตนเอง ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะในเรื่องการให้บริการแก่ประชาชน ขาดการประสานงานและความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น ถ้าเป็นคนละฝ่ายกันยิ่งจะไม่ให้ความสนใจเลย เพราะยังไม่เข้าใจในการเป็นผู้แทนของประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
3. บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ล้วนมาจากระบบอุปถัมภ์ ขาดคนที่มีความรู้ และความสามารถในการบริหาร ขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประชาชน เพราะขาดอิสระทางความคิดต้องรับฟังนโยบายจากผู้บริหารเท่านั้น
4. มีการทุจริตคอร์รัปชันมาก ทั้ง ๆ ที่มีการกำกับและดูแลโดยผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และยังมีหน่วยงานสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลได้นำมาเป็นข้ออ้างในการพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนไปสู่ท้องถิ่น
5. อิทธิพลของท้องถิ่นยังมีอยู่มาก ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการสนับสนุนและเอื้อประโยชน์จากผู้บริหารท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น การบุกรุกที่ดินสาธารณะ เป็นต้น
6. ความซับซ้อนของการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ระหว่างรัฐบาล ส่วนกลางกับท้องถิ่นทำให้เกิดความสับสน แยกไม่ออกว่าอะไรเป็นบริการของรัฐ และอะไรที่เป็นของท้องถิ่นที่รับผิดชอบอยู่ จึงเป็นเหตุให้ประชาชนยังไม่ค่อยที่จะเข้าใจในเรื่องของการกระจายอำนาจมากนัก
7. วิธีการจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะเงินอุดหนุนให้แก่ท้องถิ่นไม่มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าท้องถิ่นที่มีทรัพยากรของตนเองมากมีรายได้ดี และมีเศรษฐกิจดี แต่รัฐบาลก็ยังให้เงินอุดหนุนอยู่ ในขณะที่เดียวกันกับท้องถิ่นขนาดเล็กที่มีรายได้น้อย และไม่มีแหล่งของรายได้ท้องถิ่นในพื้นที่ที่ได้รับเงินอุดหนุน ซึ่งบางที่ได้น้อยกว่าท้องถิ่นที่มีรายได้มาก ทั้งนี้เนื่องจากการพิจารณาจัดสรรงบประมาณยังคงใช้เกณฑ์การจัดสรรตามขนาดของ อบต. ตามจำนวนประชากร และตามขนาดของพื้นที่ของ อบต. นั้น

1.5 ประชาธิปไตยกับแนวทางการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจเป็นสิ่งที่มีerkกล่าวถึงกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากที่มีการปฏิรูปการปกครองตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งได้มีการบัญญัติให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เป็นผลให้เกิดพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยมีคณะกรรมการการกระจายอำนาจเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานของราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค รวมทั้งการถ่ายโอนงบประมาณตามสัดส่วนและระยะเวลาที่บัญญัติไว้ ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ก็ยังคงใช้หลักการเดียวกันกับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

การถ่ายโอนการจัดการบริการสาธารณะ ที่เป็นภารกิจที่รัฐบาลจะต้องมีการดำเนินงานภายหลังจากที่ได้มีการถ่ายโอนภารกิจการบริหารการปกครองและการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว กลับมีกระแสการต่อต้านคัดค้านจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย ด้วยเหตุผลประการสำคัญมาจากการขาดศักยภาพและความไม่ความพร้อมของท้องถิ่น ตลอดจนความไม่โปร่งใสในการบริหารงาน และขาดการตรวจสอบในการบริหารงาน จนก่อให้เกิดผลเสียและกลายเป็นความขัดแย้งทางการเมืองของท้องถิ่นหลาย ๆ แห่งในปัจจุบันนี้

ทั้งนี้ ในสภาพของการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบัน ยังคงมีเรื่องของผลประโยชน์ที่ทับซ้อน ความไม่โปร่งใส การทุจริต และการขาดประสิทธิภาพในการทำงานอยู่มาก รวมถึงวิธีการปฏิบัติราชการของท้องถิ่นที่ยังหย่อนประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ท้องถิ่นในอดีตที่ผ่านมาก็ไม่เคยมีปรากฏว่ามีการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและตรวจสอบ ขณะที่ประชาชนเองก็ยังคงมีความไม่ไว้วางใจการทำงาน อีกทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมที่มีความต่อเนื่องอย่างจริงจัง การควบคุมการทำงานและความโปร่งใสในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นล้วนแล้วแต่ขึ้นอยู่กับกลไกการตรวจสอบอย่างเป็นทางการตามที่กฎหมายบังคับเอาไว้ให้ทำทั้งสิ้น ในขณะที่การตรวจสอบด้านอื่น ๆ อย่างไม่เป็นทางการ โดยภาคประชาสังคมหรือภาคประชาชนกลับมีน้อยมาก

ปัญหาดังกล่าวล้วนมีรากฐานมาจากกระบวนการทัศน์ในการกระจายอำนาจของไทย ที่ได้นำเอาการกระจายอำนาจมาใช้ในฐานะที่เป็นแนวคิดประชาธิปไตย โดยสังคมส่วนใหญ่ของไทยมักมองว่าเมื่อมีการกระจายอำนาจก็จะมีความเป็นประชาธิปไตย จึงได้นำเอาวิธีการกระจายอำนาจมาใส่ไว้ในแนวคิดในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีการกระจายอำนาจโดยผ่านองค์กรต่าง ๆ เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นต้น การกระจายอำนาจจึงถูกวางไว้ให้อยู่ในฐานะที่เป็นแนวคิดที่นิยามไว้ว่า **“การกระจายอำนาจคือประชาธิปไตย”** แต่ไม่ได้ใช้หลักการกระจายอำนาจในฐานะที่เป็นเทคนิคหรือวิธีการเพื่อที่จะให้

ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแท้จริงตามสิทธิที่ตนเองมีอยู่ ในที่สุดแล้วการกระจายอำนาจก็กลับกลายเป็นการรวมศูนย์อำนาจเพราะยังมีการเลือกตั้งตัวแทนประชาชนให้เข้าไปทำหน้าที่ในสภาท้องถิ่นรวมถึงการเพิ่มบทบาทหรือการส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางมาเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการกำกับและดูแลเรื่องต่าง ๆ ในท้องถิ่นอยู่

อาจกล่าวได้ว่า ประชาธิปไตยได้อาศัยหลักการกระจายอำนาจที่อ้างว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยภายใต้รูปแบบการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจ ดังนั้น การกระจายอำนาจของไทยจึงเป็นเพียงการกระจายอำนาจในระดับรากหญ้าเท่านั้น ประกอบกับปัจจัยของความไม่พร้อมของประชาชน จึงทำให้ไม่มีประสิทธิภาพตามแบบเดิมและยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณมากกว่าเดิมอีกด้วย นอกนั้นยังมีการทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่โปร่งใสในการบริหารงาน จนเกิดเป็นความขัดแย้งในท้องถิ่นนำไปสู่ความล้มเหลวของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย แต่ไม่ใช่เรื่องเดียวกันกับประชาธิปไตย ซึ่งโดยแท้จริงแล้วเราอาจใช้วิธีการอื่น ๆ ในการสร้างความเป็นประชาธิปไตยได้ตามบริบทของสภาพแวดล้อมและเวลาของแต่ละสังคม และไม่ควรที่จะยึดหลักการที่ว่าการกระจายอำนาจจะต้องมีรูปแบบเดียวกันทั้งประเทศและพร้อมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาอย่างเช่นในปัจจุบันนี้ เช่น ปัญหาการคอร์รัปชัน ปัญหาขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ปัญหาขาดความสนใจและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบอย่างแท้จริง เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้เป็นสาเหตุที่นำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน หรือระหว่างสมาชิกท้องถิ่นด้วยกันเอง จนไม่สามารถที่จะบริหารงานและได้รับความร่วมมือจากประชาชนตามนโยบายที่กำหนดไว้ได้ การแทรกแซงทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มนายทุน บรรดานักการเมืองที่มีอิทธิพลในพื้นที่ทุกระดับ ทั้งนี้เพื่อให้ตนเองมีอำนาจทางการเมืองปกครอง อันจะทำให้เกิดผลเสียที่สูง เพราะอำนาจนี้ยากแก่การตรวจสอบจากประชาชน

นับตั้งแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ประเทศไทยก็ได้นำเอาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยเข้ามาใช้ โดยลอกเลียนมาจากประเทศทางแถบตะวันตก ซึ่งทำให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองการปกครองด้านโครงสร้างอย่างมากมาย แต่มิได้มีการเตรียมการที่จะเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความสอดคล้องกัน โครงสร้างทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น วัฒนธรรมทางการเมือง การให้ความรู้แก่ประชาชนในทางการเมือง และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของการปกครองแบบประชาธิปไตย อีกทั้งยังไม่มี การปรับปรุงและเตรียมการพื้นฐานทางการเมืองที่เหมาะสม โดยใช้การกระจายอำนาจให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเสมือนหนึ่งเป็นแบบฝึกหัดของประชาธิปไตย จึงได้ส่งผลให้ระบอบประชาธิปไตยของไทยไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาทางการเมือง การ

ถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นบทพิสูจน์ว่า “การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จะถูกใช้เป็นการ หรือ เป็นเพียงแนวคิดเพื่อไว้อ้างถึงความเป็นประชาธิปไตย” เท่านั้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและการปกครองส่วนท้องถิ่น

หากพิจารณาทางด้านการเมืองการปกครองนั้น ถือได้ว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันฝึกสอน เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมได้เสียในการปกครอง เกิดความรับผิดชอบและห่วงใยต่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเชื่อมโยงในการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยในอนาคตได้

2.1 ความหมายและความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.1 ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

วิลเลียม เอ โรบสัน (William A. Robson) ได้นิยาม คำว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร และต้องไม่มาจนส่งผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย และมีองค์การที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

วิลเลียม วี ฮอลเลย์เวย์ (William V. Holleyway) อ้างถึงในชววงศ์ ฉายะบุตร (2539: 11) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอนมีประชากรตามหลักที่ได้กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

ประยัค หงษ์ทองคำ นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อเป็นการสนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตัวของเขาเอง (ปธาน สุวรรณมงคล 2547: 2)

อุทัย หิรัญโต (2523: 2) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง การจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่าง โดยให้มีการดำเนินการกันเองเพื่อเป็นการบำบัดความต้องการ การบริหารงานท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ และผู้บริหารที่ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งมี

ความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องคุ้มครองด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐสภาได้ เพราะการปกครองเป็นสิ่งที่มีรัฐทำให้เกิดขึ้น

จากนิยามของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว สรุปได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นที่รัฐตั้งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างเป็นอิสระ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นโดยประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลอีกทอดหนึ่ง แต่ไม่ได้แยกหรือกลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่ประการใด

2.1.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

- 1) การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อำนวยนำไปสู่ความศรัทธาเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย
- 2) การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภารกิจของรัฐบาล
- 3) การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเป็นโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกต่อท้องถิ่นและช่วยกันแก้ไขปัญหของท้องถิ่นของตน
- 4) การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ
- 5) การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง และการบริหารของประเทศในอนาคต

2.2 ลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะสำคัญหลายประการ (ปธาน สุวรรณมงคล 2547: 4) ดังนี้

2.2.1 เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอำนาจของกฎหมาย การเป็นนิติบุคคลจึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมาย สำหรับการปกครองท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้น ๆ และสามารถก่อหนี้ผูกพันทางกฎหมายได้

2.2.2 มีอำนาจและหน้าที่เฉพาะ จะมีการดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการระบุน้ำที่ไว้โดยชัดเจน หรืออาจเป็นการระบุน้ำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถริเริ่มทำกิจการใด ๆ ที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้

2.2.3 มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น จะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ส่วนผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน หรือมาจากการเลือกตั้งทางอ้อมโดยสภาเป็นผู้เลือกผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นก็ได้ ตามที่กฎหมายกำหนด

2.2.4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อม เช่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงการเลือกตั้ง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การริเริ่มกฎหมายการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งต่อไป การให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น หากในท้องถิ่นใดที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเข้มแข็ง จะทำให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมาก และมีความโปร่งใสในการทำงานตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างเข้มแข็ง

2.2.5 มีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ สาระสำคัญประการหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถที่จะดำเนินงานในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามนโยบายและตามเป้าหมายที่ได้กำหนด ความเป็นอิสระในการบริหารงานในที่นี้ หมายถึง อำนาจในการตัดสินใจดำเนินการในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย โดยที่รัฐบาลกลางควรมีหน้าที่เพียงสนับสนุนส่งเสริมและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าการควบคุมอย่างใกล้ชิด

2.2.6 มีอำนาจในการจัดหารายได้และใช้จ่ายรายได้โดยอิสระตามสมควร การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะบังเกิดผลดีต่อท้องถิ่น โดยส่วนรวมต้องมีอำนาจในการจัดหารายได้ภายในท้องถิ่นของตนเองอย่างเพียงพอต่อการบริหารงาน กล่าวคือ มีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บเอง ได้นอกเหนือจากรายได้ที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลกลาง และมีอิสระตามสมควรในการใช้จ่ายเงินรายได้ของท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2.2.7 มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐและจัดตั้งโดยรัฐ มีกฎหมายรองรับ มีองค์กรที่เป็นอิสระเด็ดขาดจากรัฐ ดังนั้น การกำกับดูแลจึงเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จำเป็น เพื่อให้การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การกำกับดูแลของรัฐต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

2.3 บทบาทของการปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยทั่วไปการปกครองท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญ (ปธาน สุวรรณมงคล 2547: 7-8) ดังนี้

2.3.1 บทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาการเมือง ในฐานะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันทางการเมืองหนึ่ง จึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ที่เป็นของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แนะนำติดตาม ตรวจสอบ การปฏิบัติของคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดอย่างมีความรับผิดชอบและโปร่งใส

2.3.2 บทบาทจัดให้มีการบริการสาธารณะ ในฐานะที่เป็นองค์กรที่ได้รับมอบหมายภารกิจจากรัฐบาลกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำหน้าที่ในการจัดให้มีการบริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น การบริการสาธารณสุข ปลูก โคร่งสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำและระบบประปา การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งการให้การบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่ประชาชน เช่น การจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน การสาธารณสุข เป็นต้น

2.3.3 บทบาทในการกระตุ้นการพัฒนาท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญในการระดมความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชน และการกระตุ้นชุมชนท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ที่คณะผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันกำหนด โดยเฉพาะการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเป็นผู้สร้างบรรยากาศให้เกิดการลงทุนจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ

2.3.4 บทบาทในการประสาน การปกครองท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นองค์กรสำคัญที่ทำหน้าที่ประสานระหว่างนโยบายของรัฐบาลกับนโยบายของคณะผู้บริหาร ที่มาจากสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับทั้งท้องถิ่นและประเทศชาติโดยส่วนรวม

2.3.5 บทบาทในการให้ความคุ้มครอง การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทในการให้ความคุ้มครอง ปกป้องสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในท้องถิ่นด้วยกัน เช่น การดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เป็นต้น

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ไม่ว่าจะปกครองด้วยระบบใดก็ตาม ต่างก็มีความต้องการที่จะจัดการและบริหารประเทศให้เป็นประเทศที่มีการพัฒนาในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้าน

การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตลอด จนการพัฒนาประชากรให้มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดี สำหรับประเทศที่มีการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยนั้น นอกจากความต้องการดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่าหลักการที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดระเบียบการปกครองประเทศตามอุดมการณ์ของระบอบประชาธิปไตยก็คือ “การกระจายอำนาจการปกครอง” ซึ่งรัฐบาลทุกประเทศจะต้องจัดให้มีและส่งเสริมการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันการเมืองระดับพื้นฐานที่จะฝึกฝนให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจในกลไกและกระบวนการการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งหลักการสำคัญในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองจึงเกิดขึ้นจากความจำเป็น 2 ประการ (ปธาน สุวรรณมงคล และฐปนรรต พรหมอินทร์ 2537: 3-4) คือ

2.4.1 ความจำเป็นในการจัดการปกครองท้องถิ่น ประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความต้องการการสนับสนุนจากประชาชนถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง ซึ่งวิธีการหนึ่งก็คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองด้วยการเสนอแนะความต้องการ การเลือกสรรตัวแทนของตนเพื่อดำเนินการต่าง ๆ ในอันที่จะก่อประโยชน์แก่ส่วนรวม และการควบคุมตัวแทนของตนให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามที่ประชาชนต้องการ

อย่างไรก็ตามการเมืองในระดับประเทศนั้นแม้จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ เช่น การเลือกตั้ง หรือการร่วมแสดงความคิดเห็น เป็นต้น แต่การเข้าไปมีส่วนร่วมดังกล่าวยังไม่เป็นการเพียงพอ เพราะการเมืองในระดับดังกล่าวมีขอบเขตที่กว้างขวางเกินไปขณะเดียวกันการดำเนินกิจการของสถาบันต่าง ๆ ก็ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชนได้อย่างแท้จริง ดังนั้น เพื่อให้การจัดบริการของรัฐได้ตรงกับความต้องการของชุมชน และเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อส่วนรวม รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยจึงควรจัดให้มีการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นขึ้น

2.4.2 ความจำเป็นในการกระจายอำนาจในการปกครอง แม้ว่ารัฐบาลของประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มในการที่จะกระชับและรวมอำนาจการปกครองเข้าสู่ส่วนกลาง เพื่อประโยชน์ในแง่ของเสถียรภาพความมั่นคง หรือโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยส่วนรวมแต่การกระทำดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะความต้องการในด้านต่าง ๆ ของประชาชนในระดับท้องถิ่น ความจำเป็นที่จะต้องกระจายผลประโยชน์และการให้บริการไปยังท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเองบางส่วนจึงต้องเกิดขึ้น ซึ่งอันความจำเป็นเหล่านี้นี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุของลักษณะภูมิประเทศที่มีความกว้างใหญ่

ความแตกต่างกันทางด้านของวัฒนธรรมและประชากร ความสามารถด้านการบริหารที่รัฐบาลกลางรวมอำนาจไว้ทำให้การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ทุกเรื่องเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพ และรวมถึงความต้องการของประชาชนที่รัฐบาลกลางไม่สามารถเข้าใจในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ซึ่งในประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ ธเนศวร์ เจริญเมือง (อ้างในศุภสวัสดิ์ ชัชวาล 2548: 8) ได้อธิบายว่า ในประวัติศาสตร์ของโลกตะวันตก ได้มีแนวคิดที่แตกต่างกันไปโดยแยกออกเป็น 3 สำนัก ซึ่งผิดกับสังคมไทยที่มีเพียงความคิดเห็นเดียว นั่นคือ ทุกฝ่ายชอบที่จะกล่าวว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง แต่ทว่าในทางปฏิบัติกลับไม่มีลักษณะเช่นนี้ สำหรับความเห็นของสำนักต่าง ๆ มีดังนี้

สำนักแรก เป็นแนวคิดของฝ่ายคัดค้านการปกครองตนเองของท้องถิ่น โดยเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นหลักการที่ขัดขวางระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้ง เนื่องจากเห็นว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นกับระบอบประชาธิปไตยนั้นมีความขัดแย้งกันอย่างสิ้นเชิง ผลที่ตามมาคือระบบการบริหารประเทศบนพื้นฐานของแนวคิดดังกล่าวจึงเป็นระบบการรวมศูนย์อำนาจ

สำนักที่สอง เห็นว่าหลักการประชาธิปไตย ได้แก่ การปกครองโดยเสียงข้างมาก และความเสมอภาคนั้น ไม่อาจตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เพราะเนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะที่คับแคบเห็นแก่ท้องถิ่นของตนเป็นหลัก มีแนวคิดที่หลากหลายและที่สำคัญมีแนวโน้มที่จะเป็นแบบคณาธิปไตย และมีลักษณะที่ฉ้อฉลทางอำนาจ และเห็นว่าระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นไม่จำเป็นต้องมีการปกครองท้องถิ่นก็ได้ เนื่องจากองค์กรเหล่านั้นอาจจะแตกแยกกันและไม่นิยมความเสมอภาค และขัดแย้งกับเจตนารมณ์โดยส่วนรวม

สำนักที่สาม เห็นว่าระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเกี่ยวพันกันอย่างยิ่ง ประชาชนต้องมีเสรีภาพ ประชาชนซึ่งเสียภาษีต้องมีสิทธิมีเสียงในการบริหารบ้านเมือง ต้องรู้ว่าผู้บริหารต้องทำอะไร ผู้บริหารควรหรือกับประชาชนในกิจการสาธารณะต่าง ๆ ไม่ว่าประชาชนจะอยู่ในเมืองหรือหมู่บ้านล้วนมีเสรีภาพในการบริหารท้องถิ่นเพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นเอง โดยเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นมีความจำเป็นในระบอบประชาธิปไตย และเห็นว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ออกความเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการกับชุมชนของตนเอง

2.5 บทบาทการปกครองท้องถิ่นต่อการพัฒนาประชาธิปไตยระดับชุมชนและระดับประเทศ

แนวคิดต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหลายฝ่ายที่มีความคิดที่แตกต่างกันบ้าง นั่นคือ การมองว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีลักษณะที่เป็นประชาธิปไตย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการปกครองในระดับชาติ สำหรับในปัจจุบันฝ่ายที่เห็นว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประชาธิปไตย โดยพื้นฐานที่ผู้นำท้องถิ่นควรมาจากการเลือกตั้งและการปกครองท้องถิ่นนี้จะมีส่วนส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยระดับชาติซึ่งเป็นความคิดในเชิงบวกที่ได้รับความนิยมโดยทั่วไปและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง หลักการและบทบาทการปกครองส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย ดังนี้

ประการแรก ก่อให้เกิดการกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้การปกครองท้องถิ่นซึ่งมีผู้นำมาจากการเลือกตั้ง เริ่มตั้งแต่การกระตุ้นความสนใจของประชาชน และการที่ผู้นำเหล่านั้นมาจากการเลือกตั้งเสนอ นโยบายให้ประชาชนได้ทราบ ได้คิดและ ได้มีการโต้เถียงกันและตัดสินใจเลือก ย่อมส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

ประการที่สอง ก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อผู้นำประชาชน เนื่องจากประชาชนนั้นเป็นผู้เลือกตั้งตัวแทนของตน ซึ่งตัวแทนเหล่านั้นจึงต้องมีความรับผิดชอบในแง่ที่ว่าพวกเขาเข้าไปทำงานอะไร ผลงานเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือส่วนตัว เป็นต้น

ประการที่สาม การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะขจัดระบบเผด็จการของรัฐบาล กล่าวคือ เมื่อมีการกระจายอำนาจมากขึ้นท้องถิ่นจะมีความเข้มแข็ง การยึดอำนาจหรือการใช้อำนาจเผด็จการจากส่วนกลางจึงเป็นไปได้ยาก

ประการที่สี่ การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ การเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่นทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับสูงขึ้น

ประการที่ห้า การสร้างประชาธิปไตยหรือการพัฒนาการเมืองที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน จากนั้นจึงขยายไปในระดับประเทศ

ประการที่หก การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเมืองของประชาชน เมื่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองและประชาชนก็จะเกิดความผูกพัน และมีความใส่ใจการเมืองการปกครองมากขึ้นเพราะการบริหารการเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของประชาชน

2.6 ปัญหาการปกครองท้องถิ่นไทย

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยได้มีการพัฒนาอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ เช่นเดียวกับการปกครองแบบประชาธิปไตย ทำให้การปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความเข้มแข็ง ไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท้องถิ่นเท่าที่ควร ซึ่งในภาพรวมของปัญหาการปกครองท้องถิ่นของไทยสรุปได้ (ปธาน สุวรรณมงคล 2547: 50-54) ดังนี้

2.6.1 ขาดความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ความเป็นอิสระในการปกครอง ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ประชาชนจะสามารถบริหารจัดการท้องถิ่นของตนได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น แต่ในกรณีของประเทศไทยการปกครองท้องถิ่นภายใต้ระบบการเมือง จะมีการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง การบริหารไว้ที่ผู้มีอำนาจรัฐในส่วนกลางอย่างมาก เป็นเหตุให้ผู้มีอำนาจรัฐไม่มีเจตนารมณ์ทางการเมืองที่จะส่งเสริมการปกครองตนเองของประชาชนอย่างจริงจัง จึงเป็นอุปสรรคต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องมีการกระจายอำนาจจากศูนย์กลางไปให้ท้องถิ่นต่าง ๆ ได้มีอิสระในการปกครองตนเอง

ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จึงเป็นเพียงการทำให้เกิดโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของประชาธิปไตย ความเป็นอิสระในการปกครองตนเองมิได้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ดังปรากฏให้เห็นในกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวกับการบริหาร การบริหารบุคคล การใช้จ่ายเงินรายได้ของท้องถิ่นที่ส่วนกลางกำหนดขึ้นมาเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามนั้นเน้นการควบคุมกำกับเป็นสำคัญ

2.6.2 ขาดความชัดเจนและความต่อเนื่องในการแปลงนโยบายของรัฐบาลด้านการปกครองท้องถิ่น เมื่อพิจารณานโยบายในส่วนที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมา จะพบว่า ได้มีการกล่าวถึงการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นเรื่อยมา แต่นโยบายดังกล่าวได้เขียนไว้กว้าง ๆ ขาดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ที่จะกำหนดทิศทางที่ชัดเจนและมีการนำไปสู่การปฏิบัติได้โดยเฉพาะ อย่างยิ่งเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้ง ทำให้ขาดการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง รวมถึงไม่มีแผนที่จะรองรับการแปลงนโยบายที่เป็นรูปธรรม ทำให้การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นเป็นไปอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ และนำไปสู่การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นอย่างไร้ทิศทาง ส่งผลให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบการปกครองท้องถิ่นตั้งแต่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

2.6.3 ความหลากหลายและความสับสนของรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันการปกครองท้องถิ่นของไทยมี 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งทำให้เกิดความสับสน โดยเฉพาะด้านการรับผิดชอบในเขตพื้นที่ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีพื้นที่ทับซ้อนกัน กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีพื้นที่รับผิดชอบทั้งจังหวัด ขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งในจังหวัดก็มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะมีความพยายามในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเกิดความคลุมเครือ ไม่ชัดเจนทำให้เกิดความสับสนอยู่

2.6.4 ความอ่อนแอขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสาเหตุที่สำคัญมาจากการเมือง การบริหารแบบรวมศูนย์ของรัฐบาลไทย เนื่องจากรัฐไม่ได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการพัฒนาที่เข้มแข็ง จะเห็นได้ว่าปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีรายได้เพียงพอที่จะบริหารงาน เป็นปัญหาที่มีการกล่าวถึงมาโดยตลอด เป็นเหตุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องพึ่งพิงเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จนทำให้ขาดอิสระในการบริหารงาน นอกจากนั้นแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดกำลังคนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กและมีรายได้น้อย

2.6.5 ผู้มีอิทธิพลในการเมืองท้องถิ่น ประเด็นของผู้มีอิทธิพลที่ผูกขาดการเมือง หรือการแย่งชิงกันของกลุ่มอิทธิพลท้องถิ่นในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยใช้วิธีการที่รุนแรง หรือไม่ถูกกฎหมาย เพื่อเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์จากการทำหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยที่นักการเมืองท้องถิ่นจำนวนมากที่มีภูมิหลังเป็นนักธุรกิจ ผู้รับเหมาก่อสร้าง เกิดการแย่งชิงกันเพื่อเข้าไปบริหารองค์กร มีการใช้อิทธิพลนอกกฎหมายเพื่อเอาชนะการเลือกตั้ง ซึ่งมีปรากฏให้เห็นเพิ่มมากขึ้น เมื่อรัฐจัดสรรรายได้ให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นก็เกิดเป็นความไม่โปร่งใสของผู้เข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารองค์กรขยายวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากการกำกับดูแลของรัฐยังขาดประสิทธิภาพ และประชาชนยังขาดความเข้มแข็งในการทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ การทำงานของผู้บริหารของท้องถิ่น ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ที่จัดสรรให้ท้องถิ่นเป็นจำนวนมากโดยที่ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร

2.6.6 การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นยังมีขอบเขตจำกัด การมีส่วนร่วมของประชาชนนับว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย เพราะจะทำให้ผู้ที่ใช้อำนาจในการบริหารมีความรับผิดชอบต่อระมัดระวังในการใช้อำนาจ โดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ในทางตรงกันข้ามหากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในขอบเขตที่จำกัด ก็จะส่งผลให้ผู้มีอำนาจใช้อำนาจเกินขอบเขต มุ่งหาแต่

ผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม สำหรับการปกครองท้องถิ่นของไทยยังนับได้ว่ามีขอบเขตที่จำกัด ถึงแม้ว่าในระยะหลังประชาชนจะมีความรู้สึกตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้นก็ตาม แต่การกำกับดูแลและการตรวจสอบผู้บริหารท้องถิ่นของประชาชนก็ยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร

การเมืองท้องถิ่นปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงขึ้นและรุนแรง เนื่องจากมีบทบาทและผลประโยชน์ในท้องถิ่นมีเพิ่มขึ้น โดยที่พรรคการเมืองในระดับชาติจะเข้าไปให้การสนับสนุนกลุ่มการเมืองระดับท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานการเมืองในระดับชาติต่อไป โดยการสนับสนุนทางการเมืองและการเงินในการหาเสียงเลือกตั้งอีกด้วย ซึ่งพัฒนาการเช่นนี้ หากมองในแง่มุมหนึ่งเป็นการพัฒนาการที่สำคัญที่จะทำให้การเมืองในระดับท้องถิ่นกลายเป็นการเมืองที่เป็นฐานรากของการเมืองในระดับ ประเทศ และเป็นผลผลิตนักการเมืองระดับชาติต่อไป แต่หากไม่มีกลไกในการกำกับและดูแลการเมืองการปกครองท้องถิ่นก็จะกลายเป็นเวทีการต่อสู้เพื่อแย่งชิงฐานการเมืองระหว่างพรรคการเมือง และจะก่อให้เกิดความขัดแย้งสูงจน จนถึงขั้นการใช้วิธีการที่รุนแรงเพื่อให้ได้ชัยชนะในการเลือกตั้ง

3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

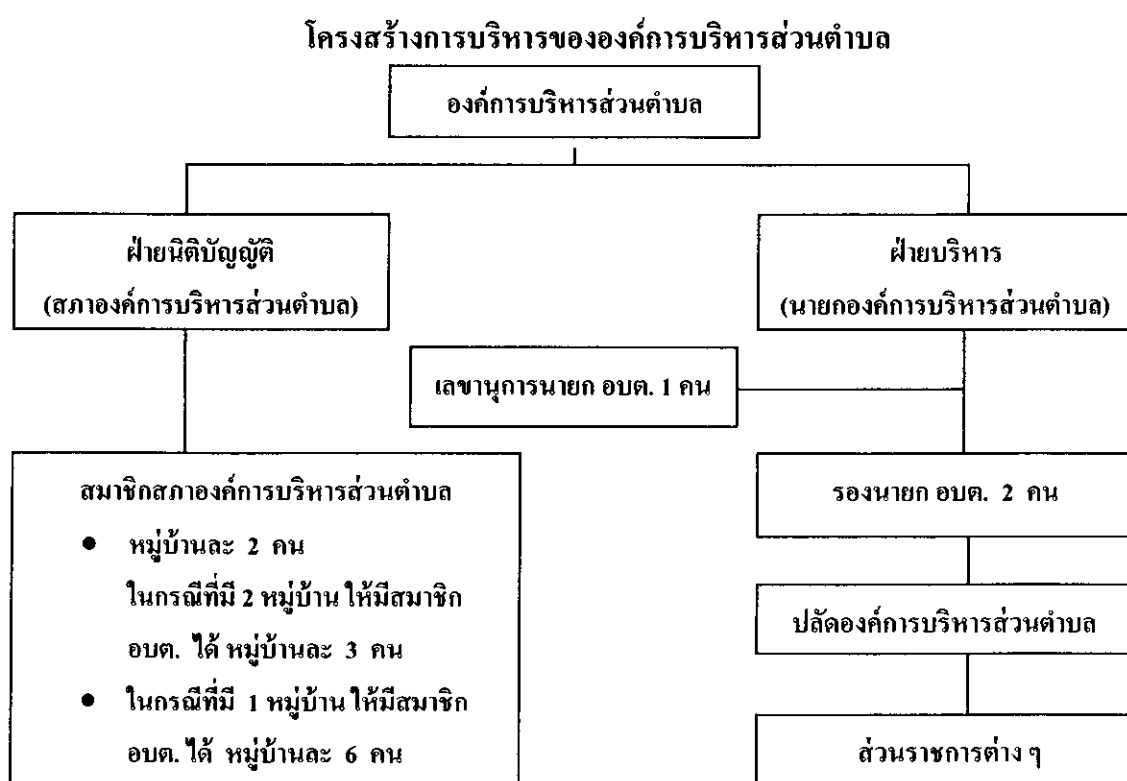
3.1 ที่มาและวิวัฒนาการขององค์การบริหารส่วนตำบล

หลังจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬใน พ.ศ. 2535 กระแสการปฏิรูปการเมืองได้ก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการร้องเรียนให้มีการปฏิรูปการเมืองในหลาย ๆ ด้าน และด้านหนึ่งคือการเรียกร้องให้มีการกระจายอำนาจ ดังนั้น ใน พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งประกาศใช้ในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2537 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 โดยสาระที่สำคัญของกฎหมายฉบับดังกล่าว คือ การยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้โดยรวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ให้สามารถจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้กลายเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญในระดับตำบลอีกครั้งหนึ่ง

องค์การบริหารส่วนตำบล หรือที่เรียกกันว่า “อบต.” เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อเป็นการกระจายอำนาจในการปกครอง (Decentralization) ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบล ซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้มีโอกาสดูแลและแก้ไขปัญหาและสามารถสนองตอบต่อความต้องการของตนเองได้ โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) หรือที่เราเรียกว่า การปกครองตนเอง (local self government) ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง กล่าวคือ สมาชิก อบต. และผู้บริหาร อบต. มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง โดยการให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดทิศทางและวางแผนงานในการพัฒนาตำบลมีการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น อันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล และเกิดความรู้สึกว่ามีความผูกพันและความรับผิดชอบต่อถิ่นที่อยู่อาศัยของตนเอง ซึ่งจะเป็นการสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (Responsible Citizen) ให้แก่ประเทศชาติโดยรวม (อุทัย หิรัญโค 2523: 5-6)

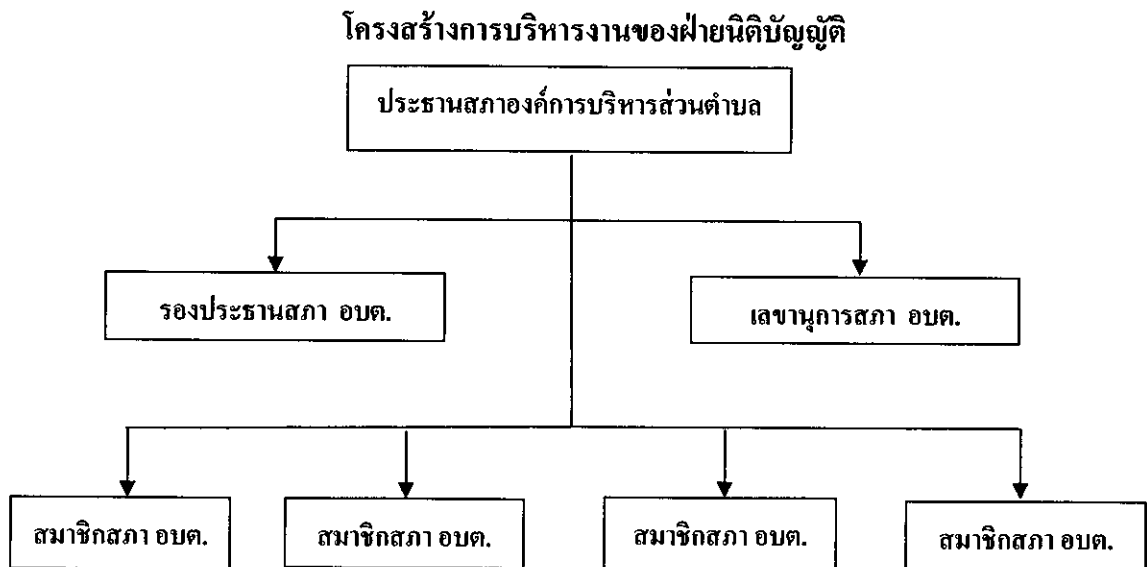

ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับ โครงสร้างการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ เกิดจากการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ทั้งนี้เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่ใช้อยู่ในเวลานั้น ซึ่งโครงสร้างหรือรูปแบบขององค์การ

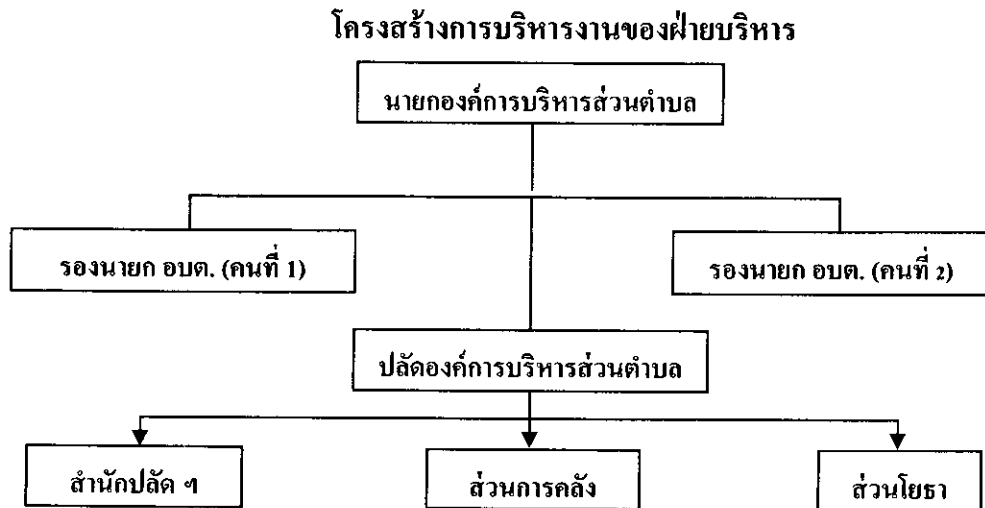
บริหารส่วนตำบลจะมีลักษณะคล้ายกับรูปแบบของเทศบาล คือ มีฝ่ายสภา อบต. เพื่อทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ และมีนายก อบต. ทำหน้าที่ของฝ่ายบริหาร (โกวิทย์ พวงงาม 2542: 169-170) ดังนี้

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีที่มีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 6 คน และในกรณีที่มี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 3 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ให้มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเลือกมาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการแต่งตั้งของนายอำเภอ

ภาพที่ 2.2 ภาพแสดงโครงสร้างการบริหารงานของฝ่ายนิติบัญญัติ

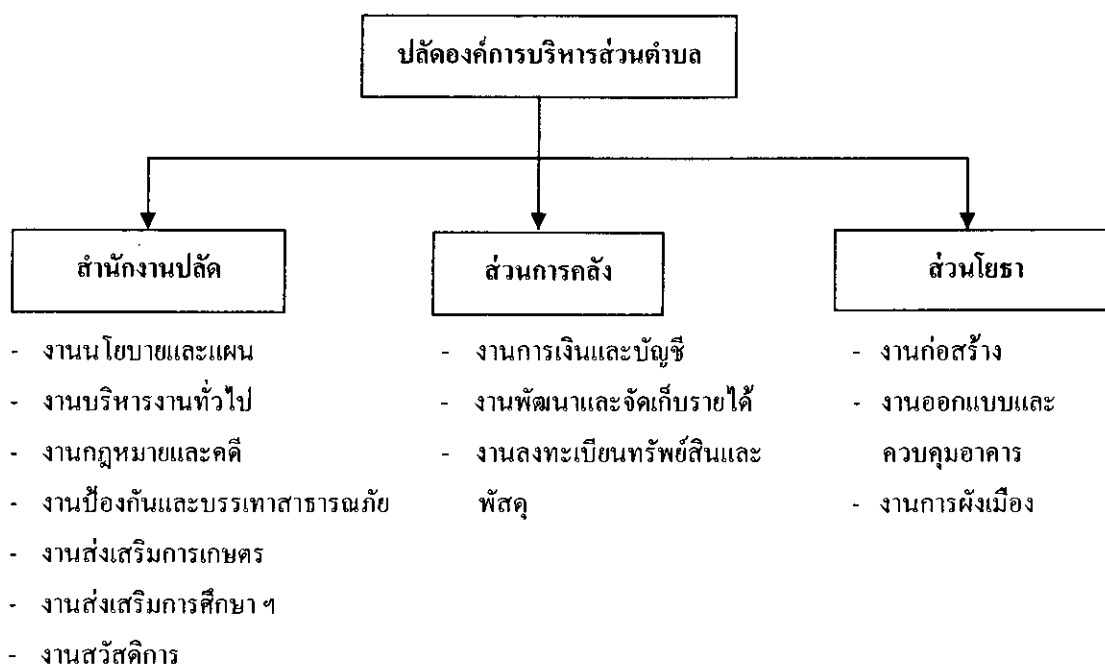
2. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คือ นายองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สามารถดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 วาระ หรือ 8 ปีติดต่อกัน

ภาพที่ 2.3 ภาพแสดงโครงสร้างการบริหารงานของฝ่ายบริหาร

รูปแบบในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีลักษณะเช่นเดียวกับการปกครองในระดับประเทศ คือ (1) ฝ่ายบริหาร มีหน้าที่ในการบริหารกิจการภายในและที่เกี่ยวข้องกับกิจการของตำบล ตลอดจนมีอำนาจในการออกข้อบัญญัติเพื่อให้มีผลบังคับใช้ภายในตำบลตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ อบต. และมีอำนาจในการออกข้อบัญญัติว่าด้วยการเงิน เช่น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นต้น (2) ฝ่ายนิติบัญญัติ มีหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในข้อบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการของ อบต. ที่ฝ่ายบริหารได้เสนอมาตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และเกิดมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีพนักงานส่วนตำบลที่เป็นข้าราชการประจำ เป็นผู้แปลนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลตามแผนพัฒนาตำบลที่วางไว้ ภายใต้การกำกับและดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอท้องถิ่นนั้น ๆ

โครงสร้างการบริหารงานของพนักงานส่วนตำบล

ภาพที่ 2.4 ภาพแสดงโครงสร้างการบริหารงานของพนักงานส่วนตำบล

3. อำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1) อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ดังนี้

(1) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (มาตรา 66)

(2) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่จะต้องทำในเขตพื้นที่รับผิดชอบ (มาตรา 67) เช่น การจัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก การป้องกันและระงับโรค เป็นต้น

(3) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่อาจจะทำกิจการนอกเขตพื้นที่รับผิดชอบ ร่วมกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ ได้ (มาตรา 68) เช่น การท่องเที่ยว เป็นต้น

2) อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการจัดระบบงานบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน (มาตรา 16)

3) อำนาจหน้าที่ตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามแผนการปฏิบัติการ พ.ศ. 2545 (วุฒิสาร ตันไชย 2546: 9-13) ดังนี้

- (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคม ก่อสร้างระบบประปา เป็นต้น
- (2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ที่ด้อยโอกาส เป็นต้น
- (3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน / สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย เช่น ส่งเสริมระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น
- (4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว
- (5) ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ เป็นต้น

4. การกำกับและดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

การกำกับและดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นผู้กำกับและดูแลทั้งในการปฏิบัติงานและตัวบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมี 3 ลักษณะ (สมคิด เลิศไพฑูรย์ 2548: 279 -293) ดังนี้

1) การใช้มาตรการทั่วไป ได้แก่ การให้นายอำเภอเป็นผู้อนุมัติข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และหากในกรณีที่มีข้อขัดแย้ง การร้องเรียนการทุจริตต่าง ๆ ให้เป็นการวินิจฉัยเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น

2) การใช้มาตรการทางกฎหมาย ได้แก่ การดูแลการบริหารงานในกิจการต่าง ๆ ของ อบต. ให้เกิดความสงบและเรียบร้อยตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ คือ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และ/หรือ คำสั่ง ประกาศ หนังสือสั่งการ แลกเปลี่ยนต่าง ๆ ซึ่งเป็นอำนาจของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

3) การใช้มาตรการในการตรวจสอบ ได้แก่ การตรวจสอบด้านการบริหารงาน ด้านการเงินและทรัพย์สินโดยส่วนราชการที่กำกับดูแล เช่น ท้องถิ่นอำเภอและจังหวัด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีองค์กรอิสระ เช่น สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นต้น และการตรวจสอบตามกระบวนการของฝ่ายสภาท้องถิ่น และจากภาคประชาชน

3.2 คุณค่าและความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.2.1 คุณค่าองค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนาประชาธิปไตย

องค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณค่าต่อการพัฒนาการเมืองและประชาธิปไตย ดังนี้

1) เป็นเวทีประชาธิปไตยของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อเข้าไปทำหน้าที่แทนในการใช้อำนาจในการบริหารจัดการ การตัดสินใจ ในการจัดสรรงบประมาณ รายได้ ทรัพย์สิน และการระดมทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา ท้องถิ่น

2) ก่อให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในเรื่องของการกระจายอำนาจ ให้กับท้องถิ่นในระดับตำบล การพัฒนาทางการบริหารของประชาชนโดยให้ประชาชนเป็น ผู้บริหารให้เกิดความก้าวหน้าของชุมชนตนเอง ตามนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นใน การบริหารกิจการของตำบล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

3) ส่งเสริมการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในการมีส่วนร่วมพัฒนา ท้องถิ่นและตรวจสอบการทำงาน และการใช้สิทธิเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลที่มีพฤติกรรมไม่โปร่งใสต่อหน้าที่ภายหลังที่ได้รับเลือกตั้งแล้ว

3.2.2 คุณค่าองค์การบริหารส่วนตำบลกับการบริการสาธารณะและการพัฒนาพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบล ยังเป็นรูปแบบการปกครองที่สะท้อนการกระจาย อำนาจให้หน่วยงานการปกครองพื้นฐานของประเทศไทยโดยแท้จริง อันเป็นการสนองตอบต่อ นโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาล ที่จะให้อำนาจการบริหารแก่หน่วยงาน การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารงานและสามารถแก้ไขปัญหาและ สนองตอบต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ตามอำนาจหน้าที่ และมีอิสระในการตัดสินใจในสิ่งที่ เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นได้

ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจาก การเลือกตั้งทั้งหมด นอกจากนั้นองค์การบริหาร ส่วนตำบลยังมีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงมีความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญาโดยไม่ต้องผ่านทาง ราชการ เป็นผลทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความคล่องตัวในการดำเนินการ ขณะเดียวกัน องค์การบริหารส่วนตำบลยังสามารถจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น และผู้บริหารก็มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ มากขึ้นด้วย สามารถที่จะสนองตอบต่อการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลได้มากขึ้น ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจ

3.3 ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนาที่ไร้รากของสังคมไทย

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีฐานะเป็น นิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการ บริหารงานของตำบลตามกฎหมายกำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น การปกครองโดยการกระจายอำนาจเพื่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2523: 2) มีความเห็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า เป็นกิจกรรมที่ประชาชนจะต้องมีบทบาทเข้ามารับหน้าที่บางประการจากรัฐ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาตามความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นด้วย จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการเน้นให้ประชาชนมีบทบาทและหน้าที่ในการจัดทำและพัฒนาตำบลอย่างเต็มรูปแบบทุกด้าน ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหน่วยงานราชการในการบริหาร การจัดการ การให้บริการต่าง ๆ
2. ประสิทธิภาพของการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ช่วยพัฒนาบรรยากาศในการทำงานให้มีความกระตือรือร้นและมีความคิดสร้างสรรค์

แต่ในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย การส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจโดยเฉพาะในองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการสร้างปัญหาอย่างรุนแรงกับสังคม จะเห็นได้จากการเริ่มตั้งแต่การลงสมัครรับเลือกตั้งที่ต้องมีการใช้เงินสูง ทั้งในการลงสมัครรับเลือกตั้ง การหาเสียงเลือกตั้งเพื่อประชาสัมพันธ์ และที่ไม่อาจปฏิเสธได้ คือ การใช้อำนาจเพื่อแลกกับคะแนนเสียงที่จะได้มา มีการใช้เงินเป็นจำนวนมากเพื่อทำการทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้ตนเองได้รับการเลือกตั้ง และเมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วก็จะเข้ามาครอบงำผลประโยชน์ หรือที่เรียกว่า พฤติกรรมถอนทุนคืน ด้วยกลวิธีต่าง ๆ เช่น การประมูลงาน โครงการก่อสร้าง เช่น การก่อสร้างถนน การก่อสร้างระบบประปา โดยการเอื้อให้แก่พวกพ้องของตนให้ได้รับงานประมูลเพื่อประโยชน์และทรัพย์สินส่วนตัว ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาหรือจุดเริ่มต้นที่ส่งผลให้เกิดปัญหาของความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลในที่สุด ปัญหาที่ตามมาและเกิดขึ้นมากในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาอาชญากรรม ซึ่งเป็นผลมาจากความขัดแย้งด้านผลประโยชน์และการใช้หรือการแสวงหาอำนาจที่ผิดทำนองคลองธรรม จนเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนสองกลุ่มจนถึงขั้นที่รุนแรง และทำให้ทรัพยากรมนุษย์ต้องสูญเสียไปอย่างไร้มนุษยธรรม

ประเด็นต่อมาต้องยอมรับว่าการกระจายอำนาจให้ประชาชนนั้น ทางวิชาการบริหารเห็นว่าเป็นเรื่องของ “การเมือง” และที่สำคัญการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ถึงแม้ว่าจะเป็นแค่การเมืองในระดับท้องถิ่น แต่การเมืองในระดับนี้ทุกคนหวังเพื่อเป็นการปูพื้นฐานทางการเมืองเพื่อไปสู่ในระดับจังหวัดและระดับชาติต่อไป จึงทำให้ผู้นำหรือผู้แทนของท้องถิ่นขาดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพราะมุ่งแต่แสวงหาอำนาจและผลประโยชน์เฉพาะตน พรรคพวกและเครือญาติ แต่ไม่เคยนึกคำนึงถึงผลประโยชน์ของชุมชนแม้แต่กระทั่งชาวบ้านที่ช่วยกันทะเลาะแค้นให้กับพวกเขาเหล่านั้น

ส่วนปัญหาหลักอีกประเด็นหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ นโยบายหลัก และนโยบายของผู้บริหาร อบต. ที่มีได้เกิดจากความต้องการโดยตรงของท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะนโยบายต่าง ๆ เหล่านั้นถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง และการที่ส่วนกลางเป็นผู้กำหนดนโยบายซึ่งไม่มีข้อมูลความต้องการที่แท้จริงของแต่ละพื้นที่ทำให้เกิดปัญหาหรือแก้ไขปัญหามาไม่ตรงตามความต้องการ อาจทำให้เกิดเป็นช่องว่างของนักการเมืองในการทุจริตคอร์รัปชัน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น หรือแม้ในเขตจังหวัดทางภาคใต้ของไทย การกำหนดนโยบายบางประเด็นเกิดเป็นความขัดแย้งกับทบทบัญญัติทางศาสนา ซึ่งยากต่อการปกครอง จึงทำให้เห็นถึงความพยายามที่จะผูกมัดอำนาจไว้และไม่ยอมให้ท้องถิ่นได้เป็นอิสระอย่างแท้จริง

จากสภาพการบริหารงานของ อบต. ในปัจจุบัน ยังมีประชาชนกลุ่มหนึ่งคิดว่า เมื่อเกิดมี อบต. จะทำให้พวกเขาต้องเสียภาษีเพิ่ม ต้องถูกจำกัดด้วยข้อกำหนด ข้อกฎหมายต่าง ๆ ภายใต้การบริหารงานของ อบต. ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขาดความเข้าใจและการเสนอข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับทราบยังไม่ทั่วถึงหรือน้อยมาก ประกอบกับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นหลาย ๆ ท้องถิ่นนั้นมีความแตกต่างกัน ทั้งความเชื่อ ค่านิยม และแนวคิดทางการเมือง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะการปกครองในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลของสังคมไทย

ปทัสถานทางสังคมอีกประการหนึ่งที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ “วิถีประชา” ซึ่งเป็นการศึกษาถึง “วิถีชีวิต” ของคนไทยในชนบทว่าจะมีลักษณะเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์กันเช่นไร และมีการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กันในสังคมหรือไม่ นอกจากนี้ “ศีลธรรม” ยังเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการบริหารจัดการและการพัฒนาท้องถิ่นไปได้ด้วยเช่นกัน

4. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งและความขัดแย้งทางการเมือง

ความขัดแย้งมีอยู่ทั่วทุกมุมโลก ด้วยเส้นแบ่งเขตแดนและวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนกันซึ่งเป็นบ่อเกิดของพลังที่สร้างสรรค์หรือการนำไปสู่ชนวนของความทุกข์ กระทั่งความตายที่รุนแรงได้ด้วยเหตุนี้ โดยธรรมชาติของความขัดแย้งจึงไม่ใช่ทั้งสิ่งที่เลวทั้งหมด แต่ความขัดแย้งอาจเป็นสิ่งที่มีความคุ้มค่าได้โดยไม่อาจคาดคิดว่าจะเกิดขึ้น แต่อาจจะเกิดจากสิ่งสองสิ่งหรือมากกว่าของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กร และอยู่ในสถานการณ์ที่รู้สึกได้ว่าการต่อต้านหรือขัดแย้งหรือมีความที่ไม่ลงรอยกันระหว่างบุคคล และกลุ่มบุคคล หรือในรูปขององค์กร ซึ่งเป็นมิติที่มีความหลากหลายและเกิดขึ้นเป็นประจำภายในองค์กร และควรมองว่าความขัดแย้งนั้นเป็นเรื่องธรรมชาติ ดังนั้น

การเมืองของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับชาติหรือท้องถิ่นหรือนานาชาติ จึงเป็นลักษณะของความขัดแย้งทั้งสิ้น เพราะการเมืองก็คือ การต่อสู้ในเรื่องอำนาจ อิทธิพลและผลประโยชน์ แต่ที่เป็นผลเสียก็คือการ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎกติกาต่างหาก และในระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่จะมีการต่อรองเกี่ยวกับอำนาจ อิทธิพล และผลประโยชน์แต่ต้องเป็นการกระทำเพื่อส่วนรวมไม่ใช่เพื่อส่วนตนหรือพวกพ้อง และจะต้องไม่มีความคิดที่เป็นการทุจริต แต่ต้องมีความโปร่งใสและยึดหลักธรรมาภิบาล

ความขัดแย้งมีองค์ประกอบ 3 ขั้นตอน คือ ความพยายามที่จะอยู่เหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีการคุมเชิงกันอยู่เพื่อให้อีกฝ่ายหมดกำลังหรือหมดหนทาง และแต่ละฝ่ายต่างบรรลุซึ่งข้อตกลงบางอย่าง จนนำไปสู่ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ ในการตอบสนองต่อความขัดแย้ง คือ การรวมตัวกันเป็นกลุ่ม การมีน้ำใจช่วยเหลือกัน การมีอิทธิพลครอบงำ การหลีกเลี่ยงและการตกลง หรือประนีประนอมยอมความกันทั้งสองฝ่าย และเป็นแรงผลักดันด้วยขอบเขตความสนใจของตนต่อตัวตนเองและบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งหมดที่กล่าวมา

ด้วยเหตุนี้ ถ้ามีเวลาสำหรับการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งเรามีความเกี่ยวข้องสูงโดยตนเองและบุคคลอื่น ๆ แล้วอาจจะทำให้เกิดความชอบมากกว่าในการร่วมกันสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้น

4.1 ความหมายของความขัดแย้ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของความขัดแย้งว่า หมายถึง ไม่ลงรอยกัน นอกจากนั้นได้อธิบายคำว่า “ขัด” หมายถึง ไม่ทำตาม ฝ่าฝืน จีนไว้และให้ความหมายของคำว่า “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรงหรือลงรอยเดียวกัน ด้านไว้ ทานไว้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าความขัดแย้งนั้นประกอบไปด้วยอาการ ทั้งขัด ทั้งแย้ง นั่นคือแต่ละฝ่ายนอกจากจะไม่ทำตามกันแล้วยังต้านทานเอาไว้ด้วย (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2540: 10)

พจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Webster's dictionary) อธิบายว่า ความขัดแย้ง มาจากภาษาละตินว่า “conflicere” แปลว่า การต่อสู้ การสงคราม ความพยายามที่จะเป็นเจ้าของ การเผชิญหน้าเพื่อมุ่งร้ายการกระทำที่ไปด้วยกันไม่ได้ในลักษณะตรงกันข้าม การไม่ถูกกันเมื่อมีความสนใจ ความคิดหรือการกระทำที่ไม่เหมือนกัน (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2540: 10)

ส่วนนักวิชาการได้ให้ความหมายของ ความขัดแย้งไว้หลากหลายด้วยกัน ดังนี้

ไมเยอร์ (Myer, 1983: 499) กล่าวว่า ความขัดแย้ง หมายถึง การที่ทั้งสองฝ่ายมีการรับรู้ที่ไปด้วยกันไม่ได้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำหรือจุดมุ่งหมาย ไม่ว่าจะการรับรู้นั้นจะถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ตาม คนที่อยู่ในภาวะของความขัดแย้งจะมีความรู้สึกที่ว่า ถ้าหากฝ่ายหนึ่งชนะ อีกฝ่ายหนึ่งจะต้องแพ้

อุทัย หิรัญโต (2526: 10) กล่าวว่า ความขัดแย้ง หมายถึง การปะทะสังสรรค์แบบหนึ่งที่เป็นการทำลายบุคคลหรือกลุ่มฝ่ายตรงข้าม ความขัดแย้งเกิดขึ้นเพราะความไม่ลงรอย ซึ่งอาจเป็นความคิดเห็นที่มีเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต

นพ ศรีบุญนาท (2545: 91) กล่าวว่า ความขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง พฤติกรรมชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็น การรับรู้ การคาดหวัง ความเชื่อ ค่านิยมแตกต่างกันซึ่งอาจเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มหรือ ระหว่างบุคคล รวมทั้งความขัดแย้งภายในบุคคลด้วย ดังนั้น ความขัดแย้งจึงเป็นเรื่องของการต่อสู้ การทะเลาะวิวาท ความแตกต่างและอยู่ตรงกันข้าม

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2531: 116) กล่าวถึงความขัดแย้งไว้ว่า คือแบบแผนของการปฏิสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นจากความไม่ลงรอยกันของการแบ่งสรรทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด โดยมีมิติที่สำคัญของความขัดแย้ง คือ

1. ขอบข่ายของความขัดแย้ง (scope of conflict) หมายถึง จำนวนคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานการณ์ความขัดแย้งนั้น และขอบข่ายของความขัดแย้งจะเป็นตัวกำหนดผลของความขัดแย้ง

2. ความเข้มข้นของความขัดแย้ง (intensity of conflict) หมายถึง ความมุ่งมั่นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อประเด็นขัดแย้งและระดับน้ำหนักของความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ขัดแย้งนั้น โดยได้ตั้งเป็นสมมติฐานในเรื่องนี้ก็คือ การแก้ไขความขัดแย้งที่มีความเข้มข้นของความขัดแย้งสูงนั้นจะมีความยุ่งยากกว่าการแก้ไขความขัดแย้งที่มีความเข้มข้นของความขัดแย้งน้อยกว่า

3. ความสามารถรู้เห็นซึ่งความขัดแย้ง (visibility of conflict) หมายถึง จำนวนคนที่ตระหนักถึงความขัดแย้งนั้นเกิดขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับขอบข่ายของความขัดแย้ง และความเข้มของความขัดแย้งซึ่งเมื่อเกิดความขัดแย้ง มิติทั้งสามของความขัดแย้งนี้จะมีความเกี่ยวพันกันอย่างไม่ออก

จากความหมายของความขัดแย้งของนักวิชาการที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ความขัดแย้ง หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดกับบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรหรือประเทศ ตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปในการต่อสู้กันเพื่อป้องกันขัดขวางมิให้ฝ่ายตรงข้ามกับตนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และยังเป็นพฤติกรรมของความไม่เห็นด้วยระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งเกิดจากความแตกต่างในฐานะ ตำแหน่ง เป้าหมาย ความต้องการ คุณค่า การรับรู้ หรือเกิดจากการแบ่งปันส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรต่าง ๆ หรือกิจกรรมในการทำงาน

4.2 ลักษณะและประเภทของความขัดแย้ง

4.2.1 ลักษณะของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติที่เกิดจากความแตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น ด้านผลประโยชน์ ด้านความคิด ด้านค่านิยมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม เป็นต้น

เราอาจกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติในสังคมมนุษย์นับตั้งแต่อดีตจนกระทั่งในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นสังคมชนบท สังคมเมือง สังคมตะวันตกหรือสังคมตะวันออก ทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคล ชุมชน จนถึงระดับระหว่างประเทศ ซึ่งเรามักพบเห็นข่าวความขัดแย้งในบริบทต่าง ๆ ได้ตามหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ ทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลจนถึงกับมีการทำร้าย การฆ่าฟันกัน จนถึงแก่ความตาย การชุมนุมประท้วงเพื่อการเรียกร้อง หรือการประท้วงเพื่อต่อต้านโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

จากความหมายของความขัดแย้งดังกล่าว จะเห็นว่าความขัดแย้งมีลักษณะหรือรูปแบบที่สำคัญ ๆ อยู่ 2 รูปแบบ (ซินินทร์ ชุณหพันธ์ุรักษ์ 2544: 119-120) คือ

1) ความขัดแย้งที่เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ (*substantive conflict*) เป็นลักษณะของความขัดแย้งที่เห็นไม่เหมือนกันในเรื่องของผลลัพธ์หรือเป้าหมาย และวิธีการที่จะดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าว ความขัดแย้งทางด้านนี้อาจจะเป็นความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายภายในองค์การ การจัดสรรทรัพยากร การให้รางวัล ผลตอบแทน การกำหนดนโยบาย วิธีการปฏิบัติงานและการมอบหมายงาน เป็นต้น

2) ความขัดแย้งทางด้านอารมณ์ (*conational conflict*) เป็นความขัดแย้งที่เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลภายในองค์การมีผลต่อความรู้สึก เช่น ความโกรธ ความไม่เชื่อใจ ความไม่ชอบ ความกลัว ความไม่พอใจ เป็นต้น ซึ่งความขัดแย้งนี้ก่อให้เกิดการโต้แย้งเป็นปฏิปักษ์ระหว่างกันของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์การ ซึ่งรูปแบบของความขัดแย้งทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาในการปฏิบัติงานในองค์การ โดยที่ผู้บริหารจะต้องมีวิธีการจัดการที่ดีและสามารถใช้ประโยชน์จากความขัดแย้งดังกล่าว ก่อให้เกิดแนวความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นภายในองค์การให้ได้ จึงจะถือได้ว่าเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การ

เทพนม เมืองแมน (2540: 238) ได้กล่าวถึงลักษณะของความขัดแย้ง ไว้ดังนี้

1. จะมีบุคคลหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างน้อยที่สุดตั้งแต่สองฝ่ายมาเกี่ยวข้องกันซึ่งกันและกัน โดยการมีปฏิสัมพันธ์บางอย่างต่อกัน

2. ต่างก็มีเป้าหมายร่วมเฉพาะหรือมีค่านิยมร่วมเฉพาะของกลุ่มที่เห็นได้จริงหรือที่แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องมองเห็น
3. ปฏิสัมพันธ์ที่แสดงออกมาให้เห็นเป็นพฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นถึงการข่มขู่ การลดหรือการเพิ่มความกดดันแก่ฝ่ายตรงข้ามเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ
4. แต่ละฝ่ายเผชิญหน้ากันในลักษณะที่มีการกระทำที่ตรงกันข้ามต่อกัน และเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน
5. แต่ละฝ่ายพยายามที่จะสร้างสภาวะของความไม่สมดุลหรือในลักษณะที่จะทำให้มีความเหนือกว่าในด้านอำนาจต่ออีกฝ่ายหนึ่ง

โคเซอร์ (Coser, 1956) ได้เรียบเรียงแนวคิดของ จอร์จ ซิมเมล (George Simmel) จากหนังสือ The Function of Social Conflict โดยอรุณ รักรธรรม (2525: 30-36) ได้กล่าวถึงลักษณะของความขัดแย้งไว้ 3 ประการ คือ

ประการแรก ความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ เช่น สถานภาพ (status) อำนาจ (power) ผลประโยชน์ (interest) ค่านิยม (values) จะเป็นตัวสร้างและรักษาเอกลักษณ์ของกลุ่มไว้ ทำให้มีลักษณะของกลุ่มตนเองที่แตกต่างจากกลุ่มคนอื่น กล่าวคือ สถานภาพ อำนาจ ผลประโยชน์ และค่านิยม ที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้งจะทำให้เกิดการแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีเอกลักษณ์ วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย รวมทั้งแนวปฏิบัติของกลุ่มตนเองที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ

ประการที่สอง ความขัดแย้งแตกต่างกับทัศนคติในการมุ่งร้ายหรือเป็นปรปักษ์ เพราะความขัดแย้งเป็นความแตกต่าง ความไม่เห็นพ้องต้องกัน ซึ่งเป็นการแสดงผลของการกระทำออกมาในรูปแบบของการกระทำตอบโต้ระหว่างกัน ส่วนทัศนคติมุ่งร้ายหรือเป็นปรปักษ์เป็นความไม่พอใจ ความโกรธ หรือความเกลียดชังแสดงผลของการกระทำออกมาในรูปแบบการกระทำ การทำร้ายหรือทำลายฝ่ายตรงข้าม

ประการที่สาม ได้กล่าวถึงความขัดแย้งแท้จริงกับความขัดแย้งที่ไม่แท้จริง ดังนี้

1) ความขัดแย้งที่แท้จริง เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความผิดหวังของการไม่ได้ในสิ่งที่ตนปรารถนาหรือความริษยาที่คิดว่าคนอื่นจะได้ดีกว่าตน ถ้าหากความขัดแย้งนั้นเป็นสื่อกลางเพื่อจะทำให้ได้ในสิ่งที่ตนปรารถนาหรือต้องการจริง ๆ ซึ่งเมื่อได้มาแล้วความขัดแย้งก็จะหมดไป

2) ความขัดแย้งที่ไม่แท้จริง เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความตึงเครียด ที่ต้องการจะผ่อนคลายความก้าวร้าวต่อสิ่งอื่น ๆ มากกว่าที่จะแสดงต่อคู่กรณี การแสดงต่อบุคคลอื่นไม่ใช่เพื่อต้องการบรรลุผลอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นเพียงต้องการจะระบายความรู้สึก

ส่วนตัวหรืออาจเพื่อจะกระทบกระทั่งต่อกฎเกณฑ์ต้นเหตุเท่านั้น เมื่อระบายออกมาแล้วความขัดแย้งก็จะหมดไป

4.2.2 ประเภทของความขัดแย้ง (Types of Conflict)

ประเภทของความขัดแย้ง อาจแบ่งเป็นความขัดแย้งในแง่ของเนื้อหาสาระ ความสัมพันธ์หรือสถานะของกลุ่ม และความสัมพันธ์ส่วนบุคคลความขัดแย้งเนื้อหาสาระ (substance) เช่น เรื่องผลประโยชน์ อารมณ์ ความคิด เป็นต้น ส่วนความสัมพันธ์หรือสถานะของกลุ่ม (status) เช่น ประชาชนกับรัฐ นายจ้างกับลูกจ้าง เอกชนกับเอกชน เป็นต้น และความสัมพันธ์ส่วนบุคคล (relater person) เช่น บุคคลกับบุคคล บุคคลกับกลุ่มบุคคลหรือความขัดแย้งระหว่างกลุ่มบุคคล เป็นต้น

นอกจากนี้เรายังอาจแบ่งแยกประเภทของความขัดแย้งโดยมองในแง่กลุ่มได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างบุคคล บุคคลกับองค์การ องค์การกับองค์การ ความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับบุคคลกับองค์การ และความขัดแย้งระหว่างประเทศ เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นักวิชาการยังได้แยกประเภทของความขัดแย้งไว้ (เชียวชาญ อาศุวัฒน์กุล 2538: 257-261) ดังนี้

1. ความขัดแย้งในตัวบุคคล (Personal Conflict) อาจเป็นความขัดแย้งในด้านบุคลิกภาพ ทั้งทางร่างกายหรือจิตใจและอารมณ์ซึ่งไม่ลงรอยกัน
2. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลทางความคิด (Conflict of Idea) อาจเป็นความขัดแย้งในเรื่องทัศนคติ ค่านิยม หรือรสนิยม ที่แตกต่างกัน บางกรณีเกิดจากความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันหรือการมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน
3. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลในผลประโยชน์ (Conflict of Interest) อาจเป็นความขัดแย้งในเรื่องความต้องการที่แตกต่างกัน จากทรัพยากรอย่างจำกัด หรือเพราะการชิงดีชิงเด่นระหว่างกัน ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจึงมีในลักษณะต่าง ๆ กัน แท้ที่จริงแล้วยังคงมีอีกหลายรูปแบบ และหลายประเภท ด้วยกัน ทั้งนี้ พื้นฐานของความขัดแย้งอาจจะมาจากการมีความเข้าใจแตกต่างกันอีกด้วย เป็นต้น

ความขัดแย้งย่อมเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ โดยเฉพาะเมื่อมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมหรือการที่ต้องทำงานเป็นกลุ่ม นอกจากความขัดแย้งระหว่างบุคคลแล้ว ยังจะมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มด้วย หากสมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน ความขัดแย้งก็จะเกิดมากขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการยากที่คนเราจะทำงานร่วมกันในหน่วยงานโดยปราศจากความขัดแย้ง จนมีคำกล่าวว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีในชีวิตแต่ปัญหาไม่

จำเป็นต้องมี เพราะความขัดแย้งที่คงอยู่ในระดับหนึ่งอาจไม่ก่อให้เกิดปัญหา แม้กระนั้นนักบริหารก็ต้องให้ความสนใจกับเรื่องของความขัดแย้งและเข้ามาเกี่ยวข้องกับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4.3 สาเหตุของความขัดแย้ง

มีผู้ที่ให้ความสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสาเหตุของความขัดแย้งอยู่หลายท่าน เช่น ลิวอิส เอ โคเซอร์ (Lewis A. Coser) และเคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) ซึ่งทั้งสองท่านได้ให้ทัศนะที่แตกต่างกันคนละแนว แต่เมื่อนำมาสรุปแล้วก็อาจกล่าวได้ว่าสาเหตุของความขัดแย้งมักจะเกิดจาก

1. การมีความเห็นที่ไม่ตรงกันแบบ personality clash ความขัดแย้งแบบนี้เกิดขึ้นจากการที่ต่างฝ่ายต่างมีความเชื่อมั่นในเหตุผลของตัวเอง หรือความยึดมั่นในหลักการ (Technical Expection) เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้จึงเป็นความขัดแย้งที่ค่อนข้างรุนแรงและต้องการตัดสินใจ เช่น ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าถ้าจะให้การพัฒนาประเทศได้ผลดีแล้ว รัฐควรที่จะต้องขึ้นภาษีเพื่อให้รัฐมีรายได้มากขึ้น แต่อีกฝ่ายไม่เห็นด้วยเพราะการขึ้นภาษีจะทำให้ประชาชนเดือดร้อนต่างฝ่ายต่างก็มีเหตุผลและมุ่งที่จะเอาเหตุผลมาหักล้างกัน วิธีการที่จะมาหักล้างกันได้ก็คือการหาพวกมารวมกันเพื่อผนึกกำลังความคิดเห็นให้เป็นกลุ่มก้อน ถ้าฝ่ายใดรวมพวกได้มากและได้รับการเห็นด้วยมากฝ่ายนั้นจะชนะ เป็นต้น

2. ความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน (Misunderstanding) ความขัดแย้งแบบนี้เกิดขึ้นจากการเข้าใจความหมายของอีกฝ่ายหนึ่งผิด ทั้งที่บางทีทั้งสองฝ่ายอาจมีวัตถุประสงค์เหมือนกัน คล้ายกัน สาเหตุของความขัดแย้งในลักษณะนี้อาจก่อให้เกิดการลุกลามเป็นเรื่องใหญ่โตได้ แม้กระทั่งบุคคลที่อยู่ในกลุ่มหรือในพวกเดียวกัน เช่น ท่าทีของบุคคลบางคนในพรรคพวกเดียวกันที่ส่อไปในทางที่ชวนให้สงสัยว่ามุ่งที่จะทำการช่วงชิงอำนาจจากบุคคลในพรรคอีกกลุ่มหนึ่ง (ทั้งที่ความจริงบุคคลนั้นก็มีความบริสุทธิ์ใจ) อีกฝ่ายหนึ่งจึงคอยจับตาดูและคอยป้องกันจนฝ่ายที่ถูกสงสัยเกิดความสงสัยว่าอีกฝ่ายหนึ่งคอยแต่หวังอำนาจมากเกินไป ผลสุดท้ายก็เลยเกิดขัดแย้งกันขึ้นจริง ๆ เป็นต้น

3. ความไม่เชื่อกันเป็นการส่วนตัว (Cognitive and Personalized) ความขัดแย้งแบบนี้ไม่มีเหตุผลที่ต้องการหักล้างกัน เป็นเพียงความไม่เชื่อฝีมือกันเมื่อเทียบกับความขัดแย้งในลักษณะอื่น ๆ แล้ว แบบนี้ก็จะทำความเข้าใจกันยากที่สุด เพราะคู่กรณีมักจะไม่นิยมทำความเข้าใจกัน บางครั้งคู่กรณีอาจเป็นเพื่อนรักกันรู้จักกันมานานแบบเห็นลวดลายกันเป็นอย่างดี พอถึงเวลาจะทำงานสำคัญ ๆ ร่วมกัน กลับเป็นว่าอีกฝ่ายหนึ่งตั้งหน้าทำงานแทบตาย แต่อีกฝ่ายหนึ่งกลับไม่ยอมเชื่อฝีมือหรือเห็นคิด้วย เมื่อฝ่ายหนึ่งมีความเชื่อถือนี้อย่างนี้เสียแล้วก็เป็นการอันว่าคนคู่นี้จะร่วมงานกันไม่ได้อย่างแน่นอน เป็นต้น

4. ความเชื่อแตกต่างกันในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (Goal Oriented) ขอให้สังเกตว่าความขัดแย้งกันแบบนี้ไม่เหมือนกับความขัดแย้งแบบความไม่เห็นตรงกันตามที่กล่าวมาแล้ว เพราะในแบบที่กล่าวมาแล้วนั้น อาจมีเป้าหมายอย่างเดียวกัน แต่วิธีที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นต่างกัน สำหรับในแบบนี้ทั้งสองฝ่ายมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไม่เหมือนกัน แต่ฝ่ายหนึ่งพยายามที่จะให้อีกฝ่ายทำตามหรือเชื่อในเป้าหมายวัตถุประสงค์ของฝ่ายตน โดยไม่คำนึงว่าอีกฝ่ายหนึ่งต้องการอะไร หรือถ้าไม่ยอมทำตามก็จะ ต้องมีการต่อสู้กัน (Fight and competition) จนกว่าจะชนะ ความขัดแย้งแบบนี้มักก่อให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงหรือเกิดการใช้กำลังได้

เดอ โมโน (De mono, 1987) เห็นว่า สาเหตุสำคัญของความขัดแย้งส่วนหนึ่งมาจากการที่มีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน การที่บุคคลมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันเกิดจากสาเหตุที่สำคัญ 3 ประการ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2540: 56-60) คือ

1. เพราะการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เหมือนกัน
2. เพราะการมีความต้องการต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน
3. เพราะการมีแบบของความคิดเห็นไม่เหมือนกัน

กิติมา ปรีดีดิติก (2529: 294) เห็นว่าสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคลเกิดจาก

1. การมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งหากตกลงกันไม่ได้ด้วยความพอใจของทั้งสองฝ่ายก็จะเกิดความขัดแย้งกัน
2. การรับรู้ที่แตกต่างกัน คือ มีการมองปัญหาที่ไม่เหมือนกัน
3. ค่านิยมที่แตกต่างกัน หมายถึง หลักการที่แต่ละคนยึดถือเป็นเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่ต่างกัน

4. ความมีอคติต่อกัน คือ การมีความรู้สึกส่วนตัวที่ไม่ดีต่อบุคคลอื่น

5. ผลประโยชน์ขัดกัน ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาที่แก้ไขได้ยากที่สุด

จากแนวความคิดของนักวิชาการอาจสรุปถึงที่มาของความขัดแย้ง ว่ามีสาเหตุมาจาก (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2540: 11) ดังนี้

1. ปัจจัยทางจิตวิทยาและพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่ขัดแย้งกัน ได้แก่ การที่บุคคลแต่ละคนมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน (Personality clash) การรับรู้และความเข้าใจในปัญหาที่แตกต่างกัน (Misunderstanding) มีค่านิยมที่ยึดถือเป็นของตัวเองและแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ การมีอคติและความไม่เชื่อถือเป็นส่วนตัว (Cognitive of Personalized) การมีเป้าหมาย หรืออุดมการณ์ในชีวิตในการทำงานที่ แตกต่างกัน รวมไปถึงจนถึงบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล และความพึงพอใจของแต่ละบุคคลต่อฐานะตนเอง

2. ผลประโยชน์ขัดกัน ผลประโยชน์นับว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก โดยเฉพาะในทางการเมืองบุคคลแต่ละบุคคลย่อมจะมีผลประโยชน์ที่ตัวเองต้องการจะได้รับ แต่บางครั้งผลประโยชน์ที่ต้องการนั้นก็อาจจะไปขัดหรือกระทบต่อความต้องการของคนอื่น ๆ ด้วย

3. การมีทรัพยากรที่จำกัดทำให้ไม่สามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการของทุกคนได้ ดังนั้นจึงมีการแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อฝ่ายใดได้ไปย่อมจะทำให้อีกฝ่ายไม่พอใจจึงเกิดความขัดแย้งขึ้นได้

4. อุปสรรคจากการติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในบางครั้งก่อให้เกิดความเข้าใจผิดกันในด้านข้อมูล ข้อเท็จจริง การมีข้อมูลไม่ตรงกัน (Misunderstanding) การสื่อสารที่มีข้อบกพร่อง (Miscommunication) ทำให้บุคคลต่าง ๆ เกิดความไม่เข้าใจกัน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาของความขัดแย้งขึ้นได้

5. ปัจจัยจากโครงสร้างในการทำงาน มีส่วนที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลได้ ถ้าหากการจัดโครงสร้างที่ไม่ดีหรือขาดประสิทธิภาพในการทำงาน จะก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ

4.4 แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับความขัดแย้ง

ทฤษฎีความขัดแย้ง เห็นว่าภายในสังคมมีการต่อสู้แย่งชิงกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนภายในกลุ่มและสถาบัน เพื่อผลประโยชน์และอำนาจกล่าวคือ ฐานคติของทฤษฎีนี้อยู่ที่ความขัดแย้ง ความไม่ประสานกันของส่วนต่าง ๆ หรือกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม (ไชยันต์ รัชชกุล 2532: 39)

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ ที่เห็นว่ามีส่วนหรือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่นำมาสู่ความขัดแย้ง ทั้งนี้โดยระบุว่าบุคคลจะมีความต้องการที่เรียงจากระดับพื้นฐานมากที่สุดไปยังระดับสูงสุด (พรหมณี ช.เจนจิต 2528: 235-260) ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (physiological needs) จะอยู่ในระดับต่ำสุดซึ่งเป็นการต้องการพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) เป็นความต้องการลำดับที่สองของมาสโลว์ จะถูกกระตุ้นภายหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายถูกตอบสนองแล้ว ซึ่งความต้องการความปลอดภัย หมายถึงความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากอันตรายทางร่างกายและจิตใจ

3. ความต้องการทางสังคม (social needs) เป็นความต้องการลำดับที่สาม จึงเป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการมีเพื่อนและการถูกยอมรับโดยบุคคลอื่น

4. ความต้องการเกียรติยศและชื่อเสียง (esteem needs) เป็นความต้องการลำดับที่สี่ เป็นความต้องการของบุคคลที่จะสร้างการเคารพตัวเองและการยกย่องชมเชยจากบุคคลอื่น

5. ความต้องการความสมหวังของชีวิต (self actualization needs) เป็นความต้องการในลำดับที่สูงสุดซึ่งเป็นความต้องการที่จะบรรลุความสมหวังของตนเองด้วยการใช้ความสามารถทักษะและศักยภาพอย่างเต็มที่ บุคคลที่ถูกจูงใจด้วยความต้องการสมหวังของชีวิตจะแสวงหางานที่ท้าทายต่อความสามารถของพวกเขา นอกจากนั้น มาสโลว์ ยังกล่าวไว้ว่า บุคคลจะถูกจูงใจให้ตอบสนองความต้องการระดับต่ำก่อนที่พวกเขาจะพยายามตอบสนองความต้องการระดับสูงขึ้นไป ยิ่งกว่านั้นเมื่อความต้องการอย่างหนึ่งถูกตอบสนองแล้ว ความต้องการนี้จะไม่เป็นสิ่งที่จูงใจที่มีพลังต่อไป

ทัศนะหรือมุมมองของนักวิชาการที่มีต่อความขัดแย้ง แต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน 롭บินส์ (Robbins, 1998: 435-436 อ้างใน ชนินท์ ชูณพันธ์ 2544: 120-121) ได้จำแนกแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

4.4.1 แนวคิดแบบดั้งเดิม (traditional view) หรือแนวคิดประเพณี

แนวคิดแบบดั้งเดิมเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในช่วงทศวรรษ 1930 - 1940 แนวคิดนี้เชื่อว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เลวร้ายเป็นการทำลายล้าง และไม่ใช่ว่าประโยชน์ต่อองค์กร จึงควรหลีกเลี่ยงหรือจำกัดให้หมดไป ความขัดแย้งเป็นผลมาจากความผิดพลาดของคนใดคนหนึ่ง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาตัวคนผิดให้ได้ ความขัดแย้งเป็นเรื่องเสียหายจึงช่วยกันปิดบัง ตามแนวคิดนี้ความขัดแย้ง คือ ทุกอย่างเป็นสิ่งเลวร้าย คนก่อให้เกิดความขัดแย้งจึงเป็นคนที่ไม่ดี เป็นผู้สร้างปัญหาให้กับองค์กรจากเงื่อนไข 3 ประการคือ 1) การขาดการสื่อสารและการขาดการเปิดเผย 2) ความไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร และ 3) ความผิดพลาดของผู้บริหาร วิธีการแก้ไขโดยการใช้กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุดใน

4.4.2 แนวคิดพวกศึกษามนุษยสัมพันธ์ (human relations view)

แนวคิดนี้แพร่หลายในช่วงปลายทศวรรษ 1940 ถึงกลางทศวรรษ 1970 แนวคิดนี้เห็นว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในทุกกลุ่มและทุกองค์กร ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ องค์กรขนาดใหญ่มีความซับซ้อนมากจึงมีโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งขึ้นได้ง่าย ความขัดแย้งไม่จำเป็นต้องเลวร้ายเสมอไป แต่อาจเป็นพลังบวกหรือพลังที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานของกลุ่ม เนื่องจากความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามปกติ และหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงควรยอมรับความขัดแย้ง และต้องยอมรับว่าความขัดแย้งไม่สามารถที่จำกัดให้หมดไปได้ ยิ่งกว่านั้น บางครั้งความขัดแย้งยังเป็นประโยชน์และส่งเสริมการปฏิบัติงานของกลุ่มได้อีกด้วย

4.4.3 แนวคิดแบบปฏิสัมพันธ์ (contemporary view)

เป็นแนวคิดในปัจจุบันก็มีความคิดของความขัดแย้ง โดยเป็นการมองภาพรวมของบุคคลทั้งหมดที่ทำงานร่วมกันในองค์กร (interactionist perspective) ในขณะที่

นักพฤติกรรมศาสตร์ยอมรับความขัดแย้งว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่จะต้องเกิด แนวคิดกลุ่มนี้ยังมีความเห็นก้าวหน้าไปอีก คือ เห็นควรกระตุ้นให้มีความขัดแย้งในลักษณะที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ถ้าหากมีความขัดแย้งที่พอเหมาะจะช่วยให้คนตื่นตัวกระตือรือร้น วิเคราะห์ตนเองและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยตามแนวคิดนี้เชื่อว่า ความขัดแย้งไม่ใช่เรื่องที่ดีทั้งหมดหรือเลวทั้งหมด จึงจำเป็นที่จะต้องแยกความขัดแย้งที่เป็นประโยชน์ออกจากความขัดแย้งที่ไม่เป็นประโยชน์

การเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งที่กล่าวมานี้ หากจะแบ่งแนวคิดออกเป็น 2 กลุ่ม คือ แนวคิดเดิมกับแนวคิดปัจจุบันจะเห็นได้ว่า ตามแนวคิดเดิมนั้น ความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่มีประโยชน์ เป็นการทำลายล้าง ความขัดแย้งทำให้ผลสัมฤทธิ์ของงานต่ำ ทำให้ความคิดเฉื่อยชาและไม่สร้างสรรค์ วิธีแก้ปัญหา คือ การออกระเบียบ หรือการมีขั้นตอนของกระบวนการที่เข้มงวด เพื่อที่จะทำให้ความขัดแย้งหมดไป แต่ความเป็นจริงแล้วความขัดแย้งยังคงมีอยู่สำหรับแนวคิดปัจจุบัน หากความขัดแย้งมีระดับที่เหมาะสมอาจทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น

ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นสิ่งธรรมชาติยากจะหลีกเลี่ยงได้ เพราะเนื่องจากมีกลไกบางอย่าง ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในสังคม เช่น ความแตกต่างทางอำนาจ การมีทรัพยากรหรืองบประมาณอยู่อย่างจำกัด หรือความหลากหลายในเป้าหมายทางสังคม เป็นต้น (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2547: 55-56)

4.5 ความขัดแย้งตามแนวคิดทางการเมือง

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ตามทัศนะทางการเมืองอาจมองเห็นเป็นกระบวนการสองอย่างที่คาบเกี่ยวกัน กระบวนการทั้งสองอย่างก็คือ ความขัดแย้งและความกลมเกลียว เช่น ความร่วมมือกัน การสนับสนุนส่งเสริมกันหรือความเห็นที่สอดคล้องกัน เป็นต้น กระบวนการทั้งสองอย่างนี้จะปรากฏอยู่นานเท่าที่คนยังติดต่อพบปะกันอยู่ เมื่อคนตั้งแต่สองคน (หรือกลุ่มคน) หรือมากกว่าสองคนที่ต้องมาติดต่อพบปะกัน แต่ละฝ่ายอาจสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้นด้วยความขัดแย้งหรือความกลมเกลียว ถ้าหากความสัมพันธ์เบื้องต้นเป็นความขัดแย้งก็อาจมีความกลมเกลียวในระยะเวลาสั้น ๆ เกิดขึ้นได้ เช่น การตกลงถึงกติกาที่ใช้สู้ต่อกันหรือการตกลงกันไม่ได้ ถ้าหากความสัมพันธ์เบื้องต้นเป็นความกลมเกลียวก็อาจมีความขัดแย้งเกิดขึ้นอย่างน้อยอาจเป็นการแข่งขันกันเพื่อจะคบหรือติดต่อกับคนที่ตนเองอยากจะคบด้วย เป็นต้น

ดังนั้น สิ่งแรกที่เราควรทำความเข้าใจร่วมกัน คือ คำว่า “การเมือง” หรือ “politics” ซึ่งเป็นคำที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด ซึ่งคำว่า การเมือง เป็นคำที่มาจากภาษากรีกว่า “polis” ซึ่งแปลว่ารัฐหรือ เมือง (state or city) ส่วนคำว่า politicos หมายถึง อะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐ (anything concerning the state or city affairs)

จากรากศัพท์ของคำว่าการเมืองดังกล่าว เราพิจารณานิยามของการเมือง โดยสามารถแยกออกได้เป็น 5 กลุ่ม (ปธาน สุวรรณมงคล 2552: 3-8) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ ซึ่งอำนาจดังกล่าว คือ อำนาจของรัฐที่ประกอบไปด้วยอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ

กลุ่มที่ 2 การเมืองเป็นเรื่องของการต่อสู้ระหว่างกลุ่มการเมืองเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของรัฐ เช่น กลุ่มผลประโยชน์ของสถาบัน กลุ่มผลประโยชน์ที่ตั้งขึ้นในรูปของสมาคม เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง โดยกลุ่มเห็นว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติของการเมือง และเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมการเมือง

กลุ่มที่ 4 การเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรทรัพยากร หรือการแบ่งปันปันส่วนสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม

กลุ่มที่ 5 การเมืองเป็นเรื่องของการบริหารของรัฐในเชิงนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงเจตนาธรรมของผู้ที่มีอำนาจรัฐ โดยเฉพาะฝ่ายบริหาร

ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นนิยามของคำว่าการเมือง ซึ่งเป็นมุมมองของนักรัฐศาสตร์ แต่ในขณะเดียวกันผู้ที่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรงก็มองว่าการเมือง ก็คือ นักการเมือง

สำหรับความขัดแย้งตามแนวคิดการเมือง ปธาน สุวรรณมงคล (2552: 5-6) กล่าวว่า การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง โดยเห็นว่าความขัดแย้งทางการเมืองอาจมาจากความจำกัดของทรัพยากรในสังคม หรือมาจากการใช้อำนาจในการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรมแก่คนในสังคมซึ่งในสภาพของความเป็นจริงพบว่า การเมืองมีความขัดแย้งได้ตลอดเวลา สาเหตุที่สำคัญมาจากผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่ม แต่ละฝ่าย ที่มีความแตกต่างกันและต่างก็เข้าร่วมในการแย่งชิงเพื่อให้รัฐตอบสนองความต้องการ หรือผลประโยชน์ของกลุ่มตนจนกลายเป็นความขัดแย้งเกิดขึ้น

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นสภาพตามธรรมชาติของการเมืองในตัวเอง แต่ผลที่เกิดขึ้นจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทางการเมืองว่าจะนำไปในทางบวกหรือทางลบ ก็ย่อมขึ้นอยู่กับกรณี ๆ ไป

ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้ให้คำจำกัดความของระบบการเมืองว่า การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง (อ้างถึงในชลัท ประเทืองวัฒนา 2542: 9) ดังนี้

การมองการเมืองว่าเป็นเรื่องของความขัดแย้งน่าจะเป็นคำจำกัดความที่ดีที่สุด แต่ก็ได้มีนักรัฐศาสตร์หลายคนแย้งว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องของความขัดแย้งเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของการประนีประนอม โดยการประนีประนอมเป็นผลมาจากความขัดแย้งที่ตกลงกันไม่ได้ แต่ความขัดแย้งทุกเรื่องไม่ใช่จะนำไปสู่การประนีประนอมทุกครั้งไป แม้ว่ารัฐจะใช้อำนาจ

ตัดสินใจว่าใครจะได้อะไร เมื่อใดและอย่างไรก็ตาม แต่ถ้าสังเกตตามทฤษฎีจะเห็นว่า เมื่อรัฐใช้อำนาจไปแล้วผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องยอมรับข้อตัดสินใจก็ตาม แต่ในตามความเป็นจริงรัฐไม่สามารถที่จะใช้อำนาจ ซึ่งถึงแม้จะเป็นอำนาจที่ชอบธรรมตัดสินใจแล้วก็ตาม คนจะยอมรับและไม่มีความขัดแย้งกันต่อไป ตรงกันข้ามซึ่งความขัดแย้งจะมีอยู่เสมอ

จุมพล หนิมพานิช (2543: 146-147) กล่าวว่า ทุกครั้งเมื่อเราพูดถึงการเมืองในองค์การ ซึ่งมักจะพูดถึงการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ แล้วนำอำนาจที่ได้มาไปแสวงหาผลประโยชน์หรืออาจใช้ในการปกป้องผลประโยชน์ แต่เนื่องจากผลประโยชน์หรือทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงมักจะทำให้ฝ่ายที่สูญเสียผลประโยชน์ไม่ยอมสูญเสียผลประโยชน์ไปง่าย ๆ จุดนี้จึงนำไปสู่ปัญหาของความขัดแย้งเกิดขึ้น

รัฐทุกรัฐหรือทุกประเทศต่างก็ใช้กำลังในระดับหนึ่งเพื่อรักษากฎหมายและความสงบสุขของบ้านเมือง ความแตกต่างระหว่างประเทศที่ใช้กำลังบังคับกับประเทศที่ประชาชนยินดีปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ด้วยความเต็มใจ จะต่างกันในปัจจุบันสองประการ คือ *ประการแรก* กำลังที่ใช้ นั้นคนส่วนใหญ่เห็นชอบด้วยหรือไม่ และใช้กำลังภายในขอบเขตและเท่าที่จำเป็นหรือไม่ *ประการที่สอง* คนส่วนน้อยที่มีความเห็นแตกต่างออกไป ได้รับการพิทักษ์ปกป้องหรือไม่ และหากคนส่วนน้อยไม่ได้รับการป้องกันในสิทธิพื้นฐานอันควรแล้ว คนส่วนใหญ่ก็จะบังคับขู่เข็ญต่าง ๆ นานาโดยอ้างถึงสิทธิหรือความชอบธรรมทางกฎหมาย

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าความขัดแย้งจึงมีความสัมพันธ์กับเรื่องของอำนาจโดยหลุยส์ ไคสเบิร์ก (Kriesberg, 1973: 56 อ้างในถวัลย์ วรเทพพิพัฒน์ 2525: 30-31) ได้ให้ความเห็นว่า ลักษณะของความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันของอำนาจเป็นลักษณะสำคัญที่สุดของความขัดแย้ง เพราะเมื่อมีความเกี่ยวข้องกับขบวนการความขัดแย้งตั้งแต่จุดกำหนดจนกระทั่งสิ้นสุดระดับอำนาจที่แตกต่างกันนั้น จะเป็นผลให้คู่กรณีเริ่มตระหนักถึงความแตกต่างดังกล่าวและยังทำให้มีการแสวงหาวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งความเท่าเทียมกันหรือการพยายามยุติความขัดแย้งนั้นเอง ความขัดแย้งทางการเมืองส่วนใหญ่จึงเกิดจากการแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ หรือความไม่พอใจในการปกครองของอีกฝ่ายหนึ่ง

อย่างไรก็ตามนักรัฐศาสตร์บางท่านมองว่า การเมืองไม่ได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะเรื่องของการช่วงชิงอำนาจ อิทธิพล และผลประโยชน์ที่ไม่สมหวังแล้วแปรเปลี่ยนไปเป็นความขัดแย้งเท่านั้น แต่การเมืองยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอำนาจ อิทธิพล และผลประโยชน์ที่มีการประนีประนอมอีกด้วย ซึ่งการถกเถียงกันในประเด็นนี้มีมานานแล้วและก็จะยังคงดำรงอยู่

4.6 ความขัดแย้งทางการเมือง

ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นประเด็นหลักของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะได้ นำเสนอในประเด็นย่อยอันประกอบด้วย ความหมายของความขัดแย้งทางการเมือง สาเหตุความ ขัดแย้งทางการเมือง ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมือง และแนวทางในการแก้ไขปัญหาความ ขัดแย้งทางการเมือง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.6.1 ความหมายของความขัดแย้งทางการเมือง

จากคำจำกัดความของการเมืองที่ว่า “เป็นกิจกรรมของบุคคลในอันที่จะขจัด ปัญหาหรือจัดการกับความขัดแย้งสาธารณะ การจัดสรรแบ่งปันหรือการประสานผลประโยชน์จาก ทรัพยากรหรือสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่กลุ่มและบุคคลตาม โอกาสและความสำคัญของกลุ่มและบุคคลนั้น เพื่อความคงอยู่และสวัสดิภาพของสังคม โดยส่วนรวม” ปัญหาทางการเมืองจึงเป็นปัญหาหรือความ ขัดแย้งที่มีผลกระทบในด้านต่าง ๆ (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต 2544: 7)

ควินซี ไวท์ (Whight, 1990: 22 อ้างถึงใน ศาสวัต เฟ่งแพ 2533: 20) กล่าวถึง ความขัดแย้งทางการเมือง (political conflict) ว่าเป็นความขัดแย้งที่แต่ละกลุ่มแย่งกันเพื่อเป็น ผู้กำหนดนโยบาย

การเมืองเป็นเรื่องของการแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม สตีฟ (Steve อ้าง ในประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย 2531: 8) กล่าวว่า ที่ใดก็ตามที่มีการเมืองที่นั่นจะมีความขัดแย้งและที่ใด ก็ตามที่มีเรื่องต้องพิจารณาที่นั่นก็มีการเมือง ที่ใดไม่มีความขัดแย้งที่นั่นไม่มีการเมือง ดังนั้น ความขัดแย้งจึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะในการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองเท่านั้น แต่ยังรวมถึง การแข่งขันระหว่างกลุ่มและบุคคลอื่น ๆ อีกด้วย

สำหรับในทางรัฐศาสตร์แล้ว กล่าวได้ว่า ความขัดแย้งนั้นเป็นธรรมชาติ อย่างหนึ่งของการเมือง ซึ่งความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นได้ในหลายมิติ แต่หากมองในภาพรวม ตามทฤษฎีระบบของ เดวิด อีสตัน (Easton, 1967: 37 อ้างถึงใน ศาสวัต เฟ่งแพ 2543: 11) ที่ว่า กิจกรรมที่อยู่ในเขตแดนของระบบการเมืองเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า (value) ให้แก่สังคมโดยที่มีอำนาจบังคับให้มีการปฏิบัติตามการจัดสรรนั้น ฉะนั้นความขัดแย้งทาง การเมืองที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องของการแข่งขันหรือการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่มีคุณค่า และระดับที่ เหนือขึ้นไปก็คือการต่อสู้เพื่อการให้ได้มาซึ่งการเป็นผู้จัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า เช่น ความมั่นคง เกียรติยศ และอำนาจในสังคมการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงการกระจายแจกจ่ายหรือการแบ่งปันสิ่ง ที่มีคุณค่า เช่น ผลประโยชน์หรือแม้แต่ตำแหน่งที่ได้อย่างไม่เท่าเทียมและทั่วถึง เป็นต้น จนเกิดเป็น ความคับข้องใจและอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ในที่สุด

4.6.2 สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง

จากการศึกษาความหมายของความขัดแย้งทางการเมืองและแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง ประกอบกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสภาพปัจจุบัน ทำให้พบว่าสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองมีอยู่หลายสาเหตุด้วยกัน สำหรับงานวิจัยนี้มองความขัดแย้งทางการเมืองว่ามีสาเหตุมาจากแนวคิดของการกระจายอำนาจ จากความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคล การไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนบุคคล ใช้อำนาจทางการเมือง และสาเหตุที่มาจากข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับสาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในท้องถิ่นนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแผนการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข พ.ศ. 2543 จึงทำให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ได้รับอำนาจเพิ่มมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อการเมืองในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดความขัดแย้งกันเพิ่มขึ้น ซึ่งล้วนแต่มีประเด็นของความขัดแย้งที่มาจากเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องแทบทั้งสิ้น

หลุยส์ เอ โฟรแมน (Louis A.Fromman, JR_ อ้างถึงในประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย 2531: 9) ได้อธิบายว่า การเมือง คือ การจัดสรรปันส่วนที่ทำให้เกิดมีผู้ที่ได้เปรียบและเสียเปรียบ บุคคลย่อมจะมีความต้องการและความจำเป็นที่แตกต่างกัน บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งความต้องการของเขาจะสนองตอบออกมาโดยผ่านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ถ้าความต้องการของคนหนึ่งไปขัดกับความต้องการของอีกคนหนึ่ง การแข่งขันหรือความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น

เชียวชาญ อาศวีวัฒนกุล (2538: 267) เห็นว่า บุคลากรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กรมักจะเผชิญกับปัญหาที่เกี่ยวกับการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์หรือทรัพยากรขององค์กรนั้น ๆ ที่มีอยู่ค่อนข้างจำกัด เช่น ในเรื่องงบประมาณ วัสดุ หรือทรัพยากร เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มหรือหน่วยงานของตน สามารถที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตนต้องการได้ ซึ่งในสภาพเช่นนี้จะเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่ความขัดแย้งขึ้นมาได้ เพราะว่าการแข่งขันทรัพยากรเช่นนี้จะมีฝ่ายหนึ่งได้ทรัพยากรเพิ่มหรือเป็นฝ่ายชนะแต่อีกฝ่ายหนึ่งจะได้ทรัพยากรลดลงหรือเป็นฝ่ายแพ้ และนำไปสู่ความไม่พึงพอใจขึ้นมาได้ ซึ่งจะเป็นสาเหตุของความขัดแย้งตามมานั่นเอง

ในทางการเมือง ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มการเมืองต่าง ๆ มีการแข่งขันผลประโยชน์ที่มีค่าในสังคม เช่น แข่งชิงตำแหน่งทางการเมือง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เป็นต้น แต่ความขัดแย้งจะรุนแรงมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกฎ ระเบียบ และขนบธรรมเนียมประเพณีของ

แต่ละสังคมด้วย ถ้าเป็นสังคมด้อยพัฒนา มีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง กลุ่มที่ไม่พอใจมีอยู่มากกลุ่มและรัฐบาลไม่มีอำนาจมากพอ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะรุนแรง เพราะแต่ละกลุ่มต่างก็จะเรียกร้องที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของตน (กนลา สุขพานิช – จันทปราบ อ่างใน ประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย 2531: 8) ลักษณะของความขัดแย้งทางการเมืองจะขึ้นอยู่กับปัจจัย ผลประโยชน์หรือสิ่งที่มีค่าในสังคม ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดและต่างก็มีส่วนในการเข้าไปครอบครอง ปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา การแสวงหาแย่งชิงผลประโยชน์จะเกิดขึ้นและนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งมีการพัฒนาออกมาในรูปแบบของการต่อรอง การประนีประนอม หรืออาจจะเป็นการต่อสู้ที่ใช้กำลังรุนแรงก็ได้

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งการเมืองท้องถิ่น คือ การเมืองระดับพื้นฐานของแต่ละสังคมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ซึ่งในระบบการเมืองท้องถิ่นยังคงเป็นธรรมชาติของการเมืองในสังคมที่มีทั้งผู้กระทำทางการเมืองระดับที่มีอำนาจและอิทธิพลมาก หรือชนชั้นนำในท้องถิ่น (local elites) และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำทางการเมืองของชนชั้นนำจำนวนน้อย เช่น ระหว่างนักธุรกิจคนสำคัญในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นที่มีตำแหน่งอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนในสภาแห่งชาติ คหบดีหรือผู้มีชื่อเสียง มีบารมีมาก เป็นที่รู้จัก และเคารพยกย่องของคนในท้องถิ่นกับประชาชนทั่วไป เป็นต้น ในหลายสังคม ปัญหาความขัดแย้งที่เป็นประเด็นสำคัญในท้องถิ่น เช่น เรื่องที่ดิน ทรัพยากรป่าไม้ น้ำ อาชญากรรม หนี้สิน เป็นต้น อาจถูกตัดสินใจระงับความขัดแย้งในระดับท้องถิ่น โดยกลุ่มชนชั้นนำของท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ ทั้ง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากส่วนกลางที่สามารถควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย สามารถจะดำเนินการตามกฎหมายของรัฐบาลกลางได้ แต่ก็ปล่อยให้ไปตามบริบทของการเมืองท้องถิ่นหรือตามจารีตประเพณีของท้องถิ่น (ปธาน สุวรรณมงคล และเสนีย์ คำสุข 2547: 36)

ในระบบการเมืองท้องถิ่น กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น ก็คือบุคคลที่มาจากกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่น ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงนั่นเอง ที่จะมาเป็นผู้กระทำการจัดสรรปันส่วนสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ เหล่านั้น สิ่งที่มีคุณค่ายังหมายถึงชื่อเสียงเกียรติยศ อีกด้วย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ โดยทั่วไปจะมีอยู่อย่างจำกัด ในขณะที่ความต้องการที่จะได้รับสิ่งที่มีคุณค่าของสมาชิกกลุ่ม และสมาชิกอื่น ๆ ของระบบการเมืองในท้องถิ่นมีอยู่อย่างหลากหลาย ปัญหาความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นในจุดนี้เอง ถ้าหากการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าไม่ได้รับความพึงพอใจจากทุกฝ่าย ในขณะที่การจะทำให้การจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้เป็นไปอย่างยุติธรรมก่อให้เกิดความพึงพอใจทุกฝ่ายนั้นเป็นไปได้ยากยิ่ง ในที่สุดปัญหาความขัดแย้งจึงเกิดขึ้น จากการแข่งขันแย่งชิงสิ่งที่มีคุณค่าเหล่านั้นนั่นเอง (ศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา 2533: 63)

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีปรากฏให้เห็นเป็นระยะ ๆ นับตั้งแต่มีการก่อกำเนิดรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา โดยเฉพาะความรุนแรงในลักษณะการปองร้าย จนกระทั่งการฆ่าและยิงกันระหว่างสมาชิก อบต. กับผู้บริหาร อบต. หรือระหว่างสมาชิกสภา อบต. ที่ปฏิบัติงานในการประชุมสภา อบต. (โกวิท พวงงาม (2546 (ก): 290-291) ได้วิเคราะห์ให้เห็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) ความขัดแย้งและความรุนแรงจนกระทั่งมีการฆ่ากันตายในหน่วยงาน อบต. ที่มีสาเหตุมาจากผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณ และการดำเนินโครงการที่สื่อถึงความไม่โปร่งใส ทั้งนี้ เป็นเรื่องธรรมดาที่ในระบบประชาธิปไตยจะต้องมีการตรวจสอบการทำงาน แต่ก็ยังมีอีกหลาย อบต. ที่ยังยอมรับไม่ได้กับการตรวจสอบข้อเท็จจริงในการดำเนินงานการบริหารจึงใช้วิธีการที่รุนแรงเข้าไปแก้ไขปัญหาก็ทำให้เห็นว่าวิถีประชาธิปไตยใน อบต. ในการใช้เหตุผล การรับฟังการอภิปราย การโต้ตอบ รวมถึงการตรวจสอบ ถือเป็นความไม่เคยชินและยังไม่ค่อยได้รับการเรียนรู้กันใน อบต. แสดงให้เห็นถึงการเมืองในท้องถิ่นยังขาดวัฒนธรรมประชาธิปไตยซึ่งต้องอาศัยวัฒนธรรมแห่งการโต้ตอบ ตรวจสอบ และการอภิปราย

2) การต้องยอมรับวิถีประชาธิปไตยในการผลิตเปลี่ยนการบริหารงานกันใน อบต. ทั้งนี้ เพราะการทำงานโดยการอาสาสมัครเข้ามารับผิดชอบการบริหารจัดการใน อบต. นั้นมีวาระคราวละ 4 ปี ในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่นี้ ต้องมีการยอมรับการตรวจสอบ การมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มองค์กรชุมชนต่าง ๆ เพื่อจะทำแผนพัฒนาตำบลให้เป็นไปตามความต้องการของทุก ๆ ฝ่าย นับเป็นเรื่องปกติ ดังนั้น การทำงานจะต้องอาศัยความร่วมมือคัดสรรผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ดีที่สุด เข้ามารับผิดชอบเพื่อบริหารงานในเขตพื้นที่ของตำบล

อำนาจและอิทธิพลจึงเป็นเรื่องของสิ่งที่มีคุณค่าในระบบซึ่งสุจิต บุญบงการ (2546: 3-4) กล่าวว่า สิ่งที่มีคุณค่าอันเป็นที่ต้องการของบุคคลนั้น ได้แบ่งไว้เป็น 2 กลุ่ม คือ *กลุ่มแรก* เป็นเรื่องของอำนาจการเคารพนับถือ ความถูกต้องและความรัก *ส่วนกลุ่มที่สอง* เป็นเรื่องของสวัสดิการซึ่งได้แก่ การมีความกินดีอยู่ดี ความมั่งคั่ง ความรอบรู้และทักษะหรือความชำนาญ การเมืองเป็นเรื่องของความพยายามของเอกชนที่จะแสวงหาและรักษาสิ่งที่มีคุณค่า ซึ่งมักจะมิได้อยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของทุกคนในระบบ คนบางคนอาจต้องสูญเสียสิ่งที่ต้องการหรือบางคนก็อาจได้รับสิ่งที่ตนเองต้องการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลของการต่อสู้กันทางการเมือง

ประมวล รุจนเสรี (2547: 17) เห็นว่าการใช้อำนาจเป็นเรื่องของมนุษย์ โดยได้สรุปทฤษฎีอำนาจทางการเมืองไว้ว่า การเมืองเป็นปรากฏการณ์ในสังคมอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์อย่างใกล้ชิด มนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงการเมืองได้เลย ไม่ว่าจะการเมืองจะดีหรือเลว อำนาจทางการเมืองจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับมนุษย์เสมอ อำนาจทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับมนุษย์ทุกกลุ่มที่มี

และที่ใช้อำนาจทางการเมือง โดยการใช้อิทธิพลโน้มน้าว ใช้กำลังบังคับ ช่มชู้ การกระทำหรือไม่กระทำทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองตามที่กำหนด อำนาจทางการเมืองจึงเป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละฝ่ายต้องการเข้ามาครอบครอง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงรักษาและเพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ตามที่ได้ตั้งจุดหมายไว้

การเมือง คือ กระบวนการจัดสรรประโยชน์และสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม โดยผ่านวิธีการใช้อำนาจ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ผลประโยชน์และสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคมดังกล่าว อาจจะมีตั้งแต่ทรัพยากรธรรมชาติ ไปจนถึงสถาปัตยกรรมศาสตร์ จนกระทั่งกฎ ระเบียบ และนโยบายที่เอื้อให้บางส่วนให้ได้รับผลประโยชน์ และบางส่วนสูญเสียผลประโยชน์ สิ่งใดที่ได้มาหรือเสียไปโดยไม่ผ่านกระบวนการใช้อำนาจ ซึ่งอาจจะไม่ถือว่าเป็นเรื่องของการเมือง (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล 2543: 55) ซึ่งโดยหลักการสำคัญของการเมืองนั้นเป็นการต่อสู้เพื่อนำมาซึ่งอำนาจ เพื่อการที่ผู้ครอบครองอำนาจ และสามารถใช้อำนาจนั้นในการปกครองสังคม และในการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง ดังนั้น จึงอาจมองได้ว่า การเมืองเป็นเรื่องการใช้อำนาจสำหรับรักษาอภิสิทธิ์ของชนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นอภิสิทธิ์ชน นั่นคือเป็นที่มาแห่งการแสวงหาผลประโยชน์แห่งตนด้วยการใช้อำนาจที่ได้รับตามกฎหมายมุ่งที่จะรักษาผลประโยชน์ของตัวเอง รวมถึงการขยายผลประโยชน์แห่งตนด้วย อำนาจจึงเป็นสิ่งที่บุคคลทั่วไปต้องการ เพราะสามารถที่จะบันดาลให้เกิดผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยเฉพาะการเลือกทำสิ่งที่จะได้ผลประโยชน์แก่ตนเองและละเว้นที่จะทำในสิ่งที่ไม่เห็นว่าจะเกิดประโยชน์แก่ตน ยิ่งผลประโยชน์ใดเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดและคาดว่าจะได้เร็วก็ยิ่งทำการเพื่อมุ่งให้ได้ผลประโยชน์ดังกล่าว ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าอำนาจจึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการต่อสู้กันอย่างรุนแรง เพื่อหวังที่จะให้ได้มาซึ่งอำนาจเหล่านั้น (จรงค์ศักดิ์ สุวรรณประดิษฐ์ 2521: 108)

ในองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำคือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ย่อมเป็นผู้ที่มีอำนาจ และต้องมีการใช้อำนาจ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่ามีทรัพยากรอำนาจมากเพียงใด และมีลักษณะของการใช้อำนาจอย่างไร ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ใช้อำนาจใช้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง และเป็นการใช้อำนาจอย่างไม่มีการยั้งยั้งและไม่ชอบธรรม ดังนั้น แนวโน้มของ อบต. จึงมีโอกาสจะเป็นเครื่องมือของกลุ่มผู้มีอำนาจ โดยเฉพาะอำนาจเดิมและเครือข่ายอำนาจชุดเดิมได้มากกว่าที่จะเป็นเครื่องมือของชาวบ้านทั่วไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ในการกล่าวถึงกลุ่มอำนาจเดิมนั้น ควรจะต้องตระหนักถึงข้อเท็จจริงที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นก็คือ กลุ่มอำนาจเดิมที่ว่านี้ไม่ใช่กลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกันเป็นเนื้อเดียว แต่เป็นกลุ่มที่มีลักษณะของความหลากหลาย และอาจประกอบไปด้วยกลุ่มย่อยหลาย ๆ กลุ่ม ที่มีความขัดแย้งซึ่งกันเองหรือบางคนไม่สังกัดกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดก็มี

ปัจจุบันการเมืองท้องถิ่นของไทยเราส่วนใหญ่เป็นการเมืองประชาธิปไตยแบบกลไก (Machine politics) มีการจัดกลุ่มการเมืองเป็นกลุ่มเล็ก มีโครงสร้างของกลุ่มเป็นแบบแนวตั้ง (ระบบลูกพี่ – ลูกน้อง) และมีพฤติกรรมทางการเมืองที่เน้นการใช้อำนาจทางการเมืองในทางมิชอบ เพื่อการแสวงหาประโยชน์ของกลุ่มตนเองสูงและไม่โปร่งใส อาจสรุปได้ว่า มีการใช้อำนาจทางการเมือง ผ่านอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ อำนาจของกลุ่มทุน ที่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับกลุ่มต่าง ๆ ปรากฏออกมาในลักษณะที่เป็นแนวตั้งเป็นลำดับขั้น โดยมีประชาชนเป็นฐานล่างสุด และมีบรรดานักการเมือง กลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ อยู่เหนือสุด ประกอบกับลักษณะของโครงสร้างอำนาจที่เป็นแบบตั้งเค็มที่มีอยู่ใน อบต. เป็นผลให้มีการใช้อำนาจทางการเมืองตามโครงสร้างเดิมของระบบการเมือง ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองจนส่งผลกระทบต่อ

4.6.3 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมือง

ผลกระทบของความขัดแย้งมีทั้งด้านสร้างสรรค์และทำลาย แต่สิ่งที่สังคมปรารถนานั้นคือ ด้านที่สร้างสรรค์ไม่ใช่ความขัดแย้งด้านทำลายที่อาจส่งผลกระทบต่อความรุนแรง ทั้งนี้ผลกระทบที่ตามมาขึ้นขึ้นอยู่กับว่าความขัดแย้งได้รับการจัดการไปในทิศทางใด (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ 2533: 49)

ความขัดแย้งที่สร้างสรรค์ เช่น ความขัดแย้งในการปรับตัว การสร้างความเหมาะสม การสร้างนวัตกรรม หรือความขัดแย้งในการพัฒนา เมื่อความขัดแย้งเหล่านี้ได้รับการจัดการที่ดีพอหรือเหมาะสมแล้ว ผลที่ตามมาคือ ความสมานฉันท์ การรู้จักแก้ปัญหา หาทางออก และการรู้จักยอมรับคนอื่น ส่วนความขัดแย้งในทางทำลาย ได้แก่ พฤติกรรมของการทำลายล้าง ความรุนแรง การสร้างศัตรู การแบ่งพรรคแบ่งพวก หากไม่ได้รับการจัดการที่ดีแล้วมักส่งผลให้เกิดการต่อสู้ ครอบงำ การพยายามเอาชนะกัน และการเล็งถอยของผู้แพ้

ข้อเท็จจริงที่พบในปัจจุบันคือ อำนาจที่แท้จริงในการปกครองท้องถิ่นอยู่ที่บรรดานักการเมือง นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด การกระจายอำนาจให้ประชาชนยังไม่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง และหากยังไม่เข้าใจถึงแก่นแท้ในเรื่องของการกระจายอำนาจ โดยคิดแต่เพียงว่าการกระจายอำนาจ คือ การกระจายเงินให้ท้องถิ่นมากขึ้น ก็จะเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความแตกแยกของคนในท้องถิ่นได้ง่ายมากขึ้น ความขัดแย้งทางการเมืองบนพื้นฐานของผลประโยชน์ ระบบผลประโยชน์ในชุมชน จากโครงสร้างของราชการและธุรกิจที่เข้มแข็งเกินไป ที่มีการรวมศูนย์อยู่ในกลุ่มคนไม่กี่กลุ่ม แต่มีอิทธิพลชี้นำชุมชน อีกทั้งยังคุกคามความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินของคณะทำงานองค์กรชุมชน จนเป็นเหตุทำให้เกิดความล้มเหลวในการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

การที่กลุ่มอิทธิพลแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ด้วยความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. ในกรณีที่มีความขัดแย้งจนถึงขั้นฆ่ากัน มีผลทำให้ประชาชนเกิดความประหวั่นและมีความรู้สึกว่ “ไม่อยากจะเกี่ยว” หรือ “ไม่อยากจะเดือดร้อน” นอกจากนี้ ผลของการเลือกตั้งยังทำให้เกิดความแตกแยกกันในพื้นที่ โดยฝ่ายที่แพ้และหัวคะแนนจะไม่ให้ความร่วมมือกับ อบต. (นวนน้อย ตริรัตน์และคณะ 2546: 6-83)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะมาจากสาเหตุใดก็ตาม ได้ส่งผลกระทบต่อที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ ผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อการเมืองการปกครองท้องถิ่นในแง่ของการขาดความเชื่อมโยง ขาดความศรัทธา นักการเมืองในท้องถิ่นที่มุ่งหวังแต่ผลประโยชน์ส่วนตนจนทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่กระทำตัวให้เกิดความสร้างสรรค์หรือพัฒนาท้องถิ่น และในที่สุดประชาชนเหล่านั้นอาจไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองของท้องถิ่นก็เป็นได้ (ศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา 2533: 180) การที่จะให้การปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นโรงเรียนเพื่อสอนประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน จึงเป็นเรื่องที่ไม่สามารถทำให้เป็นจริงขึ้นมาได้ และอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สมควรจะปล่อยให้เกิดขึ้นเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษานี้มองถึงผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมือง เป็นไปในลักษณะ “ทางด้านลบ” ซึ่งส่งผลกระทบต่อตัวบุคคล องค์กรและประชาชนในด้านต่าง ๆ ผลที่ตามมาของความขัดแย้งดังกล่าวนี้ สามารถที่จะเกิดขึ้นได้กับคนหรือองค์กรทุกระดับ จากสภาพเช่นนี้จึงทำให้เกิดเป็นคำถามขึ้นว่าจะมีวิธีใดในการส่งเสริมให้มีความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์และในขณะเดียวกันจะลดความขัดแย้งในลักษณะของการทำลายให้เกิดมีน้อยที่สุดได้อย่างไร

4.6.4 แนวทางในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมือง

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่มีใครปรารถนา แต่หากเกิดขึ้นแล้วจำเป็นที่จะต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดผลที่ดีที่สุดตามมา อาร์โนลด์ (Arnold) และเฟลด์แมน (Feldman) ได้กล่าวไว้ว่า ผลของความขัดแย้งนั้นสามารถที่จะเป็นไปได้ ทั้งสิ่งที่เป็นประโยชน์และผลเสีย ดังนั้นการจัดการกับความขัดแย้งควรเป็นไปในทางที่จะทำให้ผลที่ตามมาเกิดประโยชน์ให้มากที่สุด และต้องปราศจากการเป็นศัตรูกันของกลุ่มที่ขัดแย้งและพฤติกรรมการทำลาย อาร์โนลด์ และเฟลด์แมน (Arnold and Feldman, 1983: 526 อ้างถึงในสาสวัต พงษ์เพ 2526: 23) เมื่อใดก็ตามที่เกิดความขัดแย้งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระหว่างบุคคลกับบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับกลุ่ม การที่จะดำเนินการกับความขัดแย้ง จึงจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกัน พร้อมกับคำนึงถึงความสามารถ

ในการดัดแปลง ปรับปรุงเพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมกับบุคคล กับสถานการณ์ สาเหตุและพฤติกรรมของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้

อภิญา รัตนมงคลมาศ (2532: 171) เห็นว่าการแก้ไขความขัดแย้งมีแนวความคิดอยู่ 2 แนวทาง คือ

1) การยุติปัญหา โดยการนำข้อกำหนดทางกฎหมาย กฎระเบียบทางสังคม นั้น ๆ มาประยุกต์ใช้ แม้กระทั่งการใช้อำนาจเพื่อให้เกิดการยอมรับข้อยุตินั้น ๆ อันเป็นแนวทางของการรักษาสันติภาพ

2) พยายามหาเหตุที่เป็นรากเหง้า หรือเป็นธรรมชาติของความขัดแย้งของแต่ละกรณีหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและตัวปัญหากับสภาพแวดล้อมของปัญหา จนกระทั่งแน่ชัดว่าอะไรเป็นด้านหลัก ด้านรอง และสิ่งที่เป็นเงื่อนไข แล้วจึงหาวิธีการแก้ไข โดยให้เกิดการยอมรับในข้อตกลงซึ่งกันและกัน โดยคำนึงถึงการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างคู่กรณีของความขัดแย้งเป็นหลัก อันจะเป็นแนวทางที่นำไปสู่การสร้างสันติภาพที่ถาวร

การเสริมสร้างประชาธิปไตยใน อบต. จะสามารถแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองได้ โดยเป็นความเห็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย วิสมล ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความต้องการในวิธีการเสริมสร้างประชาธิปไตยใน อบต.” ผลการศึกษาความต้องการของสมาชิกประกอบการเรียงลำดับความต้องการ (โกวิทย์ พวงงาม 2546 (ช): 128-129) ได้ดังนี้

1) ความต้องการให้สมาชิก อบต. ที่เข้ามาทำหน้าที่ฝ่ายบริหารควรผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

2) ความต้องการให้มีการกำหนดคุณสมบัติแก่ผู้ที่ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต. และผู้บริหาร อบต.

3) ความต้องการให้สมาชิก อบต. ที่เป็นฝ่ายบริหารแจ้งบัญชีการจ่ายงบประมาณประจำปีแก่สมาชิกสภา อบต. ประชาชน กลุ่มองค์กร และองค์กรชุมชนต่าง ๆ ได้รับทราบ

4) ความต้องการให้ประชาชน กลุ่มองค์กร และองค์กรชุมชน ได้เข้าร่วมรับฟังและเข้าสังเกตการณ์ร่วมกับการประชุมสภา อบต.

โกวิทย์ พวงงาม (2546 (ช): 128-129) เห็นว่า ในเรื่องดังกล่าวควรได้มีการเร่งทำความเข้าใจกับกลุ่มองค์กรชุมชนเช่นกัน โดยเฉพาะความคิดเห็นที่ทำให้เขามีความรู้สึกว่า อบต. คือ เวทีขององค์กรชุมชนในระดับท้องถิ่นที่จะคอยดูแลและจัดการผลประโยชน์ชุมชนให้แก่ทุกคนในตำบลนั้น สิ่งที่ต้องทำอย่างเร่งด่วน คือ การเสริมสร้างให้กลุ่มและองค์กรชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ อบต.

ดังนั้น ในการที่จะคานอำนาจกันระหว่างสมาชิกสภา อบต. กับผู้บริหาร อบต. ตลอดจนผู้ที่มีอำนาจในท้องถิ่นทั้งหลายนั้น การใช้พลังกลุ่มและพลังองค์กรชุมชนจะช่วยให้เกิดการถ่วงดุลขึ้นในระดับตำบล และที่สำคัญที่สุดจะช่วยมิให้กลุ่มผลประโยชน์ใด ๆ ในชุมชนได้แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องได้อีกต่อไป โดยเฉพาะกลุ่มอำนาจเก่าอย่างเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้รับเหมาในตำบล และผู้ที่มีอิทธิพลในตำบล เป็นต้น

ปัจจุบันปัญหาที่เกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมืองของ อบต. จะพบว่า มีข่าวสารเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ซึ่งสามารถที่จะอนุมานได้ว่าในปัจจุบัน อบต. มีปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมืองที่ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงตามมา ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาถึงปัญหาดังกล่าว เพื่อจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันที่ และเป็นการเสริมสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีการพัฒนาที่ก้าวหน้าในโอกาสต่อไป

5. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองในองค์การและพฤติกรรมการเมืองในองค์การ

5.1 ความหมายของการเมือง

จุมพล หนิมพานิช (2547: 141-150) ได้ให้ความหมายของการเมืองไว้ 3 แนวคิด ดังนี้

1. ความหมายการเมืองในแง่สถาบัน หมายถึง ตัวสถาบันทางการเมืองการปกครอง ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล ระบบราชการ เป็นต้น ทั้งนี้มีสมมติฐาน คือ การกระทำทางการเมืองจะเกิดขึ้นภายในขอบเขตที่เห็นชัดเท่านั้น และการเมืองจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าปราศจากสถาบันที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ เพราะถือว่าสถาบันเหล่านี้เป็นที่มาของอำนาจทางการเมือง และถือว่าระบบการเมืองต้องแสวงหากลไกและมาตรการในการจัดความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เหมาะสมระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง กล่าวคือกลไกที่กำหนดความสัมพันธ์ภายในสถาบันในการปกครอง เช่น สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร และสถาบันตุลาการ ส่วนกลไกที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันของรัฐกับประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครอง เช่น ระบบราชการ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มกดดัน เป็นต้น

2. ความหมายการเมืองในแง่หน้าที่ หมายถึง หน้าที่ของสถาบันการเมือง ได้แก่ การแข่งขันหรือการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ การใช้อำนาจ การบังคับให้มีการปฏิบัติตาม และหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

3. ความหมายของการเมืองในแง่ของระบบ หมายถึง ปฏิสัมพันธ์หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า ซึ่งสิ่งที่มีคุณค่า (value) คือ อำนาจ ความเคารพ และเป็นต้นับถือของบุคคล ความนิยมชมชอบ ความยุติธรรม ความอยู่ดีกินดี ความมั่งคั่ง ความชำนาญ ความรอบรู้ ความมั่นคงปลอดภัย และการมีเสรีภาพ

อริสโตเติล (Aristotle cited in Strauss, 1962: 311) ได้กล่าวถึงการเมืองว่า การเมืองคือการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อสาธารณประโยชน์

เดวิด อีสตัน (David Easton cited in Tansey, 1995: 5) ได้กล่าวถึงการเมืองว่า การเมืองคือการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า

ออร์แกน และฮัมเมอร์ (Organ and Hamner, 1982) ได้กล่าวถึงการเมืองว่า การเมืองคือ เป็นเรื่องของแสวงหาอำนาจและการใช้อำนาจ

5.2 ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรม

สร้อยตระกูล (ตีพานนท์) อรรถมานะ (2542: 13-14) ได้ให้ความหมายคำว่า พฤติกรรม (behavior) คือ การกระทำหรือกิริยาอาการที่แสดงออกของบุคคล (action) ทั้งนี้รวมถึงการงดเว้นการกระทำ (inaction) นอกจากนั้นการตัดสินใจที่รู้สึกได้ของบุคคล กลุ่ม หรือองค์การ หรือการกระทำที่เป็นการซ่อนเร้น แต่พร้อมที่จะแสดงออก อาทิ การมีความคิดริเริ่มก็นับว่าเป็นการกระทำเช่นกัน ดังนั้น พฤติกรรมจึงรวมถึงสิ่งที่บุคคล กลุ่ม หรือองค์การประพฤติปฏิบัติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เปิดเผย (overt behavior) และเป็นพฤติกรรมที่ยังไม่แสดงออกหรือซ่อนเร้น (covert behavior) รวมไปถึงกระบวนการภายในอื่น ๆ เช่น ความรู้สึก เจตคติ เป็นต้น

พิภพ วังเงิน (2547: 2) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม คือ กิริยาอาการที่แสดงออก หรือจากการเกิดปฏิกริยาเมื่อต้องเผชิญกับสิ่งภายนอก การแสดงออกนั้นอาจเกิดจากอุปนิสัยที่สะสมหรือจากความเคยชิน อันได้รับจากประสบการณ์และการศึกษาอาจเป็นการแสดงออกที่คล้อยตามหรือต่อต้านก็ได้ และอาจเป็นคุณหรือโทษก็ได้

พฤติกรรม หมายถึง อาการ อากัปกริยา การกระทำ การแสดงออก ทั้งที่ปรากฏและไม่ปรากฏซึ่งจากความหมายของพฤติกรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกของบุคคล ทั้งในลักษณะที่แสดงออกเป็นการกระทำ และการไม่แสดงออกที่เป็นการกระทำ ทั้งนี้ โดยมีสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นปัจจัยสำคัญในการก่อให้เกิดพฤติกรรมของบุคคล

5.3 ความหมายของพฤติกรรมทางการเมืองในองค์การ

พฤติกรรมการเมืองในองค์การ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใช้อำนาจใดก็ตามที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มา เพื่อนำไปสู่การใช้อำนาจในการตัดสินใจขององค์การ ในทิศทางที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของตนหรือของกลุ่มตน (จุมพล หนิมพานิช 2547: 163)

พฤติกรรมการเมือง (Politics behavior) ในองค์การ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ 2541: 222) คือ กิจกรรมซึ่งไม่ใช่บทบาทที่เป็นทางการของบุคคลในองค์การ แต่มีอิทธิพลต่อการสร้างข้อได้เปรียบหรือข้อเสียเปรียบ

พฤติกรรมการเมือง (Political behavior) ในองค์การ หมายถึง การกระทำที่ไม่ได้รับการลงโทษ หรือไม่ได้รับการอนุมัติโดยองค์การ เกิดขึ้นเพื่อมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อให้เข้าเป้าหมายส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่งบรรลุผลสำเร็จ

นิวสตรอม (Newstrom อ้างใน จุมพล นิมพานิช 2547: 155) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การว่า พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างมนุษย์กับองค์การที่ตนทำงานอยู่ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อกันของบุคคลหรือพฤติกรรมของกลุ่มคนในองค์การ

เฮลส์ไรเกิล สโลคัม และวูดแมน (Hellriegel , Slocum and Woodman, 200: 279) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมทางการเมืองว่า เป็นการแสดงออกของอิทธิพล และการใช้วิธีต่าง ๆ ของบุคคลเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง โดยเฉพาะบุคคลที่มีความต้องการ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนต้องการ

จากความหมายของพฤติกรรมทางการเมืองในองค์การที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเมืองในองค์การ หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำตามบทบาทหน้าที่ที่ไม่เป็นทางการ หรือบทบาทหน้าที่ที่เป็นทางการของบุคคลในองค์การ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการได้มาซึ่งสิ่งๆ ที่ตนเองนั้นพึงประสงค์ ทั้งนี้ พฤติกรรมทางการเมืองบางครั้งอาจแสดงออกด้วยการลอบบี้ การหาพวกพ้องเพื่อต่อรองกันในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ การชักจูงคนอื่นให้กระทำการต่อต้านหรือสนับสนุน รวมทั้งการใช้ฐานอำนาจของคนอื่นหรือฐานอำนาจของตนเองในการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตน

ดังนั้น ในทัศนะของนักพฤติกรรมองค์การ การเมืองในองค์การจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์การ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ การใช้อำนาจและการใช้อิทธิพล หรือทรัพยากรอื่น ๆ ในอันที่จะทำให้ความต้องการของบุคคล ๆ หนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งบรรลุผลในสถานการณ์ที่ซึ่งปราศจากความแน่นอน หรือความไม่เห็นพ้องต้องกันในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่หรือกล่าวได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ต่าง ๆ ดังนั้น การเมืองในองค์การจึงอาจนิยามได้อีกทางหนึ่งว่า เป็นกระบวนการอิทธิพลที่บุคคลหรือกลุ่มที่พยายามให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ โดยการใช่วิธีและกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากระบบคุณธรรม และประโยชน์ที่แสวงหาก็คือ การได้มาซึ่งอำนาจ การเป็นที่รักใคร่ชอบพอของคนทั่วไป การได้รับการยกย่องหรือการหลีกเลี่ยงงานหนักก็ได้ บ้างก็ว่า พฤติกรรมทางการเมือง คือ กิจกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ

บทบาทที่เป็นทางการที่องค์กรกำหนดไว้ แต่เป็นการพยายามใช้อิทธิพลหรือการกระจายซึ่งผลประโยชน์และการเสียผลประโยชน์ภายในขององค์กร พฤติกรรมทางการเมืองจึงต้องเกี่ยวข้องกับ ความพยายามที่จะใช้ที่มาของอำนาจแต่ละคนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในการศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองขององค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งผู้วิจัยพบว่า การเมืองในองค์กรบริหารส่วนตำบลมีความเกี่ยวข้องกับสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง เพราะเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับคำว่า **การเมือง พฤติกรรม และอำนาจ** ดังนั้นจึงขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองในองค์กรและพฤติกรรมการเมืองในองค์กร ดังนี้

พฤติกรรมการเมืองมีความสัมพันธ์กับการใช้อำนาจในองค์กรอย่างมาก เพ็ฟเฟอร์ (Pfeffer, 1981) ได้ให้นิยามของคำว่าการเมืองในองค์กร หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายที่สมาชิกแสดงออกในการสนับสนุนการใช้อำนาจ และการได้มาซึ่งทรัพยากร เพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มได้รับตามที่ตนเองต้องการ ภายใต้สถานการณ์ที่มีความขัดแย้งและมีความไม่แน่นอนสูง ดังนั้นพฤติกรรมดังกล่าวที่บุคคลแสดงออกจึงเป็นพฤติกรรมเชิงการเมือง (Political behavior) ซึ่งต้องใช้อำนาจหรือใช้ความพยายามเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่เป็นประโยชน์แต่ฝ่ายตน

การเมืองในองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นความจริงที่ปรากฏขึ้นในองค์กรของทุกองค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าในองค์กรแต่ละองค์กรไม่มีเรื่องการเมืองเลย เพราะการเมืองได้เข้าไปผูกพันกับชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นในระดับประเทศหรือระดับท้องถิ่น แม้กระทั่งในที่ทำงานที่เราอยู่ ถ้าหากความต้องการของบุคลากรยังไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอโดยการที่บุคลากรจะรวมกลุ่มกันเพื่อกระทำการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการ

เฮนรี มินซ์เบิร์ก (Henry Mintzberg) ได้อธิบายว่า การรวมกลุ่มกันระหว่างบุคลากรจะมีการกระทำอย่างซ่อนเร้น และไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ขององค์กร เพราะเป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดความแตกแยกในองค์กร ดังนั้น สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรอาจไม่ได้มาจากการใช้พลังอำนาจตามระบอบแต่อาจมาจากความผิดพลาดหรือความอ่อนแอของการใช้พลังอำนาจกับบุคคลบางกลุ่ม หรือใช้พลังอำนาจผิดพลาดทำลายบุคลากรโดยไม่รู้ตัว พฤติกรรมการเมืองในองค์กร จึงมีความสัมพันธ์กับเรื่องของการใช้อำนาจในองค์กรอย่างมากโดยมีลักษณะที่ต่างกันแยกได้เป็น 3 ประเด็น (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ 2541: 223) คือ

1. เป็นพฤติกรรมที่อยู่นอกเหนืออำนาจกฎหมาย หรือระบอบอำนาจที่ยอมรับกับ ความปกติขององค์กร
2. เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือหน่วยงาน โดยไม่ได้คำนึงถึงความชอบธรรมที่คนอื่นหรือหน่วยงานอื่นพึงจะได้รับ

3. เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจหรือจงใจใช้เพื่อแสวงหาอำนาจหรือรักษาอำนาจของตน

ดิบบรอง (Du Brin, 1998) เห็นว่า ความต้องการมีอำนาจของแต่ละคนจากเหตุผลที่แตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมเชิงการเมืองขึ้นในองค์กร สรุปได้ 6 ประการ คือ

1. การมีโครงสร้างแบบปิรามิด (Pyramid-shaped organization) ทำให้เกิดสายงานมีอำนาจในการบังคับบัญชาลดหลั่นลงไปตามลำดับชั้น โดยผู้มีอำนาจสูงสุดจะอยู่ที่ยอดปิรามิด ในขณะที่ผู้อยู่ฐานล่างจะมีอำนาจน้อยที่สุด โครงสร้างแบบปิรามิดในองค์กรจึงเป็นโครงสร้างที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเชิงการเมืองสูง เนื่องจากทุกคนที่อยู่ในลำดับต่าง ๆ ต่างมุ่งหวังที่จะได้เข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งหมายถึงการมีอำนาจมากขึ้นในการตัดสินใจต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อคนอื่นอย่างกว้างขวางและสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้มากยิ่งขึ้น การเข้าสู่ตำแหน่งได้มากขึ้นทำให้หันมาใช้พฤติกรรมการเมืองมากยิ่งขึ้น

2. การใช้เกณฑ์มาตรฐานแบบอัตนัยในการประเมินผลงาน (Subjective standard performance) การใช้วิธีการแบบอัตนัยมีโอกาสทำให้เกิดความรู้สึกและอคติส่วนตัวของผู้ประเมินเข้าไปเกี่ยวข้องได้ง่าย ทำให้สูญเสียความยุติธรรมไป เพราะขาดระบบที่แน่นอนและชัดเจน จึงกลายเป็นจุดอ่อนทำให้คนที่ต้องการ ได้รับความดีความชอบเป็นพิเศษหรือต้องการ ได้ผลประโยชน์ออกมาเพื่อจะได้เลื่อนยศเลื่อนตำแหน่งหันมาใช้พฤติกรรมทางการเมือง

3. สภาพแวดล้อมที่ขาดความแน่นอนและมีความผันผวนสูง (Environmental Uncertainty and turbulence) คนที่ทำงานอยู่ในองค์กรที่กำลังอยู่ในสภาวะขาดความมั่นคง และมีการเปลี่ยนแปลงสูง จะพลอยรู้สึกขาดความมั่นใจต่องานและองค์กรไปด้วย เพื่อความอยู่รอดถ้าหากเกิดความจำเป็นต้องลดขนาดขององค์กรให้เล็กลง (downsizing) คนเหล่านี้จึงหันมาใช้พฤติกรรมเชิงการเมือง เช่น การเอาใจใส่เพื่อให้ได้ใกล้ชิดและเกิดเป็นคนพิเศษ หรือเป็นคนวงในของนาย โดยหวังว่าหากมีการปรับลดพนักงานตนจะมีความปลอดภัยและได้รับการคุ้มครองพิเศษจากอำนาจในการตัดสินใจของนาย เป็นต้น

4. การรู้สึกขาดความมั่นคงด้านอารมณ์ (Emotional insecurity) คนประเภทที่ไร้ความรู้ความสามารถในงานหรือตำแหน่งที่ทำ มักจะขาดความมั่นใจตนเอง จึงแสดงพฤติกรรมเชิงการเมืองออกมาด้วยการคอยประจบเจ้านาย เพื่อให้นายเกิดความรักและความเมตตาแก่ตนช่วยให้ตนรู้สึกว่ามีความปลอดภัยขึ้นเพราะมีนายคอยปกป้องและคอยคุ้มครอง ลักษณะเช่นนี้ก็เป็นลักษณะของคนที่ขาดความมั่นคงทางด้านอารมณ์

5. ความต้องการอำนาจในการบังคับคนอื่นในแง่ที่ไม่ดี (Machiavellian tendencies) คนประเภทนี้จะใช้พฤติกรรมเชิงการเมืองเพื่อแสดงว่ามีอำนาจเหนือหรือเพื่อบีบบังคับให้คนอื่นทำในสิ่งที่เป็นการต้องการหรือให้ประโยชน์แก่ตน โดยไม่คำนึงว่าสิ่งนั้นถูกต้องหรือไม่

6. ความขัดแย้งในเรื่องสำคัญ (Disagreement over major issues) การมุ่งในด้านความคิดหรือความต้องการของตนเพื่อเอาชนะคู่กรณีที่ขัดแย้งกัน ในประเด็นดังกล่าวทำให้เกิดการใช้พฤติกรรมเชิงการเมืองขึ้น เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจหันมาสนับสนุนตนให้บรรลุตามที่คาดหวังหรือความที่ตนต้องการ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการเมืองในองค์การต่างกัน บางท่านให้ความหมายของการเมืองในองค์การที่มุ่งเน้นไปที่การใช้อำนาจเพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจในองค์การหรือต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ในขณะที่บางท่านระบุว่าการเมืองในองค์การ หมายถึง กิจกรรมของบุคคล กลุ่มบุคคลที่ต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ และเมื่อได้อำนาจมาแล้วได้มีการพัฒนาและใช้อำนาจที่ได้มาเพื่อบรรลุผลที่พึงปรารถนาในสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน หรือมีความไม่เห็นด้วยกับการเลือกทางเลือกที่มีอยู่ในแง่หนึ่งถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจแล้วใช้อำนาจที่ได้มาเพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของตนเอง บางท่านระบุว่าการเมืองในองค์การ หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการของการใช้อำนาจและหน้าที่เพื่อให้มีผลต่อเป้าหมายต่อการตัดสินใจที่เกิดขึ้น ไม่ใช่การตัดสินใจที่เกิดจากการใช้เหตุผล แต่เป็นการตัดสินใจที่เกิดจากการประนีประนอม การต่อรอง บางท่านระบุว่าการเมืองในองค์การ หมายถึง การกระทำที่จงใจหรือเจตนาในการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นเพื่อให้ได้มาหรือปกป้องผลประโยชน์ของตนเองหรือกลุ่มของตน ในขณะที่มีบางท่านกล่าวว่า การเมืองในองค์การ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่มใช้อำนาจใด ๆ ก็ตามเพื่อให้ตนเองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจขององค์การ โดยการตัดสินใจดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของกลุ่มตน (จุมพล หนิมพานิช 2547: 154)

จากความหมายของการเมืองในองค์การดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีความหมายที่ไม่แตกต่างกันไปจากความหมายของการเมืองโดยทั่วไป เพราะยังคงเป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ และนำอำนาจนั้นมาใช้ในการปกป้องเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนหรือในบางครั้งนำอำนาจที่ได้มาไปใช้ในการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

จุมพล หนิมพานิช (2547: 141) เห็นว่า “การเมือง” (politics) ในองค์การก็เหมือน “อำนาจ” (power) ในองค์การที่มักก่อให้เกิดภาพพจน์ในทางลบ แต่ความจริงแล้ว “การเมืองในองค์การ” ไม่จำเป็นจะทำให้เกิดภาพพจน์หรือความรู้สึกในทางลบเสมอไป หากแต่เป็นการใช้อำนาจและอิทธิพลในองค์การมากกว่าที่จะทำให้เกิดภาพพจน์หรือความรู้สึกในทางลบ โดยเฉพาะ

บุคคลที่พยายามให้ได้มาซึ่งอำนาจ ขณะเดียวกันก็พยายามที่จะขยายฐานอำนาจ โดยมักจะใช้กลยุทธ์และวิธีต่าง ๆ ที่นำไปสู่การทำให้เกิดภาพพจน์หรือความรู้สึกในทางลบ

6. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางการเมือง

6.1 ความหมายของอำนาจ

ความเข้าใจในนิยามคำว่า “อำนาจ” (Power) นั้น เชื่อว่าคนโดยทั่วไปมักจะเข้าใจว่าเป็น คำเดียวกับอำนาจทางการเมือง “Political Power” และเมื่อมีความเข้าใจเช่นนี้แล้ว ก็จะเปิดมุมมองให้หยุดอยู่เพียงจุดนี้ และจะให้ความสำคัญเฉพาะส่วนที่เป็นอำนาจทางการเมืองว่าเป็น ส่วนที่ชี้แนะและครอบงำ หรืออยู่เหนือกว่าส่วนอื่น ๆ ของระบบโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม แท้ที่จริงอำนาจนั้นคืออะไรก็ตามที่มีผลต่อการบังคับ กำกับ เหนี่ยวนำให้คนอื่น หรือส่วนอื่น ๆ ในสังคมทั้ง ในมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน และกลุ่ม ได้ดำเนินไปตามที่ตนเองต้องการ

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) อ้างในสร้อยตระกูล (ดิวนานท์) อรรถมานะ (2545: 235-236) ได้ให้ความหมายของอำนาจไว้ว่า อำนาจ คือ ความน่าจะเป็นที่บุคคลหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่น ในลักษณะที่สามารถทำให้ความมุ่งมาดปรารถนาของเขาเป็นผลได้โดยปราศจากการต่อต้าน

ดาลห์ (Dahl, 1957 อ้างในจุมพล นิมพานิช 2537: 76) กล่าวว่า อำนาจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลหนึ่งที่ทำให้บุคคลอีกคนหนึ่งกระทำการใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลนั้นต้องการ โดยไม่คำนึงว่าบุคคลที่จะต้องกระทำการนั้นมีความต้องการที่จะทำสิ่งนั้นหรือไม่

รัสเซล (Russell cited in Tansey, 1995: 5) ได้ให้ความหมายของคำว่า อำนาจ หมายถึง ความตั้งใจที่ทำให้เกิดทรัพย์สินส่วนตัว

จุมพล นิมพานิช (2537: 76) ได้ให้ความหมายของอำนาจ หมายถึง การที่บุคคลคนหนึ่งสามารถที่จะทำให้บุคคลอีกคนหนึ่งทำบางสิ่งบางอย่างที่บุคคลคนนั้นต้องการ หรืออำนาจคือ ความสามารถที่จะใช้อิทธิพล หรือการที่บุคคลคนหนึ่งสามารถที่จะทำให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นตามที่บุคคลคนนั้นปรารถนาหรือต้องการ ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เป้าหมายที่ตั้งไว้บรรลุผล

จะเห็นได้ว่า บุคคลส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะแสวงหาคำแหน่งและอำนาจ เพื่อจะสนองตอบความต้องการของตนเอง และการยอมรับของคนในสังคม จากความหมายของอำนาจที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า อำนาจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำ

ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มคนอื่นกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ โดยกระทำผ่านทางอำนาจที่ตนเองหรือกลุ่มตนเองมีอยู่ ทั้งอำนาจที่เป็นทางการและอำนาจที่ไม่เป็นทางการ

6.1.1 คุณลักษณะของอำนาจ

คุณลักษณะของอำนาจ (จุมพล หนิมพานิช 2547: 95) มีดังต่อไปนี้

1) ความสัมพันธ์ (Relation) อำนาจมีอยู่ในความสัมพันธ์ หมายความว่าอำนาจของบุคคลคนหนึ่งจะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์ทางสังคม คุณลักษณะของอำนาจในข้อนี้ โดยทั่วไปมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคล

2) การขึ้นอยู่กับ (Dependence) เป็นคุณลักษณะของอำนาจซึ่งหมายความว่า การที่บุคคลคนหนึ่งมีอำนาจเหนือคนอื่น ก็เพราะบุคคลอีกคนหนึ่งต้องขึ้นอยู่กับบุคคลคนนั้น

3) ความน่าจะเป็น (Probability) เป็นคุณลักษณะอีกประการหนึ่งของอำนาจ ซึ่งได้ให้คำนิยามหรือคำจำกัดความเกี่ยวกับอำนาจของบุคคลคนหนึ่งว่ามีค่าเท่ากับความน่าจะเป็นของบุคคลหนึ่งที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของตนได้แม้จะมีการต่อต้านก็ตาม

4) การขยายเขตอำนาจ (Power Expansion) อำนาจสามารถเพิ่มหรือขยายได้ ซึ่งในแง่ดังกล่าว ถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่งยังมีอำนาจมากเพิ่มขึ้น ก็จะสามารถกระทำในสิ่งที่ดีหรือสิ่งที่ไม่ดีได้มากกว่าบุคคลที่มีอำนาจน้อยกว่า เพราะบุคคลนั้นสามารถทำให้บุคคลอื่นกระทำตามที่ตนปรารถนาได้มากกว่า

5) ระดับหรือขั้นของอำนาจ (Degree) โดยทั่วไประดับของอำนาจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ของบุคคลอื่น

6) การแลกเปลี่ยน หรือความสัมพันธ์ที่ต่างฝ่ายต่างมีต่อกัน (Reciprocity) ในความสัมพันธ์ของอำนาจส่วนใหญ่แม้จะมีความไม่เท่าเทียมในระดับของการพึ่งพาหรือความสัมพันธ์ที่ต่างกัน โดยทั่วไปการที่จะระบุว่าหมู่ใดคณะใดมีอำนาจมากกว่าหมู่อื่นหรือคณะอื่นนั้น เป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยาก โดยสามารถดูได้ที่ความสัมพันธ์ที่ต่างมีต่อกัน ตลอดจนการที่ฝ่ายหนึ่งต้องขึ้นอยู่กับอีกฝ่ายหนึ่ง

7) ความเฉพาะเจาะจง (Specificity) อำนาจมักจะเป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงต่อประเด็นต่อสถานการณ์หรือต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สามารถใช้อำนาจต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เฉพาะในบางกรณี

เฟรน และ ราเวน (French and Raven, 1960 อ้างในสุพิณ เกชาคุปต์ 2537: 132-134) ได้แบ่งประเภทของอำนาจตามแหล่งที่มาออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) อำนาจในการให้รางวัล (Reward Power) บุคคลที่มีอำนาจนี้จะต้องเป็นผู้มีความสามารถในการให้ผลประโยชน์แก่ผู้อื่นได้ ผลประโยชน์จะต้องเป็นสิ่งมีค่าในสายตาของผู้รับการให้รางวัลเป็นบ่อเกิดแห่งอำนาจ เพราะผู้รับเห็นค่าของรางวัลว่าเป็นประโยชน์แก่ตน

2) อำนาจในการบังคับขู่เข็ญ (Coercive Power) การบังคับขู่เข็ญนั้นเป็นอำนาจ เพราะได้ก่อให้เกิดความกลัวขึ้นกับผู้ถูกบังคับและจำเป็นต้องทำตามความต้องการของผู้ใช้อำนาจ อำนาจในลักษณะนี้ใช้กันมากเพราะใช้ง่ายและส่งผลให้เกิดความรู้สึกทันที

3) อำนาจที่ชอบธรรม (Legitimate Power) หมายถึง อำนาจที่ผู้ถูกใช้อำนาจยอมรับการใช้อำนาจนั้น การยอมรับว่าสิ่งใดชอบธรรมหรือไม่ชอบธรรมนั้น ดูได้จากค่านิยมระเบียบ กฎหมายที่ให้อำนาจไว้ หรือเกิดจากการแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนของบุคคลที่มีอำนาจมากให้มากระทำการเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ได้รับมอบหมาย

4) อำนาจอ้างอิง (Refer Power) หมายถึง อำนาจที่ได้มาจากการเป็นที่น่าสนใจหรือเป็นที่ดึงดูดใจของผู้อื่นบุคคลเหล่านั้นจะมีความต้องการที่จะเป็นพวกหรือเป็นแบบอย่างเดียวกันบุคคลหนึ่งเมื่อมีมาก ๆ เขาก็จะทำให้บุคคลนั้นเป็นผู้มีอำนาจขึ้นมาเพราะเขาสามารถมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของคนหมู่มาก

5) อำนาจของความชำนาญการ (Expert Power) ได้แก่ การที่บุคคลมีความเชี่ยวชาญชำนาญการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่าคนอื่น ๆ และคนอื่น ๆ มีความเชื่อถือไว้ใจและพร้อมจะทำตามความคิดเห็นของเขา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในใจของผู้อื่นก่อน

จากแหล่งที่มาของอำนาจที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าอำนาจต่าง ๆ เหล่านี้จะกระจายอยู่ทั่วไปในองค์กร ส่วนอำนาจของใครจะมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ที่สำคัญคือ เรื่องของการยอมรับในอำนาจที่ผู้อื่นมีต่อผู้ใช้อำนาจ เพราะอำนาจจะมีผลก็ต่อเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย โดย บาร์นาท (Barnard, 1960 อ้างในสุพิน เกชาคุปต์ 2537: 133-134) คือ ผู้ใช้อำนาจและผู้ถูกใช้อำนาจ

6.1.2 ลักษณะอำนาจทางการเมืองการปกครอง

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ได้แบ่งอำนาจทางการเมืองการปกครองออกเป็น 3 ลักษณะ (ประจิดร มหาทิง 2529: 77-79) ดังนี้

1) อำนาจตามจารีตประเพณี ได้แก่ อำนาจที่อาศัยความเชื่อที่ประชาชนยึดถือในความศักดิ์สิทธิ์ของประเพณีที่มีมาช้านาน เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของคำสั่งและอำนาจในการปกครองว่าสืบต่อกันมาช้านานจากอดีต ในอดีตเป็นไปอย่างไรก็ต้องเป็นไปอย่างนั้น โพรฟี่าประชาชนต้องเชื่อฟังผู้ปกครองที่ใช้อำนาจการเมืองที่อาศัยจารีตประเพณีเป็นฐานรองรับความจงรักภักดีส่วนตัว และจารีตประเพณีนั้น ไม่เพียงเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง

และผู้อยู่ใต้การปกครอง แต่ยังเป็นเครื่องมือให้ต่างฝ่ายต่างยอมรับความชอบธรรมในการใช้อำนาจดังกล่าวอีกด้วย เช่น ประเพณีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นต้น อำนาจแบบจารีตประเพณีแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

(1) การใช้อำนาจการเมืองการปกครองโดยกลุ่มผู้อาวุโส โดยอายุหรือวัย
 (2) การใช้อำนาจการเมืองการปกครอง โดยที่มีผู้ปกครองที่เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นการปกครองแบบพ่อปกครองลูก ผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองถือว่าเป็นสมาชิกของกลุ่ม ไม่ใช่ไพร่ฟ้า สมาชิกในกลุ่มให้ความจงรักภักดีและเชื่อฟังหัวหน้า

(3) การใช้อำนาจการเมืองการปกครอง โดยผู้ปกครองที่มีขุนนางเข้ามาช่วยทำหน้าที่ในการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีกองทหารอยู่ในความควบคุมของผู้ปกครองนี้ ผู้อยู่ใต้ปกครองไม่ใช่ “สมาชิก” แต่เป็นไพร่ฟ้า ผู้ปกครองมีอำนาจมากกว่าในระบบทั้ง 2 ที่กล่าวมา

2) อำนาจตามกฎหมาย ได้แก่ อำนาจที่มีกฎหมายรองรับ เป็นอำนาจทางการเมืองการปกครองที่เกิดจากความเชื่อที่ว่าอำนาจควรใช้ตามกฎหมายซึ่งเป็นหลักการที่ประกอบไปด้วยเหตุผลและใช้บังคับแก่ทุกฝ่ายอย่างเสมอภาค เวเบอร์ เห็นว่า อำนาจตามกฎหมายหรือกฎหมายเป็นที่มาแห่งอำนาจการปกครองนี้ เป็นลักษณะเด่นและเป็นพื้นฐานของระบบการเมืองการปกครองสมัยใหม่เป็นการปกครองโดยอาศัยกฎหมายและเหตุผล และมีระบบราชการเป็นตัวจักรกลสำคัญในการปกครอง

3) อำนาจเกิดจากบารมี ได้แก่ อำนาจที่อาศัยคุณลักษณะพิเศษส่วนตัวของผู้นำ หรือผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษเหนือบุคคลธรรมดา เป็นวีรบุรุษของปวงชน และมีความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้สึกไปสู่ประชาชนประหนึ่งว่าเขากำลังนำประชาชนไปสู่จุดหมายอันยิ่งใหญ่ที่มีใช้ประโยชน์ส่วนตัว แต่เป็นประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของชาติ ซึ่งทำให้ประชาชนมีความนิยมชมชอบรักใคร่ จงรักภักดี เกรงกลัว อยากเลียนแบบและเคารพ ผู้ปกครองที่มีอำนาจในลักษณะนี้มีลักษณะพิเศษของผู้นำหรือผู้ปกครองอยู่เหนือคำถามใด ๆ ทั้งสิ้น

6.2 แนวคิดการแบ่งแยกอำนาจการปกครอง

มองเตสกีเออ (Montesquieu) ได้ชื่อว่า เป็นผู้วางหลักการแบ่งแยกอำนาจการปกครองและอาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสนใจรูปแบบการปกครองของประเทศอังกฤษ โดยได้กล่าวชื่นชมความสำเร็จในการปกครองประเทศอังกฤษว่า การที่ประเทศอังกฤษมีเสรีภาพในทางการเมืองมากที่สุด เพราะมีอำนาจหน้าที่ของรัฐ ได้มีการแบ่งแยกอำนาจไปยังหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ โดยไม่มีอำนาจหรือองค์กรใดที่มีอำนาจโดยเด็ดขาดที่จะบีบบังคับประชาชนได้ โดยเขาได้แบ่งแยกอำนาจการปกครองเป็น 3 อำนาจ ดังนี้

1. อำนาจนิติบัญญัติ คือ อำนาจเกี่ยวกับการวางระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ
2. อำนาจบริหาร คือ อำนาจในการใช้หรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย
3. อำนาจตุลาการ คือ อำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยคดีต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่า มองเตสกีเออ ไม่ต้องการให้อำนาจอยู่กับบุคคลเพียงคนเดียว เพราะตามธรรมชาติบุคคลใดก็ตามซึ่งยังมีอำนาจอยู่ในมือมักจะใช้อำนาจเกินขอบเขตเสมอ ดังนั้นเพื่อไม่ให้มีการใช้อำนาจเกินขอบเขต จึงต้องจัดให้มีอำนาจหนึ่งเพื่อหยุดยั้งอีกอำนาจหนึ่ง หรือที่เรียกว่า “Power stop Power” โดยการแบ่งแยกอำนาจทางการเมืองนั้น จะมีได้ก็แต่เฉพาะในประเทศที่มีระบอบการเมืองการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตยเท่านั้น

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปว่า มองเตสกีเออ เห็นว่าการแบ่งแยกอำนาจ คือ การมอบอำนาจอธิปไตยเป็น 3 ลักษณะ อันประกอบด้วย รัฐบาลซึ่งทำหน้าที่ด้านการบริหารบ้านเมือง รัฐสภาในฐานะเป็นองค์กรด้านนิติบัญญัติทำหน้าที่ในการออกกฎหมาย และศาลยุติธรรมในฐานะองค์กรด้านตุลาการทำหน้าที่พิจารณาตัดสินคดีต่าง ๆ ภายใต้งานระบบการตรวจสอบและการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน หรือที่เรียกว่า “Check and Balance” ระหว่างทั้ง 3 องค์กร ซึ่งตามหลัก conflict of interests คือ ห้ามบุคคลคนเดียวทั้งดำรงตำแหน่งในองค์กรซึ่งเป็นผู้ที่ใช้อำนาจอธิปไตยในขณะเดียวกัน เนื่องจากอาจเกิดกรณีที่ผลประโยชน์ขัดกันจากการใช้อำนาจระหว่างองค์กรได้ (ลิขิต ธีรเวคิน 2551: 13-14)

แต่จะอย่างไรก็ตาม ถึงแม้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2550) ของประเทศไทย จะได้มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารขององค์กรบริหารส่วนตำบล โดยให้มีการแยกเป็นฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อให้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงาน แต่ในสภาพความเป็นจริง ยังพบว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่ได้มีการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารออกจากสภาท้องถิ่นอย่างชัดเจน แต่ใช้องค์กรเดียวทำหน้าที่ทั้ง 2 อย่างไปพร้อม ๆ กัน โดยไม่ได้มีการคานอำนาจกันในสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล และยังพบว่าผู้บริหาร อบต. มักจะใช้อำนาจของตนเองในการเข้าไปแทรกแซงกิจการของฝ่ายนิติบัญญัติอีกด้วย

6.3 อำนาจการเมืองในองค์กร

เนื่องจากการวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์กรบริหารส่วนตำบลซึ่งถือว่าเป็นองค์กรทางการเมืององค์กรหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องของอำนาจ การเมือง และการใช้อำนาจการเมืองในองค์กร ฉะนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการใช้อำนาจทางการเมือง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

จุมพล หนิมพานิช (2547: 180-196) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับทั้งอำนาจและการเมือง ถ้าไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับโดยทั่วไปจะทำให้ผู้นำหรือผู้บริหารบางครั้งยากที่จะ

ปกป้องในผลประโยชน์ของตนหรือของกลุ่มตน อัลวิน ทอฟฟเลอร์ (Alvin Toffler) ผู้เขียนหนังสือ ซึ่งเป็นที่กล่าวขวัญกันอย่างกว้างขวาง ได้แก่ เรื่อง Future Shock, The Third Wave และ Power Shift เห็นด้วยโดยได้ตั้งข้อสังเกตว่า องค์กรหรือหน่วยงานมักจะเกี่ยวข้องหรือเกี่ยวพันกับการต่อสู้ทางการเมืองและอำนาจ การต่อสู้ดังกล่าว ส่วนอัลวิน ทอฟฟเลอร์ เห็นว่าเป็นเรื่องปกติของชีวิตในองค์กร ซึ่งหมายความว่า หากผู้นำหรือผู้บริหาร หรือบุคคลอื่นใดก็ตาม หากต้องการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตนก็จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับอำนาจและการเมืองในแง่ของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและการเมือง ในขณะเดียวกันการใช้อำนาจการเมืองที่ได้มาปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตนและของกลุ่มตน เนื่องจากองค์กรไม่สามารถให้ผลประโยชน์หรือกระจายทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้กับทุกคนได้ ทำให้เกิดความขัดแย้งในองค์กร กรณีดังกล่าวองค์กรจะดำเนินการอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเป็นเรื่องของการลงไปในรายละเอียดถึงเรื่องของอำนาจกับการเมืองในองค์กรว่า “อำนาจ” ซึ่งมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์กับการเมืองในองค์กรอย่างไร และจริงหรือไม่ที่กล่าวกันว่า “อำนาจ คือ หัวใจของการเมืองในองค์กร” และในกรณีที่มีความขัดแย้งในองค์กร องค์กรจะใช้การเมืองแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้อย่างไร หรือจะใช้วิธีการใช้อำนาจ ตรงนี้จึงเป็นจุดที่นำไปสู่การพูดถึง *การเมืองอำนาจ กับความขัดแย้งในองค์กร*

6.3.1 ความสำคัญของอำนาจต่อการเมืองในองค์กร

โดยทั่วไปผู้นำไม่ว่าจะเป็นใครจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับทั้งอำนาจและการเมือง (Power and politics) เพราะถ้าปราศจากทั้งอำนาจและการเมือง การที่ผู้นำจะบริหารหรือจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เป็นเรื่องที่ยากสำหรับผู้บริหาร โดยปกติอำนาจของผู้นำจะได้อาจมาจากการแสวงหา เช่น จากบุคลิกภาพ จากกิจกรรม จากสถานการณ์ เป็นต้น การเมืองในองค์กร จึงหมายถึง การกระทำที่จงใจหรือเจตนาในการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อให้ได้มาหรือปกป้องผลประโยชน์ของบุคคลหรือของกลุ่มของตน นอกจากนั้นยังหมายถึง กระบวนการที่บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มใช้อำนาจใดก็ตามเพื่อให้ได้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจขององค์กร โดยการตัดสินใจดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของกลุ่มตน

จากความหมาย ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าหากปราศจากอำนาจและอิทธิพล การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะปกป้องผลประโยชน์ไม่ว่าจะของตนหรือของกลุ่มเป็นเรื่องที่ยากลำบาก ในแง่นี้แสดงให้เห็นด้วยเช่นเดียวกันถึงความสำคัญของอำนาจที่มีต่อการเมืองในองค์กร ดังนั้นในการที่จะปกป้องผลประโยชน์ของตนเป็นเรื่องที่ยากลำบาก ยิ่งในสภาวะปัจจุบันที่ทรัพยากรที่มีอยู่โดยเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น แต่ละฝ่ายจึงพยายามทุกวิถีทางที่ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้ทรัพยากรดังกล่าวตกอยู่กับฝ่ายตนให้มากที่สุด

ส่วนวิธีการที่จะได้มาซึ่งอำนาจดังกล่าว โดยเฉพาะอำนาจทางการเมืองนั้น ซึ่งมีวิธีการมากมาย วิธีการเหล่านี้เป็นวิธีการที่ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องเรียนรู้ แต่โดยทั่วไป บรรดาวิธีการต่าง ๆ มีอยู่ 2 วิธี ที่ได้รับความนิยมและนำมาใช้กัน นั่นคือ วิธีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (social exchange) และการเป็นพันธมิตรระหว่างกัน (alliances)

6.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจกับการเมืองในองค์กร

ในความหมายของอำนาจที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า มีความหมายคล้าย ๆ กัน กับความหมายของการเมืองที่บรรดานักวิชาการได้ให้ความหมายกันไว้ นั่น ซึ่งส่วนใหญ่ระบุว่า การเมือง หมายถึง การบังคับให้มีการปฏิบัติตามคำสั่ง ระเบียบ กฎเกณฑ์ หรืออำนาจอันชอบธรรม

ดังนั้น ตามที่กล่าวถึงความหมายของอำนาจและการเมืองข้างต้น มุมหนึ่ง จะเห็นได้ว่าอำนาจและการเมืองเป็นสิ่งเดียวกัน เพราะผู้ใช้อำนาจและการเมืองมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันคือเพื่อให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามคำสั่ง ระเบียบ กฎเกณฑ์ หรืออำนาจอันชอบธรรม แต่หากมองในอีกแง่หนึ่ง มีการมองหรือพิจารณาว่ามีความแตกต่างกันระหว่างอำนาจและการเมืองโดยเฉพาะในเรื่องของผลที่เกิดจากอำนาจ (ยกเว้นอำนาจหน้าที่) อาจไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย แต่ผลทางการเมืองจะต้องมีข้อผูกพันให้ผู้อื่นปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งในการมองหรือในการพิจารณาในแง่ที่กล่าวข้างต้น ถือเป็นการมองอำนาจเป็นเครื่องมือประการหนึ่งของการเมือง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า อำนาจและการเมืองเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกันจะขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปไม่ได้

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะมองอำนาจและการเมืองในแง่หนึ่งแง่ใด ถือได้ว่า อำนาจและการเมืองในองค์กรมีความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

อาจกล่าวได้ว่า อำนาจ คือ หัวใจของการเมืองในองค์กร แต่จะอย่างไรก็ตามการเมืองในองค์กร ก็จะได้รับ การมองในด้านลบมากกว่าด้านบวก ทั้งนี้ เพราะทุกครั้งที่มีการเมืองในองค์กร ในแง่ที่เป็นเรื่องของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต่างพยายามใช้อำนาจที่ตนได้มา เพื่อให้มีอิทธิพลต่อเป้าหมาย ต่อกฎเกณฑ์ หรือต่อกระบวนการที่ใช้ในการตัดสินใจขององค์กร เพื่อให้ตนหรือกลุ่มของตนได้รับผลประโยชน์ ซึ่งต่างที่จะมุ่งแต่แสวงหาอำนาจ โดยเฉพาะอำนาจทางการเมือง

แต่ไม่ว่าอำนาจการเมือง หรือการเมืองในองค์กร จะได้รับการมองเช่นไรนั้นเราไม่อาจที่จะปฏิเสธถึงความสำคัญของอำนาจที่มีต่อการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจกับการเมืองได้ หากปราศจากอำนาจแล้วบุคคลหรือกลุ่มบุคคลย่อมไม่สามารถที่จะปกป้องผลประโยชน์ของตนเองได้ ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถส่งเสริมหรือสนับสนุนผลประโยชน์ของตนเองได้ด้วย เพราะองค์กรไม่สามารถที่จะให้ผลประโยชน์หรือกระจายผลประโยชน์ (ทรัพยากร) ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้กับทุกคนได้ จึงมักจะมี ความขัดแย้งเกิดขึ้นตามมา

6.3.3 การเมือง อำนาจ กับความขัดแย้งในองค์กร

เมื่อพูดถึงการเมืองในองค์กรก็จะพูดถึงการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ แล้วนำเอาอำนาจที่ได้มาไปแสวงหาผลประโยชน์ ไปปกป้องผลประโยชน์ หรืออาจจะใช้ไปในการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ แต่เนื่องจากผลประโยชน์หรือทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัดจึงมักทำให้ฝ่ายที่ต้องสูญเสียผลประโยชน์ไม่ยอมที่จะสูญเสียผลประโยชน์ไปง่าย ๆ จุดนี้จึงนำไปสู่สาเหตุของความขัดแย้งภายในองค์กร ดังนั้น นักวิชาการหลายท่านจึงให้ความหมายของคำว่า ความขัดแย้งในองค์กร หมายถึง สถานการณ์ที่สมาชิกในองค์กร ซึ่งอาจจะบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป มีความเป็นปฏิปักษ์ต่อกันหรือตรงข้ามกัน ไม่สามารถตกลงกันได้ที่เป็นเช่นนี้เพราะองค์กรไม่สามารถกระจายผลประโยชน์ หรือทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้กับทุกฝ่ายได้อย่างเพียงพอเพราะผลประโยชน์หรือทรัพยากรนั้นมีอยู่อย่างจำกัด

ดังนั้น หากทุกฝ่ายต่างยืนยันที่จะปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตนเอาไว้ อย่างเหนียวแน่น จุดนี้ย่อมนำไปสู่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์กร ในกรณีดังกล่าวผู้นำหรือผู้บริหารก่อนจะหาวิธีการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งดังกล่าว จะต้องมีการทำความเข้าใจแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งก่อนว่า มีแนวคิดเช่นไรแล้วจึงหาวิธีการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยจะใช้วิธีการทางการเมืองหรือใช้วิธีการใช้อำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะการใช้อำนาจบังคับก็ได้แต่ต้องมีการพิจารณาสภาพของสังคมให้เหมาะสมก่อนว่าในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น วิธีการใดมีความเหมาะสมระหว่างการใช้วิธีการทางการเมืองกับวิธีการใช้อำนาจ โดยเฉพาะอำนาจบังคับที่สำคัญในการใช้อำนาจของผู้บริหารหรือผู้นำควรได้ใช้อำนาจให้เป็นไปตามเกณฑ์ เช่น เกณฑ์ผลลัพธ์ที่มีอรรถประโยชน์ เกณฑ์สิทธิส่วนบุคคล และเกณฑ์ความยุติธรรม เป็นต้น

7. ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

7.1 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดลพบุรี

จังหวัดลพบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพ ฯ ประมาณ 155 กิโลเมตร มีพื้นที่ 6,778.083 ตารางกิโลเมตร

7.1.1 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดสิงห์บุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและ
จังหวัดอ่างทอง

7.1.2 ประชากร

มีจำนวนประชากร 748,924 คน แยกเป็น ประชากรชาย จำนวน 378,988 คน ประชากรหญิง จำนวน 369,936 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 114 คน / ตารางกิโลเมตร

7.1.3 การปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 11 อำเภอ 123 ตำบล 1,120 หมู่บ้าน มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2.5 ภาพแผนที่แสดงการแบ่งเขตการปกครองจังหวัดลพบุรี

ที่มา: <http://www.lopburi.go.th/allmap.htm> ค้นคืนวันที่ 18 เมษายน 2553

ตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลเขตการปกครองจังหวัดลพบุรี

อำเภอ	เนื้อที่ ตร./กม.	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.	ประชากร
เมือง	848.00	24	216	6	16	251,654
พัฒนานิกม	848.00	9	89	3	8	54,843
โคกสำโรง	982.00	13	137	1	13	86,208
ชัยบาดาล	1,027.00	17	136	1	16	89,357
ท่าม่วง	242.83	11	128	2	10	50,521
บ้านหมี่	607.70	21	157	1	20	81,401
ท่าหลวง	538.87	6	45	1	5	29,335
สระโบสถ์	304.65	5	46	1	3	21,279
โคกเจริญ	530.00	5	51	-	5	22,877
ลำสนธิ	447.00	6	49	-	6	26,244
หนองม่วง	505.03	6	66	1	6	35,205
รวม	6,778.08	123	1,120	17	108	748,924

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดลพบุรี ข้อมูล ณ กันยายน 2551

7.2 ข้อมูลพื้นฐานอำเภอท่าหลวง

อำเภอท่าหลวงเป็นอำเภอที่แยกออกมาจากอำเภอชัยบาดาล เนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวางทำให้ทางราชการไม่สามารถที่จะดูแลได้อย่างทั่วถึง โดยครั้งแรกได้แยกออกมาจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอท่าหลวงและต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นอำเภอท่าหลวงเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2532 โดยมีพื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 538.87 ตารางกิโลเมตร

7.2.1 อาณาเขต

อำเภอท่าหลวงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดลพบุรี มีอาณาเขตติดต่อกับเขตปกครองข้างเคียง ดังนี้

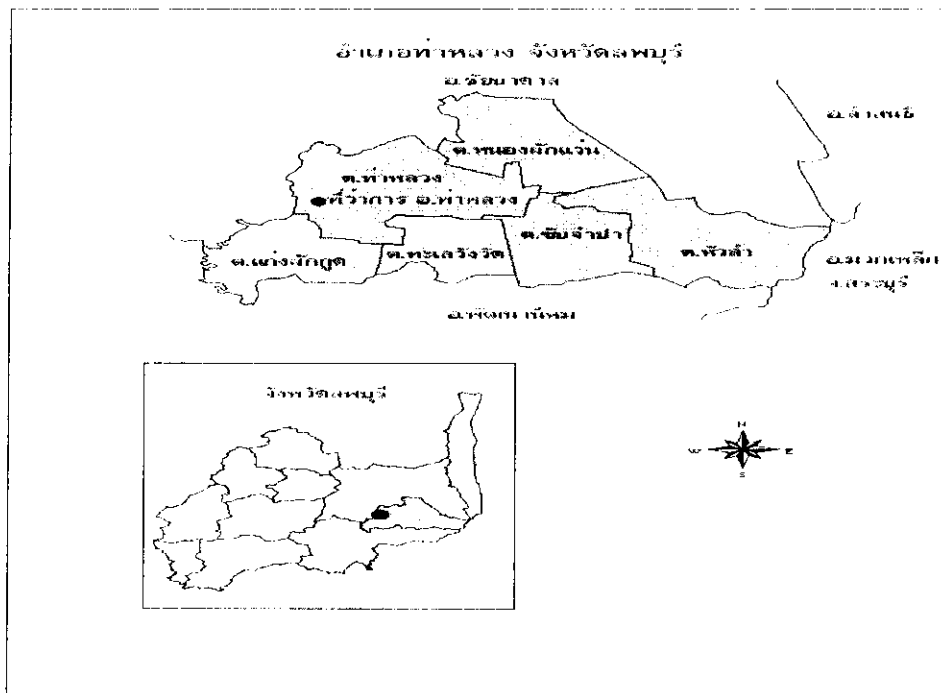
ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอชัยบาดาล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอชัยบาดาลและอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอพัฒนานิคมและอำเภอชัยบาดาล
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีและอำเภอพัฒนานิคม

7.2.2 ประชากร

มีจำนวนประชากร 29,335 คน แยกเป็น ประชากรชาย จำนวน 14,849 คน ประชากรหญิง จำนวน 14,486 คน

7.2.3 การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอท่าหลวงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 45 หมู่บ้าน รายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2.6 ภาพแผนที่แสดงการแบ่งเขตการปกครองอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ที่มา: <http://www.lopburi.go.th/amphoe/thaluang.htm> ค้นคืนวันที่ 18 เมษายน 2553

ตารางที่ 2.2 แสดงข้อมูลเขตการปกครองส่วนภูมิภาคอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ตำบล	เนื้อที่ ตร./กม.	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.	ประชากร
ท่าหลวง	106.14	9	1	1	9,738
แก่งผักกูด	110.5	8	-	1	3,957
ชัยจำปา	77.2	7	-	1	4,364
หนองผักแว่น	78.85	8	-	1	4,491
ทะเลวังวัด	56.00	5	-	-	1,452
หัวลำ	110.38	8	-	1	5,333
รวม	538.87	45	1	5	29,335

ที่มา: ที่ทำการปกครองอำเภอท่าหลวง ข้อมูล ณ ธันวาคม 2551

7.2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอท่าหลวง

อำเภอท่าหลวงประกอบไปด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 แห่ง ดังนี้

- 1) เทศบาลตำบลบ้านท่าหลวง ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลท่าหลวง
  - 2) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าหลวง เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลบ้านท่าหลวง
  - 3) องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแก่งผักกูดทั้งตำบลและตำบลทะเลวังวัดทั้งตำบล
  - 4) องค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลชัยจำปาทั้งตำบล
  - 5) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองผักแว่นทั้งตำบล
  - 6) องค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหัวลำทั้งตำบล
- อำเภอท่าหลวงมีองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด 5 แห่ง โดยถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง หมู่บ้านละ 2 คน มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้นจำนวน 90 คน ดังมีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 แสดงข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ชื่อ อบต.	หมู่บ้าน	จำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวนสมาชิก อบต.
ท่าหลวง	9	3,165	18
แก่งผักกูด	13	3,800	26
ชัยจำปา	7	3,200	14
หนองผักแว่น	8	3,226	16
หัวลำ	8	2,990	16
รวม	45	16,381	90

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดลพบุรี ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2552

สภาพของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ยังไม่ปรากฏเหตุการณ์ที่รุนแรงมากนัก ความขัดแย้งจะมีลักษณะของการแบ่งฝ่ายมากกว่าระหว่างชาวบ้านเก่ากับชาวบ้านใหม่ การแย่งงบประมาณและการจัดทำโครงการเพื่อลงพื้นที่หรือหมู่บ้านของตน โดยหวังผลของการเลือกตั้งในครั้งต่อไปและผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งต่างพยายามที่จะเอาชนะกันเพื่อขึ้นมาเป็นผู้บริหาร และเพื่อเป็นการแสดงตนให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของตนเองและเกิดการยอมรับ นอกจากนี้ยังต้องการที่จะมีเสียงสนับสนุนในการเลือกตั้งครั้งต่อไปอีกด้วย ทำให้มีการแข่งขันการเลือกตั้งกันอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่ามี ความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับพนักงานส่วนตำบล ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากสาเหตุของการขัดแย้งด้านผลประโยชน์ เรื่องของการไม่สนองตอบต่อนโยบาย และเรื่องของการปฏิบัติงานที่ไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน แต่จะอย่างไรก็ตาม หากมีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้ว ย่อมจะส่งผลกระทบต่อ การบริหารงานของ อบต. โดยส่วนรวม และยังส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่ เป็นผู้รับบริการอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรการบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี นั้นพบว่ามีการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

สมเจตน์ พันธุ์โหมยิต (2520: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งในการบริหารงานเทศบาลระหว่างคณะเทศมนตรีกับพนักงานเทศบาล: ศึกษาถึงบุคลิกภาพทางการบริหารของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาล” จากการศึกษา พบว่า บุคลิกภาพทางการบริหารของนายกเทศมนตรีมีลักษณะเด่นแบบผู้นิยมอำนาจ ส่วนปลัดเทศบาลมีลักษณะเด่นแบบผู้เคร่งระเบียบ นอกจากนี้ยังพบว่า อายุ อาชีพเดิม และระดับการศึกษา ยังเป็นลักษณะเด่นของผู้บริหารเทศบาล ขณะเดียวกันยังพบว่าความสัมพันธ์ทางบุคลิกภาพของผู้บริหารเทศบาลมีแนวโน้มที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันในการบริหารงาน เนื่องจากความสัมพันธ์ทางบุคลิกเป็นแบบลบ – ลบ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ทำให้เกิดความขัดแย้งได้ง่ายที่สุด ในส่วนของการบริหารงานของเทศบาลนั้นส่วนมากเป็นแบบแบ่งแยก ทำให้เกิดความระแวงซึ่งกันและกัน ทำให้ต้องยึดระเบียบในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันความผิดพลาดอันอาจจะถูกโจมตีจากอีกฝ่ายหนึ่งได้ ลักษณะเช่นนี้เป็นความขัดแย้งทางบุคลิกภาพ

ชโลธร ฝาโคตร (2521) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทยในระบอบพุทธศักราช 2517-2519: ศึกษาในด้านนโยบายการกระจายอำนาจ” จากการศึกษา พบว่า ในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล ประชาชนในระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามนโยบายน้อยกว่ากลุ่มผู้ปกครองในระดับบน และในช่วงระยะเวลาดังกล่าวการกระจายอำนาจในรูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้นได้ สืบเนื่องมาจากระบบการเมืองที่อ่อนแอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งผลการศึกษาในเรื่องดังกล่าวไม่ยอมรับในสมมติฐานที่ว่า นโยบายของรัฐบาลทุกชุดที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นยึดถือหลักการใหญ่คือการกระจายอำนาจ แต่ทั้งนี้ในรายละเอียดและวิธีปฏิบัติของรัฐบาลแต่ละชุดมิได้กระทำสัมพันธ์ติดต่อกัน ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดนโยบายแห่งรัฐในการกระจายอำนาจโดยสถาบันทางการเมือง ส่วนแนวทางในการกำหนดและปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายการกระจายอำนาจควรจะได้รับการศึกษาวิจัย สำหรับแนวโน้มของการกระจายอำนาจที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นในอนาคตควรจะได้รับพิจารณาอย่างระมัดระวัง

จศักดิ์ สุวรรณประดิษฐ์ (2521) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างคณะเทศมนตรีกับสภาเทศบาล ศึกษาเปรียบเทียบกรณีของเทศบาลเมืองสระบุรี เทศบาลหนองแค และเทศบาลตำบลแก่งคอย” โดยได้กล่าวว่า โดยหลักการสำคัญของการเมืองนั้นเป็นการต่อสู้เพื่อนำมาซึ่งอำนาจ เพื่อการที่ผู้ครองอำนาจสามารถใช้อำนาจนั้นในการปกครองสังคม และในการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง ด้วยการใช้อำนาจที่ได้รับตามกฎหมายมุ่งที่จะรักษาผลประโยชน์ของตัวเอง รวมถึงการขยายผลประโยชน์แห่งตนด้วย อำนาจจึงเป็นสิ่งที่บุคคลทั่วไปต้องการ อำนาจจึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการต่อสู้กันอย่างรุนแรง การหวัง “อำนาจ” จึงเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลได้ต่อสู้แข่งขันเพื่อหวังที่จะให้ได้มาซึ่งอำนาจเหล่านั้น

ถาวร พรหมมีชัย (2522) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์” จากการศึกษาพบว่า หน้าที่และรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่มีความสัมพันธ์กันเพราะรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่พอกับภารกิจหน้าที่ที่กฎหมายได้กำหนดให้ปฏิบัติจัดทำ การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ถูกครอบงำโดยฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคและระบบการบริหารส่วนกลาง พฤติกรรมของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่เอื้ออำนวยในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพได้เท่าที่ควร

โดยได้เสนอเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านการควบคุม นั้น น่าจะเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีในการสั่งยุบสภาจังหวัด และให้มีอำนาจในการชี้ขาด ในกรณีที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความเห็นที่ขัดแย้งกันในเรื่องมติของสภาจังหวัด

อิสเรศ จูติมานะกุล (2526) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของระบบราชการในการพัฒนาสถาบันการเมืองการปกครองท้องถิ่น และทัศนคติของสมาชิกสภาท้องถิ่นและสมุทรรวม” จากการศึกษาพบว่า ระบบราชการได้เข้าไปมีบทบาทแทรกแซงในองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยทางบทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ และการเข้าไปมีบทบาทแทรกแซงดังกล่าวจะมีลักษณะที่ค่อนข้างสูง จนแทบจะทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไร้อิสระในการดำเนินกิจการตามหลักการกระจายอำนาจอย่างสิ้นเชิง ในขณะที่สมาชิกสภาจังหวัดมีทัศนคติต่อบทบาทระบบราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดในลักษณะ “กลาง ๆ” กล่าวคือ ไม่สนับสนุนแต่ไม่คัดค้านหรือไม่เห็นด้วย

สุกิด ลั่นซ้าย (2526) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของข้าราชการปกครองส่วนภูมิภาค ในการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีภาคใต้ของประเทศไทย” จาก การศึกษาพบว่า ข้าราชการปกครองส่วนภูมิภาคมีจิตใจที่สนับสนุนหลักการปกครองแบบ ประชาธิปไตย มีทัศนคติที่ดีต่อการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชน โดยข้าราชการเชื่อว่าตนเป็นผู้รอบรู้และเข้าใจเรื่องการเมืองการ ปกครองได้ดีกว่าประชาชน ในขณะที่ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองและยังมอง ไม่เห็นคุณค่าประชาธิปไตย ข้าราชการปกครองจึงต้องมึบทบาทในการปลูกฝังและพัฒนา อุดมการณ์การเมืองเพื่อสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น และเห็นว่าประชาชนในท้องถิ่นมี ความสำนึกทางการเมืองต่ำมาก ขาดความรู้สึกในประสิทธิภาพทางการเมือง และมองไม่เห็น ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ประชาชนจึงมีความรู้สึกเฉยชาต่อการเข้าไปมีส่วนร่วม ทางการเมือง นอกจากนี้ยังเห็นว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นมีความเป็นสถาบันการเมืองน้อยมาก เนื่องจากไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างเพียงพอองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นถูกควบคุมอย่างเข้มงวด มีความขัดแย้งทางการเมืองในกิจการของท้องถิ่นอยู่เนื่อง ๆ และยังมี ความเห็นว่ารัฐบาลไม่ค่อยจะเชื่อมั่นไว้วางใจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากนัก จึงไม่มีการ กระจายอำนาจเพื่อส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอย่างจริงจังและจริงใจ ประกอบกับการที่ประชาชน ยังไม่มีความพร้อมที่จะปกครองตนเอง

แต่อย่างไรก็ตามบทบาทที่ข้าราชการปกครองคาดหวังว่าควรจะมีควรจะเป็นตามความ คิดเห็นกับบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นยังมีช่องว่างอยู่มาก

ประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย (2530: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งการเมือง ท้องถิ่น: ศึกษากรณีการขยายเขตเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช เพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพการณ์การ ต่อสู้ทางการเมืองเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์” จากการศึกษาพบว่า การสูญเสียตำแหน่งและ อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนท้องถิ่นอื่น ๆ ในพื้นที่ที่มีการขยายเขตโดยมี พรรคการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ได้หรือกลุ่มผู้ที่เสียผลประโยชน์ และกลุ่มคนเหล่านี้ได้ให้ การสนับสนุนพรรคการเมืองอยู่ เกิดมีการสูญเสียผลประโยชน์ในเขตที่มีการขยาย เนื่องจากผลของ การบังคับใช้เทศบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล

โดยทั้ง 3 ประการ มีส่วนผลักดันให้เกิดการต่อสู้ทางการเมืองในกระบวนการทาง การเมือง ซึ่งเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของเมืองนครศรีธรรมราช

ศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา (2533: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งการเมือง ท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองอุทัยธานี” จากการศึกษาพบว่า การรวมตัวกันเป็นกลุ่มทาง การเมืองท้องถิ่นนั้นอาศัยรากฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัว ตามระบอบของพรรคพวกและระบบอุปถัมภ์

ระหว่างผู้นำของกลุ่มกับบรรดาสมาชิก การเข้าร่วมกับกลุ่มของสมาชิกด้วยเพราะเห็นความสำคัญ ของหัวหน้ากลุ่มและผลประโยชน์ที่อาจได้รับจากการเป็นผู้รับการอุปถัมภ์หรือจากการเข้ามาทำ หน้าที่ในฐานะฝ่ายบริหาร ลักษณะดังกล่าวเป็นการยึดถือตัวบุคคลมากกว่าหลักการหรือนโยบาย ของกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีความอ่อนแอและง่ายต่อการเกิดปัญหาความขัดแย้ง โดยปัญหาความขัดแย้งที่ เกิดขึ้นเพราะสมาชิกมีความต้องการที่จะเข้าไปมีอำนาจ และต้องการได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการ เมืองท้องถิ่นต่าง ๆ นั้นเอง แต่กลุ่มไม่สามารถจัดสรรอำนาจและผลประโยชน์ดังกล่าวได้อย่างเป็น ที่พึงพอใจของสมาชิก จึงส่งผลต่อการสลายของกลุ่มในที่สุด

ภูสิต สมจิตต์ (2534) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเมืองในกระบวนการกำหนดงบประมาณ ของท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร” จากการศึกษาพบว่า ใน กระบวนการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร เป็นไปได้ยากที่ฝ่ายบริหาร จะยึดบรรทัดฐานในการจัดสรรงบประมาณอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดสรรในลักษณะเช่นนี้จะไม่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลกระทบทำให้ การจัดสรรงบประมาณไม่ลงตัวด้วยเหตุนี้การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พิจิตรจึงให้ความสำคัญต่อการสร้างข้อยุติซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุก ๆ ฝ่าย เพื่อให้งบประมาณเป็น รูปร่างและสามารถนำไปใช้ได้ตามกำหนด กลวิธีที่ใช้อย่างหนึ่งที่ฝ่ายบริหารเลือกนำมาใช้ คือ การ ต่อรองและการประนีประนอมในการแบ่งสรรงบประมาณ ตลอดจนการสร้างกติกาหรือข้อตกลงที่ เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย และอยู่บนพื้นฐานของการจัดสรรงบประมาณอย่างเท่าเทียมกันและอย่าง เป็นธรรม ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การกำหนดงบประมาณของฝ่ายบริหารขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดพิจิตรนั้น ฝ่ายบริหารคำนึงถึงเหตุผลทางการเมืองในการจัดสรรงบประมาณมากกว่า การใช้หลักทางวิชาการ

สถาบันดำรงราชานุภาพร่วมกับกรมการปกครอง (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัญหา การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” จากการศึกษาพบว่า เกิดความขัดแย้งหรือการไม่ลงรอย กันระหว่างฝ่ายสภา กับฝ่ายบริหารหรือขัดแย้งกันเองในฝ่ายของตน สืบเนื่องมาจากการที่ฝ่ายสภา อบต. พยายามเข้าไปมีบทบาทในการบริหาร ซึ่งในทางปฏิบัติไม่อาจกระทำได้ ขณะเดียวกัน ตำแหน่งงานของ อบต. มีเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ละฝ่ายจึงแสวงหาช่องทางในการเข้า ไปมีบทบาท ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นและมีการต่อรองในการจัดสรรงบประมาณ โครงการ สมาชิกสภา อบต. ที่ได้มาจากการเลือกตั้ง บางคนมีความเข้าใจว่าตนมีบทบาทคล้ายคลึงกับสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น เมื่อประชาชนในหมู่บ้านเลือกตนเป็นตัวแทน ตนก็ต้องแสดงผลงานให้ ประชากร โดยเฉพาะการหางบประมาณมาพัฒนาหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนพึงพอใจและเลือกตนเข้า มาอีก ทำให้เกิดการต่อรองขึ้นในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี ทำให้งบประมาณหรือ

โครงการต่าง ๆ กระจัดกระจายไปตามรายหมู่บ้านโดยไม่ได้คำนึงถึงแผนพัฒนาตำบลและความสำคัญของปัญหาการเลือกตั้งสมาชิก อบต. ที่มีการแข่งขันกันสูง โดยมีพรรคการเมือง นักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองระดับท้องถิ่นให้การสนับสนุนอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการตื่นตัวทางการเมือง แต่ในอีกด้านหนึ่งกลับก่อให้เกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายเกิดขึ้น อันจะส่งผลกระทบต่อความกลมเกลียวสามัคคีภายในตำบล หมู่บ้าน ได้เช่นเดียวกัน

ชาติชาย ไชยพิมล (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งทางการเมืองในการกำหนดนโยบาย ศึกษาเฉพาะกรณีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เฉพาะมาตรา 198-199 สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย (กันยายน 2535 – มกราคม 2537)” จากการศึกษาพบว่า สาเหตุของความขัดแย้งเกิดจากปัจจัยทางจิตวิทยาและพฤติกรรมของแต่ละบุคคล และปัจจัยทางด้านผลประโยชน์ จากปัญหาภายในพรรคการเมืองของพรรคร่วมรัฐบาลและปัญหาอันเกิดจากการบริหาร ของพรรคร่วมรัฐบาล ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของพรรคร่วมรัฐบาล ผลการวิจัยในเรื่องนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งควรได้ใช้วิธีการประนีประนอมและพัฒนาระบบการเมือง การบริหารและการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ให้ได้มีประสิทธิภาพและมีความเข้มแข็ง ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยวิธีการประนีประนอม โดยอาศัยหลักการคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและอาศัยหลักการต่อรอง
2. การพัฒนาระบบการเมือง โดยให้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง นอกจากนั้นควรได้มีการปรับปรุงระบบการเมืองให้มีความสุจริตและชอบธรรมและการมีเสถียรภาพทางการเมือง อีกทั้งควรได้มีการพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดินทั้งทางด้านโครงสร้างและบทบาท และควรได้มีการพัฒนารูปแบบของการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการกระจายอำนาจการปกครองตนเองอย่างแท้จริง

สุรศักดิ์ วงศ์อนันต์นนท์ (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคต่อขีดความสามารถในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา” จากการศึกษาพบว่า ข้าราชการส่วนภูมิภาคมีความเห็นว่าการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันยังมีปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน การแสวงหาผลประโยชน์ สมาชิก อบต. ขาดความรู้และความสามารถ ขาดการมีส่วนร่วม ขาดการทำงานเป็นทีม มีความขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ และเป็นฐานคะแนนเสียงของนักการเมือง ปัญหาของประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่โปร่งใส ขาดระบบการควบคุมตรวจสอบ

ขาดการติดตามประเมินผล ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการบริหารไม่มีระบบ ไม่ยึดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ปัญหาการทำโครงการต่าง ๆ ไม่สนองตอบความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในท้องถิ่น ปัญหาขาดงบประมาณ โดยได้เสนอให้สมาชิก อบต. ควรมาจากการเลือกตั้งและเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหาร ควรเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์มีภาวะผู้นำ ควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา และควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิก อบต. ควรมีการจัดการที่เป็นระบบ มีการควบคุมและมีการตรวจสอบ โดยการถ่วงดุลอำนาจ ประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และรัฐบาลควรมอบอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการบริหารดำเนินงานงบประมาณให้มากขึ้นด้วย

สิทธิกร ขวัญดี (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การกระจายอำนาจกับระบบอุปถัมภ์: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” จากการศึกษาพบว่า การกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นทำให้ระบบอุปถัมภ์เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการยึดถือเรื่องผลประโยชน์มากขึ้นและถูกต้องด้าน โดยผู้ที่เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวม โดยมีการโต้แย้ง ไม่เห็นด้วยและแสดงความสงสัยโดยไม่เกรงว่าอาจมีความรุนแรงและทะเลาะเบาะแว้งได้

ชำนาญ นิ่มนวล (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัญหาด้านผลประโยชน์และระบบพวกพ้อง: ศึกษาเฉพาะกรณีกองคลังพัสดุกรมเทคนิคยุทธโยธาทหาร” จากการศึกษาพบว่า ด้านผลประโยชน์นำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวก เพราะกลุ่มที่สามารถให้ผลประโยชน์กับสมาชิกได้มากก็จะขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว เป็นกลุ่มที่แข็งแกร่งและพยายามกีดกันกลุ่มตรงข้ามไม่ให้เข้ามามีอำนาจในผลประโยชน์ เป็นผลให้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรง เกิดความคิดที่จะทำลายล้างซึ่งกันและกัน ขวัญและกำลังใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานลดต่ำลงอย่างชัดเจน และโครงสร้างขององค์การถูกทำลายโดยระบบพวกพ้อง เพราะกลุ่มที่มีอำนาจสามารถควบคุมตำแหน่งที่สำคัญ สร้างเครือข่ายทะเลาะต่อการปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ มีผลทำให้เกิดความขัดแย้งกับอีกฝ่ายหนึ่งที่อยู่ในโครงสร้างเดียวกัน

ชาญศักดิ์ ถวิล (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การซื้อขายคะแนนเสียงเลือกตั้ง: ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ในเขตตำบลแสงบาดาล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์” จากการศึกษาพบว่า การหาเสียงกระทำได้ง่ายในชนบทที่ยากจน กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำ เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะกลุ่มประชากรเหล่านี้มักมีการศึกษาน้อย และมักจะขาดความรู้ความสามารถ และทรัพย์สินเงินทุนที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพให้มีรายได้เพียงพอกับการเลี้ยงดูครอบครัวและดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพได้ จึงเป็นช่องทางที่จะทำให้การซื้อเสียงทั้งโดยตรงและโดยอ้อมใช้วิธีการแอบแฝงต่าง ๆ ได้ง่าย เช่น การจัดหาหรือสัญญาว่าจะจัดหา

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้กับชุมชน ช่วยหรือสัญญาว่าจะช่วยชุมชน และช่วยเหลือเป็น ตัวกลางติดต่อกับหน่วยงานส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของประชาชน ช่วยเหลือแก้ปัญหา ความเดือดร้อนของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตลอดจนการให้เงินเพื่อซื้อเสียงในรูปแบบต่าง ๆ

นิคม เกิดขึ้นหมาก (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วน ตำบล” จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาในด้านการบริหารที่ไม่โปร่งใส บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำยังขาดความรับผิดชอบต่อ ประชาชน แนวทางในการพัฒนาการบริหารงาน ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วน ตำบล โดยการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม และผู้บริหารควรได้ปกครองด้วยหลักของบริหาร จัดการที่ดีเป็นหลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อ และหลักความคุ้มค่า

สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินผลความก้าวหน้า ของการกระจายอำนาจ: ศึกษากรณี 9 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” จากการศึกษาพบว่า มีความขัดแย้งกันเองในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่เริ่มต้นบรรยากาศ การเมืองท้องถิ่น มีการใช้อิทธิพลข่มขู่ คุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การใช้เงินเพื่อ ซื้อเสียง การแย่งชิงตำแหน่ง การฉ้อโกงคนเดียวโดยไม่แบ่งพรรคพวก มีการแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายที่ให้การสนับสนุนคณะกรรมการบริหารกับฝ่ายที่ให้การสนับสนุนฝ่ายค้าน เมื่อมีการประชุม สภาท้องถิ่นมักมีการอภิปรายความคิดในเชิงแตกแยกทางความคิด อนาคต บางแห่งมีปัญหาด้านการ จัดสรรผลประโยชน์ โดยสมาชิก อนาคต. ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนา และการนำงบประมาณลงสู่ หมู่บ้านเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิก อนาคต. กับกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จนเกิดความรู้สึกที่ไม่มี บทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น จึงเกิดความไม่ร่วมมือกันในการพัฒนาท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้ง ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม: ประเด็นจริยธรรมของข้าราชการและ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ” จากการศึกษาพบว่า ปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกันหลายมิติ ทั้งมิติ ทางด้านสังคม มิติด้านการเมือง และมิติด้านการบริหาร และที่สำคัญยังได้สะท้อนให้เห็นถึง วัฒนธรรมและค่านิยมในการบริหารที่ด้อยพัฒนา หากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของราชการจัดสำนึก ในหน้าที่ที่จะปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ มีการใช้อำนาจทางราชการโดยมิชอบ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเอง กลุ่มพรรคพวก พรรคการเมือง พวกพ้อง เหนือ ผลประโยชน์ส่วนรวม ย่อมส่งผลกระทบต่อสถาบันราชการและสร้างความเสียหายต่อประเทศชาติ และประชาชน

นอกจากนั้นยังพบว่าความขัดแย้งในกรณีดังกล่าว เป็นเหตุทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันประการหนึ่ง เนื่องจากการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการละเมิดต่อกฎหมายและจริยธรรม ส่งผลให้มีการใช้อำนาจเข้าไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการของการตัดสินใจ ขาดความเป็นอิสระ ขาดความเป็นกลางและความยุติธรรม ส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ทำให้ผลประโยชน์หลักของหน่วยงาน สถาบัน และสังคมต้องเสียไป ผลการสำรวจยังพบว่าหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหรือกลุ่มเสี่ยงที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความขัดแย้งในกรณีดังกล่าวเป็นอันดับที่ 2 รองจากหน่วยงานข้าราชการตำรวจ โดยปัญหามาจากความเสื่อมทางจริยธรรมและค่านิยมระดับบุคคล และมากที่สุดคือเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์

รายงานของกองทัพบก (2546) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง “สถานะแวดล้อมด้านต่าง ๆ ในหัวขั้ว 2546-2550” โดยได้กล่าวว่าการกระจายอำนาจทางการเมืองไปสู่ท้องถิ่นในช่วงเวลาที่ยังไม่มีความพร้อมจะนำไปสู่การแย่งชิงผลประโยชน์จากการกระจายอำนาจและงบประมาณจำนวนมากที่ลงสู่ชนบท โดยกลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่นที่จะเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ข้อเท็จจริงที่พบในปัจจุบัน คือ อำนาจที่แท้จริงในการปกครองท้องถิ่นอยู่ที่บรรดานักการเมือง นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด การกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนยังไม่เกิดขึ้นและหากยังไม่เข้าใจแก่นแท้ในเรื่องของการกระจายอำนาจ โดยคิดแต่ว่าจะกระจายเงินให้มากสู่ท้องถิ่น ก็จะนำไปสู่การแตกแยกของคนในท้องถิ่นได้ง่าย ความขัดแย้งบนพื้นฐานของผลประโยชน์ ระบบผลประโยชน์ในชุมชนจากโครงสร้างของราชการที่เป็นแบบธุรกิจที่เข้มแข็งเกินไป ที่มีการรวมศูนย์อยู่ในกลุ่มคนไม่กี่ครอบครัวแต่มีอิทธิพลขึ้นำ อีกทั้งภัยต่าง ๆ ที่คุกคามความปลอดภัย ส่งผลทำให้เกิดการแข่งขันแย่งชิงจนกลายเป็นความล้มเหลวในการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มขึ้นตามลำดับ

นวนน้อย ดริรัตน์ และคณะ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” จากการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งที่เกิดจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน ซึ่งส่วนหนึ่งอาจมาจากความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพของผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่นและพนักงานส่วนท้องถิ่น หากในองค์การบริหารส่วนตำบลมีผู้บริหารที่มีลักษณะเป็นแบบผู้นิยมอำนาจ และพนักงานส่วนตำบลมีลักษณะเป็นแบบผู้ที่เคร่งครัดระเบียบ จะส่งผลให้การบริหารเป็นแบบ “แบ่งแยก” ทำให้เกิดความระแวงซึ่งกันและกัน การทำงานก็จะยึดแต่ในระเบียบ เน้นแบบแผน หรือกฎหมายในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการผิดพลาดอันอาจจะถูกโจมตีจากอีกฝ่ายหนึ่งได้ นอกจากนี้ ยังพบว่า กฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ได้กำหนดสัดส่วนในการกำกับและดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้มอบหมายให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดูแลทำ

ให้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มข้าราชการเป็นในลักษณะที่รัฐยังยึดติดอยู่กับบทบาท ในการกำกับดูแลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และพบว่าอิทธิพลของข้าราชการต่อ อบต. ยังคงอยู่ในระดับที่สูงซึ่งในกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองระดับชาติ ข้าราชการและนักธุรกิจอยู่ในระดับสูง ขณะที่ความสัมพันธ์กับกลุ่มชุมชนและประชาชนอยู่ในระดับต่ำ ทำให้นอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาในการมีส่วนร่วมแล้ว ความสัมพันธ์นี้ยังก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่โปร่งใสของการดำเนินงานของท้องถิ่น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และระบบอุปถัมภ์ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่กล้าเข้าไปตรวจสอบหรือร้องเรียน แม้ว่าจะพบเห็นพฤติกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ประชาชนเองยังมีความเข้าใจกลไกทางกฎหมายอยู่ในระดับที่ต่ำ การใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง และพวกพ้องเป็นอีกกรณีหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากช่องว่างของกฎหมาย มีการใช้จรรยาบรรณราชการที่มีการแอบแฝงซ่อนเร้นเพื่อผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง และการกำหนดนโยบายที่มีลักษณะที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบหรือแนวทางในการปฏิบัติซึ่งนำมาซึ่งความขัดแย้งในเรื่องของผลประโยชน์ได้

อรทัย ก๊กผล (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่นำมาซึ่งความขัดแย้งภายในองค์กรและความรุนแรงต่าง ๆ การต่อสู้กันทางการเมืองมักจะเกิดจากคนในองค์กรนั้นเอง เช่น สมาชิกฝ่ายค้านในสภาท้องถิ่นหรือสมาชิกฝ่ายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารท้องถิ่นหรือกลุ่มการเมืองเดียวกันแต่มีความขัดแย้งกัน หรือกรณีผู้บริหารท้องถิ่นไม่รักษาสัญญาในการปรับ เปลี่ยนตำแหน่งทางการบริหาร หรือการแบ่งผลประโยชน์ไม่ลงตัว จึงสรุปได้ว่าความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่นำมาซึ่งความขัดแย้งทางการเมือง

อดุลย์ รสศิริ (2548) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาสาเหตุและผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระนอง” ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคลเกิดจากสภาพภูมิหลังทางการเมืองที่แตกต่างกัน ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า เกิดจากการที่ฝ่ายหนึ่งได้รับผลประโยชน์จากงบประมาณในการจัดทำโครงการมากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง และการใช้อำนาจทางการเมืองเกิดจากการใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนพวกพ้องของตนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทำให้เกิดการแย่งขันทางการเมืองเพิ่มสูงขึ้นจนกลายเป็นความขัดแย้งทางการเมืองที่ส่งผลกระทบ สาเหตุของ

ความขัดแย้งทางการเมืองได้ส่งผลกระทบต่อทางการเมือง ได้แก่ ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์ และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า ได้ส่งผลกระทบต่อทำให้ไม่สามารถนำงบประมาณเข้าสู่หมู่บ้าน หรือชุมชนได้ เป็นผลอาจทำให้สมัยต่อไปอาจจะไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา จึงเกิดการแย่งชิงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ส่วนการใช้อำนาจทางการเมืองส่งผลให้ขาดความคล่องตัวในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน เกิดความล้มเหลวในการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้ไม่ได้รับการร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน และผลกระทบจากความแตกต่างระหว่างบุคคลและแนวคิดทางการเมืองที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งของคนในชุมชนและหมู่บ้าน ซึ่งปัญหาดังกล่าว จากผลการสำรวจของงานวิจัยพบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาของความขัดแย้งจากกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นควรแก้ไขปัญหามาตรึมดังกล่าว คือ ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์ และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า ควรแก้ไขด้วยการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น เร่งสร้างพลังองค์กรประชาชนเพื่อการตรวจสอบ และควรให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น ด้านการใช้อำนาจทางการเมืองควรแก้ไขโดยเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการพัฒนาชาวบ้านให้เรียนรู้และมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลักษณะการปกครองท้องถิ่น และความแตกต่างระหว่างบุคคลควรแก้ไขด้วยการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง การโต้เถียง และควรทำใจยอมรับในกติกาใหม่ ๆ และระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีความเคารพต่อเสียงข้างมาก

สุวรรณ พุฒณา (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยและผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดจากความแตกต่างด้านเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ ทักษะที่อยู่ในระดับที่มาก ส่วนปัจจัยที่เกิดจากผลประโยชน์ขัดกันและปัจจัยที่เกิดจากการใช้อำนาจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยของความขัดแย้งดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนได้ส่งผลกระทบต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในระดับที่สูงมาก และผลจากการสำรวจในการทำวิจัยพบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ด้านความแตกต่างของเป้าหมาย บทบาท หน้าที่และทัศนคติ นั้นควรที่จะต้องให้ทุกฝ่ายได้มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อประโยชน์ของประชาชน การปรับเปลี่ยนทัศนคติเข้าหากัน การไม่ก้าวถ่างในบทบาทและหน้าที่ซึ่งกันและกัน การให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการใช้อำนาจทางการเมือง ควรใช้แนวทางการบริหารจัดการที่ดี ควรกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์กรให้มีความชัดเจน และการไม่ใช้อำนาจที่มีอยู่ไปในทางที่มีชอบ และสุดท้ายแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองด้านผลประโยชน์ขัดกัน ควรแก้ไขด้วยการกำหนด

นโยบายที่ชัดเจน มีการจัดสรรผลประโยชน์ในรูปของคณะกรรมการและในการใช้จ่ายงบประมาณ ควรใช้เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม การไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์แก่ตนและพวกพ้อง

รัฐพร กสิบุตร (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการความขัดแย้งใน องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร” โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุ ของความขัดแย้งที่มีผลต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร และ แนวทางการบริหารจัดการความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้น จากการศึกษา พบว่า มีหลายสาเหตุ ได้แก่ ความขัดแย้งด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานของความขัดแย้ง ที่บางครั้งเป็นความแตกต่างในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ ผิดพลาด ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ เป็นเหตุหนึ่งของการแข่งขันผลประโยชน์ ความขัดแย้ง ด้านโครงสร้าง เป็นเรื่องของการแข่งขันอำนาจ การกระจายอำนาจและยังรวมถึงกฎ ระเบียบต่าง ๆ ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ เป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรมส่วนตัว อารมณ์รุนแรง ความ เข้าใจผิด และความขัดแย้งด้านค่านิยม เป็นปัญหาที่เกิดจากระบบความเชื่อ ความแตกต่างในค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และการเลี้ยงดู

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือการระงับความขัดแย้ง เป็นการทำให้ความ ขัดแย้ง สิ้นสุดลงได้โดยการที่ทุกฝ่ายตกลงกัน โดยมีวิธีในการแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้ง ดังนี้

1. วิธีชนะ – แพ้ โดยฝ่ายหนึ่งชนะ และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้แพ้
2. วิธีแพ้ – แพ้ เป็นวิธีการที่ทุกฝ่ายไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตนเองต้องการทั้งหมด หรืออาจได้เป็นเพียงบางส่วน โดยการประนีประนอมหรือมีลักษณะเป็นแบบพบกันครึ่งทาง
3. วิธีชนะทั้งคู่ เป็นวิธีที่คู่กรณีของความขัดแย้งประสบความสำเร็จและสามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ทั้งสองฝ่ายต้องการ ดังนั้นทั้งสองฝ่ายจึงเป็นผู้ชนะทั้งคู่

ผลของการวิจัยพบว่า (1) สาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วน ตำบล จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม ความขัดแย้งด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก มีสาเหตุมาจากการมีเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย ส่งผลทำให้หน่วยงานพัฒนาการบริหารจัดการอย่างล่าช้า และความ ขัดแย้งในองค์กรเป็นช่องว่างในการสื่อสารข้อมูล ส่งผลทำให้การบริหารงานไม่เป็นไปตาม เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ (2) แนวทางการบริหารจัดการความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมใช้แนวทางวิธีชนะทั้งคู่ในการบริหารจัดการความขัดแย้ง เน้นการร่วม ประชุมแสดงความคิดเห็นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหของหน่วยงาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่องความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี โดยได้พิจารณาจากปรากฏการณ์ และข้อเท็จจริงที่เกิดจากสภาพของความเป็นจริงของสาเหตุความขัดแย้งทางการเมือง ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมือง และแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1.1 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่

1.1.2 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่

1.1.3 พนักงานส่วนตำบลในพื้นที่

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกโดยเฉพาะเจาะจง จากบุคคลที่มีคุณสมบัติที่แจ่มไว้ในประชากร โดยแต่ละกลุ่มคำนึงถึงความเหมาะสมตามภารกิจหน้าที่ และตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนได้ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามจากแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ดังนี้

1.2.1 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่

- 1) นายอนันต์ ปานทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
- 2) นายทินกร ตากรวด นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด
- 3) นายพิศาล พุ่มพวง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น
- 4) นายเนตรนรินทร์ คำเรืองบุญ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา
- 5) สิบเอกวสิน เข้มนักิจ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ

1.2.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่

- 1) นายประดิษฐ์ ลินธิไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
- 2) นายสันติ พฤกษ์สูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด
- 3) นายประเชษฐ จำสม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น
- 4) นายหรรษา นพคุณ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา
- 5) นายวินัย คุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ

1.2.3 พนักงานส่วนตำบลในพื้นที่

- 1) นายสมโภช กะตุตเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
- 2) นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด
- 3) นางสุกญา มอญพันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น
- 4) ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา
- 5) นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบบันทึกหัวข้อสัมภาษณ์ แบบบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย และอุปกรณ์ภาคสนาม

2.1 แบบบันทึกหัวข้อสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบมีโครงสร้าง โดยตั้งคำถามเป็นแบบสัมภาษณ์ เรื่อง ความขัดแย้งทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี โดยแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวประกอบไปด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นคำถามประเด็นเกี่ยวกับสาเหตุความขัดแย้งทางการเมือง ในประเด็นว่าด้วย 1) สาเหตุจากแนวคิดการกระจายอำนาจ 2) สาเหตุจากปัจจัยความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคล 3) สาเหตุการไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน 4) สาเหตุการใช้อำนาจทางการเมือง 5) สาเหตุของข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 3 เป็นคำถามประเด็นที่เกี่ยวกับผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมือง ในประเด็นที่เกี่ยวกับ 1) ผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย 2) ผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น 3) ผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล 4) ผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น และตอนที่ 4 เป็นคำถามประเด็นที่เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ในประเด็นที่เกี่ยวกับ 1) แนวทางใน

การแก้ไขด้านข้อกำหนดหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) แนวทางในการแก้ไขด้านการบริหารงาน 3) แนวทางในการแก้ไขด้านชุมชนท้องถิ่น และ 4) ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ

2.2 แบบบันทึกภาคสนาม เป็นบันทึกที่สร้างขึ้นเพื่อไว้บันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกต ในช่วงของการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล เพื่อไว้ประกอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 อุปกรณ์ภาคสนาม ประกอบด้วย สมุดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลหลังจากที่ได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์แล้วเพื่อใช้ในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอความร่วมมือจากสำนักบัณฑิตศึกษา

ขอความร่วมมือจากสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทำหนังสือถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ดำเนินการเก็บข้อมูล

โดยนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กล่าวคือ การใช้แบบสัมภาษณ์ที่กำหนดหัวข้อหรือคำถามไว้ล่วงหน้าแล้ว และบันทึกถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์ลงในแบบสอบถาม และใช้การบันทึกเสียงประกอบเพื่อความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 แห่ง เช่น ข้อมูลตำบล แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี แผนพัฒนาสามปี และแผนประจำปี เป็นต้น ค้นคว้าจากหนังสือเกี่ยวกับท้องถิ่น งานวิจัยและบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดทำข้อมูล

4.1.1 ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้อ่านและเรียบเรียงเชื่อมโยงข้อมูล จากการสังเกตและเอกสารที่เกี่ยวข้องเข้าไว้ด้วยกัน และนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

4.1.2 เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จแล้วแต่ละครั้ง จะทำการบันทึกและมีการจำแนกข้อมูลเป็นหัวข้อ แยกประเด็นสาระต่าง ๆ ออกเป็นหมวดหมู่จัดระบบข้อมูลเพื่อสะดวกในการวิเคราะห์หาคำตอบ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

วิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อทำความเข้าใจในสภาพของสาเหตุความขัดแย้ง ผลกระทบของความขัดแย้ง และแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ในกรณีที่ต้องศึกษา หรือตามวัตถุประสงค์การวิจัย ในแบบของการวิเคราะห์แบบเนื้อหา (Content Analysis) เพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น โดยเน้นความคิดเห็นของผู้ที่ให้สัมภาษณ์เป็นหลัก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยบุคคล 3 กลุ่ม ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยแต่ละกลุ่มคำนึงถึงความเหมาะสมและความสมัครใจในการให้สัมภาษณ์ โดยประกอบไปด้วย

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1.1.1 นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลในพื้นที่
- 1.1.2 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่
- 1.1.3 พนักงานส่วนตำบลในพื้นที่

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกโดยเฉพาะเจาะจง จากบุคคลที่มีคุณสมบัติที่แจ้งไว้ในประชากร โดยแต่ละกลุ่มคำนึงถึงความเหมาะสมตามภารกิจหน้าที่ และตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนได้ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ดังนี้

1.2.1 นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลในพื้นที่

- 1) นายอนันต์ ปานทอง นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
- 2) นายทินกร ตากรวด นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด
- 3) นายพิศาล พุ่มพวง นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น
- 4) นายเนตรนรินทร์ คำเรืองบุญ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลชัยจำปา
- 5) สิบเอกวสิน เข้มนิกิจ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหัวลำ

1.2.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่

- 1) นายประดิษฐ์ สินธุ์ไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง

- 2) นายสันติ พงศ์สฤง ประชานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด
- 3) นายประเชษฐ จำสม ประชานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฝักแวน
- 4) นายหรรษา นพคุณ ประชานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า
- 5) นายวินัย กุลานุสน ประชานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ

1.2.3 พนักงานส่วนตำบลในพื้นที่

- 1) นายสมโภช กะตุคเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
- 2) นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด
- 3) นางสกุณา มอญพันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฝักแวน
- 4) ว่าที่ร้อยโททิวา บุญถิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า
- 5) นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ตอนที่ 2 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 1 สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทำให้เห็นว่า แนวคิดในเรื่องของการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น ความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคล การไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน การใช้อำนาจทางการเมือง และความไม่ชัดเจนของข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นผลทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งในด้านของการดำเนินนโยบาย การบริหารงานและงบประมาณ ตลอดจนการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการประจำ โดยสามารถแยกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1.1 สาเหตุจากแนวคิดการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งนับว่าเป็นแนวความคิดที่ดีนั้น ในทางตรงกันข้ามการปฏิบัติจริงนั้นกลับพบว่า เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสำคัญจนกลายเป็นประเด็นของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในส่วนของ

หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลเอง เช่น เรื่องของการขาดศักยภาพ ขาดประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใสในการทำงาน การเป็นอิสระอย่างแท้จริงจากส่วนกลาง การถูกแทรกแซงจากนโยบายของรัฐและข้าราชการที่กำกับดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงถูกตั้งคำถามอย่างกว้างขวางจนก่อให้เกิดกระบวนทัศน์ในภาพลบบต่อการกระจายอำนาจของไทย และยังส่วนกลางได้มีนโยบายกระจายรายได้ลงไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาส่วนใหญ่นึกถึงแต่เรื่องของผลประโยชน์ของตนเอง ส่วนนักการเมืองในระดับชาติก็เข้ามามีส่วนในการแทรกแซงการเมืองการบริหาร เพื่อมุ่งหวังฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้งระดับชาติ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การเมืองท้องถิ่น ได้กลายเป็นเวทีของการเมืองภาคตัวแทนทำให้มีการแข่งขันในการเลือกตั้งตามกระบวนการประชาธิปไตยที่สูงและรุนแรงจนนำไปสู่การขัดแย้งทางการเมืองทั้งก่อนการเลือกตั้งและภายหลังที่การเลือกตั้งสิ้นสุดลง

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มาจากแนวคิดการกระจายอำนาจ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นและสอดคล้องกันกับประเด็นคำถามตามแบบสอบถามที่ได้ตั้งไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหารส่วนใหญ่มองว่า การกระจายอำนาจหรือการถ่ายโอนภารกิจนำไปสู่การแข่งขันเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล จนทำให้การจัดโครงสร้างในการบริหารงานของหน่วยงานไม่ได้มีมิติของการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติที่ชัดเจน ประกอบกับแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นยังถูกรอบงำและแทรกแซงจากบรรดานักการเมืองในระดับชาติและผู้ที่มีอิทธิพล ทำให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองเพื่อแย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติมองว่า แนวคิดในการกระจายอำนาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง โดยเฉพาะการถ่ายโอนภารกิจที่นำไปสู่การแข่งขันทางการเมืองเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น แต่เห็นว่าโครงสร้างในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามกฎหมายได้แยกอำนาจให้แก่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารไว้อย่างชัดเจนแล้วจึงไม่ใช่สิ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ยังมีบางท่านที่เห็นว่าสิ่งที่ส่วนกลางไม่กระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบลมีความเห็นที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่ในทางปฏิบัติแล้วกลไกต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับผู้ที่มีอำนาจและผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นตามลำดับชั้น และยังเห็นว่าเป็นการผลักรากิจ และนำไปสู่ช่องทางของการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมืองที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดการแข่งขันและความขัดแย้งเกิดขึ้น กลไกด้านโครงสร้างของการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นดูคลุมเครือและ

ไม่ชัดเจนระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร โดยมีเงื่อนไขของผลประโยชน์เข้ามา และมองว่าการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นยังไม่มีอิสระอย่างแท้จริงเพราะยังขึ้นอยู่กับส่วนกลาง ส่งผลให้การทำงานหรือการบริหารงานล่าช้า และไม่เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้ ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ สามารถอธิบายแยกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 การกระจายอำนาจหรือการถ่ายโอนภารกิจนำไปสู่การแข่งขันเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

สำหรับสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองที่มีปัจจัยมาจากการถ่ายโอนภารกิจนำไปสู่การแข่งขันเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลมาจากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งต้องการที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามการกระจายอำนาจทำให้ อบต. ที่ได้รับการกระจายอำนาจถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ เช่น อำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินการ อำนาจด้านงบประมาณเพิ่มขึ้น เป็นต้น จึงเป็นผลที่ทำให้ อบต. มีการขัดแย้งกันเพิ่มมากขึ้นและเกิดการแข่งขันเพื่อที่จะเข้ามามีอำนาจและมุ่งหวังผลประโยชน์ของนักการเมืองท้องถิ่น และเป็นช่องทางให้นักการเมืองในระดับชาติ แสวงหาประโยชน์เพื่อเป็นฐานคะแนนเสียงให้แก่ตนเอง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้ตอบคำถามที่มีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้มีกลุ่มที่เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง โดยมองว่า การกระจายอำนาจทำให้เป็นช่องทางของการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมืองทุกระดับ ทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อต้องการอำนาจและผลประโยชน์ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นว่าเป็นประเด็นที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ได้ให้เหตุผลว่าเป็นที่ตัวของนักการเมืองเองหรือผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ถึงไม่มีการถ่ายโอนภารกิจการเมืองก็ต้องมีการแข่งขันเพื่อให้ได้รับหรือชนะการเลือกตั้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มีความเห็นที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่มองว่าทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เพราะนักการเมืองต่างต้องการมีอำนาจ ซึ่งจะสามารถปูทางให้ตนเองได้รับผลประโยชน์ ส่วนนักการเมืองในระดับชาติ สามารถที่จะเข้ามาแทรกแซงในนโยบายใช้เป็นฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ส่วนนายก อบต. หัวลำ และนายก อบต. หนองผักแว่น ที่มีความคิดเห็นไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เพราะเป็นเรื่องที่ตัวบุคคลมากกว่า ด้านปลัด อบต. ชับจำปาเป็นเพียงท่านเดียวที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากท่านอื่น ๆ โดยมองว่า อบต. ยังไม่มีความพร้อมในการรับการถ่ายโอนภารกิจ และมองว่าเป็นการแสวงหา

ผลประโยชน์ และ ไม่มีความจริงใจในการที่จะถ่ายโอนอำนาจหรือภารกิจให้ อบต. แต่เป็นการผลักภาระให้แก่ อบต. มากกว่า

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มีความคิดที่แตกต่างกัน โดยมีทั้งส่วนที่มองว่าเป็นสาเหตุและไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เช่น คำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปากกล่าวว่า “การกระจายอำนาจหรือการถ่ายโอนภารกิจนำไปสู่การบริหารงานในระดับรากหญ้า ประชาชนจะได้รับประโยชน์ แต่ผู้บริหารจะต้องมีจิตสำนึกและมีคุณธรรม ถ้าผู้บริหารขาดสิ่งเหล่านี้แล้ว การแข่งขันก็จะมีมากขึ้น และเป็น ไปเพื่อการแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ อันจะนำมาซึ่งการแย่งชิงกันทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ในที่สุด”

นายอนันต์ ปานทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “มีผลมาก เพราะมีผลประโยชน์มากก็มักจะนำไปสู่ความขัดแย้งขึ้นได้ โดยการกระจายอำนาจเป็นการให้อำนาจกับผู้บริหารมากเกินไป ทำให้เกิดการแย่งชิงและขัดแย้งกันสูง เพราะท้องถิ่นเองยังขาดด้านความพร้อมของบุคลากรและยังขาดศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจต้องคำนึงถึงศักยภาพของหน่วยงานและการปฏิบัติเพื่อรองรับการถ่ายโอนและการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ซึ่งในทางปฏิบัติทุกคนทุกฝ่ายต่างมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นฐานคะแนนเสียงของแต่ละบุคคล”

ด้านสิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ และนายพิศาล พุ่มพวง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นประเด็นดังกล่าวไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

สิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ไม่ใช่สาเหตุที่จะทำให้เกิดการขัดแย้ง การแข่งขันเพื่อให้ได้รับโอกาสทางการเมืองเป็นเรื่องที่ตัวบุคคลกระทำเพื่อให้ได้มาถึงไม่มีการกระจายอำนาจก็เป็นเรื่องปกติของการเมืองบ้านเราเพราะขาดระบบของการยอมรับมากกว่า”

นายพิศาล พุ่มพวง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “การกระจายอำนาจเป็นแนวความคิดที่ดีในการพัฒนาท้องถิ่น จึงไม่ส่งผลกระทบต่อใคร ๆ เลย ใน อบต. ของผมไม่มีปัญหาในเรื่องนี้เกิดขึ้น มีแต่ปากกันว่างงานเยอะแต่ให้เงินมาน้อย”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร โดยมีความเห็นว่าการกระจายอำนาจเป็นเรื่องของผลประโยชน์ และทำให้นักการเมืองและผู้บริหารมีอำนาจมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการแย่งชิงอำนาจและ

ผลประโยชน์ และเกิดมีการแข่งขันทางการเมืองที่รุนแรง โดยมีนักการเมืองท้องถิ่นให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง เช่นคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจทำให้เกิดความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะการเมืองในระดับท้องถิ่น ถ้ายังมีระบบการพึ่งพาอาศัยกัน ผู้มีอำนาจระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ซึ่งมีการเอื้อเพื่อผลประโยชน์ซึ่งกันและกันนั้น ย่อมมีความขัดแย้งกันเมื่อผลประโยชน์ที่มีการจัดสรรกันไม่ลงตัว หรือเพื่อให้ตนเองนั้นได้มาซึ่งอำนาจและเป็นสิ่งที่จะต้องทำใจมาตลอดเวลา”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่สอดคล้องกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. โดยส่วนใหญ่มองว่านักการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่สูงขึ้นไป มีการแทรกแซงทางการเมือง เพื่อปูทางไปสู่การแสวงหาผลประโยชน์และอำนาจ แต่มีปลัด อบต. หัวลำ เพียงท่านเดียวที่คิดว่าประเด็นดังกล่าวไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในท้องถิ่นได้ เช่นคำให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด มีความเห็นที่สอดคล้องกับนายอนันต์ ปานทอง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง โดยกล่าวว่า “การกระจายอำนาจเป็นสาเหตุและมีผลที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะมีผลประโยชน์มากก็มักจะนำไปสู่ความขัดแย้งขึ้นได้ เพราะทุกคนทุกฝ่ายที่ก้าวเข้ามาสู่สนามการเมืองท้องถิ่นต่างมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นฐานคะแนนเสียงของนักการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การกระจายอำนาจเป็นสาเหตุของความขัดแย้งอย่างมาก เนื่องจากผลประโยชน์ต่าง ๆ ได้มารวมอยู่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลเหมือนเป็นชุมทรัพย์ของนักการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เกิดมีการแทรกแซงทางการเมือง เพื่อปูทางนำไปสู่การแสวงหาผลประโยชน์ของนักธุรกิจการเมือง”

นายชิตพงษ์ บุญญาวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำที่มีความเห็นแตกต่างโดยมองว่าไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ โดยกล่าวว่า “ในประเด็นเรื่องการกระจายอำนาจไม่มีผลต่อสภาพทางการเมืองท้องถิ่น ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในการเมืองระดับชาติมากกว่า เช่น นักการเมืองที่เป็น ส.ส. ที่ต้องการนำงบประมาณมาลงในพื้นที่เป็นต้น”

ส่วนว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า มีความเห็นที่แตกต่างจาก 3 กลุ่ม โดยได้แสดงความคิดเห็นถึงประเด็นดังกล่าวว่า “การกระจาย

อำนาจเป็นแนวคิดที่ดีแต่ในทางปฏิบัติแล้วนั้น กลไกขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของผู้ที่มีอำนาจทุกระดับชั้นทั้งในส่วนข้าราชการและนักการเมือง ไต่กันมาตั้งแต่ในระดับชาติ จนถึงระดับการเมืองท้องถิ่น แต่ตามสภาพของความเป็นจริงที่ต้องเปิดใจยอมรับกันว่า การถ่ายโอนภารกิจเป็นเรื่องที่ท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมทั้งคน เงิน เครื่องมืออุปกรณ์ ประกอบกับหน่วยงานเดิมก็ไม่พร้อมที่จะยกมาให้ท้องถิ่นดูแลอย่างแท้จริงเพราะมีผลประโยชน์พ่วงติดอยู่ ดังนั้นการถ่ายโอนภารกิจจึงเป็นเหมือนการผลักภาระให้แก่ท้องถิ่นมากกว่า”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การเมืองท้องถิ่นหรือการเมืองใน อบต. เป็นทั้งเรื่องของการเข้ามาแสวงหาอำนาจและการใช้อำนาจของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อหาผลประโยชน์ในท้องถิ่นนั้น ภายใต้บริบทของการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและผลประโยชน์ในท้องถิ่นนั้น ในขณะที่เดียวกันยังเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับชาติที่มีส่วนในการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้อำนาจรัฐในท้องถิ่น หรือต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มการเมืองระดับชาติ

1.1.2 การจัดโครงสร้างในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีมติของการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติที่ชัดเจน

สำหรับสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากปัจจัยการจัดโครงสร้างในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีมติของการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติที่ชัดเจนนั้น ทั้งนี้ ตามโครงสร้างของการบริหารงาน อบต. ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ได้แยกโครงสร้างของการบริหารงานเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจระหว่างกัน เพื่อให้การบริหารงานใน อบต. มีประสิทธิภาพและมีความถูกต้อง โปร่งใสเป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้

แต่สภาพของความเป็นจริงของการบริหารงานตามโครงสร้างที่กฎหมายกำหนดนั้น กลับพบว่า มีปัญหาจนเป็นสาเหตุที่ทำให้ อบต. เกิดความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น ทั้งนี้การแบ่งแยกอำนาจของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติใน อบต. ไม่ได้มีมติของการแบ่งแยกอำนาจที่ชัดเจนเลยโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งเป็นสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. ทั้งนี้ เนื่องมาจากการพิจารณาจัดสรรงบประมาณหรือโครงการขึ้นอยู่กับปัจจัยทางการเมือง อำนาจ อิทธิพล ระบบอุปถัมภ์ และความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่น เครือญาติ เพื่อน คนใกล้ชิดที่สนับสนุนด้านการเงิน ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติมีการเจรจาต่อรองเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์จากการจัดสรรงบประมาณหรือโครงการทั้งทางตรงและทางอ้อม ฝ่ายนิติ

บัญญัติหรือฝ่ายสภา อบต. ไม่ได้มีบทบาทในการทำหน้าที่ตรวจสอบหรือพิจารณาถ้อยแถลงของงบประมาณ เพราะกลัวว่าหมู่บ้านตนเองจะไม่ได้ได้รับการจัดสรรโครงการต่าง ๆ ก็ยกมือให้งบประมาณนั้นผ่านความเห็นชอบไป

จากพฤติกรรมดังกล่าวนี้ ย่อมแสดงว่าการแบ่งแยกอำนาจทั้งสองฝ่ายนั้น ไม่มีหรือมีแต่ไม่ชัดเจน เพราะเลือกใช้วิธีการต่อรองและประนีประนอมในการแบ่งสรรงบประมาณ ตลอดจนการสร้างกติกาคือข้อตกลงให้ทุกฝ่ายเกิดการยอมรับอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันอย่างเป็นธรรมมากกว่าการตรวจสอบหรือถ่วงดุลอำนาจกัน โดยคำนึงถึงเหตุผลในทางการเมืองร่วมกันของทั้ง 2 ฝ่าย และในทางตรงกันข้ามหากการเจรจาต่อรองไม่ลงตัว อาจส่งผลทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองขึ้นมาได้

สำหรับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มาจากปัจจัยการจัดโครงสร้างในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีมิติของการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติที่ชัดเจนนั้น กลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามที่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหารได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยมีทั้งผู้ที่มองว่าเป็นสาเหตุ เพราะมีการถือถ่วงดุลผลประโยชน์ซึ่งกันและกันอย่างลงตัว หากไม่เป็นไปตามข้อตกลงอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารงานและเกิดความขัดแย้งขึ้นได้ ในส่วนของผู้ที่แสดงความคิดเห็นว่าไม่ใช่สาเหตุที่จะทำให้เกิดความขัดแย้ง ได้ให้เหตุผลว่า เป็นเรื่องปกติและเป็นไปตามกฎหมายกำหนดไว้ให้ต้องมีการแบ่งแยกอำนาจและหน้าที่เพื่อทำการตรวจสอบ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

นายอนันต์ ปานทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การจัดโครงสร้างในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น โดยเฉพาะการกำหนดให้มีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ในทางปฏิบัติจริงไม่ได้มีความชัดเจนใด ๆ เนื่องจากมีการถือถ่วงดุลผลประโยชน์ระหว่างกัน ถ้าผลประโยชน์ลงตัวมีการจัดสรรงบประมาณเป็นไปตามเงื่อนไขที่รับปากกันไว้ทุกอย่างก็จะสงบ แต่ถ้าไม่ลงตัวหรือตกลงกันไม่ได้ก็จะส่งผลกระทบต่อและเกิดการขัดแย้งขึ้นได้”

สืบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ความขัดแย้งที่เกิดจากการจัดโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัตินั้น ไม่มีการแยกอำนาจอย่างชัดเจน เกิดจากการที่สมาชิก อบต. ขาดความรู้และความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายและของตนเองจากคำว่าตรวจสอบกลายเป็นการจ้อง

จับผิด การทำงานของฝ่ายบริหารและพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ โดยเฉพาะหากเป็นคนละข้างหรือคนละฝ่ายกันทำให้เกิดเป็นความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน”

ส่วนนายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า มีความเห็นว่าไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยกล่าวว่า “ปกติทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการแยกอำนาจที่ชัดเจนตามที่กฎหมายกำหนดอยู่แล้ว คงไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานหรือกิจการสภาของ อบต. และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เพราะต่างฝ่ายต่างปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตน”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ที่เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. มีความเห็นที่สอดคล้องในลักษณะเดียวกันกับฝ่ายบริหาร โดยเห็นว่าฝ่ายบริหารมองว่าตนเองมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีการทำงานอิสระ และฝ่ายบริหารมีอำนาจมาก เช่นทำให้สัมภาระของ

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การจัดโครงสร้างในการบริหารงานของ อบต. ไม่มีมิติของการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติที่ชัดเจน โดยในการทำงานของ อบต. ปัจจุบัน ฝ่ายบริหารคิดว่าตนเองได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชน โดยตรงนั้น ส่วนใหญ่จะมองข้ามและไม่สนใจกับความรู้สึกของฝ่ายนิติบัญญัติว่าคิดอะไรอยู่ แต่คิดเพียงว่าตนเองมีอำนาจมาก ฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถที่จะทำอะไรตนเองได้”

นายสันติ พฤกษ์สูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “มีผลต่อการบริหารงานและก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น เพื่อแย่งชิงอำนาจทางการเมืองและผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม”

ส่วนนายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ ได้แสดงความคิดเห็นที่ต่างออกไป โดยเห็นว่าประเด็นในเรื่องดังกล่าวไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นใน อบต. เพราะเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนั้นยังเห็นว่าเป็นเพราะ อบต. ไม่มีโครงสร้างที่ซับซ้อนเหมือนสภาแห่งชาติ การพิจารณาข้อกฎหมายต่าง ๆ จะเป็นแบบเกื้อกูลกันมากกว่า ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “การจัดโครงสร้างในการบริหาร อบต. จะมีการแบ่งแยกอำนาจของฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา อบต. และในการปฏิบัติจริงนั้น ฝ่ายสภา อบต. หรือฝ่ายนิติบัญญัติจะคอยตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร เช่น การพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจาก

ฝ่ายสภา อบต. ดังนั้น ทั้งสองฝ่ายจึงจำเป็นที่จะต้องมีการทำงานที่ประสานงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่สอดคล้องกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง มีเพียงท่านเดียว คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ ที่เห็นว่าไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า กล่าวว่า “การสมยอมผลประโยชน์ร่วมกันทำให้ขาดมิติที่ชัดเจน เกิดความคลุมเครือและสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เพราะประชาชนนั้นมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องทางการเมืองน้อยอยู่แล้ว ที่สุดท้ายก็จะกลายเป็นความเบื่อหน่ายต่อระบบการเมืองและถูกลดบทบาทในการมีส่วนร่วมลงไปเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นผลเสียต่อการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ความไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การจัดโครงสร้างทางการบริหารใน อบต. มีปัญหาและนำไปสู่ความขัดแย้งได้ในที่สุด ซึ่ง อบต. ส่วนใหญ่มักจะประสบปัญหาในเรื่องนี้เป็นจำนวนมาก”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “โครงสร้างในการบริหารงาน อบต. มีการแยกอำนาจของฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ในทางปฏิบัติที่แท้จริงเป็นเรื่องของการประชุมเพื่อเอื้อผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะกับสมาชิกที่เป็นฝ่ายของคนที่สนับสนุนให้ได้นั่งเก้าอี้นายก อบต. ซึ่งฝ่ายตรงข้ามมองตนเองหรือกลุ่มของตนเองว่าไม่ได้รับความยุติธรรมและเลือกปฏิบัติเพื่อหวังผลทางการเมือง จึงเป็นผลต่อการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “มีผลมากต่อการบริหารในระบบการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะใน อบต. หน่วยงานเล็กแต่ปัญหาเยอะ การมีระบบถ่วงดุลอำนาจที่ไม่ชัดเจน ได้ทำให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องมากกว่าการตรวจสอบการทำงาน เพราะสมาชิก อบต. ตรวจสอบไม่เป็นและไม่เข้าใจว่าการถ่วงดุลอำนาจเป็นอย่างไร ยกมือตลอดเพราะกลัวหมู่บ้านของตนจะไม่ได้โครงการ เมื่ออะไร ๆ มันไม่ลงตัวก็ทะเลาะกันแย่งทุกเรื่อง ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้น”

นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ปัญหาของความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัตินั้น ไม่ได้เกิดจากการจัดโครงสร้างในการบริหารของ อบต. เพราะตามกฎหมายได้แบ่งอำนาจระหว่างกันทั้งสองฝ่าย โดยมีมิติของการตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจตามหลักการปกครองในระบบประชาธิปไตย

แต่ที่เป็นเช่นนี้เพราะในทางปฏิบัติแล้วเป็นเพราะความไม่เข้าใจในบทบาทของการทำหน้าที่ของแต่ละฝ่ายมากกว่า”

ดังนั้น จะเห็น ได้ว่าการเมืองท้องถิ่น ใน อบต. ฝ่ายบริหารมักจะมีบทบาททางการเมืองมากกว่าฝ่ายนิติบัญญัติ และเป็นผู้ที่คอยควบคุมพฤติกรรมของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมีการตั้งเป็นเงื่อนไขต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณหรือโครงการซึ่งเป็นไปได้ยากที่ฝ่ายบริหารจะยึดหลักการจัดทำงานงบประมาณ โดยใช้ข้อมูลจากประชาชนอย่างแท้จริง เนื่องจากอาจจะไม่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างข้อยุติซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเอง ตลอดจนผู้ที่สนับสนุนให้กลุ่มของตนได้รับการเลือกตั้ง ดังนั้น ระบบการทำงานของฝ่ายสภา อบต. จึงเป็นแบบสภาที่สภาน้องมากกว่าที่จะมีการตรวจสอบหรือถ่วงดุลอำนาจตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

1.1.3 การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นยังไม่มีอิสระอย่างแท้จริง ยังขึ้นอยู่กับอำนาจส่วนกลาง

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ที่มาจากปัจจัยการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นยังไม่มีอิสระอย่างแท้จริงยังขึ้นอยู่กับอำนาจจากส่วนกลาง ภายหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 การกระจายอำนาจถือเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ลักษณะของการกระจายอำนาจของไทยในปัจจุบันนั้น พบว่า ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมักมีความเข้าใจว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการมอบหรือแบ่งอำนาจบางส่วนให้ท้องถิ่นดำเนินการ โดยที่ส่วนกลางมีอำนาจในการควบคุมดูแลให้การดำเนินการของหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด ดังนั้น ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจึงมักเข้าไปมีบทบาทในการบริหารงานท้องถิ่น ทำให้การบริหารงานของท้องถิ่นโดยทั่วไปมักไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากถูกควบคุมโดยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่ว่าจะเป็นในด้านของการตัดสินใจ การเงินการคลัง (รายได้) ด้านบุคคลและระเบียบกฎหมายในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ดูเหมือนว่าหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น กลายสภาพเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนภูมิภาคแทนหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นไปโดยปริยาย และยังมีระบบราชการได้เข้ามาแทรกแซง กระบวนการทางนิติบัญญัติ ทางกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ ซึ่งการเข้าไปแทรกแซงดังกล่าวมีลักษณะค่อนข้างสูง จนทำให้ท้องถิ่นไร้อิสระในการดำเนินกิจการตามหลักของการกระจายอำนาจลงอย่างสิ้นเชิง

นอกจากนั้นแล้วจะเห็นได้ว่าโครงสร้างของการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยไม่ว่าในอดีตมาจนถึงในปัจจุบันในภาพรวมไม่สามารถที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับท้องถิ่นได้

อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะปัญหาพื้นฐานของประชาชน เช่น สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา เป็นต้น จึงเป็นช่องทางของบุคคล นักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับชาติ ที่หวังผลประโยชน์ทางการเมืองใช้เป็นช่องทางในการเข้าไปแทรกแซงกระบวนการบริหารจัดการ โดยใช้นโยบายกระจายอำนาจของรัฐเป็นข้อเสนอให้แก่ท้องถิ่น เพื่อหวังให้ท้องถิ่นเป็นฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

สำหรับสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่เกิดจากการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นยังไม่มีอิสระอย่างแท้จริงยังขึ้นอยู่กับอำนาจส่วนกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง แต่มีเพียง 3 ท่าน ที่เห็นว่า ปัจจัยดังกล่าวไม่ได้มีผลทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เพราะมองว่าท้องถิ่นต้องพึ่งพาส่วนกลางในการให้การสนับสนุนอยู่แล้ว โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหารส่วนใหญ่มองว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. มีการแทรกแซงการทำงานทำให้ท้องถิ่นไม่ได้เป็นอิสระในการทำงานตามเป้าหมาย แต่มีเพียงท่านเดียว คือ นายอนันต์ ปานทอง ที่เห็นว่า ไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

สิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “มีผลมากต่อความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เพราะงานหรืองบประมาณบางอย่างต้องอาศัยจากส่วนกลางเป็นผู้ประสานงานหรือจัดสรรงบประมาณให้ และหากนักการเมืองท้องถิ่นหรือกับผู้มีอำนาจจากส่วนกลางเป็นคนละขั้วกัน หรือไม่สามารถสนองตอบนโยบายก็อาจจะถูกตัดงบประมาณและไม่ได้รับการช่วยเหลือคือ ถ้าเราไม่ใช่พวกเขาเราก็คอด มันขัดแย้งกันตั้งแต่ต้นแล้วเพราะเราไม่ใช่คนของเขา”

นายพิสาล พุ่มพวง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “มีผลมากเพราะอำนาจในการบริหารงานในท้องถิ่นเรียกได้ว่าทุกรูปแบบไม่ใช่แต่เฉพาะ อบต. ยังขึ้นอยู่กับอำนาจของส่วนกลางทำให้การบริหารไม่เกิดความคล่องตัวในการทำงานของฝ่ายบริหารไม่ทำก็ได้ พอทำชาวบ้านก็ถามว่าทำไปทำไมไม่เห็นจะมีประโยชน์ เช่น ไปก่อสร้างถนน คสล. ในทางที่จะเข้าไร่ เป็นต้น ซึ่งก็จะเป็นจุดให้ฝ่ายค้าน โจมตีว่าทำไปเพื่อหวังผลทางการเมือง เกิดเป็นความไม่ไว้วางใจกัน”

ส่วนนายอนันต์ ปานทอง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าหลวง ได้แสดงความคิดเห็นโดยกล่าวว่าไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. โดยกล่าวว่า “การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ถึงแม้ว่าจะยังไม่มีอิสระให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง แต่ไม่ได้ก่อให้เกิดความ

ขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. แต่ประการใด เพราะโดยการปฏิบัติแล้วหน่วยงานท้องถิ่นอื่น ๆ และ อบต. ยังต้องมีการทำงานหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนา โดยต้องพึ่งพาอาศัยจากหน่วยงานส่วนกลางอย่างปฏิเสธไม่ได้”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความคิดที่ค่อนข้างจะสอดคล้อง เช่นเดียวกับกับฝ่ายบริหาร ซึ่งส่วนใหญ่มองว่าการขาดอิสระอย่างแท้จริงมีผลต่อการตัดสินใจในการบริหารงานทำให้งานเกิดความล่าช้า เพราะต้องดำเนินการตามนโยบายของส่วนกลางที่กำหนด หากส่วนกลางปล่อยให้ท้องถิ่นดำเนินการเองตามระเบียบหรือข้อกำหนดของ อบต. งานจะเร็วและคล่องตัวขึ้น และทำให้ถูกแทรกแซงทางการเมืองได้ง่าย ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สินธุ์ไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เป็นปัจจัยหนึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งใน อบต. เพราะการที่ท้องถิ่นยังต้องพึ่งพาอาศัยจากส่วนกลาง โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณ การขอรับสนับสนุน โครงการพัฒนาต่าง ๆ จึงทำให้ถูกแทรกแซงทางการเมืองได้ โดยเฉพาะพรรคการเมืองในระดับชาติที่ต้องการขยายฐานเสียงเกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก ยกตัวอย่างในสมัยที่ยังมีพรรคไทยรักไทยมีอำนาจ ใครที่อยู่ฝ่ายพรรคประชาธิปไตยขอโครงการอะไรก็ไม่ได้ แม้กระทั่งขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านเกิดการทะเลาะกันแล้ว เป็นต้น”

นายสันติ พุกภัยสูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “นอกจากจะทำให้ความขัดแย้งทางการเมืองในเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์แล้ว ฝ่ายตรงข้ามก็มองว่าเป็นเรื่องเกมการเมืองที่ฝ่ายสภาตั้งหรือมีการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน เป็นเพราะความไม่เข้าใจและไม่ทราบถึงสาเหตุของความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในดำเนินงาน เพราะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่ส่วนกลางกำหนด ถ้าเรามองแบบไม่เข้าข้างใครเงื่อนไขบางอย่างส่วนกลางกำหนดมาเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง ตามนโยบายของนักการเมืองที่เป็นรัฐมนตรี”

ส่วนนายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ ได้แสดงความคิดเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวไม่ใช่สาเหตุที่จะทำให้เกิดความขัดแย้ง โดยกล่าวว่า “การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นถือว่าเป็นสิ่งที่ดีทำให้การทำงานของส่วนราชการเข้ากับประชาชนได้มากขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเร่งด่วนชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานข้างอย่างจะต้องพึ่งพาส่วนกลางเพราะเป็นเรื่องที่ใหญ่เกินศักยภาพที่ อบต. จะทำได้เองหรือตัดสินใจได้เองทั้งหมดใน อบต. ของผมทราบปัญหาในเรื่องนี้ดี”

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบลส่วนใหญ่มองว่าสาเหตุดังกล่าวทำให้การเมืองท้องถิ่นมีความขัดแย้ง เพราะการทำงานถูกแทรกแซงจากทั้งนโยบายของ

ส่วนกลาง จากอำนาจของนักการเมืองระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เช่น ส.ส หรือ ส.จ. เป็นต้น ทำให้ อบต. ขาดความเป็นอิสระ ซึ่งทั้งหมดเป็นเรื่องของการหวังผลประโยชน์และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันของนักการเมือง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในกรณีดังกล่าว เป็นเพราะส่วนหนึ่งมาจากการบริหารของท้องถิ่นที่ยังมีระบบราชการที่ยังโยงอยู่กับอำนาจในการตัดสินใจส่วนกลางเป็นสำคัญ การบริหารแยกขาดการเป็นเอกภาพและความคล่องตัวส่งผลให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนโยบายผู้บริหารไม่เป็นไปตามคำแถลงการณ์หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จนเกิดเป็นความกลางแกลงใจของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือผู้ที่ให้การสนับสนุนเริ่มไม่ไว้วางใจและกลายเป็นประเด็นสู่ความขัดแย้งได้ในที่สุด”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เป็นผลที่ทำให้เกิดความขัดแย้งอย่างมากที่ท้องถิ่นยังไม่มีอิสระอย่างแท้จริง เพราะการทำงานยังต้องขึ้นอยู่กับส่วนกลาง ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างล่าช้า สร้างความไม่พอใจให้อีกฝ่ายหนึ่ง ผลสุดท้ายก็ทะเลาะกัน ซึ่งใน อบต. ผมก็มีการถกเถียงกันในสภาเกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับการถ่ายโอนมา”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “เห็นด้วยเป็นอย่างมากที่ได้จากการออกกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่ออกมาโดยส่วนกลางซึ่งไม่ได้ใกล้ชิดกับประชาชนหรือไม่ได้รับรู้ถึงปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง แต่ผู้ปฏิบัติกับเป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่รู้ถึงปัญหาและทราบว่าควรจะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งทำให้เกิดปัญหาของการขัดแย้งทางการเมืองตั้งแต่การขัดแย้งด้านนโยบาย ด้านระเบียบและกฎหมาย ด้านบุคคลากรทั้งที่เป็นนักการเมืองกับข้าราชการผู้ปฏิบัติมาโดยตลอด”

นางสุกญา มอญพันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “มีผลมากเพราะทำให้เห็นว่าแท้ที่จริงอำนาจในการบริหารงานของท้องถิ่นหรือของ อบต. ยังขึ้นอยู่กับอำนาจจากส่วนกลาง ทำให้ขาดอิสระอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นการสวนกระแสกับเจตนารมณ์หรือหลักการของการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น”

แต่มีเพียงนายชิตพงษ์ บุญญานูวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำเพียงท่านเดียวที่แสดงความคิดเห็นที่ไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง โดยกล่าวว่า “ไม่มีผล เนื่องจากส่วนใหญ่ในภาพรวมของการบริหาร อบต. ยังมีความเป็นอิสระอยู่ ถึงแม้ว่าจะมีการแทรกแซงจากส่วนกลาง แต่ก็ไม่ได้ทำให้เกิดการขัดแย้งทางการเมืองใน อบต.”

การกระจายอำนาจของประเทศไทยนั้น เกิดขึ้นโดยผลพวงของกฎหมาย การกระจายอำนาจจึงเป็นการหยิบยื่นจากรัฐให้แก่ท้องถิ่น โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นอาจยังไม่มี ความรู้หรือความเข้าใจและความตระหนักอย่างเพียงพอถึงความสำคัญของอำนาจที่ตนเองมีอยู่ ทั้งนี้ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจะผ่านลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นสถาบันการเมืองที่รัฐ จัดตั้งขึ้นเพื่อต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านระบบตัวแทน เช่นเดียวกับ การเมืองในระดับชาติ โดยมีการกระจายอำนาจในการบริหารงานและการบริหารรายได้ให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำถามจึงเกิดขึ้นว่า การกระจายอำนาจและทรัพยากรการบริหารที่รัฐ กระจายผ่านทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตัวแทนของประชาชนเลือกผ่านทางกระบวนการ การเลือกตั้งท้องถิ่นให้เป็นผู้ทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรที่มี เพื่อประโยชน์ส่วนร่วมหรือเป็น การกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวกกันแน่ ?

1.2 สาเหตุจากปัจจัยความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคล

ความแตกต่างของบุคคลในองค์กรนั้น โดยธรรมชาติของบุคคลมักจะประกอบ ไปด้วยบุคคลที่มีความแตกต่างกันมากมาย ตั้งแต่เรื่องพื้นฐานของครอบครัว ค่านิยม แนวความคิด การศึกษา อายุ หรือบุคลิกภาพ เป็นต้น ความแตกต่างในเรื่องดังกล่าวนี้ล้วนแล้วแต่เป็นบ่อเกิดที่จะ นำไปสู่ความขัดแย้งขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระดับบุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานก็ตาม แต่ยังคงมีความแตกต่างกันมากเท่าไรความขัดแย้งก็จะมีตามมามากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น ความแตกต่างใน ลักษณะเช่นนี้ย่อมส่งผลให้เกิดความไม่ยอมรับกันและเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง ทางการเมืองได้

ดังนั้น การที่คนมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะความแตกต่างทางการเมืองที่แต่ละ คนมีความคิดไม่เห็นเหมือนกันนั้นย่อมเป็นเรื่องที่ปกติ แต่ควรระวังการมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน นั้นจะนำไปสู่ความไม่ชอบกันเป็นการส่วนตัว และก่อให้เกิดความขัดแย้งในที่สุด

สำหรับสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี ที่มีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคลที่ ได้ตั้งไว้ได้แก่ การมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกัน การมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน และการมีความรู้สึก การรับรู้เรื่องทางการเมืองที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ทั้งที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล โดย ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคลเป็นสาเหตุที่ทำให้ เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และยังเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เห็นว่า การมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกัน มีผล

ต่อความขัดแย้งทางการเมืองสูง เพราะแต่ละคนมีความคิดที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นที่มีความหลากหลายกันออกไป การมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน ทำให้ต่างคนต่างมีอุดมการณ์ที่แตกต่างกันออกไปส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมือง เพราะสภาพการเมืองท้องถิ่นยังยึดติดอยู่กับสังคมชนบทที่มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการสื่อสารความหมายทางการเมือง ด้านการมีความรู้สึกรับรู้เรื่องทางการเมืองที่แตกต่างกัน ได้ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองได้ในที่สุด แต่มีกลุ่มตัวอย่างบางท่านที่เห็นว่าสาเหตุดังกล่าวไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองขององค์กรบริหารส่วนตำบล โดยมองว่า การที่แต่ละคนเข้ามาบริหารงานใน อบต. ย่อมมีแนวทางหรือความคิดในการบริหารหรือพัฒนาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย บทบาท และหน้าที่ที่ตนเองได้รับการเลือกตั้งหรือได้รับการมอบหมาย นอกจากนั้นการแสดงออกของบทบาทและความรับผิดชอบทางการเมืองก็เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น จึงไม่ใช่ปัจจัยที่เป็นสาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรบริหารส่วนตำบล โดยสามารถแยกอธิบายได้ ดังนี้

1.2.1 การมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกัน

สำหรับสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง ที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยของการมีเป้าหมาย บทบาท และหน้าที่ที่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้โดยธรรมชาติขององค์กรมักจะประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความแตกต่างกันมากมาย ตั้งแต่เรื่องพื้นฐานทางครอบครัว แนวความคิด การศึกษา หรือบุคลิกภาพ เป็นต้น นอกจากนั้น ยังมีความแตกต่างทางสถานภาพทางสังคม เช่น การศึกษาดำรงหน้าที่การทำงาน เป็นต้นซึ่งความแตกต่างเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นบ่อเกิดที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งขึ้นมาได้ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในระดับบุคคล กลุ่ม หรือหน่วยงาน ดังนั้น การที่บุคคลมีความแตกต่างกันของเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ โดยเฉพาะหน่วยงานหรือองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันกับการเมือง เพราะเนื่องจากหน่วยงานหรือองค์กรการเมืองเหล่านี้ จะมีบุคคลที่มีความชำนาญเฉพาะอย่างหรือมีความชำนาญที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้ธรรมชาติของปัญหา เป้าหมาย บทบาท และหน้าที่ทางการเมืองแตกต่างไม่เหมือนกัน ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวมักจะนำไปสู่ความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ แม้ว่าเป้าหมายโดยรวมขององค์กรจะเป็นที่ยอมรับก็ตาม

ในองค์กรบริหารส่วนตำบลประกอบไปด้วยข้าราชการท้องถิ่น และบรรดานักการเมือง ที่มีบทบาทและหน้าที่เป็นทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ที่มีพื้นฐานที่ต่างกันหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะการมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ในการทำงานที่แตกต่างกัน เมื่อมาทำงานร่วมกันย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้ง เช่น นักการเมืองมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยไม่คำนึงถึงข้อกฎหมาย พนักงานส่วนตำบลมีเป้าหมายต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มาจากการมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกัน จนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. กลุ่มตัวอย่าง ได้ตอบคำถามและได้แสดงความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันออกไป ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มีความเห็นว่าการมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยมองว่านักการเมืองนึกถึงแต่เรื่องผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลักมากกว่าจะมีเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา กล่าวว่า “ในการเป็นผู้บริหารทุกคน จะมองถึงปัญหาความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนอย่างแท้จริง แต่ก็ก็มีผู้บริหารบางคนมักจะมีเป้าหมายและแฝงไว้เพื่อหวังผลประโยชน์ตัวเองเป็นหลักอย่างใน อบต. ซับจำปาก่อนที่ผมจะได้รับการเลือกตั้งเป็นเช่นนั้น เพราะนายก อบต. คนเก่าเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างมีสัมปทานบ่อลูกรังเป็นของตนเอง เวลาเสนอโครงการก็มีแต่ลงลูกรัง ทั้ง 7 หมู่บ้าน ผลประโยชน์ก็ตกอยู่กับผู้บริหาร”

นายอนันต์ ปานทอง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การที่คนใน อบต. ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายผู้บริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ทุกคนมีเป้าหมาย บทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ย่อมจะต้องเกิดการขัดแย้งกันเกิดขึ้น ใน อบต. ผมก็มีเรื่องขัดกันบ่อยก่อนหน้าที่ผมจะเข้ามารับตำแหน่ง อบต. ท่าหลวง แบ่งเป็น 3- 4 กลุ่ม เพราะความเห็นไม่ร้อยกันตอนนี้มีแต่มีน้อยเพราะเราจะคุยกันตลอดก็ทำให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น และใช้ระบบการทำงานเป็นทีม”

ส่วนนายทินกร ตากรวด นายกององค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด และนายพิศาล พุ่มพวง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น มีความเห็นที่แตกต่างจากกลุ่มแรก โดยมีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันและคิดว่าปัจจัยเหล่านี้ไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. โดยได้กล่าวในลักษณะเดียวกันว่า “ไม่มีผลที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เนื่องจากแต่ละคนมีเป้าหมายในการเข้ามาบริหารและพัฒนา ดังนั้น จึงต้องหาแนวทางหรือทิศทางในการทำงานที่เป็นไปในทางเดียวกัน และต้องมีความเข้าใจกันพูดคุยกันตลอดเวลาก่อนที่จะทำโครงการใด ๆ ประเมินข้อดีข้อเสีย ประชาชนได้รับประโยชน์แค่ไหน การที่มีปัญหาของความขัดแย้งเกิดขึ้นเป็นเพราะการที่ต่างฝ่ายต่างไม่คุยกันมากกว่า”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกัน และเห็นว่าการมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่ต่างกัน เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง

ใน อบต. โดยมองว่าส่วนหนึ่งมาจากการที่สมาชิก อบต. ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง และจากการไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ในเรื่องนี้เป็นผลมาจากการที่ทุกฝ่ายไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างทั่วถึง ดังนั้น การที่เรามีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกัน หากได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเท่าเทียมกันความขัดแย้งทางการเมืองก็จะไม่เกิด ทั้งนี้ในสังคมทุกวันนี้โดยเฉพาะใน อบต. การบริโภคข้อมูลข่าวสารมีเฉพาะพวกพ้องของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงว่าสิ่งใดถูกหรือผิด ทำให้ผู้ที่ลงมามีเล่นการเมืองท้องถิ่นมีเป้าหมายที่เบี่ยงเบนไปในด้านลบมองผลประโยชน์เป็นสำคัญมากกว่าความเดือดร้อนของประชาชน”

นายสันติ พงศ์สรวง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “เป็นเรื่องที่ส่งผลให้การบริหารงานของ อบต. ล่าช้า และไม่สามารถที่จะพัฒนาได้เท่าที่ควร เพราะต่างคนต่างใจจะบิดแต่เหตุผลหรือความคิดของตัวเอง โดยไม่รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น อบต. แก่งผักกูดนับว่ามีปัญหานี้พอสมควรเพราะเนื่องจากการรวมพื้นที่ในการบริหารร่วมกับ อบต. ทะเลวังวัด และมากคนมากความคิดว่าจะตกลงกันได้ ทำอะไรลงไปก็หาว่าเองบประมาณเข้าแต่ตำบลตัวเองไม่สนใจตำบลอื่นบางที่หลักเกณฑ์ในการยุบรวมท้องถิ่นเข้าด้วยกันควรที่จะมีการทบทวนใหม่ เพราะทำให้เกิดการทะเลาะกันระหว่างสมาชิกกับสมาชิก ขยายผลไปจนถึงประชาชนของทั้งสองตำบลก็เกิดการขัดแย้งกันขึ้น”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นว่าการมีเป้าหมาย บทบาท และหน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. โดยมีความเห็นที่สอดคล้องกับฝ่ายบริหารว่านักการเมืองมองและคำนึงถึงเรื่องผลประโยชน์มากกว่า โดยใช้ปัจจัยของเงินทุนเป็นตัวกำหนดเป้าหมาย บทบาทและหน้าที่ในท้องถิ่น และเมื่อได้มาทำงานร่วมกัน ก็เป็นไปได้ที่เป้าหมายหรือความคิดของแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน อาจส่งผลกระทบให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงได้ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา กล่าวว่า “สถานะทางสังคมเป็นปัจจัยหลักที่กำหนดบทบาท หน้าที่ในทางการเมืองของแต่ละคน คนที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจมากสามารถที่จะครอบงำสังคมชนบทได้ง่าย โดยยกเอาปัจจัยเงินทุนในการผลิตเป็นข้อต่อรอง ซึ่งสังคมท้องถิ่นหรือสังคมชนบทของไทย โดยเฉพาะใน อบต. ซับจำปา ยังมีเรื่องนี้อยู่แบบหยั่งรากฝังลึก จึงไม่แปลกที่การเกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ของคนทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์กับกลุ่มที่ต้องเสียผลประโยชน์ไป”

นายจิตพงษ์ บุญญาวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “มี ส่วนสำคัญของความขัดแย้งทางการเมือง เพราะเมื่อมาทำงานร่วมกันเป็นไปได้ที่การมีเป้าหมาย หรือบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันจะทำให้มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ไม่เหมือนกันอาจส่งผลทำให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงทางความคิดของการเมือง อย่างเช่นในกรณี ความขัดแย้งของกลุ่มคนเสื้อสีแดง กับกลุ่มคนเสื้อเหลือง เป็นต้น”

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ฝ่าย โดยส่วนใหญ่มีความเห็นที่ สอดคล้องกันว่า การมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกัน เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิด ความขัดแย้งใน อบต. โดยมีความเห็นที่ตรงกันว่าจุดสำคัญ คือ นักการเมืองมุ่งเน้นแต่เรื่อง ผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก มีการปิดบังข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาชิก อบต. โดยเฉพาะที่เป็น ฝ่ายตรงกันข้ามกับตนเองหรือฝ่ายค้านได้รับรู้ เพราะกลัวว่ากลุ่มตนเองจะสูญเสียผลประโยชน์ ซึ่ง สิ่งเหล่านี้อาจทำให้ฝ่ายตรงข้ามที่มีเป้าหมายทางการเมืองความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันไม่ พอใจจนเป็นสาเหตุของความขัดแย้งที่รุนแรงได้ในที่สุด

1.2.2 การมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน

ในทุก ๆ สังคมต่างก็มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองที่เกิดขึ้นและสะสมกันมา จนเป็นข้อยอมรับและถือปฏิบัติสืบต่อกันมา วัฒนธรรมจึงเป็นแบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และความรับรู้ของประชาชนต่อผลการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เช่นเดียวกับวัฒนธรรม ทางการเมืองซึ่งเป็นคำที่มีความหมายหลากหลาย เมื่อนำมาใช้กับการพัฒนาการเมืองหรือทำให้เป็น ประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองจึงหมายถึง แบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของ ประชากรที่มีต่อระบบการเมือง

ดังนั้น ความแตกต่างของทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม จึงมีที่มาจากความ แตกต่างของค่านิยมที่เกิดจากการเรียนรู้หรือการถูกสั่งสอนมา ความขัดแย้งจึงเกิดจากการที่คนมี ค่านิยมแตกต่างกันแต่ต้องมาทำงานร่วมกัน หากคนมีความแตกต่างของทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม น้อยความขัดแย้งก็จะน้อย แต่ในทางตรงกันข้ามหากคนมีความแตกต่างของทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม โดยเฉพาะในเรื่องของคุณธรรม อุดมการณ์ ปรัชญา การศึกษาและศาสนา มาก ก็จะเป็นเหตุ ให้เกิดความขัดแย้งในการทำงานมากเช่นกัน

ใน อบต. ที่มีความแตกต่างเกิดขึ้น เมื่อมาทำงานร่วมกันย่อมก่อให้เกิดความ ขัดแย้งกันขึ้น โดยเฉพาะสมาชิก อบต. เมื่อมีความรู้สึกที่ขัดแย้งกันเนื่องจากความไม่พอใจที่เป็นคู่ แข่งขันตั้งแต่การสมัครเลือกตั้ง เมื่อได้รับการเลือกตั้งทั้ง 2 ฝ่ายความรู้สึกนี้ได้ติดเข้ามาที่สภา อบต. ทำให้เกิดเป็นความขัดแย้งที่ต่อเนื่อง แม้ว่ามาจากหมู่บ้านเดียวกันก็ตาม หรือการที่นายก อบต. หรือสมาชิก อบต. บางคนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่ากันทำให้ขาดการยอมรับจากพนักงาน

ข้าราชการและบรรดาสมาชิกด้วยกันเองที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่า หรือการมีทัศนคติที่แตกต่างของนักการเมืองท้องถิ่น ที่ต้องการความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน แต่พนักงานส่วนตำบลต้องปฏิบัติงานอย่างรัดกุม รอบคอบ เพื่อป้องกันการผิดพลาด ซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองขึ้นได้

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มาจากการมีทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมทางการเมืองที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยได้แสดงความคิดเห็นในมุมมองที่ทำให้เกิดความขัดแย้งที่แตกต่างกันไป มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหารได้แสดงความคิดเห็นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันว่าทำให้เกิดการชักจูงได้ง่ายจากกลุ่มที่หวังผลประโยชน์ทางการเมือง ทำให้มีการแบ่งออกเป็นพรรคเป็นพวกเกิดขึ้นจนเกิดการแข่งขันทางการเมืองที่รุนแรงที่แต่ละฝ่าย โดยเฉพาะผู้ที่แพ้การเลือกตั้งจะมองฝ่ายที่ชนะการเลือกตั้งและผู้ที่ได้รับตำแหน่งทางการเมืองว่าต้องหวังและกอบโกยผลประโยชน์กลับคืนไป ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา กล่าวว่า “ในมุมมองของการเป็นคู่แข่งในการเลือกตั้ง ผู้ที่แพ้การเลือกตั้งจะมองว่าผู้ที่ชนะในการเลือกตั้ง จะต้องเข้ามาลงทุนคืน ซึ่งเป็นนิยามความเชื่อหรือการมีทัศนคติทางการเมืองในด้านลบ ซึ่งบางครั้งผู้ที่ชนะการเลือกตั้งอาจจะไม่มีพฤติกรรมอย่างนั้นก็ได้ นับว่าเป็นค่านิยมที่ไม่ยุติธรรมกับผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาโดยถูกต้องและสุจริต”

สิบเอกวสิน เข้มนกิจ นายองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “มีผลมากเพราะการที่คนหรือกลุ่มคนมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้คนในสังคมหรือในพื้นที่ถูกชักจูงไป ซึ่งอาจได้รับข้อมูลทั้งในด้านบวกและในด้านลบ โดยในสังคมการเมืองแล้วย่อมไม่มีฝ่ายใดผิดหรือฝ่ายใดถูก เพราะทุกอย่างเป็นเรื่องของผลประโยชน์ จึงเป็นเหตุให้มีการแบ่งเป็นพรรคเป็นพวกและกลายเป็นความขัดแย้งขึ้นได้”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มองว่า เกิดการเปรียบเทียบทางการเมืองระหว่างผู้บริหารคนเก่าที่หมดวาระไปแล้วกับคนใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในแนวนโยบายเดิมแต่แนวทางปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน และยังมีทัศนคติที่มองว่าการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างไปจากการเมืองในระดับชาติ เพราะผู้ที่ชนะการเลือกตั้งมุ่งแต่เพียงการแสวงหาผลประโยชน์เท่านั้น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ขึ้นอยู่กับสังคมในแต่ละชุมชนนั้น ๆ ซึ่งแน่นอนแต่ละชุมชนย่อมมีความคิดความอ่านที่แตกต่างกันออกไป บางคนก็มีความคิดเปรียบเทียบกันระหว่างคนเก่าทำไมทำเรื่องนี้ได้ คนใหม่ทำไมถึงไม่ยอมทำหรือสานต่อนโยบายเดิม บางชุมชนกลัวว่าถ้าไม่เลือกคนนี้หมู่บ้านเราจะไม่ได้รับอะไรเลยเพราะเขาเป็นคนของกลุ่มนั้นกลุ่มนี้ เป็นต้น ดังนั้น ถ้ายึดหลักประชาธิปไตยเคอะพดลเสียงส่วนใหญ่ให้เป็นไปตามนั้นปัญหาความขัดแย้งใน อบต. ก็จะ ไม่เกิดขึ้นหรืออาจไม่ส่งผลกระทบที่รุนแรง”

นายสันติ พุกฤษ์สูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “จากการที่นักการเมืองมีความคิดความเชื่อในเรื่องการเมืองที่ต่างกันออกไปนั้น ก็ไม่ใช่เรื่องแปลก ถ้าความแตกต่างทำให้เกิดการสร้างสรรค์ในสิ่งที่ดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยแต่ในการบริหารการเมืองของบ้านเราไม่ใช่แบบนั้น ดูได้จากการเมืองในระดับชาติ ซึ่งคำตอบของความขัดแย้งคือ ต้องการแค่ฝ่ายที่ชนะกับฝ่ายที่แพ้เท่านั้น สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดการแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ให้แก่ ฝ่ายตนโดยไม่คำนึงถึงประชาชน อบต. ของผมเมื่อก่อนก็มีปัญหาแบบนี้แหละ”

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ค่อนข้างจะสอดคล้องกันกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมองว่า ความแตกต่างดังกล่าวเป็นเพราะระบบการเมืองในระดับชาติที่สร้างค่านิยมในด้านลบในเกิดขึ้นในการเมืองท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแข่งขันการเลือกตั้ง การแทรกแซงกลุ่มประชาชนเพื่อหวังฐานคะแนนเสียง การจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่ักการเมืองท้องถิ่นที่มีกลุ่มทุนให้การสนับสนุนตนเองให้ได้รับการเลือกตั้ง เช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ประชาชนร้อยละ 80 เข้าใจว่าการเมืองท้องถิ่นกับการเมืองในระดับชาติไม่มีความแตกต่างกัน ใครจะเข้ามาบริหารก็หาความแตกต่างในชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นรูปธรรมไม่ได้ กลายเป็นความเฉยชาต่อการเมืองและทำให้ไม่สนใจการเมืองท้องถิ่นในที่สุด ซึ่งคนกลุ่มนี้มีสภาพทางเศรษฐกิจที่สามารถพึ่งพาตนได้ จุดนี้จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บรรดานักการเมืองท้องถิ่นมีทัศนคติต่อการเมืองท้องถิ่น โดยมองกลุ่มคนที่มีฐานะเพื่อใช้เป็นฐานคะแนนเสียงให้กับตนเอง โดยไม่สนใจกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหรือพวกที่มีทุนทางสังคมหรือเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า จนกลายเป็นความขัดแย้งที่มาจากความเหลื่อมล้ำทางด้านสังคม”

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ฝ่ายบริหารมีความเชื่อว่านักการเมืองท้องถิ่นที่ชนะการเลือกตั้งจะเข้ามาถอนทุนคืน ส่วนฝ่ายนิติบัญญัติมองว่ากลุ่มอำนาจเดิมที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งสร้าง

แรงกดดันด้านของนโยบายโดยการใช้ความคิดในการเปรียบเทียบการบริหารงาน เพื่อมุ่งหวังต้องการชนะและได้กลับเข้ามาอีกครั้ง สำหรับพนักงานส่วนตำบลเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองในระดับชาติสร้างปัญหาทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาล้วนเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองทั้งสิ้น

1.2.3 การมีความรู้สึก การรับรู้เรื่องทางการเมืองที่แตกต่างกัน

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองที่มาจากความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคลจากปัจจัยของการมีความรู้สึก การรับรู้เรื่องทางการเมืองที่แตกต่างกัน เพราะความแตกต่างของความรู้สึกและการรับรู้เกิดจากการที่บุคคลมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันในสถานการณ์ที่คล้ายกัน เมื่อต้องมาพบกับสถานการณ์ใหม่ จึงมักจะเห็นหรือตีความหมายตามประสบการณ์เดิมของตน ด้วยเหตุที่มีประสบการณ์ต่างกัน จึงทำให้คนมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน การรับรู้ต่อข้อมูลหรือเหตุการณ์เดียวกันของแต่ละคนอาจแตกต่างกันได้ การรับรู้ที่ต่างกันทำให้คนมองเหตุการณ์ที่ไม่เหมือนกัน หากต่างฝ่ายต่างยืนยันของตนว่าถูกต้องเหมาะสม ก็ไม่ก่อให้เกิดข้อยุติได้ และหากมีความรู้สึกที่อคติต่อบุคคลอื่น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นไปในด้านลบหรือความรู้สึกที่ไม่ค่อยดี ซึ่งจะมีผลผลักดันในคนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา

การรับรู้ได้ส่งผลต่อความขัดแย้ง 2 ประการ คือ 1) การรับรู้ที่บิดเบือนไปจากสภาพความเป็นจริงก็จะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งได้ และ 2) การรับรู้ที่แตกต่างกันโดยการมองเห็นเหตุการณ์หรือข้อมูลเดียวกัน แต่อาจจะตีความหมายของสิ่งที่เห็นหรือข้อมูลที่ทราบแตกต่างกัน ความแตกต่างในการรับรู้นี้มีศักยภาพทำให้เกิดความขัดแย้งได้ ซึ่งเช่นเดียวกับการมีความรู้สึกที่แตกต่างอาจทำให้เกิดความวิตกกังวลและหวาดระแวงและส่งผลต่อความไม่ไว้วางใจหรือขาดความศรัทธาในคนอื่น และจะส่งผลต่อไปยังทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งได้

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวงจังหวัดลพบุรี ที่มาจากปัจจัยของการมีความรู้สึก การรับรู้เรื่องทางการเมืองที่แตกต่างกัน นั้น โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป โดยมีทั้งผู้ที่มองว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง และผู้ที่เห็นว่าไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหารมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เพราะมาจากการมุ่งหวังผลประโยชน์ การบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเพียงด้านเดียว เช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ กำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลซำปา กล่าวว่่า “ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศรักสงบมานานแล้ว แต่เมื่อระบอบการเมืองที่ต้องให้มีการเลือกตั้งทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการแบ่งข้างกันออกเป็นฝักเป็นฝ่าย ถ้ามองในภาพรวมทุกกลุ่มก็หวังผลประโยชน์ด้วยกันทั้งนั้น ปัญหาต่าง ๆ ถึงได้ตามมา อยู่ดี ๆ วันหนึ่งมีงบประมาณทำถนน 1 เส้น ชาวบ้านก็ทะเลาะกันคนนั้นก็เอาคนนี้ก็เอา ดังนั้น การรับรู้เรื่องการเมืองท้องถิ่นของประชาชนคือแค่ว่าปีนี้หมู่บ้านตนจะได้รับ โครงการอะไรเท่านั้นเอง”

นายอนันต์ ปานทอง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่่า “มีผลมากโดยเฉพาะการได้รับรู้ข้อมูลเพียงด้านเดียว และเป็นด้านลบ ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. ได้”

สิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่่า “ความรู้สึกของแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน โดยมองว่่า การเมืองท้องถิ่นหรือแม้กระทั่งตัวนักการเมืองท้องถิ่นก็ไม่เหมือนกัน แต่ในตำบลหัวลำก็ต้องยอมรับว่่า ความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นค่อนข้างดี เพราะเนื่องจากบรรดาสมาชิก อบต. ส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกัน จึงไม่ค่อยมีปัญหาต่อตัวบุคคล แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ไม่ได้ทุกสมัยก็คือเรื่องผลประโยชน์ที่จะได้รับที่ดูแลทุกหมู่บ้านยอมกัน ไม่ได้”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นที่แตกต่างกัน และมีบางท่านที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันกับฝ่ายบริหารและมองว่่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง แต่มีเพียงท่านเดียว คือ นายประดิษฐ์ สินธุไชย ที่คิดว่าไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองได้ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่่า “เป็นความรู้สึกส่วนตัวของผมที่มองว่่า อบต. เป็นองค์กรหรือหน่วยงานเล็ก ๆ ที่ถูกเอาเปรียบซึ่งมาจากความแตกต่างในด้านอื่น ๆ ซึ่งรวมอยู่ในองค์กรต่าง ๆ และเมื่อเปรียบเทียบกับนักการเมืองแล้วเสมือนว่่ากลุ่มผู้ที่แพ้การเลือกตั้ง หรือกลุ่มที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ใน อบต. จะมีความรู้สึกว่่าตนเองหมดอำนาจ ไม่มี Power ในการดำเนินการใด ๆ ก็จะตีรวนหรือขัดขวางการดำเนินงานของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อเป็นการตัดเครดิตฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเป็นความรู้สึกของคนที่ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง”

นายสันติ พฤกษ์สูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่่า “การที่นักการเมืองท้องถิ่นหรือสมาชิก อบต. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือการตอบสนองความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดความรู้สึกและการรับรู้เรื่องราวทางการเมืองที่แตกต่างกัน ทั้งที่อาจเป็นเรื่องจริงและอาจไม่ใช่เรื่องจริง ส่วนใหญ่ในบางพื้นที่ที่มีความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรง การรับรู้เรื่องทางการเมืองก็จะเข้าไปในลักษณะของการกล่าวว่่าให้ร้ายกันหรือโจมตีฝ่ายตรง

ข้ามและนำเสนอผลงานดี ๆ ของตัวเอง ที่เก่งฝึกกูดตอนมีการเลือกตั้งใหม่ ๆ หาเสียงกัน พอหมดการเลือกตั้งก็หายเงียบกันไป”

ส่วนนายประคิษฐ์ สินธุ์ไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง ที่เห็นว่าไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง โดยได้กล่าวว่า “ไม่มีผลที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้เพราะทุกคนได้รับข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองและต่างมีความคิดเป็นของตนเองอย่างอิสระเสรีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติที่มองว่าเป็นปัจจัยที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองขึ้นมาได้ และยังคงแสดงความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องของพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกันอีกด้วย เช่นคำให้สัมภาษณ์ ดังนี้

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “พื้นฐานของความรู้และความเข้าใจเรื่องของการเมืองที่นักการเมืองแต่ละคนมีความแตกต่างและไม่เท่ากัน ทำให้การสื่อความหมายไม่ตรงกัน จนกลายเป็นประเด็นของความขัดแย้งทางความคิดเกิดขึ้น ตำบลชัยจำปามีกลุ่มคนที่รู้จริงจะเจียบ ส่วนกลุ่มคนที่รู้ไม่จริงหรือรู้พอง ๆ ปลา ๆ ก็จะพูดแสดงตนว่าตนเองรู้เรื่องใน อบต. โดยเฉพาะสมาชิก อบต. จนบางครั้งทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิดหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงซึ่งไม่เกิดผลดีเลยในการเมือง”

จะอย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งทางการเมืองที่มาจากปัจจัยของการมีความรู้สึก การรับรู้เรื่องทางการเมืองที่แตกต่างกันนั้น ก็ยังคงมีเรื่องของผลประโยชน์ทางการเมืองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นสิ่งจูงใจให้หลาย ๆ คนต้องการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นและได้รับการเลือกตั้งเข้ามีและมีตำแหน่งที่สำคัญ โดยเฉพาะตำแหน่งทางการบริหารงาน เพื่อความต้องการมีอำนาจและมีส่วนในการจัดสรรผลประโยชน์ต่าง ๆ ประกอบกับการได้รับรู้และได้แรงในการสนับสนุนจากบรรดานักการเมืองท้องถิ่นที่สูงกว่าและนักการเมืองในระดับชาติ จึงทำให้การเมืองท้องถิ่นมีการแข่งขันกันสูงและรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

1.3 สาเหตุที่ไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน

ในระบบการเมืองท้องถิ่น กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นก็คือกลุ่มบุคคลที่มาจากกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน โดยตรงนั่นเอง โดยเฉพาะตำแหน่ง นายก อบต. ที่จะเป็นผู้ที่มีอำนาจในการจัดสรรปันส่วน หรือตอบสนองต่อผลประโยชน์หรือสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ เช่น ทรัพย์สินเงินทอง ตำแหน่ง ชื่อเสียง เกียรติยศ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้โดยทั่วไปมีอยู่อย่างจำกัด ในขณะที่ความต้องการที่จะได้รับสิ่งที่มีคุณค่าของสมาชิก อบต. หรือกลุ่มผู้ที่ให้การสนับสนุนคนในระบบการเมืองที่มีอยู่หลากหลาย ปัญหาของความขัดแย้ง

จึงเกิดขึ้นในจุดนี้เอง ถ้าหากการจัดสรรผลประโยชน์ไม่ได้รับความพึงพอใจจากทุกฝ่าย ในขณะที่การจะทำให้การจัดสรรผลประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของทุกคนอย่างเป็นธรรม เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ทุกฝ่ายคงเป็นไปได้ยาก ในที่สุดปัญหาของความขัดแย้งจึงเกิดขึ้น จาก การพยายามที่จะแย่งชิงผลประโยชน์หรือสิ่งที่มีคุณค่าเหล่านั้น

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มาจากสาเหตุของการไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มของฝ่ายผู้บริหารส่วนใหญ่จะมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง โดยเห็นว่าการมีทรัพยากรหรืองบประมาณที่จำกัด ทำให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากรและงบประมาณ ส่วนประเด็นการไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณค่าตามต้องการทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองเพราะเป็นเรื่องของการมีอำนาจและผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ตนเองต้องการหรือตามที่ตกลงกันไว้ก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งกรณีดังกล่าวส่งผลของการนำไปสู่การไม่ลงรอยกันในการจัดสรรหรือแบ่งปันผลประโยชน์ เพราะต่างมีความเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของการแบ่งปันผลประโยชน์ทั้งก่อนการเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้ง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติส่วนใหญ่มองว่า การมีทรัพยากรหรืองบประมาณอยู่อย่างจำกัด การไม่ได้รับการจัดสรรหรือแบ่งปันในผลประโยชน์เป็น สิ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. ได้ง่ายและมากที่สุด ด้านฝ่ายพนักงานส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเรื่องของผลประโยชน์เป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. โดยสามารถอธิบายในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.3.1 การมีทรัพยากรหรืองบประมาณอย่างจำกัด

บุคลากรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์การ มักจะมีการเผชิญกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรขององค์การที่มีค่อนข้างจำกัด เช่น ในเรื่องงบประมาณ วัสดุ หรือทรัพยากร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานหรือกลุ่มของตนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ซึ่งสภาพเช่นนี้จะเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่ความขัดแย้งขึ้นมาได้ เพราะการแย่งชิงทรัพยากรเช่นนี้ จะมีฝ่ายหนึ่งได้ทรัพยากรเพิ่มเป็นผู้ชนะ แต่ฝ่ายที่ได้รับทรัพยากรน้อยหรือลดลงจะเป็นฝ่ายแพ้และจะนำไปสู่ความไม่พอใจขึ้นมาได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งตามมานั่นเอง

ดังนั้น การเมืองจึงเป็นเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรในสังคม เป็นการแบ่งปันคุณค่าในสังคม โดยมีการยอมรับทางอำนาจ การเมืองจึงเป็นการใช้อำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม เช่น งบประมาณ ทรัพยากร เป็นต้น แต่หากสังคมยังไม่มี ความเห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับกติกาของการแบ่งปันทรัพยากรกันแล้ว การเมืองก็จะเป็นเรื่องของ

ความขัดแย้ง การแข่งขัน มีการใช้ความรุนแรงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการแบ่งปันทรัพยากรหรืองบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดที่คิดเพียงจะให้เกิดประโยชน์แก่ฝ่ายคนให้ได้มากที่สุด

สำหรับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มาจากปัจจัยของการมีทรัพยากรหรืองบประมาณอย่างจำกัดนั้น จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความเห็นที่ตรงกันว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งโดยมีความเห็นที่ค่อนข้างจะสอดคล้องกันว่าเป็นเพราะงบประมาณไม่เพียงพอ มีการแย่งชิงงบประมาณและ โครงการเพื่อต้องการลงสู่หมู่บ้านของตนเอง เพื่อหวังผลทางการเมืองในสมัยหน้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มีความเห็นที่ไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดว่าเป็นประเด็นที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. โดยมีความคิดที่สอดคล้องกันว่าการมีทรัพยากรอย่างจำกัดทำให้เกิดการแข่งขันแย่งชิงงบประมาณ เพื่อหวังผลทางการเมืองและเพื่อผลประโยชน์ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การที่ อบต. มีงบประมาณในการพัฒนาตำบลอย่างจำกัด ทำให้เกิดการแย่งชิงงบประมาณในการจัดทำโครงการของสมาชิกแต่ละหมู่บ้าน เพราะต่างฝ่ายต่างแย่งชิงกันเพื่อนำงบประมาณไปลงในหมู่บ้านของตนเองตามที่ได้รับปากไว้ตอนหาเสียงเลือกตั้ง ใน อบต. ชัยจำปางบประมาณที่ได้รับค่อนข้างน้อยหากจะก่อสร้างถนนลาดยางดี ๆ ซัก 1 เส้น แค่ 500 เมตร งบประมาณที่ได้ก็หมดแล้ว อย่างดีก็ทำได้แค่ลงลูกรังถนนภายในหมู่บ้าน แล้วจะทำเพียงหมู่บ้านเดียวก็ไม่ได้ต้องทำทั้งหมดทุกหมู่บ้าน ไม่อย่างนั้นก็จะถูกมองว่าผู้บริหารไม่ยุติธรรม เอาลูกรังไปลงให้แต่พวกของตนเอง เป็นแบบนี้จริง ๆ”

นายอนันต์ ปานทอง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “มีผลที่จะเกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้มาก เมื่อการจัดสรรงบประมาณไม่ลงตัว หมู่บ้านนี้ ได้มากหมู่บ้านนี้ได้น้อย โดยเฉพาะหมู่บ้านที่เป็นฐานคะแนนเสียงของผู้บริหาร ใน อบต.ท่าหลวง ปัญหานี้พบน้อยเพราะเราจะจัดสรรงบประมาณตามแผนพัฒนาตำบล และตามเกณฑ์ที่เราจัดเก็บภาษีได้โดยถ้าหมู่บ้านใดมีการมาเสียภาษีให้ อบต. ครบถ้วนไม่ค้างมาก เราจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้มาก ทั้งนี้เป็นข้อตกลงร่วมกันและเพื่อให้ประชาชนตื่นตัวและมีส่วนร่วมให้การพัฒนาตำบลของตนเอง เป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่จะทำให้เรามีรายได้เพิ่มขึ้นดีกว่าจะรอจากส่วนกลางอย่างเดียว”

สิบเอกวสิน เข้มนักิจ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “การมีทรัพยากรหรืองบประมาณที่น้อยและมีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อการพัฒนาภายใน อบต. ที่นับวัน

จะมีงานมากขึ้นแต่ไม่มีเงินที่จะทำ ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความขัดแย้งกันเกิดขึ้นได้ เพราะการแย่งชิงงบประมาณในการจัดทำโครงการ ส่งผลต่อการบริหารงานเป็นอย่างมาก แต่เหตุผลประการเดียวก็คือการตกลงในเรื่องของผลประโยชน์มากกว่า ส่วนใหญ่เป็นอย่างนี้จริง ๆ”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นเหมือนกันทั้งหมดว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. โดยมีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกับความคิดเห็นของฝ่ายบริหาร คือ มีงบประมาณน้อยทำให้สมาชิกมีการแย่งชิง และไม่ไว้วางใจกันระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายค้าน โดยนักการเมืองมองว่าเป็นเกมการเมือง เพื่อตัดฐานคะแนนเสียงและหวังผลประโยชน์ทางการเมืองของฝ่ายตรงข้าม ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายหรรษา นพคุณ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “มีผลมากเพราะ อบต. มีขนาดเล็กงบประมาณที่ได้รับมาก็ได้น้อย บางคนไม่เข้าใจหาว่า อบต. มีปัญหาอย่างเดียวโดยชอบอ้างว่าไม่มีงบประมาณ แต่มันเป็นเรื่องจริงเพราะส่วนกลางโอนงานมาให้แต่ไม่ได้โอนงบประมาณมาให้เรา ทุกวันนี้สัดส่วนของงานกับเงินแตกต่างกันมาก และยังไม่ตัดออกไม่อีกทำให้การพัฒนาไม่ทั่วถึงและไม่สามารถตอบสนองพี่น้องประชาชนได้ เมื่อก่อนในปีหนึ่ง ๆ สามารถที่จะทำโครงการให้แก่ประชาชนได้หมู่บ้าน 3 โครงการ ปัจจุบันได้เพียงโครงการเดียว สำหรับ อบต. ที่มีขนาดเล็กนะ สมาชิกบางคนไม่เข้าใจ โดยเฉพาะฝ่ายค้านก็มองว่าฝ่ายบริหารเล่นพรรคเล่นพวกไม่ยอมยกมือให้ผ่านทำให้เกิดความไม่พอใจทะเลาะกันเดินออกจากห้องประชุมไป ส่งผลต่อการบริหารงาน”

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางที่ลงมายังท้องถิ่นไม่เพียงพอต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน อบต. จึงเกิดปัญหาพวกใครพวกมัน แย่งได้แย่งเอา และมีการหยิบยื่นผลประโยชน์ต่าง ๆ จนกลายเป็นความขัดแย้งเกิดขึ้น และทวีความรุนแรงจนถึงขั้นฆ่ากันตาย”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ทรัพยากรและงบประมาณเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการ และอาจมีผลกระทบต่อการเมืองใน อบต. เหมือนกัน ถ้าทรัพยากรเรามีน้อยและงบประมาณอยู่อย่างจำกัดการบริหารงานก็จะล่าช้าและการปฏิบัติงานส่วนมากก็จะไม่ได้ผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งยังจะถูกมองจากฝ่ายตรงกันข้ามที่ไม่ถูกกันว่าเป็นการดิ่งกันและมองว่าเป็นเกมการเมือง เพื่อตัดฐานคะแนนเสียงและหวังผลทางการเมือง”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่แตกต่างกันคือส่วนหนึ่งเห็นว่าทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เพราะมองว่าเป็นเรื่องของผลประโยชน์ทาง

การเมืองของผู้ที่มีอำนาจในการจัดสรร คือ ฝ่ายบริหารหรือตำแหน่งนายก อบต. ที่จะจัดสรรให้กับพวกพ้องของตน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มทุนจะเป็นกลุ่มแรกที่ได้รับ การจัดสรรผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ส่วนที่เหลือจะแบ่งกันส่วนโดยผ่านหัวหน้าคณะ โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นพรรคของตนเอง ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับอีกฝ่ายหนึ่งและทำให้เกิดขัดแย้งขึ้นได้”

นายชิตพงษ์ บุญญานวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “การมีทรัพยากรหรืองบประมาณอย่างจำกัด มีผลต่อการบริหารจัดการและนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง กล่าวคือ หากทรัพยากรหรืองบประมาณมีน้อยความขัดแย้งก็จะน้อย แต่ในทางตรงกันข้ามหากทรัพยากรหรืองบประมาณมีมากความขัดแย้งก็จะมากตามไปด้วย”

แต่ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ได้แสดงความคิดเห็นว่าไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยมองว่าทรัพยากรหรืองบประมาณแม้ว่าจะมีอยู่อย่างจำกัดแต่การจัดสรรงบประมาณเป็นเรื่องของการจัดสรรตามระเบียบ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ตรวจสอบได้และเมื่อไม่มีงบประมาณก็จะมีผลประโยชน์ใด ๆ ที่จะตอบสนองความต้องการของนักการเมืองได้ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “การที่ อบต. มีทรัพยากรหรืองบประมาณอย่างจำกัด หรือ อบต. จะมีทรัพยากรหรืองบประมาณมาก ไม่ใช่สาเหตุและไม่ใช่การนำไปเพื่อการสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตนได้ เพราะการดำเนินการต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านงบประมาณมีการตรวจสอบ และดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบ กฎหมาย กำหนดไว้ หากมีการดำเนินการจัดสรรตามกฎหมายและตามระเบียบที่ถูกต้องแล้ว ความขัดแย้งก็จะไม่เกิดขึ้น”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ไม่มีผลที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองได้ เพราะการมีทรัพยากรหรืองบประมาณอย่างจำกัดไม่มีผลต่อความขัดแย้งในท้องถิ่น โดยนักการเมืองมองว่าไม่มีผลประโยชน์อะไรมากมาย เพราะไม่มีเงิน”

1.3.2 การไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณค่าตามต้องการ

มืองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยที่ต้องประสบกับปัญหาของความขัดแย้ง ที่เกิดจากการไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณค่าตามต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้แก่ตำแหน่งนายก อบต. ประธานสภา อบต. รองประธานสภา อบต. และเลขานุการ อบต.

ซึ่งจะมีการวิ่งเต้นลอบบี้กันเพื่อให้ตนเองหรือคนที่เตรียมไว้แล้วได้รับตำแหน่งดังกล่าว โดยเฉพาะตำแหน่ง ประธานสภา อบต. และรองประธานสภา อบต. ยิ่งถ้าเป็นคนของฝ่ายบริหารจะทำให้ทำงานได้สะดวกและคล่องตัวยิ่งขึ้น

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยของการไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณค่าตามต้องการ ซึ่งโดยข้อเท็จจริงตำแหน่งที่นักการเมืองต้องการมากที่สุด คือ นายก อบต. ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และตำแหน่งประธานสภา อบต. ที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกด้วยกันเอง เพราะทั้ง 2 ตำแหน่ง นับว่าเป็นตำแหน่งที่สำคัญในระบบการบริหารงาน อบต. ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นที่สอดคล้องและได้แสดงความคิดเห็นที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งภายหลังจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่มีความเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดว่า การได้รับตำแหน่งทางการเมืองโดยเฉพาะตำแหน่ง นายก อบต. จะทำให้ผู้นั้นมีอำนาจและตามมาด้วยผลประโยชน์ทุกรูปแบบและการได้เปรียบทางการเมือง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ในเรื่องของการกระจายอำนาจหรืองานการบริหาร จำเป็นจะต้องมีการกระจายงานให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร สมาชิก อบต. พนักงานส่วนตำบลก็ตาม หากผู้มีอำนาจสูงสุดคุมอำนาจไว้คนเดียว ก็จะเกิดความอึดอัดใจต่อผู้ร่วมงานจนกลายเป็นประเด็นให้เกิดการต่อต้านและนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง ระบบการบริหารภายในก็จะล้มเหลวลงได้”

นายทินกร ดากรวด นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “การไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ทางการเมืองท้องถิ่น และการได้เปรียบทางการเมืองของผู้ที่มีอำนาจอยู่”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นที่สอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดว่าทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. มีการลอบบี้เพื่อให้คนของตนเองได้รับการเลือกตั้งให้มีตำแหน่งทางการเมืองโดยเฉพาะตำแหน่งในสภา อบต. ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายหรั่ง นพคุณ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองมาก มีการลอบบี้เพื่อให้สมาชิกเลือกคนโน้นคนนี้ โดยเฉพาะตำแหน่งประธานสภา อบต. กับเลขานุการสภา อบต. มีการแจกเงิน ชื้อโทรศัพท์ให้คนละ 1 เครื่อง

เพราะเป็นตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ หากไม่ใช่คนของตนเองแล้วอาจทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองได้ เพราะพูดกันคนละภาษา”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “การจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองถ้าได้รับตำแหน่งก็ถือว่าคุณยังมีคุณค่าและเป็นที่น่าศรัทธาเชื่อถือ ของทุกคน และเป็นคนที่มีคุณประโยชน์ที่ทุกคนยอมรับ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องยอมรับความจริงหากไม่ได้รับการเลือกตั้งหรือได้รับการเลือกตั้ง แต่ไม่ได้มีตำแหน่งใด ๆ แต่สภาพความเป็นจริงทุกคนต่างไม่ยอมรับและต้องการอยากได้ในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้ได้มีอำนาจ เกียรติยศ ชื่อเสียง ความมีหน้ามีตา และผลประโยชน์จึงไม่ยอมรับกติกาในข้อนี้ได้”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่สอดคล้องกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติว่าเป็นสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. เพราะถ้าไม่ใช่พรรคพวกของคนแล้วอาจทำให้การทำงานไม่ลงตัว และขาดเอกภาพในการบริหารงาน นอกจากนั้นการจัดสรรตำแหน่งให้แก่กลุ่มทุน โดยมองข้ามผู้ที่ร่วมค้นหาเสียงร่วมกัน อาจสร้างความไม่พอใจและเกิดความขัดแย้งในกลุ่มของตนเองได้ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณค่าตามต้องการ ทำให้เกิดการแตกแยกเกิดขึ้นและเอกภาพในการบริหารงานจะมีน้อยมาก ซึ่งเรื่องแบบนี้จะเห็นได้ง่ายและพบอยู่บ่อย ๆ ในการเมืองระดับชาติ ซึ่งปัจจุบันการเมืองท้องถิ่นก็ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้เห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ผิด ๆ จนกลายเป็นเรื่องปกติในสังคมท้องถิ่น มีการจ้องจับผิดมากกว่าการตรวจสอบตามกระบวนการเพื่อโค่นล้มฝ่ายตรงข้าม เพื่อตนเองจะได้กลับเข้ามามีตำแหน่งทางการเมืองอีกครั้ง ทำให้เกิดเป็นความขัดแย้งเกิดขึ้นจนถึงขั้นรุนแรง ซึ่งในจังหวัดลพบุรีก็มีกันให้เห็นอยู่บ่อย ๆ”

นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ในองค์การบริหารส่วนตำบลความขัดแย้งที่มาจาก การไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองมักเป็นประเด็นที่ทำให้เกิดการเมืองเกิดความกินแหนงแคลงใจกัน เพราะเมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้ว ได้มีการจัดสรรตำแหน่งที่สำคัญ ให้แก่กลุ่มนายทุนของนักการเมืองก่อนเสมอ เช่น ตำแหน่งรองนายก อบต. หรือเลขานุการนายก อบต. ซึ่งอาจสร้างความไม่พอใจให้แก่กลุ่มแกนนำหรือผู้ที่ค้นหาเสียงด้วยกัน ด้วยมีความคาดหวังว่าตนเองจะได้รับตำแหน่งนี้ จนเกิดเป็นความขัดแย้งกันภายในกลุ่ม และเกิดการต่อรองผลประโยชน์และมีเงื่อนไขต่าง ๆ ถ้าไม่ลงตัวหรือไม่เป็นไปตามที่ตกลงไว้ ก็จะกลายเป็นชนวนของความขัดแย้งขึ้นมาทันที”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “มีการต่อรองทางการเมือง ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของผลประโยชน์ทางการเมืองท้องถิ่นที่จะได้ร่วมกัน”

1.3.3 การไม่ลงรอยกันในการจัดสรรหรือแบ่งปันผลประโยชน์

ความขัดแย้งในเรื่องของผลประโยชน์พบได้ทุกหนทุกแห่งในสังคม ทั้งนี้ เกิดจากการกระทำของบุคคลที่ต้องการจะดำเนินการให้บรรลุตามความปรารถนาของตนเอง ความขัดแย้งนั้นเป็นผลมาจากการมีทรัพยากรอย่างจำกัด ในทางการเมืองความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มการเมืองต่าง ๆ แย่งชิงผลประโยชน์ที่มีคุณค่าในสังคม เช่น แย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น ในรูปของธุรกิจการค้าขาย ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะรุนแรงเพราะแต่ละกลุ่มต่างก็เรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจจะพัฒนาออกมาในรูปแบบของการต่อรองและการประนีประนอม หรืออาจเป็นการต่อสู้โดยใช้วิธีการที่รุนแรงได้

ดังนั้น การที่ไม่สามารถที่จะประสานผลประโยชน์กันได้ ก็อาจจะเกิดการคัดค้านจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ถ้าการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างกันเป็นไปแบบลงตัวและมีการแบ่งผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนที่เหมาะสมปัญหาความขัดแย้งก็จะไม่ปรากฏ โดยเฉพาะผลประโยชน์จากงบประมาณของ อบต. ทั้งนี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่าการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ไม่ลงตัวหรือการมีความคิดที่ไม่ลงรอยกันในการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเป็นสาเหตุที่นำมาซึ่งความขัดแย้งทางการเมืองได้

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มาจากปัจจัยของการไม่ลงรอยกันในการจัดสรรหรือการแบ่งปันผลประโยชน์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยเฉพาะเรื่องของการแบ่งปันหรือจัดสรรผลประโยชน์ที่มาจากงบประมาณของ อบต. จนก่อให้เกิดความแตกแยกของสมาชิก อบต. และประชาชนในท้องถิ่นเดียวกัน และยังเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมืองท้องถิ่น เช่น มีการต่อรองทางการเมือง เป็นต้น ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร โดยนายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา กล่าวว่า “การเมืองถ้ามีการจัดสรรหรือแบ่งปันผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกันทุกอย่างจะราบรื่น แต่ถ้าเมื่อใดที่ผลประโยชน์ส่วนตนหรือของพวกพ้องไม่ลงตัวหรือไม่ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็จะเกิดกลายเป็นความขัดแย้ง ซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเช่นนี้จริง ๆ จนมี

คนตั้งข้อสังเกตว่า อบต. เป็นแหล่งรายได้อย่างมหาศาลของนักการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น”

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติโดยนายวินัย ภูณานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “การตกลงกันไม่ได้ในการจัดสรรผลประโยชน์นั้น ทำให้การทำงานทุกด้านหรือในทุก ๆ ตำแหน่งมักต้องพบกับอุปสรรคและมีสภาพของการขัดแย้งเกิดขึ้น ซึ่งในเรื่องดังกล่าวอาจส่งผลกระทบเป็นพฤติกรรมในการทุจริตของนักการเมืองในเชิงนโยบายได้อีกด้วย”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การไม่ลงรอยกันในการจัดสรรหรือการแบ่งปันผลประโยชน์ ทำให้เกิดกลายเป็นความแตกแยกทางสังคม เกิดการขัดแย้งและการต่อต้าน โครงการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน”

แต่ก็ยังมีผู้ที่ได้แสดงความคิดเห็นว่ากรณีดังกล่าวไม่ได้ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. โดยมองว่า การแบ่งปันผลประโยชน์โดยเฉพาะจากงบประมาณจะต้องผ่านการพิจารณาตามกระบวนการความเห็นชอบของสภา อบต. โดยสมาชิกสภา อบต. เป็นผู้ที่จะเห็นชอบดังกล่าวให้สัมภาษณ์ของ

นายพิศาล พุ่มพวง นายก อบต. ก้านางสกุณา มอญพันธ์ ปลัด อบต. ที่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า “การทำงานทุกแห่งย่อมมีความขัดแย้ง แต่สำหรับ อบต. หนองผักแว่น มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน เช่น การเสนอโครงการก็จะนำมาจากแผนพัฒนาตำบลแล้วพิจารณาตามกระบวนการ โดยผ่านการเห็นชอบหรืออนุมัติจากสมาชิกสภา อบต. ดังนั้น ในกรณีนี้จึงไม่ใช่สาเหตุที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้”

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม อาจกล่าวได้ว่า ข้อบัญญัติงบประมาณ นับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการจัดสรรหรือแบ่งปันงบประมาณหรือโครงการ ให้แก่กลุ่มคนในสังคมว่าใครจะได้อะไร ที่ไหน เเท่าไรนั่นเอง ซึ่งต้องผ่านกระบวนการในการต่อรอง และการประนีประนอมทั้งภายในและภายนอกสภาท้องถิ่นกว่าจะผ่านความเห็นชอบจากสภา อบต. และใช้งบประมาณได้ และในกระบวนการจัดทำและพิจารณางบประมาณนี้เอง จะทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าใครได้ผลประโยชน์มาก - น้อย หรือประโยชน์ตกอยู่แก่ใครหรือกลุ่มใด และอย่างไร

1.4 สาเหตุการใช้อำนาจทางการเมือง

การเมืองท้องถิ่นในปัจจุบัน ประกอบไปด้วยการเมืองภาคตัวแทน และการเมืองภาคพลเมือง ซึ่งจะเป็นภาคส่วนสำคัญในการเมืองท้องถิ่นที่จะมีความสัมพันธ์กันในเชิงของอำนาจ - ผลประโยชน์ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอำนาจ - ผลประโยชน์ดังกล่าวจะต้องพิจารณาว่าเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของการเมือง เพราะการเมืองเป็นเรื่อง

ของอำนาจและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายและมีบทบาทเรียกร้อยหรือต่อรองกับรัฐมากขึ้นเพื่อขยายและปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มคนในท้องถิ่น จึงเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นได้ใช้กระบวนการเลือกตั้งเพื่อเป็นช่องทางที่ชอบธรรมในการเข้ามาสู่ตำแหน่งเพื่อใช้อำนาจทางการเมือง ซึ่งก็จะมีกลุ่มการเมืองต่าง ๆ เข้ามาแข่งขันกันอย่างเข้มข้น เพื่อให้ได้ชนะการเลือกตั้งและได้เข้าไปมีอำนาจโดยเฉพาะการใช้อำนาจในการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์สาธารณะของท้องถิ่น หรือในบางท้องถิ่นก็อาศัยความรุนแรงทางการเมืองเพื่อแย่งชิงสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น นั่นเอง

การเมืองท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องของทั้งการเข้ามาหาแสวงหาผลประโยชน์และการใช้อำนาจแทรกแซงของบุคคล กลุ่มบุคคลเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะหรือกลุ่มคนเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะบุคคลในท้องถิ่น ภายใต้บริบทของการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและผลประโยชน์ในท้องถิ่นนั้น และยังเกี่ยวข้องกับการเมืองระดับชาติที่มีส่วนในการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้อำนาจรัฐในท้องถิ่นต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มการเมืองระดับชาติ

ดังนั้น ความขัดแย้งที่มีสาเหตุมาจากการใช้อำนาจทางการเมืองที่สำคัญจึงเป็นเรื่องที่มาจากผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเกิดจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของการเกื้อหนุนระหว่างกลุ่มอำนาจการเมืองระดับชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มอิทธิพล การใช้ตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนพวกพ้องของตนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองสูงขึ้น การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่คนส่วนแต่เป็นเรื่องของผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน และต่างเข้ามาร่วมในการแย่งชิงเพื่อให้รัฐตอบสนองความต้องการหรือผลประโยชน์ของกลุ่มตนจนอาจกลายเป็นความขัดแย้งเกิดขึ้นได้

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มีสาเหตุมาจากการใช้อำนาจทางการเมือง สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหารส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การใช้อำนาจทางการเมืองโดยการแทรกแซง

จากบรรดากลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในลักษณะของการเกื้อหนุนระหว่างกลุ่มอำนาจการเมืองระดับชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มอิทธิพล เป็นสาเหตุที่มีผลทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ที่รุนแรง โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องการที่จะมีอำนาจและตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ตนเองได้รับผลประโยชน์รวมไปถึงพวกพ้องของตนเองอีกด้วย ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติทั้งหมดมีความเห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เพราะต้องการอยาก จะมีตำแหน่งทางการเมืองเพื่อหวังผลทางการเมือง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่าย

พนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มองว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ที่มาจากผลประโยชน์เป็นสำคัญ โดยสามารถแยกอธิบายในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.4.1 การแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของการเกื้อหนุนระหว่างกลุ่มอำนาจการเมืองระดับชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มอิทธิพล

การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ดังนั้น การเมืองท้องถิ่นจึงเป็นระบบการเมืองที่แฝงอยู่ในการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งเราอาจเรียกผู้ที่มีอำนาจเหล่านี้ได้ว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพล ซึ่งอาจจะมีความเกี่ยวข้องหรือความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ที่มีอำนาจหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการใช้ทรัพยากรอำนาจดังกล่าวนี้ไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องโดยการเข้าไปแทรกแซงในการบริหารงานและนโยบายต่าง ๆ นอกจากนั้นแล้วกลุ่มเหล่านี้ยังเป็นผู้ที่สนับสนุนบรรดาผู้สมัครลงเล่นการเมืองท้องถิ่นทั้งสิ้น และเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลและอำนาจต่อระบบการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น นอกจากนั้นยังมีกลุ่มที่มีอำนาจบารมีสูงในพื้นที่หรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ซึ่งเป็นกลุ่มฐานเสียงให้แก่บรรดานักการเมืองทุกระดับ ทำให้มีการแบ่งขั้วทางการเมืองที่ค่อนข้างชัดเจนไม่เว้นแม้แต่ระบบการเมืองท้องถิ่นของ อบต.

สาเหตุของการใช้อำนาจการเมืองโดยการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของการเกื้อหนุนระหว่างกลุ่มอำนาจการเมืองระดับชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มอิทธิพล โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล เกือบทั้งหมดเห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของการเกื้อหนุนระหว่างกลุ่มอำนาจการเมืองระดับชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มอิทธิพล เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยได้แสดงความเห็นว่าเป็นเพราะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทั้งของส่วนตนและของพวกพ้อง โดยเฉพาะนักการเมืองในระดับชาติที่มุ่งหวังให้การเมืองท้องถิ่นเป็นฐานคะแนนเสียงให้แก่ตนหรือพรรคการเมืองของตนได้รับเลือกตั้งในสมัยต่อไป ดังคำให้สัมภาษณ์ของ นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลซำป่า กล่าวว่า “การแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอำนาจ กลุ่มนักการเมือง โดยเฉพาะกลุ่มนักการเมืองในระดับชาตินั้นมีเหมือนกันทุกพื้นที่ ใน อบต.ซำป่า เวลาประชุมลงงานทำถนนลงลูกรังส่วนใหญ่ นักการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดได้งานไปทุกครั้ง เป็นการผูกขาดทุกยุคทุกสมัย ปัจจุบันนี้ก็ยังเป็นอยู่ไม่มีใครกล้ามาเป็นคู่แข่งกัน”

นายอนันต์ ปานทอง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “มีผลมากทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เพราะมีการแทรกแซงการบริหารงานของ อบต. เช่น

การนำลูกหลานให้เข้ามาทำงานใน อบต. การขอร้องเชิงบังคับในเปิดกรอบข้าราชการหรือรับโอน (ย้าย) ตำแหน่งนี้ โดยการวางตัวบุคคลไว้แล้ว หรือการงานประมุลโครงการก็มีการลือคบริษัทผู้ประมุลมาแล้ว ส่วนสำคัญก็หนีไม่พ้นเรื่องผลประโยชน์ เรา อบต. เล็ก ๆ ที่ต้องอาศัยเขาก็ต้องยอมเพื่อความอยู่รอดและไม่อยากมีปัญหา”

นายพิศาล พุ่มพวง นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “การแทรกแซงจากกลุ่มต่าง ๆ ทางการเมืองจะทำให้ อบต. เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้ล้วนเป็นกลุ่มผู้ที่สนับสนุนบรรดาผู้สมัครการเมืองท้องถิ่นทั้งสิ้น ทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองสูงเพราะหากคนของคุณได้รับเลือกตั้งก็เท่ากับตนเองจะได้รับผลประโยชน์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไปอีกด้วย จึงไม่แปลกที่การเมืองท้องถิ่นมีการแข่งขันที่สูงและรุนแรง ผู้สมัครบางคนใช้เงินในการเลือกตั้งเป็นตัวเลขถึง 7 หลัก”

นายทินกร ตากรวด นายองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “มีผลอย่างมากจากการแทรกแซงของกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของการเกื้อหนุนกันระหว่างนักการเมืองทั้งในระดับชาติกับนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อหวังเป็นฐานเสียงเพื่อใช้แข่งขันในการเลือกตั้งของทั้งสองฝ่าย”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นที่สอดคล้องในทิศทางเดียวกันกับฝ่ายบริหาร โดยได้แสดงความคิดเห็นว่า การเมืองท้องถิ่นต้องอาศัยนักการเมืองในระดับชาติในการสนับสนุน ตนเองและกลุ่มพวกพ้องของตน จึงเป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกันและมีการแทรกแซงเข้าสู่กระบวนการการบริหารงานของ อบต. โดยเฉพาะโครงการต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านเพื่อหวังผลประโยชน์ของฝ่ายตน ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เป็นเรื่องธรรมดาของการเมืองบ้านเราที่จะต้องมีการพึ่งพาอาศัยผู้ที่มีอิทธิพลและมีเงินมาก ๆ เพื่อมาให้การสนับสนุนตนเอง โดยมีการเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง เช่น การให้โครงการต่าง ๆ ของ อบต. โดยมีการผูกขาดบริษัทที่เบื้องหลังมีการบริหารงานโดยนักการเมืองท้องถิ่นหรือนักการเมืองในระดับชาติ เป็นต้น มีการแบ่งผลประโยชน์ทั้งในรูปแบบของการส่งเสริมให้มีตำแหน่งทางการเมือง หรือให้เป็นทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งอาจสร้างความไม่พอใจให้แก่ฝ่ายตรงข้าม เพราะมองว่าเป็นเรื่องของการทุจริตและผิดกฎหมาย”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ปัจจุบันการเลือกตั้งทางการเมือง ปฏิเสธไม่ได้หรือว่าผู้สมัครจะไม่มีพวกหรือผู้ที่คอยให้การสนับสนุนทุกระดับ ซึ่งนับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อระบบการเมือง โดยเฉพาะการเมือง อบต. การแทรกแซงการเมืองโดยอาจมีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกลุ่มของผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพลจึงเป็นสิ่งที่ไม่

สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ มีการพยายามเข้าไปแทรกแซงเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสนับสนุนฝ่ายตน โดยเฉพาะการข่มขู่พนักงานส่วนตำบลให้ช่วยฝ่ายตน หากไม่ดำเนินการตามอาจจะต้องย้าย อบต. เพราะไม่สามารถที่จะทำงานร่วมกันได้ หรือไม่ก็ไม่มีความก้าวหน้าในการทำงาน ตัวอย่างก็มีให้เห็นในตำบลใกล้เคียงที่มีการเลือกตั้งผ่านมา”

นายสันติ พฤษศยสูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “การแทรกแซงทางการเมืองใน อบต. ของกลุ่มต่าง ๆ จะทำให้เกิดความขัดแย้งของสมาชิก เพราะถูกแบ่งเป็นสองฝ่าย มีการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองมากกว่าที่จะนึกถึงประชาชน”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติโดยมองว่าการเมืองท้องถิ่นถูกบรรดาผู้ที่มีอิทธิพล ทั้งที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองระดับชาติ ข้าราชการ หรือกลุ่มอำนาจเดิม แทรกแซงการทำงาน โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ต่าง ๆ ในท้องถิ่น ซึ่งผลประโยชน์เหล่านั้นอาจเป็นทรัพย์สินเงินทอง ตำแหน่งหน้าที่การงาน การได้รับการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า กล่าวว่า “กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ ใช้ท้องถิ่นเป็นฐานให้แก่ักการเมืองในระดับชาติ ทำให้มีการแบ่งขั้วทางการเมืองที่ชัดเจนเกิดขึ้นในระบบการเมือง อบต. โดยผ่านการเชื่อมต่อกับตัวกลางส่วนใหญ่ ก็จะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงที่มีอำนาจ โดยเฉพาะข้าราชการในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค เป็นผู้กำหนด ทำให้ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระในการตัดสินใจ”

นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “มีผลอย่างมากต่อความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากเกิดการต่อต้านจากกลุ่มที่หวังผลประโยชน์ในท้องถิ่นที่สนับสนุนกลุ่มอำนาจทางการเมือง อบต. หัวลำ อาจกล่าวได้ว่าเป็น อบต. หนึ่งในมีนายก อบต. 2 คน คนหนึ่งปฏิบัติในทางนิตินัย แต่อีกคนเป็นผู้สั่งการอยู่เบื้องหลัง ซึ่งเป็นกลุ่มอำนาจเดิมแต่ยังมีอิทธิพลอยู่ที่จะสามารถครอบงำฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายพนักงานส่วนตำบล และรวมไปถึงประชาชนได้”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “การเมืองของไทยเป็นเรื่องที่จะต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยมีผลประโยชน์หรือที่เรียกว่าสินน้ำใจเป็นของตอบแทนจึงเป็นจุดอ่อนของระบบการปกครองที่ทำให้มีการแทรกแซงได้ง่ายคือยอมรับจุดอ่อนจุดนี้ ดังนั้นจึงยากที่จะหลีกเลี่ยงเหตุของความขัดแย้งกันได้ ยิ่งได้ประโยชน์มากก็อยากได้มากเพิ่มขึ้นไปอีกไม่มีวันพอ”

จากกรณีดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในระบบการเมืองท้องถิ่นผู้ที่มีอำนาจ อิทธิพลไม่ว่าจะชั่วอำนาจเก่าหรือชั่วใหม่ ได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกลไกอำนาจรัฐหรือของ อบต. ก็ตามอย่างชอบธรรมถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่คู่แข่งซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นในการให้โอกาสผู้ที่มีจิตสาธารณะได้เข้าไปบริหารท้องถิ่นแทนผู้ที่มี อิทธิพลที่แฝงตัวเข้าไป

1.4.2 การใช้ตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนกลุ่ม พวกพ้องของคนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองสูงขึ้น

การเมืองเป็นเรื่องของการให้ได้มาซึ่งอำนาจ โดยเห็นว่าจะทำให้เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้นและมีความรุนแรงที่มีลักษณะที่ไม่แตกต่างไปจากการเมืองในระดับชาติ และยังมี นักการเมืองทั้งระดับ ส.ส. หรือ ส.จ. ที่ให้การสนับสนุนอยู่โอกาสความก้าวหน้าทางการเมือง ค่อนข้างที่จะสดใส นอกจากนั้นยังมองว่าเป็นเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์ และเป็นการ กระทำที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง แต่อาจส่งผลทำให้ขาดเอกภาพในการ บริหารงานเพราะกลัวว่าจะไปกระทบกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จึงต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์ของ ตนเองและพวกพ้องเอาไว้ ทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองที่สูงและมีแนวโน้มที่จะรุนแรงได้ เพราะ ความไม่ต้องการที่จะสูญเสียเรื่องอำนาจ ยังมีการแข่งขันมากขึ้นเท่าไรความขัดแย้งทางการเมืองก็ยิ่ง มากขึ้นเท่านั้น

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ ท่าหลวง จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามว่า การใช้ตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนกลุ่ม พวกพ้องของคนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองสูงขึ้น โดยสามารถ อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง โดยมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าจะทำให้เกิดการ แข่งขันกันสูงขึ้นและมีความรุนแรงมีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากการเมืองในระดับชาติ และจะทำให้ การบริหารงานขาดประสิทธิภาพได้ ส่วนนายก และ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่นที่ มีความเห็นว่าการใช้ตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนกลุ่ม พวกพ้องของคนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองสูงขึ้นไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยมีความเห็นตรงกันข้ามกับกลุ่มแรกว่าจะทำให้การแข่งขันทางการเมืองมีลดน้อยลง ซึ่งมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ปัจจัยดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยมองว่าการเมืองเป็น

เรื่องของผลประโยชน์จึงทำให้มีผู้ที่สนใจลงสมัครรับเลือกตั้งมากเพิ่มขึ้นทำให้มีการแข่งขันที่สูงขึ้น เพราะต่างต้องการได้รับผลประโยชน์และต้องการที่จะมีอำนาจในการบริหารงาน ซึ่งต่างกับความคิดเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผกแวงเพียงท่านเดียวที่เห็นว่าประเด็นดังกล่าวไม่ใช่สาเหตุที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การใช้ตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนกลุ่ม พวกพ้องของตนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองสูงขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของบรรดานักการเมือง โดยเฉพาะระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ทั้งนี้เนื่องจากมีกลไกและผลประโยชน์แอบแฝงอยู่ทุก ๆ กระบวนการ”

นายอนันต์ ปานทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “มีผลอย่างมาก เพราะต่างฝ่ายต่างต้องการชัยชนะ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง โดยไม่ได้สนใจฝ่ายตรงข้าม เพราะถือว่าตัวเองมีอำนาจ มีตำแหน่งทางการเมืองที่สามารถควบคุมทุกอย่างได้ สามารถที่จะทำและตัดสินใจใด ๆ ก็ได้ อบต. ท่าหลวง ก่อนที่ผมจะเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกในปี นี้ นายท อบต. คนเดิมถูกสมาชิกกดดันและเริ่มไม่ไว้วางใจ สุดท้ายตัดสินใจลาออกก่อนครบวาระ เพราะด้วยสาเหตุนี้ คือ การเหลิงในอำนาจของตนเองเกินไป”

สิบเอกวสิน เข้มหนักิจ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เป็นเรื่องจริงเพราะการแข่งขันการเมือง เป็นเรื่องของผลประโยชน์ อำนาจ เงินทุนเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการถ้ามีพรรคพวกมาก ๆ จะสามารถทำงานได้คล่อง แต่ฝ่ายตรงข้ามไม่ได้คิดแบบที่เราคิด เพราะมองว่าเป็นการบริหารแบบครอบครัวครบวงจร และมุ่งจะกอบโกยผลประโยชน์จาก อบต.”

ส่วนนายพิศาล พุ่มพวง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผกแวง เพียงท่านเดียว ที่มีความคิดเห็นว่าการใช้ตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนกลุ่มพวกพ้องของตนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองสูงขึ้นไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยได้กล่าวว่า “การมีพวกพ้องมาก หรือการมีผู้สนับสนุนเรามาก ๆ โดยเฉพาะกลุ่มญาติพี่น้อง เพื่อน คนที่ศรัทธาในตัวเรา ทำให้เกิดความอึดใจยังงิเราก็ได้รับการเลือกตั้งอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องไปแข่งขันกับใคร ดังนั้น กรณีดังกล่าวจึงไม่ใช่สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับฝ่ายบริหารว่าเป็นปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ว่าเป็นเรื่องของผลประโยชน์ทั้งของตนเองและพวกพ้อง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายหรรษา นพคุณ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “มีผลทำให้เกิดความขัดแย้งกันใน อบต. สูง เพราะหากฝ่ายใดมีกลุ่มของผู้ที่สนับสนุนมากและยังเป็นกลุ่มที่มีนักการเมืองระดับท้องถิ่นอย่าง ส.จ. หรือระดับชาติ อย่าง ส.ส. สนับสนุนอยู่ โอกาสก้าวหน้าทางการเมืองค่อนข้างสดใส อาจมีกลุ่มที่ไม่พอใจแต่ก็เป็นส่วนน้อยและไม่มีพลังอำนาจพอที่จะลงทุนในการแข่งขัน นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีนักการเมืองพรรคใหญ่อยู่ความรุนแรงในการแข่งขันการเลือกตั้งจะสูงเพราะสามารถที่จะประเมินฐานเสียงในระดับชาติได้ จึงต้องแย่งชิงพื้นที่ให้ได้”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “กลุ่มการเมืองที่มีอำนาจมักใช้อำนาจ ตำแหน่ง หน้าที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง”

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ผู้ที่มีอำนาจอยู่ในมือ โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายยอมเอื้อผลประโยชน์ให้แก่พรรคพวกเป็นการวางรากฐานอำนาจและฐานคะแนนเสียงไว้ในอนาคต”

นายสันติ พุกษ์สกุล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “บุคคลบางกลุ่มใช้ตำแหน่งและหน้าที่ของตนในการแสวงหาผลประโยชน์และเอื้อผลประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตนจนมากเกินไป ผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์ใดก็เกิดความไม่พอใจและทะเลาะกัน และพยายามทุกวิถีทางเพื่อที่จะให้ได้รับเลือกตั้งเข้ามาอีกครั้งเพราะไม่ต้องการสูญเสียอำนาจที่เคยมีอยู่ไป”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความเห็นเช่นเดียวกันกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นมักใช้ตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ ในการแสวงหาผลประโยชน์และเรียกรับผลประโยชน์ หรือเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง แต่มีเพียงท่านเดียวที่มีความเห็นที่สอดคล้องกับนายพิศาล พุ่มพวง นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฝักแวน คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฝักแวน และคิดว่าการเมืองที่มีลักษณะเป็นระบบอุปถัมภ์จะทำให้เกิดมีการแข่งขันทางการเมืองที่ลดน้อยลง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ขาดเอกภาพในการบริหารงานเพราะกลัวว่าจะกระทบกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง พยายามที่จะหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้มีความขัดแย้งเกิดขึ้น ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง เนื่องจากพรรคพวกที่เข้ามาล้วนแต่เน้นผลประโยชน์ค่าตอบแทน บทบาทและหน้าที่จึงเป็นไปเพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม”

นายชิตพงษ์ บุญญานวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “การเมืองเป็นเรื่องของการได้มาซึ่งอำนาจ และการรักษาผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง ทำให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองที่สูงและมีแนวโน้มที่จะรุนแรงได้ เพราะความที่ไม่ต้องการที่จะสูญเสียอำนาจ และความต้องการของกลุ่มที่อยากมีอำนาจ การแข่งขันทางการเมืองยังมีเพิ่มมากขึ้นเท่าไร ความขัดแย้งทางการเมืองก็ยังมีมากเท่านั้น”

ส่วนนางสกุณา มอญพันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น มีความเห็นว่า ประเด็นดังกล่าวไม่ใช่สาเหตุที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เช่นเดียวกันกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น และมองว่าการเมืองในระบบอุปถัมภ์ จะทำให้การแข่งขันทางการเมืองลดน้อยลง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการเมืองที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์มากจะทำให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองสูงขึ้น โดยผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองจะใช้หน้าที่และอำนาจของตน และการได้เปรียบทางการเมืองต่อคู่แข่ง ซึ่งตรงข้ามกับการเมืองที่มีลักษณะที่เป็นแบบระบบอุปถัมภ์และมีผลประโยชน์น้อยหรือมีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ลงตัว โดยทุกคนสรีทธาต่อผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองจะทำให้การแข่งขันทางการเมืองลดน้อยลงหรืออาจไม่มีเลย

1.4.3 การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง

อำนาจและผลประโยชน์ของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งจะพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นที่มีตำแหน่งสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับตำแหน่งฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นเจ้าของกิจการส่วนตัว และมีพฤติกรรมการใช้อำนาจที่ผิดประเภท และแสวงหาผลประโยชน์มากกว่านักการเมืองท้องถิ่นอาชีพอื่น ๆ มีการแสวงหาผลประโยชน์จากการบริหารงานบุคคลมากที่สุดจึงทำให้เห็นว่าการเมืองท้องถิ่นเป็นการได้มาและรักษาไว้ซึ่งอำนาจของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น และยังขึ้นอยู่กับปัจจัยความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสังคมไทย ถ้าการจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกภายในกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวตามลักษณะของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสังคมไทยเป็นหลัก จนเป็นที่ยอมรับแก่สมาชิกภายในกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนกลุ่มผู้ที่สนับสนุน จะทำให้สามารถที่จะรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้อย่างเหนียวแน่น

ดังนั้น ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากปัจจัยการใช้อำนาจและตำแหน่งเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตน มักจะเป็นไปในลักษณะของการใช้อำนาจที่มีอยู่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง โดยส่วนมากทำไปเพื่อต้องการดึงคนเข้ามาเป็นพวกกับฝ่ายตนและเป็นฐานเสียงมากกว่า ดังนั้นการใช้อำนาจทางการเมืองจึงกลายเป็นวัฒนธรรมหรือค่านิยมในสังคมทุกระดับชั้น ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ใน อบต. และมี

การสร้างเครือข่ายขุมอำนาจของกลุ่มทุน กลุ่มผลประโยชน์ โดยมีข้าราชการทุกระดับมีส่วนร่วมอยู่ด้วย จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะนำไปสู่ประเด็นของความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นได้ โดยมีภาพของการแบ่งขั้วแบ่งฝ่ายกันเกิดขึ้นอย่างชัดเจน

การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง เป็นปัจจัยหนึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเป็นสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง โดยมองว่ากลุ่มที่มีอำนาจและตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองมักจะใช้อำนาจที่มีอยู่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ยิ่งใช้อำนาจไปในด้านลบมากเท่าไรก็จะยิ่งนำไปสู่ความขัดแย้งมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงขั้นที่รุนแรงถึงแก่ชีวิต มีเพียงท่านเดียวคือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่นที่เห็นว่าไม่เป็นสาเหตุที่จะนำไปสู่ปัญหาของความขัดแย้งทางการเมือง โดยมองว่ามีผลน้อยเพราะมีกระบวนการตรวจสอบอยู่แล้วและการใช้อำนาจก็อยู่ในขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดไว้ให้กระทำได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มีความเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง โดยให้เหตุผลในลักษณะเดียวกันว่ามีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง และต้องมีการบริหารจัดการหรือแบ่งปันผลประโยชน์ให้ทั่วถึง มิเช่นนั้นอาจจะเกิดเป็นความขัดแย้งทั้งภายในกลุ่มของตนและกลุ่มอื่น ๆ ได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ของ

นายอนันต์ ปานทอง นายองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การใช้อำนาจและตำแหน่งที่ผิดไปจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะมีผลต่อสถานการณ์ของความขัดแย้งขึ้นได้กับทุกฝ่าย โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง และยังคงอยู่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยที่ไม่มีการกระจายให้อย่างทั่วถึงหรือผลประโยชน์ไม่ลงตัว ก็จะทำให้ความขัดแย้งรุนแรงเพิ่มขึ้น”

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา ได้มีความเห็นที่สอดคล้องกับสิบเอกวสิน เข้มนักง นายองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ โดยกล่าวว่า “การใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่พวกพ้องของตน ซึ่งความเป็นจริงแล้วในเรื่องนี้โดยเฉพาะใน อบต. ปัจจุบัน มันเป็นเรื่องที่ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ เพราะต้องมีการเอื้อผลประโยชน์ให้กับทุกฝ่ายเพื่อดึงมาคนหรือกลุ่มคนเหล่านั้นเข้ามาเป็นพวกของตน และเพื่อเป็นการขยายฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นที่สอดคล้องกันกับฝ่ายบริหารว่าทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง แต่ได้แสดงความคิดเห็นที่ต่างออกไป โดยเห็นว่านอกจากเรื่องของผลประโยชน์แล้ว ยังมองว่านักการเมืองมักใช้อำนาจทางการเมืองตามที่กฎหมาย

กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือเพื่อใช้ให้คน ได้เปรียบเทียบการเมืองในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ดังคำให้สัมภาษณ์ของ

นายหรีา นพคุณ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “กลุ่มการเมืองที่มีอำนาจมักจะใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของตนเองเพื่อเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง จึงมักเกิดปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นให้เห็นกันอยู่บ่อย ๆ”

นายประคิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ผู้ที่มีอำนาจอยู่ในมือในการบังคับใช้กฎหมายที่เอื้อประโยชน์ให้แก่พรรคพวกเป็นการวางรากฐานไว้ในการเลือกตั้งสมัยหน้า ทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองเกิดขึ้นตั้งแต่ยังไม่มีการเลือกตั้ง”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เมื่อนักการเมืองได้รับการเลือกตั้งและเข้ามาดำรงตำแหน่งหน้าที่แล้ว ก็มักจะใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ในลักษณะเป็นการเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง และมักจะใช้อำนาจของตนในการแทรกแซงการทำงานของข้าราชการประจำ ให้ทำตามนโยบายของตนเองที่บางครั้งก็ขัดกับระเบียบข้อกำหนด และกฎหมาย เป็นความขัดแย้งที่เกิดระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ซึ่งเป็นปัญหาต่อการบริหารงานและการให้บริการแก่ประชาชน อบต.หัวลำ เมื่อสมัยที่แล้วก็มีการบีบเพื่อที่จะให้ปลัด อบต. ย้ายเหมือนกัน”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบล เกือบทั้งหมดมีความคิดที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมองว่าเป็นเรื่องของ การเอื้อผลประโยชน์กันในลักษณะของระบบอุปถัมภ์ โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ กลุ่มใดให้มากหรือมีเงื่อนไขที่ดีก็จะไปอยู่กับฝ่ายนั้น ไม่เว้นแต่บรรดาข้าราชการที่มีการเลือกข้าง แต่มีเพียงท่านเดียวที่มีความเห็นที่ตรงกันข้ามกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยมองว่าประเด็นดังกล่าวไม่ได้เป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ เพราะกฎหมายได้กำหนดอำนาจให้ผู้บริหารหรือ อบต. ต้องทำได้ หรืออาจทำได้ หรืออาจทำร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นได้ รายละเอียดเช่นคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การใช้อำนาจทางการเมืองกลายเป็นวัฒนธรรมหรือค่านิยมที่ฝังรากลึกในสังคมทุกระดับชั้น ทำให้เกิดเป็นระบบอุปถัมภ์ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดปัญหาใน อบต. มีการสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ของบรรดากลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มนายทุน แม้แต่บรรดาข้าราชการเองทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และใน อบต. ยังมีการเลือกข้างเลย พฤติกรรมในลักษณะเช่นนี้จึงได้กระจายไปทั่วและมีบทบาทมากในระบบราชการของไทยในปัจจุบันและเป็นธรรมเนียมที่ยอมรับทั้งกลุ่มที่ชอบและไม่ชอบการกระทำของ

กลุ่มที่มีลักษณะเช่นนี้ จึงไม่แปลกที่จะเกิดเป็นประเด็นของความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นได้ และไม่ได้มีความแตกต่างกับความขัดแย้งทางการเมืองในระดับชาติเลย”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามว่าการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเองไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. มีเพียงท่านเดียวคือนาง สุกุณา มอญพันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเองนั้น ไม่ใช่สิ่งทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง หรือ อาจจะเป็นส่วนน้อยมาก เพราะอำนาจที่มีอยู่เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดและให้ไว้ นอกจากนั้นยังมีการตรวจสอบจากบรรดาสมาชิกและประชาชน”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตน จากคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ที่ได้แสดงความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่เห็นว่าทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องจากการที่นักการเมืองใช้อำนาจที่มีอยู่ในการแสวงหาผลประโยชน์นั้น ๆ

ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารท้องถิ่นที่ชนะการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่และใช้อำนาจตามกฎหมายการบริหารท้องถิ่น จำเป็นที่จะต้องถูกตรวจสอบ เพราะดังที่กล่าวแล้วว่า การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์และอำนาจ ผู้ใช้อำนาจรัฐในระดับท้องถิ่นต้องถูกกำหนดให้มีการบริหารงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ จากกลไกทั้งภายในและภายนอก ซึ่งรวมถึงภาคพลเมืองด้วย เพื่อให้ตัวแทนที่พวกเขาเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนพลเมืองในท้องถิ่น ได้ใช้อำนาจให้เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง

1.5 สาเหตุของข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหรือการให้อำนาจแก่ อบต. นั้น ในทางปฏิบัติไม่มีความชัดเจนทำให้เกิดช่องว่างให้ผู้บริหารหรือนักการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนข้าราชการบางคนใช้เป็นช่องทางในการได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง มีการฮั้วประมูลงานให้แก่ บริษัทในเครือข่ายของผู้บริหารหรือนักการเมืองท้องถิ่น หรือกลุ่มพวกพ้องของตนเอง นอกจากนั้นแล้วยังไม่มีกฎหมายใดที่จะบัญญัติไว้ซึ่งความผิดของนักการเมืองใน อบต. ในกรณีดังกล่าวที่ชัดเจน ทั้งใน ขณะที่ดำรงตำแหน่งหรือหมดวาระไปแล้ว ทำให้นักการเมืองใช้เป็นโอกาสและช่องทางในการกอบโกยและแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งในที่สุดจะเกิดปัญหาของการแตกแยกและขัดแย้งกันเอง ซึ่งไม่ได้เกิดผลดีใด ๆ กับใคร โดยเฉพาะประชาชนผู้ใช้บริการของ อบต. ในพื้นที่

สำหรับสาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มาจากสาเหตุของข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยได้ตั้งข้อสังเกต

ไว้ถึงความไม่ชัดเจนและการมีช่องว่างของระเบียบ กฎหมาย ทำให้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมือง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง โดยมองว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหรือการให้ อบต. ปฏิบัติงานนั้น ไม่มีความชัดเจน อีกทั้งยังมีบางมาตราที่มีช่องว่างและทำให้นักการเมืองใช้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ได้ มีเพียงท่านเดียวที่มีความเห็นตรงกันข้าม โดยมองว่ากฎหมายที่กำหนดไว้นั้นทุกฝ่ายต้องยึดถือและปฏิบัติตาม ในการออกกฎหมายส่วนใหญ่ได้ออกมาโดยการพิจารณาและกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านและมีการปรับปรุงให้เกิดความเหมาะสมอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น จึงไม่ใช่สาเหตุที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล โดยเกือบทั้งหมดที่มีความเห็นที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าความไม่ชัดเจนของข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ อบต. ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองได้ โดยให้เหตุผลว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ อบต. ในปัจจุบันมีช่องทางให้นักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติได้แสวงหาผลประโยชน์และได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม หากเกิดผิดใจกันไม่ลงตัวก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้นได้ เช่น กรณีการประมูลงานโครงการก่อสร้างต่าง ๆ การฮั้วประมูลงานการสอบราคาหรือการประกวดราคา เป็นต้น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา นายอนันต์ ปานทอง นายองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง ตลอดจนสิบเอกวสิน เข้มนักกิจ นายองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ ได้มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า “กฎหมายในประเทศยังมีช่องว่างให้กับกลุ่มคนที่เข้ามาแสวงหาอำนาจ บางข้อกลายเป็นช่องว่างให้ผู้บริหารได้ใช้เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ระเบียบการจัดซื้อ จัดจ้าง มีช่องทางให้สามารถฮั้วประมูลงานกันได้โดยใช้เครือข่ายของผู้บริหารเข้ามาประมูลและเป็นคู่แข่งเป็นต้น จึงมีผลอย่างมากที่จะทำให้ผู้ที่เสียผลประโยชน์ในเรื่องดังกล่าวไม่พอใจและเกิดการขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์และธุรกิจการประมูลงานก่อสร้างจนเป็นเหตุของความขัดแย้งที่รุนแรงถึงขั้นยังกันเสียชีวิต ซึ่งปรากฏเป็นข่าวอยู่บ่อยครั้งมาก ซึ่งหลาย ๆ อบต. มักจะเจอปัญหาแบบนี้เหมือนกันหมด”

นายประดิษฐ์ สิ้นชูไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ในเรื่องนี้ ผมมองเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกถ้านักการเมืองเข้ามาและเอากฎหมายที่เปิดช่องว่างไปแสวงหาประโยชน์ โดยไม่สนใจฝ่ายใดจะคิดอย่างไรอาจต้องพบกับความขัดแย้งแน่นอน ส่วนในประเด็นที่สองหากผู้บริหารหรือนักการเมืองท้องถิ่นได้พิจารณาและนำเอาช่องว่าง

ของกฎหมายที่เปิดอยู่ก็นำมาปรับปรุงและนำมาพัฒนาการบริหารงานให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานก็จะเป็นผลดีกับ อบต. แต่ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยส่วนมากเลือกที่จะทำในประเด็นแรก”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การออกกฎหมายบางฉบับหรือบางเรื่องมีส่วนที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ักการเมือง และกฎหมายจุกจิก ล้าสมัย ทำให้ขาดเอกภาพในระบบราชการและต่อผลประโยชน์ การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่จึงเกิดขึ้นได้เสมอ สุดท้ายความเดือดร้อนตกไปอยู่กับประชาชนผู้ที่ไม่มีความอำนาจในระบบหรือการต่อรองใด ๆ ซึ่งจะกลายเป็นความกดดัน เครียดแค้นของประชาชน จนเป็นความขัดแย้งที่รุนแรงในพื้นที่ได้ เช่น การชุมนุมประท้วงของกลุ่มต่าง ๆ ที่เราเห็นกันอยู่ เป็นต้น”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “มีผลอย่างมากต่อความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เพราะเมื่อนักการเมืองมีโอกาสหรือช่องทางยอมให้อำนาจที่มีอยู่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ด้วยกันทั้งสิ้นจะได้มากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับโอกาส เงื่อนไขว่าพอใจด้วยกันทั้งสองฝ่ายหรือไม่”

แต่มีเพียงท่านเดียวที่มีความเห็นว่าในเรื่องของข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ อบต. ว่าไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้แก่ นางสกุณา มอญพันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น ที่ให้ความเห็นว่า “กฎหมายและระเบียบที่กำหนดไว้นั้น นักการเมืองท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ข้าราชการที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ต่างต้องยึดถือระเบียบและปฏิบัติตามอยู่แล้ว และในการออกกฎหมายทุกฉบับก็ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่มีความรู้ด้านกฎหมาย ตลอดจนผู้ที่มีประสบการณ์ นอกจากนั้นยังได้มีการปรับปรุงระเบียบ กฎหมายเพื่อให้ทันสมัยและเหมาะสมอยู่เสมอ ดังนั้นจึงไม่ใช่สาเหตุที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ แต่สาเหตุควรมาจากพฤติกรรมของคนหรือผู้ที่มีอำนาจทางกฎหมายที่นำเอากฎหมายไปใช้เพื่อหาผลประโยชน์มากกว่า”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จากคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันนั้น แสดงให้เห็นว่ายังมีกฎหมายบางเรื่องที่เป็นช่องว่างที่ทำให้นักการเมืองได้ใช้ในการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองและสร้างเครือข่ายทางการเมือง จึงไม่แปลกที่นักการเมืองจะใช้ช่องทางเหล่านี้ในการสะสมความได้เปรียบทางการเมืองในทุกรูปแบบเพื่อให้ตนเองได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรง และทางอ้อม

ตอนที่ 2 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทำให้เห็นว่าผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี มีหลายประการ ได้แก่ ผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ต่อระบอบการเมืองการปกครองท้องถิ่น ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และต่อชุมชนท้องถิ่น โดยแยกอธิบายเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

2.1 ผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ในด้านของผลกระทบที่มีต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ประเด็นมีการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้น กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ล้วนเห็นว่า จากสภาพของการบริหารงาน อบต. ในปัจจุบันซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเต็มไปด้วยเรื่องของผลประโยชน์ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงทำให้มีการแข่งขันสูงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะมีการใช้เงินเป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นของตัวนักการเมืองเองและที่ได้รับมาจากการสนับสนุนของกลุ่มหรือบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองหรือคนที่ตนสนับสนุนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการใช้เงินในการทุ่มเพื่อแจกให้คน ไปลงคะแนนเสียงให้แก่ตนเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างชัดเจน ประกอบกับตนเองมีฐานะที่ยากจน จึงรับเงินของนักการเมืองและไปลงคะแนนเสียงให้แก่พวกเขา เพราะมองว่าเป็นเรื่องของบุญคุณมากกว่าเรื่องของประชาธิปไตยจริง ๆ

ด้านของการมีส่วนร่วมทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในระบบการเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าความ สัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองในระดับชาติ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มนายทุน กลุ่มอำนาจเดิม และนักการเมืองท้องถิ่นอื่น ๆ ทำให้เกิดเป็นระบบอุปถัมภ์ในระบบการเลือกตั้ง และทำให้เกิดประเด็นของความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เพราะกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ท้องถิ่นชุมชน หมู่บ้านมีการแบ่งเป็นพรรคเป็นพวกเกิดขึ้น เพราะต่างฝ่ายต่างสนับสนุนคนของฝ่ายตน ซึ่งเกิดมีการสร้างเป็นเครือข่ายผลประโยชน์ร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงเป็นช่องทางหนึ่งในการเรียกคะแนนเสียงและรักษาฐานเสียงเดิมของตนเองไว้ให้มากที่สุด และเกิดเป็นระบบการเลือกตั้งที่มีการสืบทอดอำนาจหรือผูกขาดอำนาจทางการเมืองโดยคนกลุ่มเดียว โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้น

ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะทำให้เกิดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้น โดยมีการใช้เงินทุนในการลงสมัครรับเลือกตั้งและหาเสียงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ หากท้องถิ่นใดหรือนักการเมืองท้องถิ่นคนใดที่มี ส.ส. ส.ว. หรือ ส.จ. ให้การสนับสนุนอยู่ก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีความเป็นไปได้ในการที่จะเกิดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเนื่องจากมีเงินเข้าสู่ระบบมากขึ้น นักการเมืองท้องถิ่นสามารถที่จะนำไปใช้ได้หลาย ๆ รูปแบบเพื่อให้ตนเองได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ซึ่งนับว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตยที่ต้องการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยความบริสุทธิ์และยุติธรรมแก่ทุก ๆ ฝ่าย และนักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญต้องมาด้วยความชอบธรรมตามกฎหมาย

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี กรณีที่เกี่ยวกับมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเห็นว่าเป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการใช้เงินในการซื้อเสียงเพื่อให้ประชาชนไปลงคะแนนเพื่อให้ตนเองได้ชนะการเลือกตั้ง และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองที่สูงขึ้นอีกด้วย เพราะแต่ละฝ่ายต่างก็มุ่งที่จะได้รับการเลือกตั้ง จึงมีการใช้เงินเพื่อลงทุนในการเลือกตั้งทุกรูปแบบ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบใด ๆ ที่จะเกิดแม้แต่สิ่งทีกระทำอยู่นั้นจะเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันทั้งหมดว่าการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งได้ส่งผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เห็นว่ากฎหมายให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารมากเกินไป จึงทำให้เกิดการแย่งชิงตำแหน่งโดยใช้เงินและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางการเมือง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลซำป่า กล่าวว่า “การบริหารในท้องถิ่นนั้น กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันค่อนข้างที่จะให้อำนาจแก่ผู้บริหารมากเกินไปจึงทำให้เกิดการแย่งชิงตำแหน่ง และมีการใช้เงินเป็นเครื่องมือหรือสื่อกลางเพื่อใช้ในการซื้อเสียงการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้นเพราะประสบผลสำเร็จ อันเป็นความได้เปรียบทางการเมืองของผู้บริหาร”

นายอนันต์ ปานทอง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “มีผลต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าจะมีการรณรงค์อย่างมากแต่ก็ไม่เป็นผล แต่กลับส่งผลในทางตรงกันข้าม คือ มีเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองสูงมากขึ้นด้วย”

สิบเอกวสิน เข้ม้นกิจ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เพราะทุกฝ่ายต้องการที่จะได้รับชัยชนะการเลือกตั้ง จึงส่งผลทำให้กระบวนการประชาธิปไตยเสื่อมลง ด้วยการทุจริตการเลือกตั้ง โดยเฉพาะเรื่องของการแจกเงินให้แก่หัวคะแนนเพื่อไปให้แก่ประชาชนให้เลือกตนเอง”

ส่วนนายประเชิญ จำสม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น มีความเห็นที่แตกต่างไปจากท่านอื่น โดยให้น้้าหนักไปที่ระบอบอุปถัมภ์ กล่าวว่า “ใน อบต. หนองผักแว่น ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาไม่มีการซื้อเสียงเพราะเนื่องจากกลุ่มผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้ที่เป็นคู่แข่งเสียงให้ส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงกันทั้งนั้น ประกอบกับผู้สมัครก็เป็นคนเดิมมีผลงานเรียกได้ว่าไม่ต้องหาเสียงก็ชนะแล้ว”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มองว่า ผลกระทบของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเมืองปัจจุบันนี้มีแน่นอน และเกิดขึ้นในการเมืองทุกระดับ โดยจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งผู้สมัครจะมีการแจกเงินโดยผ่านทางหัวคะแนนเพื่อให้ตนเองได้รับการเลือกตั้ง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การซื้อเสียงในการเลือกตั้งมีแน่นอนและมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นจุดอ่อนของระบอบประชาธิปไตยของไทย เรียกได้ว่าเป็นประเภท เงินไม่มา กาไม่เป็น ทำนองนั้นแหละ”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “การซื้อเสียงการเลือกตั้งนับวันจะมีความหลากหลายขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มที่ไม่ใช่พื้นที่ของผู้สมัครจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้จำเป็นต้องใช้เงินในการซื้อเสียงเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ โดยได้ให้เหตุผลว่าการที่ กกต. ได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดวงเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามกฎหมายนั้น มีจำนวนเงินที่ต่ำเกินไป จนทำให้ผู้สมัครต้องเพิ่มหรือหาเงินทุนในการเลือกตั้งส่วนตัวหรือจากผู้ที่ทำให้การสนับสนุนมากขึ้นเพื่อให้ตนเองได้รับการเลือกตั้งเข้าไป และเกิดเป็นพฤติกรรมที่เรียกว่าการถอนทุนคืน ภายหลังเมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้ว ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งไม่ว่าจะเพิ่มสูงขึ้นหรือลดลงย่อมมีผลกระทบต่อระบอบการ

ปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างมาก นอกจากจะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งแล้ว ยังเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชัน ที่มีมากขึ้นทุกวัน โดยไม่จำกัดวิธีการ เพื่อพยายามถนอมทุนคืนให้ได้ ภายในวาระที่ดำรงตำแหน่ง ถึงแม้ว่าจะมีการตรวจสอบแบบเอาจริงเอาจังก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นไปตามกระแสของสื่อมวลชนมากกว่าการที่จะตรวจสอบเข้มงวดกวัดขันตามระเบียบหรือกฎหมายอย่างจริงจัง”

นายจิตพงษ์ บุญญานูวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวด้า กล่าวว่า “ยังมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงมากเท่าไร ก็ยิ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น และจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญของไทย”

ดังนั้น พฤติกรรมในการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้ง ส่วนหนึ่งนั้นมาจาก การที่ประชาชนไม่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างชัดเจน ประกอบกับประชาชนเหล่านี้ส่วนใหญ่มีฐานะที่ยากจน จึงรับเงินของนักการเมืองและไปลงคะแนนเสียงให้แก่พวกเขา เพราะมองว่าเป็นเรื่องของบุญคุณมากกว่าเรื่องของการประชาธิปไตยจริง ๆ

2.1.2 มีส่วนทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในระบบการเลือกตั้ง

เราไม่อาจที่จะปฏิเสธได้ว่าในระบบการเมืองของไทย ระบบอุปถัมภ์ยังคงมีบทบาทสูงในทุกส่วนของสังคมทั้งการเมือง การบริหารและเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น โดยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระบบอุปถัมภ์จะมีลักษณะของการแลกเปลี่ยนในเรื่องของผลประโยชน์และการพึ่งพิงระหว่างกัน

สำหรับการเมืองท้องถิ่น อิทธิพลของระบบอุปถัมภ์นั้นมีมากต่อการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะในระบบของการเลือกตั้ง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่หน้าหนักใจสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่น แต่สำหรับนักการเมืองเดิมหรือผู้ที่มีฐานะคะแนนเสียงที่อยู่ในเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ แน่นนอนย่อมจะได้เปรียบ เช่น เป็นผู้สมัครในพื้นที่เดิมและเป็นผู้สมัครคนเดิมที่มีญาติพี่น้องมาก หรืออยู่ในเครือข่ายของผู้มีอิทธิพล อำนาจเก่าหรือพรรคการเมืองในท้องถิ่น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นความได้เปรียบทางการเมือง แต่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อระบอบประชาธิปไตย เพราะขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากประชาชนอย่างแท้จริงได้

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในประเด็นของการมีส่วนร่วมทำให้เกิดเป็นระบบอุปถัมภ์ในระบบการเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามีส่วนมาก ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็น การเลือกตั้งทั้งในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองระดับชาติกับนักการเมืองท้องถิ่นนั้น

จะมีต่อกันอยู่เสมอ โดยเฉพาะในยามที่มีการเลือกตั้ง เพราะต่างฝ่ายต่างต้องการที่จะได้และรักษาฐานคะแนนเสียงของตนเองไว้ให้มากที่สุด ซึ่งจะทำให้การบริหารงานมีลักษณะเป็นแบบครอบครัวเครือญาติ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมืองในระดับชาติที่เป็นอยู่ในขณะนั้นด้วย ซึ่งพฤติกรรมของประชาชนในอำเภอท่าหลวง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับใด ส่วนใหญ่นิยมที่จะเลือกที่ตัวบุคคลมากกว่านโยบาย ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งก็จะเป็นคนเก่าคนเดิมที่มีฐานคะแนนดั้งเดิมเป็นทุนอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามีส่วนมากเพราะในการเลือกตั้งของนักการเมืองท้องถิ่น มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยผู้ที่สนับสนุนตนเอง ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มทุน กลุ่มญาติพี่น้องหรือเพื่อน ผู้ให้การสนับสนุนดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลซับจำปา กล่าวว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หนีไม่พ้นการมีพวกพ้องที่ให้การสนับสนุนช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง ซึ่งอาจรวมไปถึงกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ด้วย เพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งอาจทำให้ได้ผู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารงาน ซึ่งจะเป็นการสร้างปัญหาให้เกิดความขัดแย้งได้”

นายอนันต์ ปานทอง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “มีผลมากเพราะเกิดระบบอุปถัมภ์ยอมทำให้เกิดความแยกแอกซึ่งกันและกันเพราะต่างมุ่งที่จะสนับสนุนคนของตนเองให้ได้รับการเลือกตั้ง ทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก และความไม่เท่าเทียมกันของคนในพื้นที่ ซึ่งสวนทางกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เน้นถึงเรื่องของความเท่าเทียมกันสิทธิมนุษยชน”

สิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “สมาชิก อบต.หรือผู้บริหาร อบต. ที่ก้าวเข้ามาสู่ตำแหน่งทางการเมือง ส่วนใหญ่มาจากการได้รับความช่วยเหลือจากฐานคะแนนเสียง เครือญาติ กลุ่มนายทุนและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งสิ้น เมื่อได้รับตำแหน่งก็จะมี การจัดสรรผลประโยชน์ที่พิเศษให้กับกลุ่มผู้ที่สนับสนุนตนเองเป็นการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นว่าในระบบการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นเรื่องของการสืบทอดอำนาจ อันเป็นการวางรากฐานอำนาจในระยะยาวให้กับกลุ่มเครือญาติของตนเอง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ระบบอุปถัมภ์เป็นเรื่องที่ธรรมดาไปแล้วในระบบการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะระบบ

การเมืองที่มีการเลือกตั้งในระบบตัวแทนประชาชน เพราะมีการวางเครือข่ายไว้เป็นลำดับ มีการเกื้อกูลกันเพื่อสร้างฐานอำนาจและเป็นการวางรากฐานทางการเมืองสืบทอดให้แก่เครือญาติต่อไป”

นายสันติ พงศ์สกุล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “ระบบอุปถัมภ์กับการเมืองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่คู่กัน เพราะเป็นระบบของการชี้นำระหว่างคนในสังคมเมืองกับคนในสังคมชนบท ในลักษณะของการให้การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อเป็นการวางรากฐานทางการเมืองในระยะยาว”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นว่า การเมืองในระดับชาติเป็นผู้สร้างในเกิดระบบอุปถัมภ์ขึ้นในการเมืองท้องถิ่น โดยมีเงื่อนไขของตัวงบประมาณเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดเป็นเครือข่ายของผลประโยชน์ร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดระบบของการสืบทอดอำนาจหรือผูกขาดอำนาจทางการเมืองโดยคนกลุ่มเดียว ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การเกิดระบบอุปถัมภ์ในระบบการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยข้อเท็จจริงการเมืองในระดับชาติได้สร้างรูปแบบของระบบอุปถัมภ์ขึ้นมา โดยการสร้างเครือข่ายผลประโยชน์ร่วมกันทั้งในทางตรงและทางอ้อม นักการเมืองท้องถิ่นหากไม่มีสายสัมพันธ์ใด ๆ กับคนในระบบอุปถัมภ์การผลักดันงบประมาณหรือโครงการในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกินศักยภาพของท้องถิ่น โอกาสที่จะได้รับน้อยมาก ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งในการเรียกคะแนนเสียงจากประชาชน”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ระบบอุปถัมภ์ในการเลือกตั้งมีผลต่อความขัดแย้งของทุกฝ่าย โดยเฉพาะกลุ่มอำนาจเดิมกับกลุ่มอำนาจใหม่ที่ต่างฝ่ายต่างก็มีกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มนายทุนหนุนหลังอยู่ การเลือกตั้งเลยกลายเป็นการแข่งขันของผู้ที่มีอำนาจและผู้ที่มีอิทธิพลมากกว่าจะเป็นแบบตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “มีผลกระทบต่อความเป็นประชาธิปไตยอย่างมาก เพราะเกิดระบบการสืบทอดอำนาจหรือการผูกขาดทางการเมืองโดยคนกลุ่มเดียว ซึ่งไม่ใช่เป้าหมายของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างบางท่านมีความเห็นที่แตกต่างออกไป โดยเห็นว่าการเกิดระบบอุปถัมภ์ในระบบการเลือกตั้งนั้น ไม่ได้มีผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่ นายประเชิญ ขำสม นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฝักแวน และนางสกุณา มอญพันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฝักแวน โดยได้ให้เหตุผลว่า “ประชาชน

เลือกตั้งนักรการเมืองเข้ามาโดยเลือกจากคุณวุฒิ ความรู้และความสามารถ มุ่งเลือกคนที่อยู่ในท้องถิ่น เพราะรับรู้ถึงปัญหาและสามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดรวดเร็วได้มากกว่า และนิยมที่จะเลือกคนเดิมเพื่อให้เข้ามาสานงานเก่าต่อไป”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในสังคมท้องถิ่นใดหรือการเมืองท้องถิ่นใดที่มีปัจจัยทางด้านสังคม วัฒนธรรมดั้งเดิมที่ไม่สอดคล้องต้องกันกับระบอบประชาธิปไตย เช่น ระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ ที่เข้มแข็งย่อมที่จะส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้วย กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะตกอยู่ภายใต้ระบบของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้ใ้อุปถัมภ์ ทำให้ไม่สามารถที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างอิสระอย่างแท้จริงได้

2.2 ผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นใน 3 ประเด็นหลัก คือ ด้านที่ทำให้เกิดมีการทุจริตการเลือกตั้งเพิ่มขึ้น กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การเลือกตั้ง อบต. มีวิธีการในการหาเสียงเลือกตั้งที่เปลี่ยนไปในด้านลบเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นในเรื่องของนโยบายจะเห็นได้จากป้ายของผู้สมัคร แต่มีการใช้เงินมาเป็นปัจจัยในการหาเสียงเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นการทุจริตผิดกฎหมายของการเลือกตั้ง แต่ก็คุ้มค่าหากตนเองได้รับการเลือกตั้งเข้ามา โดยเฉพาะในตำแหน่งนายก อบต. จึงมีการแข่งขันกันสูง ไม่ว่าจะเป็นการข่มขู่หรือกลั่นแกล้งคู่แข่งกัน แม้แต่การใช้นโยบายเอาเปรียบคู่แข่งด้วยวิธีการต่าง ๆ ด้านการแข่งขันทางการเมืองที่สูงและรุนแรง กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่สอดคล้องกับประเด็นแรก โดยเมื่อมีการทุจริตการเลือกตั้งทุกรูปแบบโดยไม่ได้สนใจว่าสิ่งที่ตนเองทำนั้นผิดกฎหมาย ถึงแม้ว่ากฎหมายการเลือกตั้งจะมีผลบังคับใช้และการกำหนดโทษแก่ผู้ที่ทุจริตการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่ได้ทำให้การทุจริตลดน้อยลง กลับตรงกันข้ามส่งผลให้มีการแข่งขันการเลือกตั้งด้วยการใช้วิธีที่ทุจริตการเลือกตั้งที่สูงขึ้นและรุนแรง โดยเฉพาะในเขตที่ไม่ใช่ฐานเสียงของฝ่ายตนมีการทุ่มเงินในการซื้อเสียงเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิก อบต. หรือ นายก อบต. มีการใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งที่สูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยหวังจะกลับมาถอนทุนคืนหากได้รับการเลือกตั้งเข้ามา ด้านการขาดความโปร่งใสในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การขาดความโปร่งใสในการทำงานของผู้ที่แสวงหาผลประโยชน์จาก อบต. กับผู้ที่รักษาผลประโยชน์ให้ อบต. ทำให้เกิดการแตกแยก ไม่ว่าจะเป็นเพราะกฎหมายมีช่องว่างหรือเป็นเพราะความบกพร่องของระบบการตรวจสอบ ก็จะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่ถูกมองว่าเป็นแหล่งทำรายได้ให้แก่บรรดานักการเมืองท้องถิ่นได้อย่างมหาศาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 มีการทุจริตการเลือกตั้งเพิ่มขึ้น

การทุจริตในการเลือกตั้งนอกจากจะทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองแล้วยังมีส่วนที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นอย่างมาก ทั้งนี้ในระบอบประชาธิปไตย การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและสามารถใช้อำนาจทางการเมืองได้อย่างชอบธรรมก็โดยผ่านกระบวนการการเลือกตั้งเป็นหลักสำคัญ โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เลือกตัวแทนของตนให้เข้าไปทำหน้าที่ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น แต่ในปัจจุบันการเลือกตั้งในท้องถิ่นมักปรากฏเป็นข่าวตามสื่อต่าง ๆ ซึ่งยังพบว่าการทุจริตในการเลือกตั้งอย่างกว้างขวางเพิ่มขึ้นและมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การซื้อเสียง การซื้อบัตรประจำตัวประชาชน การทุจริตในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือการเวียนเทียนกัน ไปลงคะแนน เป็นต้น ซึ่งไม่ต้องถามเลยว่าทำไมถึงต้องมีการทุจริตการเลือกตั้งหรือการ โกงการเลือกตั้ง ซึ่งเหตุผลหลักมาจากเหตุผล 2 ประการ คือ เหตุผลแรก เป็นเรื่องของศักดิ์ศรีเมื่อลงสมัครแล้วจะแพ้ไม่ได้ และเหตุผลที่สอง คือ อำนาจและผลประโยชน์ที่จะตามมาภายหลังที่ได้รับชัยชนะการเลือกตั้งและได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในท้องถิ่นตามต้องการ

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น ในประเด็นที่มีการทุจริตการเลือกตั้งเพิ่มขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลมีความเห็นว่ามีส่วน โดยเห็นว่าจะทำให้มีผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างได้มีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า ความขัดแย้งทางการเมืองมีผลมาจากความต้องการผลประโยชน์ ดังนั้น จึงพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเองและพรรคพวกของกลุ่มตนเองได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ประกอบกับมีเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์จากการเมืองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่สนใจให้ผู้ที่ยังไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งต้องกระทำการอันเป็นการทุจริตการเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มองว่ามีส่วนทำให้มีการทุจริตการเลือกตั้งที่เพิ่มสูงขึ้นเพราะนักการเมืองส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเข้ามาบริหารงาน โดยเป็นไปเพื่อการมุ่งหวังแสวงหาผลประโยชน์เมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดลงและตนเองได้รับการเลือกตั้งเข้ามา ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา กล่าวว่า “การเลือกตั้งตัวแทนประชาชนเป็นหลักการอย่างหนึ่งในการปกครองท้องถิ่น แต่ปัจจุบันการเลือกตั้ง อบต. กับมีวิธีการที่เปลี่ยนไปในด้านลบ และถูกมองว่านโยบายไม่สำคัญใครมีเงินมาก

ยอมเป็นผู้ชนะ ดังนั้น จึงทำให้มีการกระทำการทุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับชัยชนะทุกรูปแบบจึงมีมากขึ้น”

นายอนันต์ ปานทอง นายองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ส่งผลกระทบต่อการเมืองใน อบต. มาก และจะทำให้เกิดการแข่งขันที่สูง มีความขัดแย้งมากขึ้น ภายหลังจากเลือกตั้ง”

สิบทเวกสิน เข้มกิจ นายองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ผู้ที่มีอำนาจในการบริหารมักจะใช้อำนาจในการบริหารตามตำแหน่งของตนทำการทุจริต โดยเฉพาะการใช้นโยบายของ อบต. ในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการเอาเปรียบคู่แข่ง และเป็นการทุจริตโดยใช้ตำแหน่ง อำนาจและหน้าที่โดยมิชอบ”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติทั้งหมดได้ตอบคำถามและได้แสดงความคิดเห็นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับฝ่ายบริหาร โดยเห็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องการที่จะได้รับชัยชนะจนยอมที่จะทำการทุจริตการเลือกตั้ง และต้องการที่จะเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ อำนาจ จากการเมืองท้องถิ่น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การเลือกตั้งที่ผ่านมาของ อบต. ท่าหลวง พบว่า มีการทุจริตการเลือกตั้งโดยมีการจ่ายเงินให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ไปลงคะแนนเสียงกัน เพิ่มขึ้นทั้งจำนวนคนและจำนวนเงิน เช่น เมื่อก่อนคนละ 200 – 300 บาท เพิ่มเป็น 400 – 1,000 บาท และเมื่อใกล้จะถึงเวลาปิดรับการลงคะแนนอาจมีการจ่ายเงินให้สูงถึง 2,000 บาท”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องร่วมกันกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ และยังได้แสดงความคิดเห็นอีกว่า ผู้สมัครมีความต้องการที่จะชนะในการเลือกตั้งจึงพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ได้รับเลือกตั้งและเข้ามาถอนทุนคืน ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า กล่าวว่า “เพื่อหวังผลในการชนะการเลือกตั้ง ทำให้บรรดานักการเมืองท้องถิ่นมีการแข่งขันกันสูงขึ้น และต้องเพิ่มรูปแบบในการซื้อเสียงหรือทุจริตเพิ่มขึ้นโดยไม่จำกัดวิธีการ จนกลายเป็นวลีที่เป็นอมตะว่า โกงยังงี้ก็ได้แต่อย่าให้จับได้หรือมีหลักฐาน และได้รับการเลือกตั้ง”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมืองของท้องถิ่นมีผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทำให้มีการแข่งขันและทุจริตเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต่างฝ่ายต่างต้องการให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การทุจริตการเลือกตั้งเป็นเรื่องที่มีขึ้นมานานแล้ว และยิ่งจะมีมากขึ้น โดยมีลักษณะของการทุจริตที่สลับซับซ้อนมากขึ้น จนดูเหมือนว่าการทุจริตการเลือกตั้งกลายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการเลือกตั้งทุกระดับทุกครั้งไปแล้ว เพราะทุกฝ่ายที่ลงแข่งขันการเลือกตั้งต่างก็ใช้วิธีการนอกกฎหมายในการเอาชนะกันแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น โดยมีเรื่องของผลประโยชน์และการได้มีอำนาจในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจูงใจ

2.2.2 มีการแข่งขันทางการเมืองที่สูงขึ้นและรุนแรง

การแข่งขันทางการเมืองเป็นเรื่องปกติธรรมดาในระบบประชาธิปไตย แต่หากการแข่งขันเป็นไปในรูปแบบของเพื่อเอาชนะในการเลือกตั้งโดยไม่คำนึงถึงวิธีการของการเอาชนะว่าจะถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ โดยเฉพาะการซื้อเสียงจากประชาชนก็เป็นเรื่องที่น่ากลัวอย่างมากต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น เพราะ “นักเลือกตั้ง” ที่ทุ่มทุนเพื่อเอาชนะการเลือกตั้งเมื่อได้เข้าไปใช้อำนาจแล้วย่อมจะจัดสรรทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ส่วนตนและกลุ่มของตนอย่างแนบเนียนภายใต้การดำเนินงานเพื่อ “ประโยชน์ของประชาชน” อยู่ด้านหน้า และยังมีอำนาจและผลประโยชน์ของท้องถิ่นเพิ่มขึ้นเท่าไรก็จะยิ่งทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองมากยิ่งขึ้น จนถึงขั้นของการใช้วิธีการที่รุนแรง เพื่อให้ได้มาเป็นผู้มีอำนาจและเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ของตนเองและกลุ่มการเมืองของตนและผลประโยชน์สาธารณะควบคู่กันไป หรือที่เรียกว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน

สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นในประเด็นที่มีการแข่งขันทางการเมืองที่สูงขึ้นและรุนแรง โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลได้ตอบคำถามและมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า การแข่งขันทางการเมืองที่สูงทำให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่นด้วยกันเอง จนกลายเป็นความขัดแย้งและมีการแข่งขันเพื่อต้องการให้ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน โดยการใช้วิธีการทุจริตการเลือกตั้งจนถึงขั้นรุนแรงแก่ชีวิต ทำให้ภาพลักษณ์ของการเมืองท้องถิ่นได้รับผลกระทบและเกิดความเสียหาย และยังเป็นการตอกย้ำถึงการไม่พัฒนาระบบการเมืองการปกครองประชาธิปไตยในระดับรากหญ้าให้มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นได้ นอกจากนั้นยังทำให้ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นต้องสูญเสียความเป็นอิสระและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงไปในที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ซึ่งทั้งหมดมีความเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน โดยเห็นด้วยว่า ทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองที่สูงขึ้นและรุนแรงเป็นผลมาจาก

การเกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. จนทำให้เกิดผลกระทบต่อการเมืองการปกครองท้องถิ่น เพราะทำให้มีการแบ่งเป็นขั้วทางการเมืองของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นอย่างชัดเจน ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ปัจจุบันมีการแบ่งขั้วทางการเมืองกันอย่างชัดเจนทุกระดับ มีการเกื้อกูลกันเพื่อหวังเพิ่มฐานคะแนนเสียง จึงทำให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองเพิ่มขึ้น เพื่อต้องการสร้างเครือข่ายและทำให้ตนเองหรือกลุ่มพรรคพวกของตนประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นว่า มีส่วนมากต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในกรณีดังกล่าว โดยเฉพาะการที่ผู้สมัครฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดใช้กำลังหรือข่มขู่ กลั่นแกล้ง ผู้สมัครที่เป็นคู่แข่งกับตน ทำให้ระบบการเมืองท้องถิ่นอาจได้ผู้บริหารที่ขาดวิสัยทัศน์ที่ดีต่อการเมืองท้องถิ่น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เป็นเรื่องจริงทุกยุคทุกสมัย นักการเมืองเมื่อลงสู่สนามการเลือกตั้งแล้ว ย่อมทำได้ทุกวิถีทางเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง ถ้าตัวผู้สมัครไม่ทำเองก็ให้พวกหัวคะแนนหรือกลุ่มผู้สนับสนุนเป็นผู้ดำเนินการ แม้แต่การข่มขู่คู่ต่อสู้ ทำให้ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น ได้ผู้นำหรือผู้บริหารที่ขาดวิสัยทัศน์ที่ดีต่อการเมืองท้องถิ่น”

นายประเชิญ ขำสม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “เกิดการแข่งขันกันสูง เพราะต่างต้องการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่สอดคล้องตรงกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ โดยได้แสดงความเห็นว่า การตั้งวงเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งมีอัตราเพดานที่ต่ำเกินไป โดยนักการเมืองสามารถหาแหล่งเงินจากกลุ่มผู้สนับสนุนได้ และหลีกเลี่ยงการรายงานค่าใช้จ่ายจริงที่ใช้ในการเลือกตั้งให้ กกต. ได้ทราบ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การแข่งขันการเมืองนั้น นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งมีการใช้วงเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ มีการใช้วิธีการนอกบบด้วยการข่มขู่ การกลั่นแกล้ง ทำให้ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่เป็นของชุมชนท้องถิ่นกลับเป็นระบบการเมืองการปกครองของกลุ่มนายทุน ที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์และถอนทุนคืน”

จากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ทำให้เห็นว่า ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทำให้ต้องมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง จึงทำให้มีการแข่งขันเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง โดยเฉพาะการแข่งขันระหว่างกลุ่มอำนาจเดิม ซึ่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล เป็นต้น ซึ่งเคยมีบทบาททางการเมืองในอดีต. โดยตำแหน่ง กับกลุ่มนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีอาชีพหลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มนักธุรกิจภายในท้องถิ่น จึงเป็นการเริ่มต้นการแข่งขันทางการเมืองของคน 2 กลุ่มที่เป็นไปอย่างรุนแรง ซึ่งมีในหลายพื้นที่ที่ทั้งสองกลุ่มไม่สามารถจะประสานผลประโยชน์ทางการเมืองร่วมกันได้ โดยกลุ่มการเมืองเก่าอาศัยความได้เปรียบทางการเมือง ส่วนกลุ่มการเมืองใหม่อาศัยทรัพยากรด้านงบประมาณกำลังเงิน โดยมองว่ากลุ่มการเมืองเก่าอาจจะปกครองท้องถิ่นได้แต่บริหารงานท้องถิ่นไม่เป็น จึงทำให้การเลือกตั้งในระดับการเมืองท้องถิ่นมีการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นและเพิ่มความรุนแรงขึ้น

2.2.3 ขาดความโปร่งใสในการทำงาน

การบริหารงานท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งเน้นประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่นอย่างจริงจังมากขึ้น แต่การปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะ อบต. ที่ผ่านมามองว่าเป็นการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และเกิดมีการทุจริตขึ้นอย่างมากจนมีคนให้ฉายาอบต. ว่าอวมทุกบาททุกสตางค์ ทำให้ประชาชนไม่มีความศรัทธาและไม่เห็นความสำคัญของ อบต. และที่สำคัญที่สุด คือ ตัวแทนที่ประชาชนเลือกเข้าไปทำหน้าที่ไม่ได้ยึดประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ การขาดความโปร่งใสในการทำงานดังกล่าว เริ่มต้นจากการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองที่ขาดความชอบธรรม โดยใช้วิธีการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งโดยการทุจริตการเลือกตั้ง เพื่อต้องการให้ตนเองมีอำนาจและได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพและไม่เกิดประโยชน์แก่ประชาชน โดยส่วนรวมอย่างแท้จริง มีพฤติกรรมในการบริหารงานที่ไม่โปร่งใส หลีกเลี่ยงกระบวนการตรวจสอบ โดยมีเงื่อนไขเป็นข้อแลกเปลี่ยนทางผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และการขาดคุณธรรม จริยธรรม ในการใช้อำนาจทางการเมืองของผู้บริหารให้เป็นที่ไปด้วยเหตุผลและเที่ยงธรรม

สำหรับการขาดความโปร่งใสในการทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น เพราะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีผลมาจากการขัดแย้งทางผลประโยชน์เป็นส่วนสำคัญ กลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกันว่ามีส่วนมากที่การขาดความโปร่งใสในการทำงานระหว่างกลุ่มผู้ที่รักษาผลประโยชน์กับผู้แสวงหาผลประโยชน์จากท้องถิ่นทำให้เกิดการแตกแยก แต่จะอย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นเพราะกฎหมายมีช่องว่าง หรือเป็นเพราะระบบ

การตรวจสอบที่อ่อนแอก็ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่ทำให้มองว่า อบต. เป็นแหล่งรายได้ให้แก่บรรดานักการเมืองอย่างมหาศาล แต่มีกลุ่มตัวอย่างบางท่านที่มีความเห็นแตกต่างออกไป โดยมองว่าเรื่องการขาดความโปร่งใสในการทำงานใน อบต. ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น เพราะเห็นว่าการทำงานของ อบต. มีการตรวจสอบการทำงานซึ่งกันและกัน โดยการถ่วงดุลอำนาจตามกฎหมาย และในการปฏิบัติงานของข้าราชการ มีการตรวจสอบจากหน่วยงานทั้งในระดับของอำเภอ จังหวัดและองค์กรอิสระ จึงไม่น่าเป็นส่วนที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหารส่วนใหญ่เห็นว่าการทำงานที่ไม่มีความโปร่งใสในการบริหารงานของ อบต. จะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของระบบการเมืองการปกครองของหน่วยงานท้องถิ่น เพราะจะเป็นชนวนที่สำคัญที่นำไปสู่ความขัดแย้ง โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ โดยมีการอาศัยช่องว่างของกฎหมายในการแสวงหาผลประโยชน์ แต่จะมีเพียงท่านเดียวที่มีความเห็นต่างกันไปจากท่านอื่น ๆ ที่เห็นว่า เป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคลที่จิตใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ที่ถูกต้อง ผลกระทบที่เกิดขึ้นน่าจะเกิดที่ตัวบุคคลไม่ใช่ที่ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายอนันต์ ปานทอง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การไม่โปร่งใสในการทำงานย่อมทำให้เกิดความขัดแย้ง และส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นระหว่างกลุ่มผู้ต้องการจะรักษาผลประโยชน์และกลุ่มผู้ต้องการจะแสวงหาผลประโยชน์ที่ต้องการอยากได้ผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม”

สิบเอกวสิน เข้มนักิจ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เป็นผลที่มาจากกรออกกฎหมายเพื่อให้ อบต. ปฏิบัติ นั่นมีช่องว่างที่ทำให้นักการเมืองท้องถิ่น หรือข้าราชการ ได้อาศัยเป็นช่องทางในการหาผลประโยชน์ เช่น ระเบียบเรื่องการจัดซื้อ - จัดจ้างมีช่องว่างทำให้มีการฮั้วประมูลงานกันได้อย่างชัดเจน หรือการจัดจ้างที่พยายามประมาณงานไม่ให้มีราคาเกิน 100,000 บาทเพื่อหลีกเลี่ยงการสอบราคาเป็นการตกลงราคา เพราะได้รับผลประโยชน์มากกว่า เป็นต้น”

ส่วนนายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชัยจำปา ที่มีความเห็นที่ต่างออกไป โดยกล่าวว่า “การไม่โปร่งใสในการทำงานเป็นเรื่องของการเจตนาที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ของผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติ จึงไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น น่าจะเป็นผลกระทบเฉพาะบุคคลมากกว่า”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นว่ามีส่วนทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากผู้ปฏิบัติรู้ช่องทางในการหลบเลี่ยงกฎหมาย

หรือระเบียบปฏิบัติในขณะเดียวกันภาคประชาชนก็ขาดการตรวจสอบและการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สินุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การไม่โปร่งใสในการทำงานของ อบต. ในปัจจุบันมีสูงขึ้น เพราะนักการเมือง ข้าราชการ นั้น รู้ช่องทางในการปฏิบัติงาน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะภาคประชาชนไม่ได้ให้ความสนใจที่จะตรวจสอบในการทำงานเมื่อได้รับโครงการตามที่ได้รับปากไว้ก็พอใจ หรือถ้าไม่มีเรื่องเดือดร้อนจริง ๆ ก็ไม่เคยเข้ามาใน อบต. เลย ในส่วนของหน่วยงานมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากประชาชนในการตรวจงาน แต่ก็เป็นการเอาชื่อเข้ามาประดับกระดานเท่านั้น ทำให้การเมืองท้องถิ่นไม่มีมิติของการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนอย่างแท้จริงเท่าที่ควร”

แต่นายวินัย กุลานุสน ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ ที่มีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวว่าการกระทำการใด ๆ ทุกอย่างใน อบต. ต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบ โดยเฉพาะผ่านการประชาคมของประชาชนมาแล้ว โดยได้กล่าวว่า “ระบบการทำงานและการบริหารงานของผู้บริหารซึ่งประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานได้ มีการจัดทำประชาคม มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบลทุกอย่างต้องผ่านความเห็นชอบจากสมาชิกสภาก่อนเสมอ”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบล เกือบทั้งหมดเห็นว่ามีส่วนที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น ไม่จะเป็นประเด็นของการบริหารในระบบเครือข่ายหรือครอบครัว ประเด็นในเรื่องของการถ่วงดุลอำนาจระหว่างกันที่ไม่เข้มแข็ง และประเด็นของการแสวงหาผลประโยชน์ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การไม่โปร่งใสในการทำงานจะถูกมองข้าม สิ่งแรกที่นักการเมืองเข้ามาคือการปรับโครงสร้างในการทำงาน ใหม่ เช่น การเอาคนของตัวเองเข้ามาทำงานในตำแหน่งที่ทำผลประโยชน์ให้แก่ตนเองได้ นอกจากนั้นยังโยกย้ายสับเปลี่ยนข้าราชการในตำแหน่งที่ไม่ใช่คนของตัวเอง โดยบอกว่าไม่สนองตอบต่อนโยบาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างฐานอำนาจใหม่ให้แก่ตนเองและพรรคพวกต่อการแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เมื่อการบริหารงานไม่มีความโปร่งใสก็จะนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจและเกิดเป็นความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ขึ้น ย่อมทำให้เห็นว่าระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นไม่มีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะกระบวนการตรวจสอบหรือการถ่วงดุลอำนาจ ทำให้การเมืองท้องถิ่นไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการที่จะพัฒนาประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในระดับรากหญ้าได้”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “ที่การทำงานของ อบต. ไม่มีความโปร่งใสในการทำงาน แสดงให้เห็นว่าขาดระบบการตรวจสอบที่ชัดเจน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาโครงสร้างในการบริหารงาน อบต. เป็นอย่างมาก”

แต่นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ มีความเห็นว่า เป็นการกระทำของบุคคลที่จงใจจะทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของนายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา และนายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ โดยกล่าวว่า “ในเรื่องของการไม่โปร่งใสในการทำงานใน อบต. เป็นเรื่องของการปฏิบัติที่จงใจหรือเจตนาที่จะไม่ทำให้ถูกต้องตามระเบียบหรือกฎหมายมากกว่า แต่ไม่น่าที่จะส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น เพราะทุกอย่างมีการตรวจสอบตามกระบวนการอยู่แล้ว”

จากคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ทำให้พบว่า การปกครองท้องถิ่นที่เป็นอยู่ยังมีปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมาก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองซึ่งเป็นการเมืองภาคตัวแทนก็ยังคงขาดประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ได้อย่างทั่วถึงและตรงตามความต้องการ รวมถึงเกิดปัญหาการเมืองภายใน อบต. ซึ่งมาจากการแย่งชิงผลประโยชน์และความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติงาน จนกลายเป็นประเด็นของความขัดแย้ง

2.3 ผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นใน อบต. ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานของ อบต. โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีส่วนกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในด้านการดำเนินนโยบายและด้านการบริหารงาน

ในประเด็นด้านการดำเนินนโยบาย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ประเด็นที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เป็นเพราะประชาชนไม่ต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ กับ อบต. โดยเฉพาะการเป็นคนละฝ่ายกัน ทำให้ อบต. ขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชน ทั้งนี้ เป็นเพราะประชาชนเบื่อหน่ายกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วย โดยมีสาเหตุมาจากตัวของนักการเมืองเอง ที่บางครั้งนักการเมืองเป็นผู้ตัดสินใจทำเองโดยไม่ผ่านหรือสอบถามความคิดเห็นของประชาชนเลย นอกจากนั้นแล้ว นโยบายดังกล่าวยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงอีกด้วย และจากการที่ อบต. ไม่มีรายได้ที่เพียงพอต่อการบริหารงาน จึงเกิดเป็นปัญหาของการแย่งชิงงบประมาณเพื่อนำไปลงในพื้นที่ของตนเอง เพื่อมุ่งหวังที่จะรักษาสถานะตนเองไว้มากกว่าที่จะให้ประโยชน์แก่ประชาชนอย่างจริงใจ

ส่วนประเด็นในด้านของการบริหารงาน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าทำให้ อบต. ได้รับผลกระทบเพราะทำให้การทำงานขาดประสิทธิภาพ ค่าใช้จ่าย และไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ เพราะต้องเสียเวลากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ของคน 2 กลุ่ม ทำให้มีความแตกแยกในองค์กร มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ทำให้เกิดการไม่ไว้วางใจในการทำงานซึ่งกันและกัน ซึ่งล้วนแต่เป็นอุปสรรคในการบริหารงานของ อบต. และผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดก็คือ ประชาชน

สำหรับประเด็นดังกล่าวในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี จากการคำตอบของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่คิดว่ามีส่วนที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ด้านการดำเนินนโยบาย

ผลกระทบต่อการดำเนินงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการดำเนินนโยบาย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ได้ตอบคำถามเป็นสอง ประเด็นหลัก คือ ประเด็นประชาชนไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และประเด็นการไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า อบต. ในเขตอำเภอท่าหลวง ส่วนใหญ่เป็น อบต. ขนาดกลาง มีรายได้ที่จัดเก็บเองและที่รัฐจัดสรรให้ไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน แต่ความต้องการและสภาพของปัญหาแต่ละตำบลยังมีอีกมาก จึงเกิดปัญหาในการแย่งชิงงบประมาณ หรือการขัดขวางในการจัดสรรงบประมาณ เพราะต่างฝ่ายต่างก็ต้องการที่จะนำงบประมาณไปลงในหมู่บ้านของตนเองให้มากที่สุด ส่วนหนึ่งเพื่อทำตามสัญญาที่ให้ไว้ต่อหาเสียง และเพื่อต้องการรักษาฐานคะแนนเสียงมากกว่าที่จะสรรค์สร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนจริง ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ประชาชนไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ผลกระทบต่อการดำเนินงานใน อบต. ด้านการดำเนินนโยบาย ในประเด็นประชาชนไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลได้ตอบคำถามไปในทิศทางที่มีความสอดคล้องกันว่า ที่ผ่านมามาก ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยมากไปจนถึงไม่มีเลย ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายเรื่องการเมืองทั้งในระดับชาติจนถึงในระดับท้องถิ่นเพราะมองว่าไม่มีความแตกต่างกัน จึงไม่สนใจและไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว ทำให้ผู้ที่มีอำนาจสามารถทำอะไรได้ตามใจชอบเพราะขาดกระบวนการตรวจสอบ ทำให้นโยบายไม่ปฏิบัติตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการดำเนินนโยบายที่ล้มเหลวในการบริหารงาน อบต. ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร เห็นว่ามีส่วนที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานของ อบต. โดยเฉพาะการปิดกั้นและไม่ให้โอกาสแก่ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่าย และคิดว่าตนเอง โดยหรือทำให้เข้ามามีส่วนร่วม เพราะทุกอย่างเบ็ดเสร็จอยู่ที่ตัวของผู้บริหารท้องถิ่น หรือนายก อบต. เพียงคนเดียว ดังเช่นคำให้ สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ส่งผลต่อการดำเนินงานของ อบต. ในด้านของการ กำหนดนโยบาย ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งอาจเป็นเพราะการไม่พยายามที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามี ส่วนร่วมอย่างแท้จริง เช่น การจัดทำโครงการต่าง ๆ ก็ทำแต่เฉพาะในส่วนที่เป็นพวกของตนเอง หรือเลือกทำในส่วนที่ตนเองจะได้รับผลประโยชน์ ประชาชนส่วนใหญ่เกิดความเบื่อหน่ายและ ไม่ให้ความสนใจเพราะมองว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว และเป็นเรื่องปกติของนักการเมืองทุกระดับ”

สปีเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายการเมืองระดับชาติ และยิ่งมาเจอปัญหาของ อบต. เลยทำให้รู้สึกเฉย ๆ ไม่สนใจเท่าที่ควร เรียกประชุมประชาคมยังไม่ค่อยจะมีใครเข้าร่วมประชุมเลย”

นายอนันต์ ปานทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การดำเนินนโยบายที่ไม่จริงใจ ในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เอาจุดอ่อนของ ประชาชนมาชักจูงเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่ออยู่ฝ่ายตน นานไปเมื่อประชาชนรู้ก็จะหมดศรัทธาและ ไม่ให้ความร่วมมือใด ๆ สำหรับ อบต. ผมเคยเจอปัญหานี้มาแล้วในสมัยก่อนหน้าที่ผมจะได้รับ เลือกตั้งมาเป็นนายก”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นที่แตกต่างกัน โดย กลุ่มที่เห็นว่าส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานของ อบต. ที่เกี่ยวกับนโยบาย โดยมีความเห็นที่ สอดคล้องกับฝ่ายบริหารว่า นักการเมืองท้องถิ่นชอบค้ำบังแต่ นโยบายที่เป็นผลประโยชน์ให้แก่ ตนเองและกลุ่มการเมืองของตนมากกว่าความต้องการของประชาชน ส่วนอีกกลุ่มที่มีความเห็น ต่างกันออกไปกลับมีความเห็นว่า การที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองของ อบต. ไม่ได้ส่งผล กระทบกับการดำเนินงานของ อบต. เพราะเห็นว่าไม่ว่าประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่ หรือมี มากบ้างน้อยบ้าง แต่นักการเมืองก็ต้องบริหารงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้และตามแนวคำสั่งการ ของอำเภอ จังหวัด หรือตามนโยบายที่เร่งด่วนของรัฐบาล ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “สิ่งที่ผ่านมาใน อบต. ของผมจะใช้รายชื่อของประชาชนเข้าร่วมทางการเมือง เช่น เป็น คณะกรรมการตรวจการจ้าง คณะกรรมการเปิดซอง หรือแม้แต่รายชื่อต่าง ๆ เพื่อจัดทำโครงการ

บางครั้งประชาชนก็ทราบ บางครั้งก็ไม่ทราบ โครงการประมุขมีการชัวกันแล้วว่าใครจะได้ ประชาชนจึงมองว่าเขาไม่ได้มีบทบาทอะไร แม้แต่จะแสดงความคิดเห็น เป็นเพียงเอารายชื่อที่ตั้งไว้มาประดับตามกฎหมายเท่านั้น”

นายสันติ พุกภัยสูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “ผู้บริหารคำนึงแต่นโยบายและความต้องการของตัวเองเลยลืมนึกถึงประโยชน์ของประชาชน”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ถึงแม้ว่าจะมีความขัดแย้งอย่างไร แต่ในส่วนของการบริหารงานตามนโยบายของ อบต. หัวลำก็ยังคงมีการดำเนินต่อไป โดยการทำงานประชาชนต้องมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนถึงมากบ้างน้อยบ้างก็นำไปเป็นแนวทางในการทำงาน ผมอยู่ฝ่ายสภาก็มองแบบนี้ แต่คนอื่นอาจจะมองต่างมุมจากผมก็ได้”

นายประเชษฐ จำสม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “การทำงานของผมยึดหลักเสมอว่าประชาชนต้องมาก่อน เพราะก่อนที่จะได้รับการเลือกตั้งเรารับปากอะไรกับประชาชนไว้ต้องทำให้ได้ เพราะเราคือตัวแทนของพวกเขา”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกับฝ่ายบริหาร และเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่คิดเพียงว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือแค่การไปลงคะแนนเลือกตั้งเท่านั้น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า กล่าวว่า “ในส่วนของความเป็นประชาชนธรรมดาจริง ๆ ไม่มีอำนาจที่จะไปต่อรองใด ๆ เมื่อกระบวนการเลือกตั้งเสร็จสมบูรณ์ การดำเนินนโยบายใด ๆ หลังจากนั้นเป็นเรื่องของกลุ่มผลประโยชน์ที่เคยสนับสนุนผู้บริหารให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง”

ส่วนนายชิตพงษ์ บุญญานวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ มีความเห็นที่แตกต่างไปจากกลุ่มต่าง ๆ โดยกล่าวว่า “ในส่วนของตำบลหัวลำ ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงมีความต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับ อบต. และการดำเนินการใด ๆ ก็ตาม อบต. จะแจ้งหรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเสมอ ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวจึงไม่ค่อยได้รับผลกระทบมากนัก”

ซึ่งจากคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จะเห็นได้ประการหนึ่งว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเกิดขึ้นได้ หากชุมชนนั้นหรือหมู่บ้านนั้นมีความเข้มแข็ง ประชาชนมีความรู้และมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และแนวทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น

2) ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ผลกระทบต่อการค้าเนินการงานของ อบต. ในด้านการดำเนินนโยบายที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยกลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามทั้งที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ได้มีความเห็นที่แตกต่างกันไป โดยกลุ่มที่เห็นว่าประเด็นดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการค้าเนินงานของ อบต. ในด้านการกำหนดนโยบายว่า ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เกิดจากการแย่งชิงงบประมาณหรือทรัพยากร หรือการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องทำให้การบริหารงาน ตามนโยบายไม่สามารถที่จะตอบสนองหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริงหรือตรงตามความต้องการ ส่วนกลุ่มที่มีความเห็นตรงกันข้ามมองว่าเป็นผลมาจากการที่ อบต. มีแหล่งรายได้ที่จัดเก็บได้เองน้อย ประกอบกับงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรมาให้ไม่เพียงพอแก่การนำไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนมากกว่า นอกจากนั้นแล้วเป็นเพราะการบริหารงานของ อบต. ไม่เป็นตามแผนพัฒนาตำบลที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่า นักการเมืองแย่งชิงงบประมาณกันเพื่อหวังผลทางการเมืองมากกว่าประโยชน์ที่จะให้แก่ประชาชน แต่มีเพียงท่านเดียว ที่เห็นว่าการไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ เป็นเพราะการมีงบประมาณไม่เพียงพอ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

สิบเอกวสิน เข้ม้นกิจ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “การที่สมาชิก อบต. เกิดการขัดแย้งกันเพราะมัวแต่แย่งชิงงบประมาณ หรือความต้องการอยากได้โครงการต่าง ๆ ตามที่ได้หาเสียงไว้ก่อนการเลือกตั้ง ทำให้ปัญหาความเดือดร้อนจริง ๆ ของประชาชนไม่ได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร โดยเฉพาะถ้าอยู่กันคนละฝ่าย”

นายอนันต์ ปานทอง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นใน อบต. ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในการจัดทำโครงการพัฒนาหมู่บ้าน มักจะไม่นำเอาโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาตำบลมาทำ เอาแต่โครงการของกลุ่มที่เป็นฐานคะแนนเสียงมาทำก่อน ทำให้ประชาชนไม่พอใจ และเป็นส่วนที่ทำให้พวกเขาไม่เข้าร่วมกับกิจกรรมของ อบต. เพราะ อบต. ไม่เคยให้อะไรกับพวกเขา นอกจากพวกของตนเอง ปัจจุบันปัญหานี้ในตำบลก็ค่อย ๆ ลดลงเพราะผมพยายามที่จะหาแหล่งเงินจากหน่วยงานอื่นมาสนับสนุน เช่น งบของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น งบประมาณของสำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัด เป็นต้น”

ส่วนนายเนตรนรินทร์ กำบุญเรือง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา ที่มีความเห็นแตกต่างจากท่านอื่น โดยกล่าวว่า “ถึงแม้ว่าความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. จะส่งผลกระทบต่อนโยบายของผู้บริหารบ้างในบางเรื่อง แต่ก็ไม่ได้ทำให้นโยบายในการ

แก้ไขปัญหาก็แก่ประชาชนต้องหยุดไป และอีกประการหนึ่งการที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงเพราะปัญหาด้านงบประมาณที่มีอยู่น้อยในขณะทำงานหรือภารกิจของ อบต. มีเพิ่มขึ้น”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นจนทำให้การดำเนินหรือนโยบายไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงนั้นเป็นเพราะนักการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะฝ่ายบริหารที่กำหนดนโยบายโดยคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ของตนเองมากกว่า แต่มีกลุ่มตัวอย่างบางท่านเห็นว่าเป็นเพราะปัญหาอยู่ที่ประชาชนมากกว่า และควรที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก ๆ และควรทำความเข้าใจกับประชาชนในการบริหารงานตามจำนวนของงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เป็นเพราะการแย่งชิงงบประมาณของสมาชิก อบต. ด้วยกันเอง เพราะเกรงว่าในปีนี้จะไม่มีเงินเพียงพอ ที่จะพัฒนาหมู่บ้าน ประกอบกับงบประมาณที่มีก็น้อย ดังนั้น การจะทำอะไรที่เกินศักยภาพของ อบต. จึงเป็นการยาก ถ้าสมาชิก อบต. เข้าใจปัญหานี้ความขัดแย้งก็จะไม่เกิด และจะไม่ส่งผลกระทบต่อที่รุนแรง”

นายสันติ พฤกษ์สูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “หากผู้บริหาร อบต. หรือสมาชิก อบต. มัวแต่คำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ของตนเอง ไม่นึกถึงประชาชนก็จะทำให้ นโยบายที่ตั้งไว้ล้มเหลว ประชาชนก็จะไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงในการที่จะให้ตัวแทนของพวกเขาแก้ไขปัญหาให้ เพราะต่างคาดหวังว่าสมาชิก อบต. คือที่พึ่งของพวกเขา”

ส่วนนายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ มีความเห็นว่าเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล โดยกล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้เราได้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อน และสามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็ได้ตรงจุด แต่มีบางส่วนที่จะต้องมีการแก้ไขแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่สามารถที่จะแก้ไขได้มากนักเพราะงบประมาณที่มีค่อนข้างจำกัด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลและทำให้การบริหารเกิดความล่าช้าไม่ทันใจประชาชน ถึงแม้ว่าจะมีความขัดแย้งกันภายใน อบต. มันก็เป็นเรื่องเฉพาะคน แต่ปัญหาของคนในพื้นที่ต้องได้รับการแก้ไข โดยภาพรวมของ อบต.หัวลำ ไม่ได้รับผลกระทบจากสาเหตุดังกล่าว”

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ที่เห็นว่า มีส่วนกระทบต่อการดำเนินนโยบายที่มีสาเหตุมาจากความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เป็นเรื่อง

ของนักการเมืองที่มุ่งหวังผลประโยชน์ทางการเมืองทั้งของตนเองและกลุ่มการเมืองของตน ดังเช่น คำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยป่า กล่าวว่า “โดยส่วนใหญ่ในการประชุมสภา อบต. การจัดสรรงบประมาณมุ่งไปสู่ฐานคะแนนเสียงเท่านั้น เป็นการกระจุกตัวของงบประมาณ โดยได้รับกันไม่ทั่วถึงหรือครอบคลุมในเรื่องที่จำเป็นหรือที่มีความสำคัญ”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ความขัดแย้งของนักการเมืองใน อบต. ส่วนหนึ่งส่งผลต่อการดำเนินนโยบาย เพราะเมื่อประชาชนไม่ได้รับการตอบสนองจะเกิดความไม่พอใจในการทำงานของ อบต. ทำให้งานล่าช้า หรือไม่เป็นที่พอใจตามเป้าหมาย เช่น การที่ประชาชนไม่ยอมมาชำระภาษีตามกำหนดเวลา เป็นต้น นอกจากนี้ การจะขอความร่วมมือใด ๆ ก็มีให้น้อยมาก บางครั้งก็ไม่มีเลย”

นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “การทำงานมีการตอบสนองกลุ่มการเมืองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นผลกระทบที่ค่อนข้างมาก หากความขัดแย้งเกิดจากพื้นฐานของผลประโยชน์ของคนบางกลุ่มที่มีใจของประชาชนโดยส่วนรวม”

คงจะเห็นได้ว่า ในแง่มุมมองของการเมืองท้องถิ่นที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนตนเองก็นับว่าเป็นมิติทางการเมือง โดยจะเป็นการที่ชุมชนแก้ไขปัญหาของตนเองด้วยตนเอง หรือการร่วมมือกันกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตาม แต่สิ่งที่สำคัญจะอยู่ที่การที่คนในชุมชนมีความตระหนักร่วมกันในการที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนหรือไม่ จึงนับว่าเป็นส่วนสำคัญของชุมชนการเมืองที่เข้มแข็ง และเป็นฐานรากที่สำคัญของการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย

2.3.2 ด้านการบริหารงาน

ผลกระทบต่อการดำเนินงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการบริหารงาน โดยกลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ล่าช้า ไม่เป็นที่พอใจตามนโยบายที่กำหนด กลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดแต่มีความเห็นที่แตกต่างกันไป โดยมองว่าความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานน้อยลงเพราะต้องเสียเวลาไปกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันบนพื้นฐานของผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับนอกจากนั้นเกิดจากการปฏิบัติงานที่ยึดโยงอยู่กับขั้นตอนของระบบราชการมากเกินไปทำให้การดำเนินงานในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ล่าช้าเกินไป 2) ทำให้เกิดการแตกแยกในองค์การซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ทำให้เกิดปัญหาความแตกแยกใน อบต. เป็นอย่าง

มาก เพราะมีการแบ่งเป็นพวกใครพวกมัน เกิดเป็นความระแวงและความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้การปฏิบัติงานค่อนข้างลำบาก โดยเฉพาะข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่ทำตัวลำบาก และ 3) ทำให้ประชาชนเดือดร้อนในการติดต่อหรือใช้บริการงานราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยกลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าได้รับการกระทบได้ตอบคำถามไปในทิศทางเดียวกันว่าจากการที่ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริง ประกอบกับการที่ อบต. ไม่ได้ให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัญหาที่ อบต. มีความขัดแย้งกันเองทำให้มีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มาติดต่องานของแต่ละฝ่าย ทำให้กลุ่มประชาชนที่เดือดร้อนจริง ๆ พลอยไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาไปด้วย โดยสามารถอธิบายในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ลำช้า ไม่เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด

ผลกระทบต่อการดำเนินงานใน อบต. ในด้านการบริหารงานที่ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ลำช้า ไม่เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดว่ามีส่วน โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ได้ตอบคำถามไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดว่า ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานและนโยบายที่ตั้งไว้เพราะต้องเสียเวลาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันบนพื้นฐานของผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับ โดยเฉพาะการแบ่งเป็นขั้วของพรรคการเมือง การขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานการไม่เข้าใจกฎหมายโดยที่ต่างคนต่างคิดความกันไปตามความเข้าใจของตน นอกจากนั้นงบประมาณก็เป็นกลไกที่สำคัญที่ทำให้การบริหารงานล่าช้า และไม่เป็นไปตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่ามีส่วนและส่งผลกระทบต่อการบริหารงาน เพราะเนื่องจากการจะพิจารณาในเรื่องใด ๆ ต้องใช้เวลานานเพราะกลัวว่าจะไปกระทบกับฐานคะแนนเสียงของตน ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การดำเนินงานของ อบต. บางอย่าง การทำงานบางครั้งต้องรอการตัดสินใจของพวกห้อง ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองฝ่ายตน เพราะกลัวว่าจะจะไปกระทบกับฐานคะแนนเสียง จนทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจเกิดขึ้นได้ในฝ่ายเดียวกัน”

นายอนันต์ ปานทอง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เป็นที่บอกได้เลยว่าส่งผลกระทบมาก เพราะประชาชนจะไม่ได้รับการตอบสนองใด ๆ จากสมาชิกที่คอยจะขัดกันอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในการประชุมสภาเพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณฝ่ายค้านก็จะไม่ยกมือสนับสนุนให้ หรือถ้าให้ก็ใช้เวลาในการ

พิจารณานานหน่อย ชักถามรายละเอียดต่าง ๆ มากมาย ทำให้งานบางอย่างล่าช้ากว่าเวลาที่ได้กำหนดไว้”

นายทินกร ตากรวด นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานเป็นอย่างมาก เพราะประชาชนเมื่อไม่ได้การตอบสนองความต้องการจากอีกฝ่าย ก็จะเปลี่ยนไปอยู่อีกฝ่าย และกลายเป็นความขัดแย้งที่ส่งผลกระทบที่รุนแรงเกิดขึ้นได้”

สิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “นอกจากความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. จะส่งผลกระทบกับการบริหารงานที่ทำให้ล่าช้าแล้วยังมีอีกหนึ่งสาเหตุที่ทำให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นไปตามเป้าหมาย คือ การจัดทำแผนในการพัฒนาตำบลที่ขาดประสิทธิภาพ บุคลากร และงบประมาณที่มีไม่เพียงพอ เพราะอาจไม่ใช่ความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เช่น การจัดประชุมประชาคมหมู่บ้านมีผู้มาร่วมประชุมไม่ถึงร้อยละ 50 เป็นต้น”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นที่สอดคล้องในการทำงานเคียงกันกับฝ่ายบริหาร และยังสามารถแสดงความเห็นว่าส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะปัจจัยด้านงบประมาณด้วย ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เป็นเรื่องที่สะสมกันมานาน แต่จะมองว่าความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ส่งผลต่อการบริหารงานของ อบต. ทำให้ขาดประสิทธิภาพ ล่าช้า และไม่เป็นไปตามกำหนดเพียงอย่างเดียวคงไม่ได้ ส่วนกลางหรือรัฐบาลก็มีส่วนเพราะจัดสรรงบประมาณให้ล่าช้าและไม่เพียงพอ จนถึงปัจจุบันนี้ พ.ศ. 2553 แล้วเงินอุดหนุนที่รัฐจะให้ อบต. ยังไม่ถึงร้อยละ 35 เลย”

นายสันติ พฤกษ์สูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “ตามที่เคยบอกในตอนแรก ๆ ว่าความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. บางครั้งเกิดจากความไม่รู้ระเบียบกฎหมายของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่าย ทำให้ถกเถียงกันตามอารมณ์แทนที่จะมองด้วยเหตุผลด้านกฎหมาย ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารงานนอกจากจะมาจากความไม่พอใจกันแล้ว การที่ไม่เข้าใจกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ก็มีหน้าที่ทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ เพราะไม่กล้าคิดหรือตัดสินใจกลัวว่าจะผิดและจะถูกโจมตีจากฝ่ายตรงข้าม ทำให้การทำงานไม่เป็นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบลทั้งหมด มีความเห็นว่ามีส่วนทำให้เกิดผลกระทบกับปัญหาดังกล่าว เนื่องจากเป็นเหตุให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ

ล่าช้า ส่วนหนึ่งอาจมาจากที่ภายในองค์กรมีการแบ่งแยกเป็นฝักเป็นฝ่าย จนเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การแบ่งแยกกันของฝ่ายการเมือง ทำให้พนักงานหรือข้าราชการที่ยังยึดติดอยู่กับกลุ่มการเมืองเดิม หรือกลุ่มที่เข้ามาใหม่ เกิดการแตกแยก มีการกลั่นแกล้ง โคนโยกย้ายอย่างไม่เป็นธรรม ส่งผลทำให้ งานบางเรื่องต้องหยุดหรือล่าช้าไปเพราะต้องรอข้าราชการย้ายมาแทนคนเก่า เช่น งานด้านการคลัง งานด้าน โยธา เป็นต้น เพราะทุกอย่างมีการต่อรองเพื่อจุดยืนของแต่ละฝ่ายและใช้เวลานานกว่าที่จะตกลงกันได้”

2) ทำให้เกิดการแตกแยกในองค์กรซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน

ผลกระทบต่อการดำเนินงานใน อบต. ด้านการบริหารงานที่ทำให้เกิดการแตกแยกซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยกลุ่มตัวอย่างมองว่าการแบ่งแยกเป็นฝ่ายหรือการแบ่งหน้าที่งานที่ไม่ชัดเจนจะสร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นและทำให้มีปัญหาในการบริหารงานได้ นอกจากนั้นความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ยังเป็นการสร้างกลุ่มการเมืองใหม่ให้เกิดใน อบต. อีกด้วย ทั้งนี้ เป็นเพราะการที่นักการเมืองท้องถิ่นใช้อำนาจและหน้าที่จนเกินความพอดี “บ้าหรือหลงอำนาจ” ที่ตนเองมีอยู่ ไม่รับฟังความคิดเห็นของใคร ซึ่งขัดกับหลักการของการปกครองแบบประชาธิปไตย และที่สำคัญเกิดกลุ่มการเมืองในองค์กร ซึ่งเป็นเรื่องของผลประโยชน์ทางการเมืองทั้งสิ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มองว่าการเกิดความแตกแยกในองค์กร จะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน เป็นเพราะความขัดแย้งทางการเมืองที่มาจากเรื่องผลประโยชน์ทั้งสิ้น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “อบต. ที่มีความขัดแย้งทางการเมืองกันด้วยเรื่องของผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ไม่ลงตัวจะทำให้เกิดปัญหาการระแวงซึ่งกันและกัน ไม่เป็นอันทำงาน และคอยจ้องแต่จะจับผิดซึ่งกันและกัน ต้องอยู่หรือทำอะไรแบบระมัดระวังตัวไม่มีเวลาที่จะคิดทำในเรื่องของการบริหารหรือพัฒนาตำบลให้ดีขึ้นเพราะห่วงแต่เรื่องของตนเองมากกว่า”

ซึ่งสอดคล้องกับคำตอบของนายอนันต์ ปานทอง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง และสิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “การขัดแย้งใน อบต. จะทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันและนำไปสู่ปัญหาการแตกแยกกันของนักการเมืองท้องถิ่น พนักงานส่วนตำบล และประชาชน บางครั้งในการแบ่งหน้าที่ในการทำงานที่

ไม่ชัดเจนก็ทำให้มีปัญหาการเก็งกันทำงานหรือปิดความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ทั้งสองฝ่ายทะเลาะกัน ส่งผลต่อการทำงานในองค์กร ซึ่งบางครั้งต้องมีการประสานงานร่วมกันระหว่างสมาชิก อบต. ด้วยกันเอง หรือพนักงานส่วนตำบลด้วยกันเอง หรือสมาชิก อบต. กับพนักงานส่วนตำบล และผู้บริหารร่วมกัน เป็นต้น”

ซึ่งเช่นเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ที่มองว่าเป็นเพราะนักการเมืองใช้อำนาจที่มีอยู่เกินขอบเขตของความพอดี และใช้อำนาจในทางที่ผิดกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดไว้ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “บางครั้งเจอนักการเมืองที่ใช้อำนาจหรือเล็งอำนาจ โดยมีการใช้อำนาจมากจนเกินขอบเขตและความพอดี ไม่รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เอาแต่ความคิดของตนเองเป็นใหญ่ คิดเองทำเอง โดยไม่ผ่านกระบวนการหรือขั้นตอนของข้อกฎหมายหรือระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน โดยเฉพาะขั้นตอนและกระบวนการของฝ่ายสภาที่ต้องพิจารณา ย้อนหลังให้ ทั้งที่บางเรื่องไม่สามารถที่จะทำได้ ส่งผลให้ขัดแย้งกัน ทำให้การบริหารงานในส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบด้วย”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ได้ตอบคำถามและได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องของผลกระทบที่เกิดขึ้นว่าอาจทำให้การบริหารงานของ อบต. ต้องล้มเหลวลงได้ ถ้าทั้ง 3 ฝ่าย ที่เป็นโครงสร้างหลักในการบริหารงานของ อบต. ไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และอาจทำให้ถูกแทรกแซงได้จากกลุ่มการเมืองอื่น ๆ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า กล่าวว่า “ความแตกแยกในองค์กรไม่ว่าจะเกิดจากความไม่ไว้วางใจกันระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายพนักงานส่วนตำบล หรือระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานและเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการทำงาน เพราะทั้ง 3 ฝ่าย นับว่าเป็นโครงสร้างหลักในการบริหารของ อบต. หากการทำงานไม่สามารถไปด้วยกันได้การบริหารก็อาจจะล้มเหลวลงได้เช่นกัน”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “การขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. จนนำไปสู่การแตกแยกกันของคนในองค์กรนับว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีเท่าไรนักเพราะจะทำให้บางกลุ่มใช้โอกาสนี้เป็นช่องทางในการรวบรวมหรือจัดตั้งกลุ่มการเมืองใหม่ที่แฝงตัวในองค์กรได้”

3) ทำให้ประชาชนเดือดร้อนในการติดต่อหรือใช้บริการงานราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผลกระทบต่อการทำงานใน อบต. ด้านการบริหารงานที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อนในการติดต่อหรือใช้บริการงานราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปเป็น 2 ประเด็น โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ที่เห็นว่ามีส่วนและส่งผลกระทบต่อประชาชนเพราะเหมือนมีช่องว่างสูญญากาศเพราะมีคนแต่ไม่สามารถที่จะทำงานให้ประชาชนได้เนื่องจากปัญหาของความขัดแย้งระหว่างกัน การเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มบุคคลหรือประชาชนที่มาติดต่องาน การเกี่ยงกันทำงาน เพราะการแบ่งหน้าที่ที่ไม่ชัดเจนประกอบกับการแตกแยกในองค์กร ทำให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่มาติดต่อหรือขอใช้บริการกับ อบต. ซึ่งความเห็นดังกล่าวตรงข้ามกับกลุ่มตัวอย่างบางท่านที่มองว่าไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานมาใช้บริการกับ อบต. เพราะหากมาติดต่องานด้านนโยบายของผู้บริหารอาจได้รับผลกระทบในส่วนนี้ แต่หากมาติดต่องานด้านบริการอื่น ๆ ที่เป็นหน้าที่หรืองานบริการโดยตรงของ อบต. ก็จะไม่ส่งผลกระทบ เช่น งานด้านรับชำระภาษี ค่าธรรมเนียม การสำรวจข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มีความเห็นที่ต่างกันเป็น 2 ประเด็น โดยกลุ่มหนึ่งเห็นว่ามีส่วนทำให้ระบบการบริหารได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะประชาชนที่เริ่มรู้สึกเบื่อและเฉย ๆ กับทางการเมืองท้องถิ่น แต่อีกกลุ่มหนึ่งกลับมีความเห็นในทางตรงกันข้ามกับกลุ่มแรก โดยเห็นว่า นักการเมืองท้องถิ่น สมาชิก อบต. และเจ้าหน้าที่ที่สามารถที่จะแยกเรื่องการเมืองกับงานบริการของประชาชนออกได้ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายอนันต์ ปานทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “จากการที่ผมเคยได้นั่งคุยกับพวกผู้ใหญ่บ้านต่าง ๆ มา ทราบข้อมูลว่าประชาชนในหลาย ๆ หมู่บ้านรู้สึกเบื่อหน่ายและเฉย ๆ ต่อการเมืองท้องถิ่นบ้านเรามาก เพราะส่วนใหญ่ก็มีแต่เรื่องผลประโยชน์ทั้งนั้น ไม่อยากมา อบต. เพราะไม่รู้ว่าจะมาหาใครหรือปรึกษาใคร ส่วนใหญ่ก็จะไปที่อำเภอดีกว่า เพราะคิดว่าอำเภอยังงี้ก็ดีกว่า อบต.”

ส่วนนายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา มีความเห็นที่ตรงข้ามกับกลุ่มแรก โดยได้ตอบคำถามว่า “ถึงแม้ว่าจะขัดแย้งกันอยู่บ้างแต่หากประชาชนมีความเดือดร้อนก็ต้องให้ความช่วยเหลือ ใน อบต. ชัยจำปาหากชาวบ้านเดือดร้อนก็จะเข้าไปหาสมาชิก อบต. หรือมาขอรับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ของ อบต. เพราะอย่างน้อยในส่วนของสมาชิกก็ถือว่าเป็นการหาฐานคะแนนเสียงไปในตัว ถึงแม้ว่าจะมีสมาชิก อบต. บางคนที่ไม่ชอบหรือเป็นคนละข้างกับนายก อบต. แต่ก็ต้องพูดคุยกันเพื่อแก้ไขปัญหาให้ประชาชนเรื่องส่วนตัวก็แยกไว้ก่อน”

เช่นเดียวกันกับ นายพิศาล พุ่มพวง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น ที่กล่าวว่า “หากมาติดต่องานด้านนโยบายของผู้บริหารอาจได้รับผลกระทบในส่วนนี้ เพราะหากเกิดขัดแย้งกันมากหรือมีปัญหาาก็ต้องใช้เวลาในการแก้ไขปัญหาหรือชี้แจงกันนาน แต่หากมาติดต่องานด้านบริการอื่น ๆ ที่เป็นหน้าที่หรืองานบริการโดยตรงของพนักงาน อบต. ก็จะไม่ส่งผลกระทบ เพราะว่าเป็นงานประจำ เช่น งานด้านการรับชำระภาษี หรือการรับชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ การสำรวจข้อมูล การให้บริการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เป็นต้น”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เป็นเพราะเกิดจากความบกพร่องของผู้ที่มีอำนาจในการบริหารงาน ที่ไม่มีความเด็ดขาดในการที่จะตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร และยังเป็นเรื่องของการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอีกด้วย ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวมีความสอดคล้องเช่นเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายของพนักงานส่วนตำบล ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต.ทำให้ระบบการบริหารงานต่าง ๆ ได้รับผลกระทบ และที่สำคัญคือประชาชนที่เลือกพวกเราเข้ามาทำหน้าที่แทนพวกเขา ประชาชนเป็นผู้ที่เสียภาษีเพื่อนำมาพัฒนาตำบลหรือแก้ไขปัญหาให้แก่พวกเขา การวางรากฐานบนความอ่อนแอของท้องถิ่น จะเป็นการสร้างปัญหาและอุปสรรคในการบริหารท้องถิ่น ถ้าผู้บริหารหรือฝ่ายสภาที่มีหน้าที่ไม่มีความเด็ดขาดในการบริหารงาน”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การเลือกปฏิบัติต่อประชาชนฝ่ายตรงกันข้ามเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้วของระบบการเมือง ทรายโคที่ยังคงมีกฎหมายเป็นแบบไฟไหม้ฟางแบบนี้อยู่”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ผลกระทบที่มีต่อระบบการดำเนินงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งในด้านการกำหนดนโยบายและด้านการบริหารงาน จากคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จึงทำให้เห็นว่า โดยข้อเท็จจริงหากนักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้ว ก็ควรที่จะบริหารงานของ อบต. โดยยึดหลักเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะเรื่องการบริหารเพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2.4 ผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น

ความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลได้ตอบคำถามใน 4 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม

ทางการเมืองของประชาชนล้มเหลวเนื่องจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างแท้จริง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเนื่องจากประชาชนเห็นว่า อบต. ไม่สามารถที่จะแก้ไข ปัญหาให้พวกเขาได้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับปัญหาปากท้อง คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และหันไปพึ่งอำเภอแทน ประกอบกับการที่ประชาชนไม่ได้ให้ความสนใจต่อการเมืองท้องถิ่นเท่าที่ควร จึงทำให้ท้องถิ่นมีความอ่อนแอ จึงมักถูกแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ 2) เกิดการแตกความสามัคคีในชุมชนและหมู่บ้าน โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการแย่งชิงผลประโยชน์ภายใน อบต. ไม่ว่าความต้องการได้มาซึ่งอำนาจ ทรัพย์สินเงินทอง ความมีหน้าตาในสังคมหรือชื่อเสียง ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้เกิดการขัดแย้งกันขึ้นและลุกลามไปจนถึงในระดับหมู่บ้าน ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางเดียว จากคู่อริที่ขัดแย้งกันอยู่ นอกจากนั้น ในหมู่บ้านมีคนหลายกลุ่มจึงเป็นธรรมดาที่จะต้องมีความคิดที่แตกต่างกัน ต่างคนต่างก็มั่นใจในความคิดของตนและไม่รับฟังความคิดของคนอื่นเกิดการทะเลาะกัน นอกจากนั้นมองว่าการเมืองทำให้มีผลประโยชน์ในชุมชนและหมู่บ้านเป็นบ่อเกิดของความแตกแยกทางสังคม 3) ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเมืองท้องถิ่นซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การเมืองในระดับชาติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มองว่าเป็นผลมาจากความขัดแย้งทางการเมืองซึ่ง ไม่มีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ ส่วนใหญ่นึกถึงปากท้อง ของตนเองมากกว่าที่จะสนใจนักการเมืองเพราะเมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วก็ไม่เคยมาเหลียวแลพวกเขาเลย และ 4) ไม่สามารถที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มองว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญทำให้เกิดปัญหาของประชาชนในด้านของการรับรู้ และการที่เราได้ลอกเลียนแบบการบริหารงานท้องถิ่น จากต่างประเทศมาใช้ ทำให้เกิดปัญหาในแนวทางปฏิบัติเพราะประชาชนยังไม่มีความรู้และความเข้าใจที่ดีพอ และยังไม่มีความพร้อมอย่างแท้จริงตามแนวทางของการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ โดยส่วนใหญ่ยังยึดติดอยู่กับระบบอุปถัมภ์อย่างเดิมมากกว่า โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนล้มเหลวเนื่องจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างแท้จริง

ประเด็นผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนล้มเหลวเนื่องจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างแท้จริง โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า เนื่องจากประชาชนเห็นว่า อบต. ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาให้พวกเขาได้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับปัญหาปากท้อง คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และหันไปพึ่งอำเภอแทน ประกอบกับการที่ประชาชนไม่ได้ให้ความสนใจต่อการเมืองท้องถิ่นเท่าที่ควรจึงทำให้ท้องถิ่นมีความอ่อนแอ และมักถูกแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ได้ โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มีความเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นหรือแม้แต่ นักการเมืองระดับชาติมีความขัดแย้งกัน โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและผลประโยชน์ ทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายการเมืองและไม่ต้องกรที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยว ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยป่า กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นใน อบต. มีส่วนทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย และหันไปให้ความสำคัญกับเรื่องการทำมาหากิน เรื่องปากท้องของตัวเองและของครอบครัว มากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับกิจกรรมของ อบต. เพราะเขาบอกเลยว่าเสียเวลา เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง ไรกับเขา หรือบางคนก็บอกว่าไม่มีความเดือดร้อนใด ๆ”

สิบเอกวสิน เข้ม้นกิจ นายองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ประชาชนยังขาดความเป็นอิสระหรือการเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เพราะกลัวอำนาจจากกลุ่มอิทธิพล และเกรงว่าเพื่อนบ้านจะตำหนิ”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นต่างจากฝ่ายบริหาร โดยเน้นในประเด็นของการล้มเหลวในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ไปที่ตัวนักการเมืองที่ ชอบแสวงหาผลประโยชน์ และไม่ได้จริงจังที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีประชาชนส่วนหนึ่งคิดว่าเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่เพียงอย่างเดียว ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การดึงเอาชุมชนหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยแฝงด้วยผลประโยชน์และไม่สานงานต่ออย่างเป็นทางการย่อมทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนล้มเหลว”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ปัจจุบันประชาชนคิดอย่างเดียวว่าการเลือกตั้งคือการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง ส่วนเรื่องอื่น ๆ เป็นหน้าที่ของนายก อบต. สมาชิก อบต. และปลัด อบต. และคิดว่าเป็นเรื่องที่ อบต. ต้องจัดทำให้เอง”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มองต่างไปจากกลุ่มฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติว่าผลกระทบที่มีต่อชุมชนท้องถิ่นเกิดจากการที่ท้องถิ่นไม่มีความเข้มแข็ง จึงถูกแทรกแซงได้ง่าย นอกจากนั้นยังเกิดจากความไม่พร้อมของประชาชนและความไม่สนใจหรือใส่ใจของคนในท้องถิ่นเองอีกด้วย ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยป่า กล่าวว่า “ท้องถิ่นเป็นชุมชนที่อ่อนแอจะถูกแทรกแซงได้ง่ายเพราะทุกเรื่องเน้นไปที่ผลประโยชน์เท่านั้น แต่แนวทางในการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมยังไม่เคยมีหน่วยงานใดที่ยอมเป็นเจ้าภาพจัดการในเรื่องนี้

นอกจากการผลักดันภารกิจมาให้ท้องถิ่นอย่างมีข้อจำกัด จึงทำให้เจตนาธรรมที่ต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงต้องล้มเหลวลง เพราะยังคงยึดโยงกับส่วนกลาง ทั้งคน เงิน เวลาและความพร้อมของประชาชน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยในระดับรากหญ้าอย่างมาก”

นายชิตพงษ์ บุญญาวัตตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ผลของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น จากความไม่จริงใจที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับ อบต. มีการดำเนินงานในลักษณะที่เบี่ยงเบนจากความต้องการของประชาชนเพื่อให้ตนเองได้รับผลประโยชน์และไม่เคยที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้ ประชาชนจะมีความรู้สึกเสื่อมศรัทธา จนส่งผลกระทบต่อการใช้มีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น”

จากคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จะเห็นได้ว่าการเมืองท้องถิ่นที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งจะมีส่วนที่สำคัญในการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมือง โดยการเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น โดยการติดตามและตรวจสอบของประชาชนอย่างเข้มแข็ง ก็จะส่งผลดีต่อชุมชนท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชนต้องมีความรับผิดชอบในการบริหารงาน มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ และบริหารงานในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมจะส่งผลให้ประชาชนเกิดความรู้สึกที่ดีทั้งการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นต่อไป

2.4.2 เกิดการแตกแยกความสามัคคีในชุมชนและหมู่บ้าน

ประเด็นผลกระทบต่อชุมชน ในด้านเกิดการแยกแตกความสามัคคีในชุมชนและหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ได้ตอบคำถามและมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เมื่อเกิดมีความขัดแย้งทางการเมืองย่อมส่งผลกระทบต่อให้เกิดการแตกแยกขาดความสามัคคีในหมู่บ้านหรือชุมชน เพราะแต่ละฝ่ายต่างก็ต้องการที่จะแย่งชิงเกี่ยวกับผลประโยชน์และงบประมาณหรือทรัพยากรใน อบต. ที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้สิ่งที่ต้องการนั้นตอบสนองในกลุ่มหรือพรรคพวกตนเองให้มากที่สุด โดยมองว่าการเมืองคือเรื่องของ การแย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งเป็นบ่อเกิดของการแตกแยกทางสังคม ซึ่งอาจทำให้กลุ่มการเมืองส่วนใหญ่ใช้จุดนี้เข้าไปแทรกแซงผลประโยชน์ภายในหมู่บ้านหรือชุมชน มีการสร้างกระแสต่าง ๆ ในด้านลบเพื่อยุยให้คนภายในหมู่บ้านทะเลาะกันซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดผลดีต่อชุมชนและการเมืองในระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติเลย โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่มีความเห็นที่เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวว่า เพราะสาเหตุของการแย่งชิงงบประมาณและโครงการเพื่อนำไปสู่หมู่บ้านของตนเอง เมื่อไม่ได้หรือไม่เป็นไปตามข้อตกลงทำให้เกิดการทะเลาะกันเกิดขึ้น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “การแก่งแย่งในทรัพยากรหรืองบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากจะทำให้สมาชิก อบต. เกิดความไม่พอใจกันแล้ว ประชาชนในหมู่บ้านยังทะเลาะกันเองอีก เพราะความไม่พอใจที่หมู่บ้านนั้นได้ แต่หมู่บ้านตัวเองทำไมไม่ได้ หรืออาจได้แต่ได้รับงบประมาณในการจัดสรรน้อยกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ เป็นต้น ทำให้ประชาชนในตำบลหรือในหมู่บ้านแบ่งพรรคแบ่งพวกกัน ทะเลาะกัน แยกแยกกันเอง”

สิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมือง ต้องยอมรับว่าส่วนหนึ่งมาจากการที่คนในชุมชนของตำบลนั้น ๆ มีความคิดที่หลากหลายและแตกต่างกัน และต้องการให้คนอื่นยอมรับในแนวคิดของตนเอง ความคิดเห็นที่แตกต่างเหล่านี้ประกอบกับการไม่รับฟังความคิดเห็นของคนอื่นแต่ต้องการในคนอื่นฟังตน ย่อมเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดจนถึงขั้นรุนแรงได้”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นที่ค่อนข้างคล้ายกับฝ่ายบริหาร โดยเห็นว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นจนก่อให้เกิดความแตกแยกความสามัคคีในชุมชนและหมู่บ้านมาจากการผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม นอกจากนี้ยังเกิดจากการที่ทุกฝ่ายไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ประกอบกับไม่ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นตามหลักเสียงข้างมาก จนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ถ้าคนทุกคนยังมีความแตกแยกทางความคิดโดยไม่เคารพเสียงส่วนใหญ่ หรือความต้องการอยากได้ผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยไม่ยอมรับถึงประโยชน์ส่วนรวม ย่อมส่งผลให้คนในชุมชนหรือในตำบลทะเลาะกันจนกระทบต่อการพัฒนาตำบลและหมู่บ้าน”

นายสันติ พฤกษ์สูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาในด้านต่าง ๆ หรือการพิจารณาเพื่อให้สวัสดิการแก่ประชาชนหากเป็นการกระทำที่ไม่ยุติธรรมประชาชนจะไม่พอใจและจะเกิดการทะเลาะกัน กระทบกระทั่งกันจนมองหน้ากันไม่ติด และจะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและแตกแยกออกเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับ อบต.”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มองถึงผลกระทบดังกล่าวว่าเป็นผลมาจากการแตกแยกของผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องที่ และการแทรกแซงของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องที่ขาดการเชื่อมโยงกัน การประสานงานแบบบูรณาการและความร่วมมือ

ใด ๆ จะมีน้อยมากจนถึงไม่มี เพราะต่างฝ่ายต่างก็คำนึงถึงศักดิ์ศรีของตนและไม่มีใครเดินเข้าหาใครก่อน จนเกิดเป็นความเชื่อหน่ายต่อการเมืองท้องถิ่นของประชาชน เพราะระดับผู้นำชุมชนท้องถิ่นยังแตกแยกกันเองเลย”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ทำให้เกิดกลุ่มการเมืองที่แทรกแซงเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน ย่อมเป็นบ่อเกิดของปัญหาการแตกความสามัคคีในระดับหมู่บ้าน ตำบล องค์กร และในระดับประเทศชาติได้”

จากคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จะเห็นได้ว่าผลกระทบที่มีต่อชุมชนท้องถิ่นจนทำให้เกิดการแตกแยกความสามัคคีในชุมชน ถึงแม้ว่าแต่ละกลุ่มจะมีความเห็นที่มุ่งไปกันคนละด้าน แต่ประเด็นหลักก็คงจะหนีไม่พ้นเรื่องของการแย่งชิงผลประโยชน์ที่มีอยู่อย่างจำกัดนั่นเอง

2.4.3 ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเมืองท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเมืองระดับประเทศ

ในประเด็นผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น ในด้านประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเมืองท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเมืองระดับประเทศ กลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า เป็นผลมาจากสภาพการเมืองในปัจจุบัน เพราะไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับชาติที่ดูวุ่นวายหรือการเมืองท้องถิ่นมีแต่ปัญหาการทุจริตของบรรดานักการเมือง หรือข้าราชการ จึงทำให้ประชาชนต้องพึ่งพาตัวเองดีกว่า เพื่อให้ชีวิตและครอบครัวได้อยู่รอดมากกว่าที่จะไปเสียเวลาหรือสนใจกับกิจกรรมที่ อบต. จัดขึ้นอีกประการบรรดานักการเมืองหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้วก็ไม่เคยสนใจหรือเหลียวแลพวกเขาเลย ประกอบกับภาพลักษณ์ของ อบต. มีแต่เรื่องการทุจริตทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อต่อการเมืองทุกระดับเพราะไม่ได้มีความแตกต่างกันเลย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มองว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการเมืองในระดับชาติมากกว่าที่ทำให้ประชาชนปฏิเสธการเมืองท้องถิ่น ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ปัจจุบันหากถามประชาชนว่ามีความคิดอย่างไรกับการเมืองบ้านเรา ก็จะได้คำตอบว่า รู้สึกเบื่อและไม่ค่อยสนใจไม่ว่าจะเป็นการเมืองท้องถิ่น หรือการเมืองในระดับชาติ สิ่งสำคัญที่เขาสนใจคือปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ ปากท้องของพวกเขามากกว่า”

สิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ประชาชนเบื่อการเมืองท้องถิ่น เพราะการเมืองระดับชาติเป็นต้นแบบในด้านลบ”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มองประเด็นดังกล่าวว่า การเมืองท้องถิ่นหรือการเมืองในระดับชาติไม่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความขัดแย้ง การทุจริตการเลือกตั้งและที่สำคัญคือไม่ได้จริงใจที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนอย่างจริงจัง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ผมมองในด้านของการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยที่ต้องตัดสินกันด้วยเสียงข้างมากของคนในท้องถิ่นหรือในระดับประเทศ ซึ่งผลที่ออกมาว่าย่อมที่จะมีทั้งสมหวังและผิดหวังและทุกคนก็ต้องยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือในระดับประเทศ ก็มีการทุจริตการเลือกตั้งทั้งสิ้นจะมากหรือน้อยเท่านั้นเอง”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในระบบการเมืองของ อบต. ทำให้ประชาชนเชื่อที่จะให้ความสนใจหวังเพียงการเมืองในระดับประเทศชาติยิ่งหนักลงไปทุกวัน เพราะไม่มีความชัดเจนเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาแก้ไขอะไรก็ซ้ำกว่าท้องถิ่นเสียอีก”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่สอดคล้องกันทั้งกับกลุ่มฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติว่า การเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติใครเข้ามาก็ไม่แตกต่างกัน ประชาชนยังลำบากเหมือนเดิม ใครเข้ามาเหมือนกันหมด ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “นักการเมืองทุกระดับจะมองความเดือดร้อนของประชาชนเป็นอันดับสุดท้าย นอกจากจะมีกลุ่มพลังมวลชนออกมากดดันหรือติดตามผลจนกลายเป็นข้อสรุปที่ตลกขบขันกว่า ใครเข้ามาก็ไม่แตกต่างกัน ประชาชนก็ยังลำบากเหมือนเดิม โกงกินเหมือนกันหมด”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “ด้านภาพลักษณ์หรือภาพพจน์ของ อบต.ที่มีการทุจริตกันเยอะ ทำให้ประชาชนเชื่อ บางคนยังเปลี่ยนคำย่อ อบต. ว่า อมทุกบาททุกสตางค์ เลย”

ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏได้ว่า การเมืองในระดับชาติน่าจะเป็นจุดสำคัญมากกว่าที่ทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเมืองท้องถิ่น เพราะการที่นักการเมืองระดับชาติเข้ามาแทรกแซงการบริหารงานใน อบต. โดยหวังให้ท้องถิ่นเป็นฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้งของตน โดยใช้จุดอ่อนของการบริหารงานของท้องถิ่นคือความต้องการงบประมาณมาก ๆ นั้นเอง แต่จะอย่างไรก็ตาม

ผลประโยชน์ก็ยังนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นเหตุแห่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นและความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น

2.4.4 ไม่สามารถที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ

ประเด็นผลกระทบต่อชุมชนในด้านไม่สามารถที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า มีส่วนมาก โดยได้ตอบคำถามไปในทิศทางเดียวกันว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญทำให้เกิดปัญหาให้กับประชาชนในด้านของการรับรู้และความเข้าใจที่ดี และจากการที่รัฐได้ลอกเลียนแบบการบริหารงานท้องถิ่นจากต่างประเทศมาใช้ ทำให้เกิดปัญหาในแนวทางปฏิบัติเพราะต้องยอมรับว่าส่วนหนึ่งประชาชนยังไม่มีความรู้และความเข้าใจที่ดีพอ และยังไม่มีความพร้อมอย่างแท้จริงตามแนวทางการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ โดยส่วนใหญ่ยังยึดติดอยู่กับระบบอุปถัมภ์อย่างเดิมมากกว่า โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ผลกระทบที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น เป็นเพราะสังคมไทยยังยึดติดอยู่กับระบบอุปถัมภ์มากกว่าและยังไม่มีความเข้าใจหรือมีความรู้ที่เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายและการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ดีพอ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลซำป่า กล่าวไว้ว่า “จากสภาพของความขัดแย้งทางการเมืองในอดีต. ปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาที่คนในท้องถิ่นขาดความรู้และความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย จึงถูกชักจูงให้เข้ากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มีเกิดขึ้นได้ในระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริงจึงเป็นไปได้ยาก”

สิบเอกวสิน เข้ม้นกิจ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวไว้ว่า “เนื่องจากประชาชนยังยึดติดอยู่กับการมีพรรคมีพวก หรือวนเวียนอยู่กับการทำงานในระบบอุปถัมภ์มากกว่าความเข้าใจกับคำว่า การปกครองแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีความเห็นที่มีลักษณะคล้ายกับฝ่ายบริหาร และยังเห็นว่าที่ไม่สามารถจะพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น ได้นั้นเป็นเพราะการที่ประชาชนยังไม่มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงมาเป็นระบอบประชาธิปไตยมาจนถึงปัจจุบันนี้ และไม่เข้าใจต่อหลักการปกครองตนเอง ประกอบกับนักการเมืองได้ดึงเอาเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง มีการเมืองระดับชาติเป็นต้นแบบ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่่า “รัฐธรรมนูญคือกฎหมายสูงสุด ขึ้นอยู่กับผู้บังคับใช้และผู้ที้นำไปใช้ว่าจะคิดหรือวินิจฉัยอย่างไรจึงจะพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญนั้นดีและสามารถที่จะทำให้อเกิดได้จริง แต่นักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องต่างหากที่ทำให้ระบบต้องเสียไป เพราะการดึงเอาผลประโยชน์เข้ามาทำให้ประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่สามารถมีได้ทั้งในการเมืองระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ”

นายวินัย กุลาอนุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่่า “โดยภาพรวมของผลกระทบที่มีต่อชุมชนหรือใน อบต. ซึ่งมาจากความขัดแย้งทางการเมือง นั้น ต้องยอมรับก่อนว่่า เป็นเพราะการเมืองในระดับชาติเป็นต้นแบบที่ทำให้การเมืองท้องถิ่นเกิดการทุจริต ซึ่งหากย้อนไปตอนมี อบต. แรก ๆ แ่จะหาผู้สมัครมาลงรับเลือกตั้งยังไม่ค่อยจะมี ต้องขอรับรองให้ช่วยกันลงสมัคร แต่พอมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาการเมืองท้องถิ่นก็เปลี่ยนไป โดยยึดเอาผลประโยชน์ของตนและของพวกพ้องเป็นที่ตั้งมากกว่าการที่จะเข้ามาดูแลคนในท้องถิ่น”

นายหรั้า นพคุณ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่่า “จากการที่รัฐได้ลอกเลียนแบบการบริหารงานท้องถิ่นจากต่างประเทศมาใช้ ทำให้เกิดปัญหาในแนวทางปฏิบัติที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง เพราะต้องยอมรับว่่าส่วนหนึ่งสมาชิก อบต. และประชาชนยังไม่มีความรู้และความเข้าใจที่ตีพอ และยังไม่มีความพร้อมอย่างแท้จริงตามแนวทางการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ โดยส่วนใหญ่ยังยึดติดอยู่กับระบบอุปถัมภ์อย่างเดิมมากกว่า”

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบล มองผลกระทบในประเด็นดังกล่าวว่่า เป็นเพราะการเมืองท้องถิ่นเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการวางรากฐานของคะแนนเสียงและการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ทั้งนักการเมืองทั้งระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มอำนาจทุน เป็นต้น ทำให้การเมืองท้องถิ่นของ อบต. ถูกมองในภาพลบ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่่า “การที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย เป็นเรื่องที่จะต้องใช้เวลา และจำเป็นทีจะต้องมีกระบวนการเรียนรู้แบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา การที่จะพัฒนาระบบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนได้ในชั่วพริบตา โดยการให้ท้องถิ่นปกครองกันเองและเรียกว่่าประชาธิปไตย โดยที่ไม่ได้มีการวางรากฐานที่เป็นรูปธรรมไว้เลยคงเป็นไปได้ยาก ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นจนทำให้คนในชุมชนได้รับผลกระทบในทุกวันนี้ เป็นเพราะนักการเมืองทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น กลุ่มอิทธิพล กลุ่มอำนาจทุนกลุ่มอำนาจเดิม ที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลังทั้งสิ้น น้อยคนที่ลงเล่นการเมืองท้องถิ่นแล้วจะไม่รู้จักคนกลุ่มนี้”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “คงเป็นการยากหากตราใบการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยยังคงมีการใช้เงินทุนซื้อเสียง เพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากเงินที่นักการเมืองแจกให้ แต่ภายหลังการเลือกตั้ง ประชาชนจะได้รับผลกระทบจากนโยบายในการบริหารงานที่คำนึงถึงกลุ่มผลประโยชน์ของนักการเมืองก่อน”

ทั้งนี้ จากคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งส่วนมากมีความเห็นที่สอดคล้องกัน จึงเห็นได้ว่า ผลกระทบที่มีต่อชุมชนท้องถิ่นจนทำให้ไม่สามารถที่จะพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญได้นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความไม่พร้อม ความไม่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ประกอบกับความไม่ค่อจะสนใจเพราะเห็นเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับตน นอกจากนี้ ยังถูกแทรกแซงโดยการเมืองระดับชาติ และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ และที่สำคัญคือการที่ประชาชนยังยึดติดอยู่กับระบบอุปถัมภ์ จึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากที่จะสามารถพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในเกิดขึ้นในท้องถิ่นได้

ตอนที่ 3 แนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทำให้เห็นว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี มีหลายประการทั้งแนวทางแก้ไขด้านข้อกำหนดหรือกฎหมาย แนวทางแก้ไขด้านการบริหารงาน แนวทางแก้ไขด้านชุมชนท้องถิ่น โดยสามารถแยกอธิบายเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

3.1 แนวทางแก้ไขด้านข้อกำหนดหรือกฎหมาย

แนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยใช้แนวทางแก้ไขด้านข้อกำหนดหรือกฎหมาย ซึ่งได้เสนอแนวทางแก้ไขเป็น 4 ประเด็นหลัก โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ได้แสดงความเห็นในประเด็นที่ผู้สมัครสมาชิก อบต. ควรมิวุฒิกการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้น กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นแตกต่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นด้วยส่วนใหญ่เป็นทั้งในส่วนของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ที่มีความเห็นกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในประเด็นดังกล่าวโดยให้เหตุผลที่มีความสอดคล้องกันว่า ทำให้ได้ผู้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบริหารงาน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สนับสนุน

แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เหตุผลว่าการทำงานใน อบต. ควรเน้นคนที่อยู่ในพื้นที่มากกว่า เพราะสามารถที่จะรู้และแก้ไขปัญหาคิดดีกว่า

ส่วนประเด็นที่เห็นควรให้มีการแก้ไขว่าควรลดจำนวนสมาชิก อบต. ให้เหลือหมู่บ้านละ 1 คนนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้ เพื่อให้การทำงานมีเอกภาพและสามารถลดปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้าน ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างบางท่าน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ ที่มีความคิดเห็นตรงกันข้าม โดยมองว่าจะเป็นการสร้างความขัดแย้งและมีการแข่งขันที่รุนแรงมากเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นการแก้ไขที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ให้รัดกุมชัดเจน เพื่อไม่ให้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งแนวทางที่ได้เสนอนั้นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าควรได้มีการแก้ไข โดยเฉพาะการแก้ไขข้อกำหนดของผู้ที่กระทำความผิดกรณีของการจัดซื้อ จัดจ้าง เพื่อไม่ให้เป็นช่องทางที่จะทำให้นักการเมืองหรือข้าราชการใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ และควรมีการตรวจสอบหากพบว่ามีบรรดานักการเมืองที่กระทำความผิดหรือรู้เห็นในการกระทำความผิดควรที่จะมีการลงโทษ ทั้งในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่หรือพ้นวาระในการดำรงตำแหน่งแล้ว ส่วนประเด็นการแก้ไขที่ควรได้พิจารณาจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อการตรวจสอบการทำงาน เช่น ป.ป.ช. ประจำในแต่ละจังหวัดนั้น กลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นสมควรให้มีการแก้ไข โดยให้เหตุผลที่สอดคล้องกันว่าเพื่อให้การทำงานของ อบต. มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพในการทำงาน และส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นว่าการแก้ไขในประเด็นดังกล่าวไม่มีความจำเป็นด้วย เพราะระบบการตรวจสอบการทำงานใน อบต. มีอยู่แล้ว ประกอบกับมีหน่วยงานเข้ามาตรวจสอบการทำงานของ อบต. เป็นประจำทุกปี แต่ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรที่คอยให้คำแนะนำและปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ของ อบต. เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องมากกว่าการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อการตรวจสอบเพียงอย่างเดียว โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ควรให้ผู้สมัครสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวุฒิกการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

ประเด็นการแก้ไขข้อกำหนดหรือกฎหมาย ในด้านควรให้ผู้สมัครสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวุฒิกการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ได้มีความเห็นที่แตกต่างกัน โดยในส่วนที่เห็นควรให้มีการแก้ไขตามแนวทางที่ได้เสนอนั้น เพราะจะทำให้ได้นักการเมืองท้องถิ่นที่มีความรู้

และมีความสามารถ เข้าใจกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ได้ดี ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “เพราะจะได้คนที่มีความรู้ ทักษะ ความคิด ที่กว้างไกลกว่าเดิม”

สิบเอกวสิน เข้มแข็ง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เพราะจะง่ายต่อการบริหารงานและสามารถเข้าใจขั้นตอนในการทำงานของ อบต. มากยิ่งขึ้น”

นายพิศาล พุ่มพวง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “เพราะการศึกษาจะสามารถยกระดับความรู้ ความสามารถ และการใช้เหตุผลเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีได้”

นายสันติ พฤษศยสูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “เพราะจะได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาพัฒนาท้องถิ่น”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “เพราะการพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบันต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายการเมืองเป็นสำคัญ สมาชิก อบต. อย่างน้อยจึงควรต้องมีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อสามารถที่จะเข้าใจระเบียบ กฎหมาย และ บทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนหรือผลักดัน การแก้ไขปัญหาในชุมชนได้อย่างชัดเจนและแท้จริง สามารถลดความขัดแย้งลงได้”

นายชิตพงษ์ บุญญานูวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เพราะจะได้เข้าใจระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “เพราะผู้นำท้องถิ่นควรมีความรู้ในระดับหนึ่งในการพัฒนาท้องถิ่น”

นางสฤณา มอญพันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “เพราะจะได้ให้มีความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่น”

แต่มีกลุ่มตัวอย่างบางท่านที่มีความเห็นในทางตรงกันข้ามกับกลุ่มแรก โดยเห็นว่าการบริหารใน อบต. ควรได้บุคคลที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยและเป็นคนในพื้นที่และมีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวกับท้องถิ่นมาแล้ว เพราะจะสามารถทำให้รู้และเข้าใจสภาพพื้นที่ สภาพของ ปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ดีกว่า ซึ่งบางครั้งการที่คนมีศึกษาที่สูงแต่การบริหารงาน อาจสู้คนที่มีความรู้ไม่ได้ ดังคำสัมภาษณ์ของ

นายอนันต์ ปานทอง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เพราะการบริหารท้องถิ่นเน้นคนในพื้นที่เนื่องจากเข้าใจถึงสภาพปัญหาได้ดี ควรเน้นที่การมี ประสิทธิภาพของการทำงานเกี่ยวกับท้องถิ่นมากกว่าการกำหนดวุฒิการศึกษา”

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เพราะกลไกทางการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะ อบต. ยังไม่เน้นด้านวุฒิการศึกษา แต่เน้นว่าต้องเป็นคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งจะรู้ถึงสภาพของปัญหา ความต้องการและสามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด เรื่องวุฒิการศึกษาจึงไม่จำเป็น”

นายประเชิญ จำสม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “เพราะคนที่มีความรู้ต่ำกว่า ม. 6 อาจทำงานและรู้เรื่องในท้องถิ่น ได้ดีกว่าคนเรียนจบสูง ๆ”

นายสมโภช ตะกุดเงิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ควรเน้นที่ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับท้องถิ่นจะดีกว่า”

จากการเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยควรให้ผู้สมัครสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และจากคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่สนับสนุนแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ไม่ใช่เป็นฐานอำนาจของกลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มการเมืองเดิม และเห็นถึงความสำคัญที่ผู้บริหารไม่ว่าจะเป็นนายก อบต. หรือ สมาชิก อบต. ควรที่จะมีความรู้เพื่อใช้ในการบริหารท้องถิ่น ส่วนกลุ่มที่ไม่สนับสนุนแนวทางดังกล่าวส่วนใหญ่เคยเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือกลุ่มอำนาจเดิมซึ่งเคยมีบทบาทใน อบต. โดยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิก อบต. โดยตำแหน่งมาก่อน

3.1.2 ควรลดจำนวนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เหลือหมู่บ้านละ 1 คน

ประเด็นการแก้ไขด้านข้อกำหนดหรือกฎหมาย ในด้านที่ควรลดจำนวนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เหลือหมู่บ้านละ 1 คน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการลดจำนวนสมาชิก อบต. ลงไม่ใช่การแก้ไขปัญหาก็ถูกต้องเพราะนอกจากอาจจะทำให้มีการแข่งขันและขัดแย้งที่รุนแรงแล้ว ยังทำให้การดูแลหรือการพัฒนาอาจไปทั่วถึงให้กับหมู่บ้านหรือชุมชน แต่ได้เสนอว่าควรได้มีการพิจารณากำหนดจำนวนสมาชิก อบต. ในแต่ละหมู่บ้านโดยใช้หลักเกณฑ์คำนวณประชากรตามสัดส่วนในลักษณะเช่นเดียวกับการเลือกตั้ง ส.ส. หรือ ส.ว. ดังเช่นทำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา กล่าวว่า “เพราะอย่างในกรณีตำบลซับจำปาเป็นตำบลที่มีขนาดของพื้นที่ค่อนข้างมาก และต้องคอยควบคุมประชาชนที่มีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน ถ้าให้มีสมาชิก 1 คน อาจทำให้ดูแลควบคุมได้ไม่ทั่วถึง”

นายอนันต์ ปานทอง นายองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เพราะจะทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองและความขัดแย้งทางการเมืองสูงและรุนแรงขึ้น”

นายพิศาล พุ่มพวง นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “เพราะจะทำให้การพัฒนาหรือการดูแลปัญหาของประชาชนในหมู่บ้านไม่ทั่วถึง”

นายหรรษา นพคุณ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “เพราะสัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่บ้านไม่เท่ากัน ประชาชนจะไม่มีตัวเลือกเพราะจำกัดแค่คนเดียวอาจทำให้เกิดความขัดแย้งตามมาได้”

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เพราะจะสร้างความขัดแย้งในหมู่บ้านหรือชุมชนเพิ่มขึ้น ระบบการแข่งขันทางการเมืองรุนแรงขึ้น หมู่บ้านละ 2 คน ยังสามารถแบ่งกันลงตัวได้ ฝ่ายละคนก็ยังพอพูดคุยกันได้”

นายสันติ พุกภัยสูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “เพราะจะทำให้การปฏิบัติงานไม่สนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง มีการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ที่สนับสนุนตนเองเท่านั้น ถึงในปัจจุบันจะมี 2 คน ปัญหาการเลือกปฏิบัติก็ยังมี”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา เสนอว่า “เนื่องจากสัดส่วนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านมีไม่เท่ากัน ดังนั้นหากจะมีเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนสมาชิกควรที่จะใช้หลักเกณฑ์คำนวณสัดส่วนของประชากรเหมือนกับการเลือกตั้ง ส.ว. หรือ ส.ส. โดยคำนวณจากจำนวนของประชากรรวมทั้งตำบล และจะทำให้สามารถคัดกรองผู้สมัครได้มากขึ้นอีกด้วย”

แต่มีกลุ่มตัวอย่างบางท่านที่มีความเห็นสนับสนุนแนวคิดให้แก้ไขจำนวนสมาชิกให้ลดลงเหลือหมู่บ้านละ 1 คน โดยให้เหตุผลว่าการพัฒนาหรือการบริหารงานจะเกิดเอกภาพและสามารถลดความขัดแย้งของสมาชิก อบต. และความแตกแยกความสามัคคีในหมู่บ้านลงได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ของ

สิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เพราะจะได้ทำงานได้อย่างเต็มที่” ซึ่งตรงกับความเห็นของนายทินกร ตากรวด นายองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เพราะไม่จำเป็นต้องสิ้นเปลืองงบประมาณด้านค่าตอบแทนให้แก่สมาชิก อบต. จะได้นำเงินไปพัฒนาในส่วนอื่น ๆ ที่จำเป็น ชุมชนเล็ก ๆ ผมคิดว่าไม่ต้องใช้คนมากเกินไปจนความจำเป็น แม้กระทั่ง

พนักงานส่วนตำบลหรือ ข้าราชการ และพนักงานจ้างต่าง ๆ ควรมีเท่าที่จำเป็นและแต่ให้มีความสามารถในการบริหารงานได้จริง ไม่ใช่ระบบลูกท่านหลานเธอ เหมือนในปัจจุบัน”

นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เพราะจำนวนที่มีอยู่ในปัจจุบัน 2 คน มักเก้กันทำงานและเลือกปฏิบัติแต่เฉพาะพรรคพวกของฝ่ายตนขาดความรับผิดชอบต่อประโยชน์ของส่วนรวม”

3.1.3 ควรพิจารณาเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ให้รัดกุมชัดเจนเพื่อไม่ให้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์

ในประเด็นการแก้ไขด้านข้อกำหนดและกฎหมาย ในด้านที่เห็นว่าควรพิจารณาเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ให้รัดกุมชัดเจนเพื่อไม่ให้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลทั้งหมด มีความคิดเห็นที่สนับสนุนแนวทางในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองตามที่เสนอมา โดยได้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวว่า ควรใช้กระบวนการตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจระหว่าง 2 ฝ่าย ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นใช้ช่องว่างทางกฎหมายในการแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบการทุจริตเชิงนโยบาย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ดังนั้น จึงควรที่จะมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ให้มีความรัดกุมและชัดเจนมีประสิทธิภาพ ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา กล่าวว่า “ควรที่จะแก้ไขให้มีมติแห่งการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจที่ชัดเจนตาม โครงสร้าง แต่ไม่ใช่การจ้องจับผิด ทั้งนี้ในทางปฏิบัติของ อบต. ในปัจจุบันแม้แต่ อบต. ซับจำปาเอง ซึ่งผมก็ยอมรับว่า ในบางครั้ง ก็มีลักษณะของการฮั้วกันระหว่างฝ่ายสภา อบต. กับฝ่ายบริหาร เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัวและรวดเร็วและมีผลบังคับใช้ได้ทันเวลา นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่ามีช่องว่างของการตรวจสอบเกิดขึ้นโดยการต่อรอง”

นายพิศาล พุ่มพวง นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “เพราะช่องว่างของกฎหมาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง ของ อบต. บางข้อมีช่องว่างทำให้บรรดานักการเมืองใช้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ จึงควรได้พิจารณาในเรื่องดังกล่าวก็จะสามารถที่จะลดปัญหาความขัดแย้ง และการแย่งชิงโครงการหรืองบประมาณลงได้”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เพราะผลประโยชน์เกิดจากบรรดานักการเมืองที่ต้องการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน จึงมีการปฏิบัติที่เบี่ยงเบนระเบียบและกฎหมายที่กำหนดไว้ หรือที่เรียกว่า การทุจริตเชิงนโยบาย โดยใน

บางแห่ง ก็พบว่า ข้าราชการร่วมมืออยู่ด้วย จึงควรมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อเอาโทษแก่ผู้ที่เจตนากระทำความผิด”

นายสันติ พุกฤษ์สูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “เพราะความขัดแย้งทางการเมืองได้ทำให้เกิดความวุ่นวายใน อบต. มาก อบต. แก่งฝักกูดที่ผ่านมาเป็นเพราะผู้บริหารใช้อำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์ โดยมีข้าราชการเป็นผู้ดำเนินการให้ ซึ่งมีเรื่องร้องเรียนเยอะมาก”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “โดยภาพรวมนักการเมืองท้องถิ่นมีน้อยมากที่จะเข้าใจถึงบทบาท อำนาจและหน้าที่ของตนเอง ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นแต่การเสนอเพื่อจัดทำโครงการที่เป็นด้าน โครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น เพราะทำให้ตนเองได้รับผลประโยชน์และคะแนนเสียง หน้าที่ด้านอื่น ๆ ไม่ค่อยสนใจจะทำ”

นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เนื่องจากระเบียบ กฎหมายในปัจจุบันมีช่องว่างและเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นประเด็นนำไปสู่ความขัดแย้งใน อบต. ได้ หากมีความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน จึงควรแก้ไขเพื่อให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ก็จะสามารถลดปัญหาของความขัดแย้งลงได้ในระดับหนึ่ง”

3.1.4 ควรได้พิจารณาจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อตรวจสอบการทำงาน เช่น หน่วยงาน

ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

ในประเด็นของการแก้ไขข้อกำหนดและกฎหมาย ในด้านที่เห็นว่าควรได้พิจารณาจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อตรวจสอบการทำงาน เช่น หน่วยงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความคิดเห็นต่อแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่แตกต่างกัน โดยในกลุ่มที่เห็นว่าการแก้ไขปัญหามาตามแนวทางที่เสนอมายจะทำให้การทำงานใน อบต. มีประสิทธิภาพ และการทำงานใน อบต. เกิดความโปร่งใส เป็นไปตามข้อกำหนด ข้อระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกันอันเป็นผลมาจากการตรวจสอบหรือการถ่วงดุลอำนาจ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นในทางตรงกันข้ามกับต้องการให้มีหน่วยงานที่คอยให้คำปรึกษาหารือในเรื่องของการบริหารให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากกว่าที่จะเป็นการตรวจสอบ โดยเห็นว่า ภายในโครงสร้างการบริหารงานของ อบต. มีระบบการตรวจสอบอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องเพิ่มองค์กรอิสระเข้ามาตรวจสอบ แต่ควรให้มีหน่วยงานที่คอยให้คำปรึกษาหรือแนะนำการทำงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และจะได้ไม่กระทำความผิดกฎหมายหรือระเบียบจะดีกว่า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าว เพราะเห็นว่าการทำงานของ อบต. ปกติมีการตรวจสอบการทำงานจากหน่วยงานต่าง ๆ อยู่แล้วเป็นประจำทุกปี ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชัยปา กล่าวว่ “ควรเปลี่ยนจากหน่วยงานตรวจสอบมาเป็นหน่วยงานที่ให้คำแนะนำวิธีการปฏิบัติงานให้ถูกต้องหรือแนะนำความรู้ด้านกฎหมายในการปฏิบัติงานว่าสิ่งไหนทำได้หรือสิ่งไหนทำไม่ได้จะดีกว่า”

นายอนันต์ ปานทอง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่ “เป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อน ซึ่งโดยปกติ อบต. จะมีหน่วยงานเข้ามาตรวจสอบการทำงานอยู่แล้ว ควรให้มีหน่วยงานแก้ไขปัญหาทางการเมืองอื่น ๆ บ้างจะดีกว่า เช่น หน่วยงานมาดูแลการทุจริตการเลือกตั้งแทนที่จะให้เป็นแค่หน่วยงาน กกด. หน่วยงานเดียวเท่านั้น เป็นต้น เพื่อจะได้เกิดความเป็นกลางมากยิ่งขึ้น”

ส่วนสิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ มีความเห็นที่แตกต่างจากนายก อบต. ท่านอื่น ๆ โดยได้สนับสนุนแนวทางแก้ไขปัญหาคตามทีเสนอมาว่าเป็นสิ่งทีดี และจะทำให้ อบต. มีการทำงานทีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยกล่าวว่ “เพราะจะได้มีการตรวจสอบการทำงานทีมีประสิทธิภาพตรงตามนโยบายทีได้แถลงไว้”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างทีเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ กลับมีความเห็นตรงกันข้ามกับฝ่ายบริหาร โดยส่วนใหญ่สนับสนุนแนวทางการแก้ไขปัญหามีการจัดตั้งองค์กรอิสระในททุก ๆ พื้นที่ของจังหวัด โดยเห็นว่จะทำให้นักการเมืองท้องถิ่นไม่กล้าทีจะทำผิดหรือทำการทุจริตต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ปัญหาการทุจริตและความขัดแย้งลดน้อยลง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายหรร่า นพคุณ ประธานสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลชัยปา กล่าวว่ “นักการเมืองจะได้ไม่กล้าทำผิดหรือทุจริต”

นายวินัย กุลานุสน ประธานสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่ “เพราะเดี๋ยวนีการกระทำการทุจริตใน อบต. มีค่อนข้างมากถ้าเปรียบเทียบกับตอนแรก ๆ ทีเริ่มมีการจัดตั้ง อบต. ใหม่ ๆ ไม่เคยมีข่าวว่สมาชิก อบต. หรือผู้บริหาร อบต. ถูกยิงเสียชีวิต โดยมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งทางการเมืองเนื่องมาจากการขัดผลประโยชน์กัน เป็นต้น ถ้ามีหน่วยงานมาดูแลอย่างใกล้ชิดก็น่าจะดีขึ้น”

นายสันติ พฤกษ์สสูง ประธานสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่ “เพราะจะทำให้การตรวจสอบมีความหลากหลายจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อป้องกันการทุจริตอันเป็นช่องทางให้นักการเมืองทุกระดับได้เข้ามาหาผลประโยชน์ใน อบต.”

นายประเชษฐ ขำสม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผึกแวง กล่าวไว้ว่า “เพื่อจะได้เข้าตรวจสอบการทำงานของบรรดานักการเมือง เพื่อทุกฝ่ายจะได้ตั้งใจ ปฏิบัติงานให้เกิดความโปร่งใส ปัญหาความขัดแย้งจะได้ไม่เกิดขึ้นเพราะมีหน่วยงานกลางเข้ามา คัดสิน และคอยควบคุมวินัยของนักการเมือง”

แต่มีเพียงท่านเดียวในฝ่ายนิติบัญญัติ คือ นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง ที่เห็นว่า สิ่งที่เสนอมาเป็นการกระทำที่ปลายเหตุ และไม่ใช่วิธีแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น แต่เป็นการตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่ามีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตหรือไม่ ดังคำให้สัมภาษณ์

“การเสนอแนวทางดังกล่าว เป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุและถ้าพิจารณาแล้ว ไม่ใช่วิธีแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. แต่เป็นตรวจสอบผู้ที่กระทำความผิดหรือทุจริตในหน่วยงานมากกว่า นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานที่มา ตรวจสอบ อบต. หรือหน่วยงานอื่น ๆ มักจะเข้าข้างบรรดานักการเมืองโดยเฉพาะฝ่ายบริหาร เพราะสามารถที่จะให้ผลประโยชน์แก่หน่วยงานเหล่านั้นได้”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความคิดสนับสนุนแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือตามที่เสนอมา แต่ก็ยังเห็นว่าการตรวจสอบผู้กระทำความผิดหรือกระทำการทุจริตบางครั้งผลการพิจารณานักการเมืองหรือผู้บริหาร ไม่ค่อยมีความผิดหรือได้รับการลงโทษ ส่วนใหญ่ผลที่ออกมามักจะเป็นข้าราชการผู้ปฏิบัติตามนโยบายของนักการเมืองหรือผู้บริหารท้องถิ่น ดังนั้น จึงควรมีมาตรการในการสอบสวนผู้กระทำผิดตามขั้นตอนหรือระดับชั้นการบังคับบัญชา และควรมีการกำหนดโทษให้แก่นักการเมืองที่เกี่ยวข้องหรือสั่งการด้วย ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำปา กล่าวไว้ว่า “แต่จะอย่างไรก็แล้วแต่ เมื่อนักการเมืองกระทำผิด ผู้ที่ได้รับผลกระทบได้แก่บรรดาข้าราชการประจำ ถ้าไม่ทำตามก็ขัดแย้งกับนักการเมืองหรือนายก อบต. ถ้าทำก็ผิดระเบียบ ข้าราชการจึงเป็นผู้ที่รับเคราะห์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ทำให้อยู่ลำบาก ดังนั้นจึงควรได้มีมาตรการพิจารณาการกำหนดบทลงโทษหรือเพิ่มโทษให้แก่นักการเมืองหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่กระทำความผิดทั้งในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวาระหรือหมดวาระไปแล้ว”

จากคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จะเห็นได้ว่า ใน การเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นที่ชนะการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือใน อบต. และใช้อำนาจตามกฎหมายในการบริหารท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องถูกตรวจสอบ เพราะการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ ดังนั้น ผู้ใช้อำนาจรัฐระดับท้องถิ่นต้องถูก

กำหนดให้มีการบริหารงานที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทั้งกลไกภายในองค์กรและภายนอกองค์กรหรือองค์กรอิสระ ที่มีหน้าที่ตรวจสอบดังกล่าว ทั้งนี้ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาความขัดแย้งลงได้และยังช่วยป้องกันปัญหาการทุจริตได้อีกทางหนึ่งด้วย

3.2 แนวทางแก้ไขด้านการบริหารงาน

แนวทางในการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ตามแนวทางแก้ไขด้านการบริหารงานนั้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ได้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน 5 ประเด็นหลัก โดยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับควรมีการเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสนับสนุนแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามที่เสนอ เพราะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นหนึ่งมาจากการที่งบประมาณมีน้อยและมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้สมาชิกมีการแย่งชิงงบประมาณโดยไม่สนใจว่าใครจะคิดอย่างไรขอให้ตนเองหรือหมู่บ้านตนเองได้โครงการก็พอ ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไขกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานท้องถิ่นอย่างเหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงและภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน เป็นต้น

ประเด็นการใช้หลักการบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในประเด็นนี้ เพราะจะทำให้ อบต. ได้บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง และเกิดความคุ้มค่าในการบริหารจัดการ ซึ่งจะทำให้สามารถลดปัญหาของความขัดแย้งลงได้ในระดับหนึ่ง

ประเด็นการใช้หลักของการประนีประนอม การประสานผลประโยชน์ การไกล่เกลี่ย โดยใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือการให้คนกลางเข้ามาแก้ไขปัญหา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ความขัดแย้งทางการเมืองหากจะแก้ไขปัญหาโดยมุ่งแต่ใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียว ก็อาจจะทำให้สถานการณ์เกิดความตึงเครียดและมีความรุนแรง หากได้แก้ไขปัญหาโดยการใช้หลักของการประนีประนอม การประสานผลประโยชน์ การไกล่เกลี่ยโดยมีคนกลางเข้ามาแก้ไขปัญหา ก็จะทำให้ปัญหาความขัดแย้งลดความรุนแรงลงได้

ประเด็นควรจัดให้มีการฝึกอบรมผู้บริหารและสมาชิก อบต. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในกฎหมาย บทบาท และอำนาจหน้าที่ของตนเองต่อท้องถิ่น พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสนับสนุนแนวทางในการแก้ไขปัญหามาในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพื่อให้พนักงานท้องถิ่นได้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของระเบียบ กฎหมาย ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน อบต. ซัดเจนมากขึ้น

ประเด็นการสร้างจิตสำนึกโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและการบริหารท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ควรเน้นไปที่นักการเมืองท้องถิ่นที่มีแนวทางในการทำงานของตนเอง แต่ควรที่จะนึกถึงเสมอว่าสิ่งสำคัญและเป็นหัวใจของการทำงานในระบบการเมืองท้องถิ่นคือ ประชาชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 ควรเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ประเด็นแนวทางแก้ไขด้านการบริหารงาน โดยเสนอให้มีการเพิ่มงบประมาณให้มีความเพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น เพราะปัญหาของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากการแย่งชิงงบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น การแก้ไขปัญหาจึงควรให้มีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น และให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคณะกรรมการการกระจายอำนาจควรพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ หรือวิธีการในการจัดสรรงบประมาณให้ท้องถิ่นใหม่อย่างเหมาะสมตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายหรือถ่ายโอนมาให้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ต่างขานรับแนวทางแก้ไขปัญหาในประเด็นนี้ทั้งหมด ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลซำป่า กล่าวว่า “เพราะมีประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนและความต้องการในด้านต่าง ๆ มาก แต่ในขณะที่ อบต. มีงบประมาณในการดำเนินการอย่างจำกัด และยังคงถูกหลักเกณฑ์จากส่วนกลางบังคับในการใช้งบประมาณดังกล่าวโดยให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐกำหนด นอกจากนั้นบรรดาสมาชิก อบต. ต่างก็พยายามที่จะดึงงบประมาณลงในพื้นที่ของตนเอง จนเกิดการกระทบกระทั่งกันไม่พอใจกัน เพราะหมู่บ้านตนไม่ได้รับงบประมาณหรือได้รับน้อยเกินไป”

สิบเอกวสิน เขม้นกิจ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “เพราะงบประมาณที่ได้มาไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหาที่มีเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนมา เช่น การโอนถนนลาดยางที่ชำรุด ต้องใช้งบประมาณ 4-5 ล้านบาท เป็นต้น อบต. ไม่ได้มีงบประมาณมากมายขนาดนั้น ปี ๆ ได้แค่ซ่อมแซมถนนลงลูกรังทั้งหมู่บ้านก็ดีแล้ว”

นายประคิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การแก้ไขปัญหาโดยการเพิ่มงบประมาณเป็นการผลักดันงบการลงทุนในการพัฒนาลงสู่ชุมชนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น หากมีงบประมาณที่เพียงพอและสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ สมาชิก อบต. ก็ไม่ต้องมานั่งเถียงกัน ความขัดแย้งก็จะไม่เกิด”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า กล่าวว่า “จากภารกิจและอำนาจหน้าที่การถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนในการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 และพ.ศ. 2543 ที่เริ่มมีผลเป็นรูปธรรม ทำให้รัฐบาลตั้งงบประมาณเงิน

อุดหนุนทั่วไปลงอย่างมากซึ่ง อบต. ส่วนใหญ่จะใช้งบประมาณในส่วนนี้เพื่อตั้งจ่ายในงบประมาณ การลงทุน จากการที่เคยจัดสรรให้หมู่บ้านละ 300,000 – 500,000 บาท ปัจจุบันเหลือหมู่บ้านละ 200,000 – 300,000 บาท ทำให้ อบต. ไม่สามารถที่จะบริหารงานตามแผนงานที่ตั้งไว้อย่างครบถ้วน ดังนั้น รัฐบาลจึงควรที่จะทบทวนแนวทางในการจัดสรรงบประมาณให้ อบต. ใหม่ แต่ไม่ใช่การตัด งบประมาณไปให้โครงการอื่น ๆ เช่น โครงการเรียนฟรี 15 ปี หรือการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ตามโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ เป็นต้น”

3.2.2 การใช้หลักการบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน

ประเด็นแนวทางแก้ไขด้านการบริหารงาน โดยเสนอให้ใช้หลักการบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ดังนั้น ธรรมาภิบาลในท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก และมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันในปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหาร อำนาจ การตัดสินใจ และการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในท้องถิ่น ธรรมาภิบาลในท้องถิ่นจึงเป็นกระแสที่สำคัญของสังคมที่ต้องการเห็นการเมืองการบริหารท้องถิ่นภาคตัวแทนได้ คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ

และจากคำตอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่าย พนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่สนับสนุนแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยการนำเอาหลักธรรมาภิบาล มาใช้เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. และเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ตลอดจนบุคลากรของ อบต. ที่จะต้องคำนึงถึงการบริการประชาชนเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและรับประโยชน์อย่างสูงสุด ดังเช่นคำให้ สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “เพราะผู้ที่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริงคือประชาชน ไม่ใช่บรรดานักการเมืองที่เป็น ผู้บริหาร หรือสมาชิก อบต.”

นายพิศาล พุ่มพวง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “เพื่อให้การทำงานเกิดความโปร่งใส ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการ ตรวจสอบการทำงานได้ สามารถลดปัญหาความหวาดระแวงหรือความเคลงใจในการบริหารงานได้ ความขัดแย้งจะได้ไม่เกิดขึ้น”

นายประดิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “การใช้วิธีการดังกล่าวเข้ามาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองเป็นเรื่องที่ดี แต่ทั้งนี้คง จะต้องประกอบไปด้วยการมีจิตสำนึกของฝ่ายต่าง ๆ ทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลอย่างแท้จริงด้วย วิธีการดี แต่คนไม่ปฏิบัติก็ไร้ประโยชน์”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “โดยในทางปฏิบัติต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ที่มีความรู้และมีความเข้าใจในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและขึ้นอยู่กับความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งกำลังคน งาน งบประมาณและสถานที่ เป็นต้น”

นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “สนับสนุนแนวทางในการแก้ไขดังกล่าว โดยสามารถที่จะใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งได้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองให้มีกระแสที่ลดลงได้”

3.2.3 การใช้หลักในการประนีประนอม การประสานผลประโยชน์ การไกล่เกลี่ย โดยใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือการใช้คนกลางเข้ามาแก้ไขปัญหา

ในประเด็นแนวทางแก้ไขด้านการบริหารงานที่ควรใช้หลักในการประนีประนอมการประสานผลประโยชน์ การไกล่เกลี่ยโดยใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือการใช้คนกลางเข้ามาแก้ไขปัญหา โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. หากจะใช้กระบวนการทางกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียวอาจไม่ประสบผลสำเร็จ ตรงกันข้ามอาจทำให้เกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ทุก ๆ ฝ่ายควรใช้การเจรจาต่อรอง ประนีประนอม โดยอาจให้มีคนกลางทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยเพื่อให้ได้ข้อยุติที่เป็นธรรมด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย และโดยสันติวิธี ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “โดยเห็นว่าเป็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่ดีที่สุด การใช้หลักการประนีประนอมโดยการไกล่เกลี่ย ถือว่าเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี และยุติธรรมแก่ทั้งสองฝ่าย”

นายประคิษฐ์ สิ้นธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาคดีและสามารถทำให้ความขัดแย้งใน อบต. ลดความรุนแรงลงได้ โดยใช้การเจรจาพูดคุยทำความเข้าใจในสิ่งที่ประเด็นของความบาดหมางกัน และรับฟังเหตุผล ข้อเสนอแนะของทั้ง 2 ฝ่าย ด้วยความเป็นธรรม แต่ในมุมมองของผมหากเป็นความขัดแย้งเรื่องของการบริหารงานสามารถใช้หลักการนี้ได้ แต่หากเป็นความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ที่มีขอบด้วยกฎหมายคงเป็นเรื่องยาก เพราะเรื่องของผลประโยชน์ต้องแก้ไขด้วยตัวของผลประโยชน์ด้วยกันเอง”

นายสันติ พฤกษ์สูง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด กล่าวว่า “เพราะสามารถที่จะแก้ไขปัญหาในการคุมอำนาจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ไม่มีการเล่นพรรคเล่นพวก และเกิดความยุติธรรมทั้ง 2 ฝ่าย ไม่มีใครคอยกดดัน”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคุ้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำปา กล่าวว่า “ในเรื่องของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดจากผลประโยชน์ หากผลประโยชน์ที่ได้รับลงตัวความขัดแย้งก็จะไม่เกิดขึ้นเป็นธรรมชาติของคน ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ใน อบต. นอกจากวิธีการดังกล่าวแล้วควรแก้ไขปัญหาคือคนเป็นหลักอีกด้วย อย่างไรก็ตามแนวคิดในการแก้ไขดังกล่าวนี้ว่าเป็นแนวคิดที่ดีและควรได้นำมาใช้ใน อบต. ที่มีความขัดแย้งที่รุนแรงเกิดขึ้น”

นายจิตพงษ์ บุญญานูวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ และ นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งฝักกูด และนางสกุณา มอญพันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฝักแวน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า “เป็นหลักการในการแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งทางการเมืองได้ดีที่สุดวิธีหนึ่ง โดยสนับสนุนแนวทางในการกันหน้าคุยกันของทั้ง 2 ฝ่าย”

จะเห็นได้ว่าจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งต่างสนับสนุนแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือใช้วิธีการประนีประนอม การประสานผลประโยชน์ หรือการใช้คนกลางเข้ามาแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นแนวทางสันติวิธีมากกว่าการใช้กำลังรุนแรงหรือใช้วิธีการทางด้านกฎหมายเพียงอย่างเดียว เพราะเห็นว่าการได้พูดคุยกันและทำความเข้าใจร่วมกันจะทำให้ลดปัญหาของความขัดแย้งลงได้

3.2.4 จัดให้มีการฝึกอบรมผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย บทบาท อำนาจและหน้าที่ของตนเองต่อท้องถิ่น

ประเด็นแนวทางแก้ไขด้านการบริหารงาน โดยควรจัดให้มีการฝึกอบรมผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย บทบาท อำนาจและหน้าที่ของตนเองต่อท้องถิ่น ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือในประเด็นนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วยและให้การสนับสนุนเป็นอย่างมาก เพราะมองว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานของ อบต. เป็นอย่างยิ่งเพราะจะทำให้พนักงานเมือง ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิก อบต. ได้มีความรู้และเข้าใจบทบาท อำนาจและหน้าที่ของตนเอง และการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง โปร่งใส มีจิตสำนึกที่จะทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ท้องถิ่นและประชาชนอย่างแท้จริง ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลซำปา กล่าวว่า “ส่วนใหญ่สมาชิก อบต. จะไม่ค่อยเข้าใจกฎหมายโดยเฉพาะการทำหน้าที่ในสภา อบต.

ความขัดแย้งจึงมักเกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ การอภิปรายกลายเป็นการถกเถียงกันมากกว่า ดังนั้น การจัดให้มีโครงการฝึกอบรมดังกล่าว จึงเป็นแนวทางที่ดีในการส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองท้องถิ่นให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างเพิ่มขึ้น”

นายประดิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงฐานะของหน่วยงานที่ต้องมีความก้าวหน้าขึ้นต่อไปเรื่อย ๆ และรองรับต่อการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นควรมีความรู้และความเข้าใจต่อระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะรูปแบบของท้องถิ่นทั้งหมด ดังนั้น แนวทางดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ดีและสมควรจัดทำอย่างยิ่ง”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา กล่าวว่า “ควรมีการเพิ่มเติมแบบทดสอบความรู้ความสามารถที่เกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น หรือให้นักการเมืองการแสดงวิสัยทัศน์ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ลดปัญหาความขัดแย้งในการทำงานกับพนักงานส่วนตำบลหรือข้าราชการ”

3.2.5 สร้างจิตสำนึกโดยการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและบริหารท้องถิ่น

ในประเด็นของแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารงาน โดยเสนอแนวทางในการสร้างจิตสำนึกโดยการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและบริหารท้องถิ่น ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจที่เน้นประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ แต่ในเรื่องของการปลูกฝังจิตสำนึกดังกล่าวนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล เห็นว่าเป็นแนวทางที่ดีที่จะนำไปแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งได้ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะการสร้างจิตสำนึกให้มีหรือเกิดขึ้นแก่นักการเมืองท้องถิ่น หรือผู้ที่สนใจจะลงสู่สนามเวทีการเมืองท้องถิ่น เพราะการสร้างจิตสำนึกให้เกิดเป็นรูปธรรมได้จริงนั้น ทุกคนจะต้องปลูกฝังค่านิยมและการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว เช่น คำให้สัมภาษณ์ของ

นายพิศาล พุ่มพวง นายกองการบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “สำหรับผมมองว่าแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งในกรณีนี้ อบต.หนองผักแว่น โดยผมคิดอยู่เสมอว่าในการบริหารงานและการพัฒนาท้องถิ่นต้องให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง และประชาชนยังสามารถที่จะเป็นเกราะให้เราได้หากเกิดปัญหาต่าง ๆ แต่เราต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ซื่อสัตย์ และสุจริต”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา กล่าวว่า “หากแก้ไขปัญหาและปรับแนวคิดของนักการเมืองหรือคนอื่น ๆ ได้ตามแนวทางของการแก้ไข

ปัญหานี้ได้จะทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ตึงามในการบริหารราชการต่อไป แต่เรื่องนี้คงต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนค่านิยมให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่สามารถสัมผัสได้ ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นควรยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนและเป็นขั้นตอนจะเกิดได้มากหรือน้อยส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับผู้ที่ลงมาเล่นการเมืองท้องถิ่นว่าจะคิดถึงอะไรระหว่างประชาชนหรือคิดว่าท้องถิ่นเป็นแหล่งในการแสวงหาผลประโยชน์โดยยกเอาประชาชนมาเป็นข้ออ้างบังหน้า หากเป็นเช่นนี้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ก็จะไม่มีความยุติธรรมได้”

นายชิตพงษ์ บุญญานุวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “หัวใจการบริหารงานท้องถิ่น คือ ประชาชน การสร้างจิตสำนึกที่ดี โดยเฉพาะนักการเมืองควรที่จะยึดเอาประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาท้องถิ่น และควรที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดความรู้สึกในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการเสียสละเพื่อส่วนรวม หากทำได้ความขัดแย้งใน อบต. คงไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน”

3.3 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านชุมชนท้องถิ่น

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี โดยใช้แนวทางแก้ไขปัญหาด้านชุมชนท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามใน 2 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นที่ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมองว่าจุดอ่อนของการเมืองใน อบต. ปัจจุบัน คือการที่ประชาชนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองน้อยมาก ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และเข้าใจถึงกระบวนการหรือหลักการของการกระจายอำนาจที่แท้จริง จะทำให้ประชาธิปไตยในระดับรากหญ้ามีความเข้มแข็งสู่ระดับชาติต่อไป

ส่วนประเด็นที่ควรให้ความรู้การเมืองท้องถิ่นตามวิถีประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าว โดยที่ควรที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เน้นความสำคัญของการเลือกตั้ง และควรที่จะสนับสนุนกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนกล้าที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็น มีการประสานงานและการสร้างเครือข่ายชุมชนให้แก่ประชาชนต่าง ๆ อย่างครอบคลุม เพื่อเป็นช่องทางในการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้สึกที่ดีต่อหน่วยงาน อบต. โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง

ประเด็นแนวทางแก้ไขปัญหาด้านชุมชนท้องถิ่น ได้เสนอให้ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล สนับสนุนกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยแนวทางดังกล่าว เพราะจะทำให้ประชาธิปไตยในระดับรากหญ้ามีการพัฒนาที่เข้มแข็ง และส่งผลดีต่อการเมืองในระดับชาติอีกด้วย ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของ

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “เห็นด้วย เพราะการเมืองท้องถิ่นจะเจริญก้าวหน้า ก็ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากประชาชนทุกภาคส่วน ยิ่งประชาชนเข้ามาร่วมมากเท่าไร ก็นับว่าท้องถิ่นนั้นประสบความสำเร็จในการบริหาร มากขึ้นเท่านั้น ยิ่งประชาชนมีความรู้มากและเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นทำให้การพัฒนาท้องถิ่นหรือการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้ประชาชนได้อย่างถูกต้องและตรงกับความต้องการของประชาชน”

นายประคิษฐ์ สินธุไชย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “ถ้าทุกฝ่ายมีความจริงใจที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง เพราะอย่างน้อยเมื่อประชาชนได้รู้ ได้เห็นการทำงานของ อบต. ตามระบบหรือขั้นตอนที่ถูกต้องจะสามารถลดปัญหาความขัดแย้งลงได้ในระดับหนึ่ง โดยการเริ่มต้นให้ประชาชนได้ร่วมกิจกรรม เช่น งานทำบุญ งานประเพณี ต่าง ๆ เป็นต้น”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน โดยมีประชาชนเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่ปัญหาประการหนึ่ง คือ จะมีวิธีการใดที่จะกระตุ้นให้เกิดกระแสของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นให้มากกว่านี้ ปัจจุบันความสนใจในเรื่องของการเมืองจะผูกขาดและมีบทบาทเฉพาะกลุ่มคนชั้นกลาง หรือผู้ที่มีอิทธิ และผู้ที่ได้รับผลประโยชน์เท่านั้น ดังนั้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจึงควรเร่งในการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้”

นายสัมพันธ์ อ่อนนวล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “หากใช้แนวทางนี้แก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนได้สำเร็จ จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในระดับชาติต่อไปได้อย่างแน่นอน”

จะเห็นได้ว่าการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองในท้องถิ่น โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย และการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น เพราะการดำเนินงานต่าง ๆ ของท้องถิ่น หรือ อบต. จะเป็นไปได้โดยมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด และการตัดสินใจอย่างอิสระ โดยเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสามารถช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือความขัดแย้งที่รุนแรงได้

3.3.2 ควรให้ความรู้การเมืองท้องถิ่นตามวิถีทางประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจรับรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองท้องถิ่น

ประเด็นแนวทางแก้ไขปัญหาด้านชุมชนท้องถิ่น ได้เสนอว่าควรให้ความรู้การเมืองท้องถิ่นตามวิถีทางประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจรับรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้ให้เหตุผลว่า ประชาชนยังขาดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมืองท้องถิ่นและไม่ค่อยที่จะให้ความสำคัญต่อการเมืองท้องถิ่น ประกอบกับมีความรู้สึกว่าการเมืองเป็นเรื่องที่ไกลตัว และน่าเบื่อหน่าย โดยเฉพาะการเมืองในระดับชาติ จึงเป็นเหตุให้มีความรู้สึกหรือทัศนคติต่อการเมืองท้องถิ่นค่อนข้างเป็นผลลบมากกว่าผลบวก ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ส่วนหนึ่งของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นใน อบต. นั้นเป็นเพราะการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนั้นการที่ประชาชนยังไม่ค่อยที่จะเข้าใจการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่เป็นรูปแบบ อบต. อย่างแท้จริง ส่วนใหญ่คิดว่าการไปลงคะแนนเพื่อเลือกตั้งสมาชิกคือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง เมื่อเลือกแล้วก็คือหมดหน้าที่ จึงทำให้ปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารงานของฝ่ายบริหารค่อนข้างประสบกับปัญหาในการปฏิบัติ เพราะอาจเป็นแรงกระตุ้นทำให้เกิดการเผชิญหน้าในด้านนโยบายขึ้นได้ ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงควรที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนได้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองท้องถิ่นตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจ รับรู้และเกิดมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองท้องถิ่นควบคู่กันไปด้วย”

ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ประชาชนจะได้กล้าที่จะแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเต็มที่ และพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของหมู่บ้านหรือชุมชน ในการประสานงานร่วมกับองค์กรเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นต่าง ๆ ได้อีกด้วย”

นายจิตพงษ์ บุญญาวัตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ปัจจุบันประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นตามวิถีทางแบบประชาธิปไตยเป็นส่วนน้อย เนื่องจากพื้นฐานของการศึกษาโดยเฉลี่ยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงทำให้การทำความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการเมืองท้องถิ่นเป็นไปได้ยากและน้อยมาก และถูกรอบงำจากกลุ่มต่าง ๆ ได้ง่ายอีกด้วยหากได้แก้ไขปัญหาและทำให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ก็จะเป็นผลดีต่อภาพลักษณ์ของ อบต.”

สำหรับสภาพความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ในปัจจุบันจากข้อมูลที่ได้จากการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มที่เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นดังนี้

นายอนันต์ ปานทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง กล่าวว่า “อบต. ท่าหลวง เป็น อบต. ที่มีขนาดกลาง มีจำนวนหมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน แต่ก็ไม่มีปัญหาในด้านการปกครอง รายได้ของ อบต. ก็อยู่ในเกณฑ์ระหว่าง 10 ล้านบาท ไม่เกิน 20 ล้านบาท ในการบริหารงานต่าง ๆ ยึดแนวทางตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนด การจัดทำโครงการก็ยึดตามแผนพัฒนาตำบลยกเว้นกรณีที่ประชาชนเดือดร้อนจริง ๆ ก็พิจารณาให้การช่วยเหลือ การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณก็ใช้วิธีการคุยกันนอกรอบก่อนประชุมสภา ความขัดแย้งก็มีบ้างแต่ไม่รุนแรง การเลือกตั้งที่ผ่านมาที่มีการแข่งขันกันอยู่นะ แต่ก็อยู่ในกรอบที่ยอมรับกันได้ ฝ่ายสภากับฝ่ายบริหารไม่มีปัญหา มีปลัด อบต. แนะนำและช่วยงานด้านกฎหมายต่าง ๆ”

นายทินกร ตากรวด นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด กล่าวว่า “การบริหารงานของ อบต. แก่งผักกูดเป็นการบริหารงานที่รับผิดชอบในเขตท้องถิ่น 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลแก่งผักกูดและตำบลทะเลวังวัด แรก ๆ การบริหารงานค่อนข้างประสบกับปัญหา โดยเริ่มตั้งแต่การจัดสรรตำแหน่งต่าง ๆ เพราะมีสมาชิก 2 ตำบล ก็เกิดการแย่งชิงตำแหน่งกัน แต่ก็สามารถตกลงกันด้วยดี การเสนอโครงการก็มีปัญหาเพราะต่างกลัวว่าตำบลตัวเองจะได้งบประมาณน้อย ใครเป็นผู้บริหารตอนนั้นวิงวอนนายอำเภอแทบทุกวัน ความขัดแย้ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลประโยชน์การอยากมีอำนาจหรือตำแหน่งทางการเมือง ก็มีแต่ไม่ค่อยรุนแรงก็พอพูดจากรันได้ ก็แบ่งกัน ไปคนละ 2 ปี หมายถึง ตำแหน่งประธานสภา อบต. ตำแหน่งรองประธานสภา อบต. และตำแหน่งเลขานุการสภา อบต.”

นายพิศาล พุ่มพวง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น กล่าวว่า “ก่อนที่ผมจะได้รับเลือกตั้งมาเป็นนายก อบต. ที่นี่เป็นยังไงผมไม่ทราบนะ แต่ในสมัยที่ผมอยู่ไม่มีปัญหาอะไร ผมเน้นเรื่องการทำงานเป็นทีม โดยเฉพาะสมาชิกในฝ่ายของผม แต่กับสมาชิกที่เป็นฝ่ายค้านแรก ๆ ก็ไม่ค่อยยอมรับเท่าไรก็มีการค้านกันบ้างในสภา แต่ก็ไม่มีปัญหารุนแรง อาจเป็น

เพราะฝ่ายของผมมากกว่าก็ได้ ในการบริหารงานดำเนินการโดยจัดทำประชาคม และดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับ อบต. อย่างต่อเนื่อง เช่น การประเพณีสงกรานต์ โดยร่วมกับกำนัน และผู้ใหญ่บ้านความขัดแย้งทางการเมืองที่อื่นผมไม่รู้ แต่ที่ อบต.หนองผักแว่น ไม่มี บางครั้งพุดจากกัน ได้ไม่รุนแรง”

สืบเอกวสิน เข้มแข็ง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหัวลำ กล่าวว่า “ส่วนใหญ่จะรู้จักกันเป็นญาติกันทำให้การทำงานไม่ค่อยมีปัญหา ข้าราชการส่วนใหญ่ก็เป็นคนในพื้นที่ และทำงานมาหลายปี เช่น ปลัด อบต. อยู่มา 12 ปีแล้ว เราทำงานกันระบบพี่น้อง ผมเป็นนายกสมัยนี้เป็นสมัยที่ 3 แล้ว การเลือกตั้งไม่มีการแข่งขันทางการเมืองที่รุนแรง อาศัยญาติพี่น้องไปช่วยลงคะแนนให้”

นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชัยจำปา กล่าวว่า “ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต.ชัยจำปา อาจมีบ้างแต่ไม่รุนแรงจนส่งผลกระทบต่อการทำงานเพราะสมาชิก อบต.บางส่วนยังเป็นข้าอำนาจเดิม และเป็นกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ แต่ก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะหากไม่เข้าใจกันหรือมีข้อข้องใจกันก็จะชี้แจงกันเลย ความขัดแย้งมีบ้างจากสาเหตุที่เกิดจากการมองต่างมุม การมีแนวคิดที่หลากหลายแต่ไม่รุนแรง เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากที่สุด”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า สภาพของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ยังไม่ปรากฏเหตุการณ์ที่รุนแรงมากนัก ความขัดแย้งทางการเมืองจะมีลักษณะของการแบ่งฝ่ายมากกว่า ระหว่างข้าอำนาจเก่ากับข้าอำนาจใหม่ การพยายามที่จะเอาชนะกันเพื่อขึ้นเป็นผู้บริหาร เป็นต้นจะอย่างไรก็ตามถ้าหากมีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้วย่อมจะส่งผลกระทบต่อกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยส่วนรวม และผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่เป็นผู้รับบริการอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ นอกจากนั้นจะทำให้เห็นว่าการที่จะพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาตินั้น เป็นแนวคิดที่ค่อนข้างยาก

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี โดยเป็นการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อมุ่งศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี
2. ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ ท่าหลวง จังหวัดลพบุรี
3. แนวทางการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

สำหรับประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคล 3 กลุ่ม คือ 1) ฝ่าย บริหาร ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล 2) ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลและ 3) ฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเลือก กลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเฉพาะเจาะจงบุคคลของประชากรแต่ละกลุ่ม ๆ ละ 5 คน กลุ่มตัวอย่างที่ตอบ คำถามและร่วมให้สัมภาษณ์รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน

1. สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการค้นคว้าเอกสารสามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลใน เขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ซึ่งปรากฏในประเด็นที่มีสาเหตุมาจากแนวคิดในเรื่องการกระจาย อำนาจให้ท้องถิ่น จากปัจจัยความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคล จากการไม่ได้รับ การตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน จากการใช้อำนาจทางการเมือง และจากการไม่ชัดเจนของ ข้อกำหนดและกฎหมาย

ทั้งนี้ พบว่าโดยภาพรวมมีความเป็นไปได้มากที่ประเด็นที่ได้ตั้งไว้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยอธิบายรายละเอียดแต่ละหัวข้อได้ดังนี้

1.1.1 สาเหตุจากแนวคิดการกระจายอำนาจ

ผลการวิจัยพบว่าความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นไปได้สูง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การกระจายอำนาจหรือการถ่ายโอนภารกิจนำไปสู่การแข่งขันเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น ถึงแม้ว่าแนวคิดการกระจายอำนาจจะเป็นสิ่งที่ดีให้แก่ท้องถิ่น แต่ในทางตรงกันข้ามกลับทำให้เกิดเป็นความขัดแย้งเพราะเม็ดเงินที่เข้ามาสู่ อบต. ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วกลไกในการกระจายอำนาจขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของผู้ที่มีอำนาจในทุกระดับ ทั้งในส่วนของรัฐบาล นักการเมืองและข้าราชการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จนถึงระดับนักการเมืองท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการผลักภาระให้แก่ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบโดยการถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณมาให้ อบต. เป็นผู้ดูแล ซึ่งสิ่งเหล่านี้กลายเป็นช่องว่างที่นำไปสู่การแสวงหาหรือการได้รับผลประโยชน์ของนักการเมืองท้องถิ่นทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น จนเกิดมีการเข้าแทรกแซงทางการเมืองและการบริหาร มีการแข่งขัน การแย่งชิง และการแสวงหาผลประโยชน์ของบรรดา “นักธุรกิจการเมือง”

สำหรับการจัดโครงสร้างในการบริหาร อบต. ที่มองว่าไม่มีมิติของการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติที่ชัดเจน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และ ฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเป็นไปได้สูงเช่นกันที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยให้เหตุผลว่ากลไกของการจัดโครงสร้างในการบริหาร อบต. นั้นคลุมเครือและไม่ชัดเจนเหมือนระบบการเมืองในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นอื่น ๆ เช่น เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายเป็นตัวกำหนดไว้ก็ตาม เพราะในทางปฏิบัติแล้วทั้งสองฝ่ายมีลักษณะของการทำงานที่เกี่ยวเนื่องกัน โดยมีเงื่อนไขของผลประโยชน์เข้ามา จึงทำให้มองว่าโครงสร้างในการบริหารงาน อบต. โดยหลักในการปฏิบัติจริง ๆ แล้ว ไม่ได้มีการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับ ฝ่ายนิติบัญญัติอย่างแท้จริง การทำงานใน อบต. ขาดการตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจระหว่างกันหากในกรณีที่การจัดสรรผลประโยชน์หรือเงื่อนไขที่ตกลงไว้ไม่เป็นอย่างคาดหวังไว้ก็จะทำให้เกิดความไม่พอใจ คลางแคลงใจ ไม่ไว้ใจซึ่งกันและกันก็จะนำไปสู่ชนวนของความขัดแย้งได้ในที่สุด

ส่วนความขัดแย้งทางการเมืองที่มาจากการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นยังไม่มีอิสระอย่างแท้จริงยังขึ้นอยู่กับอำนาจของส่วนกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ล้วนเห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดความขัดแย้ง

ทางการเมืองจนส่งผลกระทบต่อการบริหารงาน โดยฝ่ายบริหารเห็นว่ามีการแทรกแซงการทำงาน หรือการตัดสินใจในกระบวนการในการบริหารงานทั้งจากนักการเมืองในระดับชาติ และจาก นโยบายของรัฐบาลที่เป็นผู้กำหนดเงื่อนไขให้ อบต. ต้องดำเนินการเป็นเช่นนั้นอย่างนี้ ซึ่งจาก สภาพความเป็นจริงจะเห็นว่า อบต. ไม่มีอิสระในการทำงานอย่างแท้จริง จนทำให้การทำงานเกิดความล่าช้าและไม่เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ ทำให้เป็นจุดอ่อนให้แก่ฝ่ายค้าน โจมตีว่าไม่สามารถทำตามคำแถลงนโยบายที่ให้ไว้ต่อสภาได้ นอกจากนั้นแล้ว ยังเป็นเรื่องของการหวังผลประโยชน์และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันของนักการเมืองและข้าราชการกับนักการเมือง ซึ่งทำให้นำไปสู่ปัญหาของความขัดแย้งทางการเมืองได้ แต่ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางท่าน ได้แก่ นายท. ออบต.ท่าหลวง ประธานสภา อบต.หัวลำ และปลัด อบต. หัวลำ ที่เห็นว่า ถึงแม้ อบต. จะดูว่าไม่มีอิสระในการทำงานที่ยังคงถูกควบคุมจากนโยบายส่วนกลาง แต่อย่างไร อบต. ก็ยังต้องพึ่งพาส่วนกลางโดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับงบประมาณต่าง ๆ หรือการให้ส่วนกลางพิจารณาโครงการที่เกินศักยภาพของ อบต.เพื่อให้ส่วนกลางจัดสรรงบประมาณให้ความช่วยเหลือ เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนการบริหารให้แก่ อบต. ต่อไป

1.1.2 สาเหตุจากปัจจัยความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคล

ผลการวิจัยความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี พบว่า มีสาเหตุมาจากปัจจัยความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคลนั้นมีความเป็นไปได้มาก โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล เห็นว่าการมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกันทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองสูง เพราะแต่ละคนมีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น ที่แต่ละคนไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายพนักงานส่วนตำบลและกลุ่มผู้ที่สนับสนุนนักการเมืองต่างก็มีแนวคิดที่แตกต่างทางด้านการเมือง โดยเฉพาะแนวคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างหลากหลายกันออกไป และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบลเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการผลประโยชน์ของตนเองและของพรรคพวกโดยไม่ได้คำนึงถึงข้อกฎหมาย ซึ่งตรงข้ามกับพนักงานส่วนตำบลที่มีเป้าหมาย คือ ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ส่วนกลุ่มประชาชนก็มีเป้าหมายหรือมีความรู้สึกที่ต้องการให้ผู้ที่ตนสนับสนุน โดยเฉพาะกลุ่มอำนาจเดิมได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง เพื่อตนเองจะได้รับผลประโยชน์ไปด้วยซึ่งล้วนแต่เป็นชนวนที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองทางด้านความคิดและการมีความรู้สึกต่อการเมืองที่แตกต่างกัน

ส่วนการมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน สามารถอธิบายในภาพรวมได้ว่านักการเมืองท้องถิ่นต้องการความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสิ่งที่

ได้รับปากกับประชาชนไว้เมื่อตอนหาเสียง แต่ในส่วนของผู้ปฏิบัติ คือ ฝ่ายพนักงานส่วนตำบลหรือข้าราชการประจำต้องทำงานด้วยความรัดกุมเพื่อป้องกันความผิดพลาด นอกจากนั้นยังมีทัศนคติว่าการเมืองท้องถิ่นเป็นการมองกลุ่มคนที่มีฐานะ เพื่อใช้เป็นฐานคะแนนเสียงและกลุ่มนายทุนของตนเอง โดยการยื่นข้อเสนอจะให้ได้รับตำแหน่งทางการเมืองหากตนได้รับการเลือกตั้งเข้ามา โดยไม่ได้สนใจกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหรือพวกขุนต่ำทางสังคมและเศรษฐกิจ จนกลายเป็นสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองที่มีผลมาจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม

สำหรับปัจจัยของสาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองที่เกี่ยวกับการมีความรู้สึกรับรู้เรื่องทางการเมืองที่แตกต่าง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบลล้วนเห็นว่าเป็นส่วนที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ โดยสามารถอธิบายได้ว่า การเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ทำให้เกิดการแบ่งแยกคนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่สนับสนุนฝ่ายหนึ่งกับกลุ่มผู้ที่สนับสนุนอีกฝ่ายหนึ่ง ภายหลังจากเลือกตั้งก็ยังถูกแยกเป็น 2 ฝ่ายอีก คือ ฝ่ายบริหารกับฝ่ายค้านในสภาท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มมีความรู้สึกว่าจะทำอย่างไรให้ฝ่ายตนได้รับการเลือกตั้ง หรือได้รับความไว้วางใจจากสภาท้องถิ่นและประชาชน จึงเป็นสาเหตุที่สำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองที่สูงขึ้น ทั้งภายในและภายนอกสภา นอกจากนั้นแล้วยังเกิดจากคนหลาย ๆ คนที่มีพื้นฐานของความรู้และความเข้าใจเรื่องของการเมืองที่แตกต่างและไม่เท่ากัน ทำให้มีการสื่อสารความหมายต่าง ๆ ในเรื่องเดียวกันที่อาจไม่ตรงกัน และยังมีความรู้สึกของการไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำทางการเมือง การเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงาน และที่สำคัญคือการไม่ยอมรับฟังเสียงส่วนใหญ่ โดยเฉพาะที่เป็นเสียงของฝ่ายตรงข้าม ทำให้เป็นประเด็นที่นำไปสู่ความไม่พอใจและความขัดแย้งที่รุนแรงได้ในที่สุด

1.1.3 สาเหตุที่ไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน

ผลการวิจัยพบว่า ความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี มีความเป็นไม่ได้ที่สูงมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ในประเด็นของการมีทรัพยากรหรืองบประมาณอย่างจำกัดทำให้การบริหารงานภายใน อบต. เกิดมีความขัดแย้งกัน เพราะนักการเมืองต่างแย่งชิงงบประมาณเพื่อต้องการที่จะจัดทำโครงการลงในพื้นที่หรือหมู่บ้านของตนเอง นอกจากนั้นการที่ อบต. มีงบประมาณหรือทรัพยากรที่น้อยจะทำให้การบริหารงานมีความล่าช้า ส่วนพนักงานส่วนตำบลมองว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มทุนจะเป็นกลุ่มแรกที่ได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ อันจะนำไปสู่การไม่พอใจของกลุ่มอื่น ๆ และเกิดความขัดแย้งกันเนื่องจากผลประโยชน์ไม่ลงตัว แต่ก็ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายพนักงานส่วนตำบลบางท่าน ที่มี

ความเห็นที่ต่างออกไป โดยมองว่าไม่ใช่ปัจจัยที่จะทำให้เกิดความขัดแย้ง เพราะการดำเนินการใน ด้านงบประมาณมีการตรวจสอบ และผ่านการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่จนเข้าสู่กระบวนการความเห็นชอบของสภา อบต. และการปฏิบัติโครงการต่าง ๆ ก็มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบลที่ได้ จัดลำดับสภาพของปัญหาและความต้องการของประชาชนไว้แล้ว ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ ทำตาม ขั้นตอนของระเบียบและกฎหมายที่กำหนดไว้แล้ว

ในด้านปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี คือ การไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณค่าตามต้องการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหารและ ฝ่ายนิติบัญญัติล้วนเห็นว่า การ ได้มีตำแหน่งทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งนายก อบต. ประธานสภา อบต. หรือตำแหน่งรองประธานสภา อบต. ล้วนเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติ มีหน้ามีตา มี ชื่อเสียงในสังคม และมีอำนาจ และที่สำคัญจะทำให้เกิดความได้เปรียบทางการเมืองสูง จึงไม่ใช่ เรื่องแปลกที่การเลือกตั้งสมาชิก อบต. ในปัจจุบันจะมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงไม่แพ้การเลือกตั้ง ในระดับชาติ โดยเฉพาะตำแหน่ง นายก อบต. ซึ่งหากใครได้รับการเลือกตั้งก็เท่ากับผู้นั้นมีอำนาจ และตามมาด้วยผลประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งไม่สามารถที่จะปฏิเสธได้ นอกจากนี้การจัดสรรตำแหน่ง ให้กับทีมงานหรือผู้ที่สนับสนุนตนเองก็เป็นเรื่องที่สำคัญเพราะหากไม่ได้รับการแต่งตั้งตามที่ ได้ตกลงกันไว้ ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นภายในกลุ่มของตนเอง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วน ตำบล มองว่าการ ไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองจะทำให้เกิดการแตกแยก การมีเอกภาพ ในการบริหารจะมีน้อย เพราะฝ่ายตรงกันข้ามหรือฝ่ายที่สูญเสียผลประโยชน์และผิดหวังที่ไม่ได้รับ การเลือกตั้งหรือไม่ได้รับการแต่งตั้งให้มีตำแหน่งทางการเมือง โดยจะพยายามทุกวิถีทางที่ต้องการ จะโค่นล้ม โจมตี เพื่อดึงดูดใจให้ตนเองได้กลับเข้ามามีตำแหน่งและอำนาจอีกครั้ง

ส่วนสาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ที่มาจากการไม่ได้รับการ ตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตนโดยการ ไม่ลงรอยกันในการจัดสรรหรือแบ่งปันผลประโยชน์ พบว่า เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ที่สูง เพราะผลประโยชน์เป็นสิ่งที่ นำไปสู่ความขัดแย้งที่มีความรุนแรงจนถึงกับมีการฆ่ากันตายของบรรดานักการเมืองท้องถิ่น โดยมี สาเหตุมาจากความขัดแย้งด้านผลประโยชน์หรือด้านธุรกิจที่มีการเชื่อมโยงผลประโยชน์ใน อบต. เป็นต้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ล้วนเห็นว่า เรื่องการ ไม่ลงรอยหรือการจัดสรรผลประโยชน์ไม่ลงตัวจะนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงใน อบต. และก่อให้เกิดความแตกแยกของคนในชุมชนหรือหมู่บ้านเดียวกัน โดยมีผลประโยชน์ทุกรูปแบบ มาเป็นเครื่องต่อรองระหว่างกัน เช่น ผลประโยชน์จากการจัดสรรตำแหน่งทางการเมือง ผลประโยชน์จากการจัดทำโครงการ เป็นต้น ดังนั้นการจัดสรรผลประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียมกัน เช่น

ฝ่ายหนึ่งได้รับผลประโยชน์มากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง มีการขัดขวางผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยการไม่ยอมยกมือสนับสนุนอนุมติงบประมาณ การใช้งบประมาณที่แอบแฝงซ่อนเร้นเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง โดยการกำหนดนโยบายที่เอาเปรียบคู่ต่อสู้ทางการเมือง นโยบายที่มีลักษณะฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติ ซึ่งการกระทำเช่นนี้ที่กล่าวมาหากการแบ่งปันผลประโยชน์ไม่ลงตัวก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้

1.1.4 สาเหตุการใช้อำนาจทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่าความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี มีความเป็นไปได้สูงกว่าสาเหตุมาจากการใช้อำนาจทางการเมืองในการเข้าไปแทรกแซงของกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของการเกื้อหนุนระหว่างกลุ่มอำนาจทางการเมืองระดับชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มอิทธิพล โดยสามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เห็นว่า กลุ่มเหล่านี้ล้วนเป็นผู้ที่สนับสนุนบรรดาผู้สมัครลงเล่นการเมืองท้องถิ่นทั้งสิ้น และเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลและอำนาจต่อระบบการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นและมีกลุ่มที่มีอำนาจบารมีสูงในพื้นที่หรือเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ซึ่งยังเป็นกลุ่มฐานเสียงให้แก่ันักการเมืองทุกระดับ ทำให้มีการแบ่งขั้วทางการเมืองที่ค่อนข้างชัดเจนไม่เว้นแม้แต่ระบบการเมืองท้องถิ่นของ อบต.

นอกจากนั้นการใช้อำนาจทางการเมืองโดยการใช้ตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนกลุ่มพวกพ้องของตนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองที่สูงขึ้นนั้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า สาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง เพราะการเมืองเป็นเรื่องของการให้ได้มาซึ่งอำนาจโดยเห็นว่าจะทำให้เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้นและมีความรุนแรงที่มีลักษณะที่ไม่แตกต่างไปจากการเมืองในระดับชาติ และยังมีนักการเมืองทั้งระดับ ส.ส. หรือ ส.จ. ที่ให้การสนับสนุนอยู่โอกาสความก้าวหน้าทางการเมืองค่อนข้างที่จะสดใส นอกจากนั้นยังมองว่าเป็นเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์ และเป็นการกระทำที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง แต่อาจส่งผลทำให้ขาดเอกภาพในการบริหารงานเพราะกลัวว่าจะไปกระทบกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จึงต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องเอาไว้ ทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองที่สูงและมีแนวโน้มที่จะรุนแรงได้ เพราะความไม่ต้องการที่จะสูญเสียเรื่องอำนาจ ยังมีการแข่งขันมากขึ้นเท่าไรความขัดแย้งทางการเมืองก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

สำหรับการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งหมดมองว่ากลุ่มที่มีอำนาจและตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองใน อบต.

มักจะใช้อำนาจที่มีอยู่ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง โดยส่วนมากทำไปเพื่อต้องการดึงคนเข้ามาเป็นพวกฝ่ายตนและเป็นฐานเสียงมากกว่า ดังนั้น การใช้อำนาจทางการเมืองจึงกลายเป็นวัฒนธรรมหรือค่านิยมในสังคมทุกระดับชั้นทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ใน อบต. และมีการสร้างเครือข่ายขุมอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอำนาจทุน โดยมีข้าราชการทุกระดับมีส่วนร่วมอยู่ด้วย ดังนั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะนำไปสู่ประเด็นของความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น และมีภาพของการแบ่งขั้วแบ่งฝ่ายกันอย่างชัดเจน

1.1.5 สาเหตุของข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่าความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่มีสาเหตุมาจากข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีความเป็นไปได้ที่จะเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งใน อบต. โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหรือการให้อำนาจแก่ อบต. นั้น ในทางปฏิบัติไม่มีความชัดเจน จึงทำให้เกิดช่องว่างให้ผู้บริหารหรือนักการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนข้าราชการบางคน ใช้เป็นช่องทางในการได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง มีการฮั้วประมูลงานให้แก่บริษัทในเครือข่ายของผู้บริหารหรือนักการเมืองท้องถิ่น หรือกลุ่มพวกพ้องของตนเอง นอกจากนั้นแล้วยังไม่มีกฎหมายใดที่จะบัญญัติไว้ซึ่งความผิดของนักการเมืองใน อบต. ในกรณีดังกล่าวที่ชัดเจน ทั้งในขณะที่ดำรงตำแหน่งหรือหมดวาระไปแล้ว ทำให้นักการเมืองใช้เป็นโอกาสและช่องทางในการกอบ โภชและแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งในที่สุดนำมาซึ่งการแตกแยกและขัดแย้งกันเอง ซึ่งไม่ได้เกิดผลดีใด ๆ กับใคร โดยเฉพาะประชาชนผู้ใช้บริการของ อบต. ในพื้นที่

1.2 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และต่อชุมชนท้องถิ่น โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1.2.1 ผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

พบว่า ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นใน อบต. นั้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในด้านมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้น กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ล้วนเห็นว่า จากสภาพของการบริหารงาน อบต. ในปัจจุบันซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเต็มไปด้วยเรื่องของผลประโยชน์ทั้งสิ้น จึงเป็นเหตุที่ทำให้มีการแข่งขันสูงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะมีการใช้เงินเป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นของตัว

นักการเมืองเองและที่ได้รับมาจากการสนับสนุนของกลุ่มหรือบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองหรือคนที่ตนสนับสนุนให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการใช้เงินในการทุ่มเพื่อแจกให้คนไปลงคะแนนเสียงให้แก่ตนเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างชัดเจน ประกอบกับตนเองมีฐานะที่ยากจนจึงรับเงินนักการเมืองและไปลงคะแนนเสียงให้แก่พวกเขา เพราะมองว่าเป็นเรื่องของบุญคุณมากกว่าเรื่องของประชาธิปไตย

ด้านการมีส่วนร่วมทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในระบบการเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองในระดับชาติ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มนายทุน กลุ่มอำนาจเดิม และนักการเมืองท้องถิ่นอื่น ๆ ทำให้เกิดเป็นระบบอุปถัมภ์ในระบบการเลือกตั้ง และทำให้เกิดประเด็นของความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. เพราะกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ท้องถิ่นชุมชน หมู่บ้านมีการแบ่งเป็นพรรคเป็นพวกเกิดขึ้น เพราะต่างฝ่ายต่างสนับสนุนคนของฝ่ายตน ซึ่งเกิดมีการสร้างเป็นเครือข่ายผลประโยชน์ร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งในการเรียกคะแนนเสียงและรักษาฐานเสียงเดิมของตนเองไว้ให้มากที่สุด และเกิดเป็นระบบการเลือกตั้งที่มีการสืบทอดอำนาจหรือผูกขาดทางการเมืองโดยคนกลุ่มเดียว ซึ่งส่วนใหญ่การเลือกตั้ง อบต. ในเขตอำเภอท่าหลวงนั้น นิยมที่จะเลือกคนเดิมหรือเลือกบุคคลที่เป็นทายาทของนักการเมืองในพื้นที่

1.2.2 ผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น

พบว่าความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น ในด้านที่ทำให้เกิดมีการทุจริตการเลือกตั้งเพิ่มขึ้น กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ในปัจจุบันการเลือกตั้ง อบต. มีวิธีการในการหาเสียงเลือกตั้งที่เปลี่ยนไปในด้านลบเพิ่มมากขึ้น โดยผู้สมัครส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นในเรื่องของนโยบายจะเห็นได้จากป้ายของผู้สมัคร โดยส่วนใหญ่ต้องยอมรับว่ามีการใช้เงินมาเป็นปัจจัยในการหาเสียงเลือกตั้ง ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นการทุจริตผิดกฎหมายของการเลือกตั้ง แต่ก็คุ้มค่าหากตนเองได้รับการเลือกตั้งเข้ามา โดยเฉพาะในตำแหน่ง นายก อบต. จึงมีการแข่งขันกันสูง ทั้งมีการข่มขู่หรือกลั่นแกล้งคู่แข่งขันหรือการใช้นโยบายเอาเปรียบคู่แข่งด้วยวิธีต่าง ๆ

ด้านการแข่งขันทางการเมืองที่สูงและรุนแรง กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่มีความสอดคล้องกับประเด็นแรก โดยมีการทุจริตการเลือกตั้งทุกรูปแบบและไม่ได้สนใจว่าสิ่งที่ตนเองทำนั้น ว่าผิดกฎหมาย ถึงแม้ว่ากฎหมายการเลือกตั้งจะมีผลบังคับใช้และมีการกำหนดโทษแก่ผู้ที่ทุจริตการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่ได้ทำให้การทุจริตลดน้อยลง กลับตรงกันข้ามส่งผลให้มีการแข่งขันการเลือกตั้งด้วยการใช้วิธีที่ทุจริตการเลือกตั้งที่สูงขึ้นและรุนแรง โดยเฉพาะในเขตที่ไม่ใช่

ฐานเสียงของฝ่ายคนมีการทุ่มเงินในการซื้อเสียงเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิก อบต. หรือ นายก อบต. มีการใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งที่สูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยหวังจะกลับมาถอนทุนคืนหากได้รับการเลือกตั้งเข้ามา

ด้านการขาดความโปร่งใสในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การขาดความโปร่งใสในการทำงานของผู้ที่แสวงหาผลประโยชน์จาก อบต. กับผู้ที่รักษาผลประโยชน์ของ อบต. ทำให้เกิดการแตกแยกไม่ว่าจะเป็นเพราะกฎหมายมีช่องว่าง หรือเป็นเพราะความบกพร่องของระบบการตรวจสอบ ก็จะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของการเมืองการปกครองท้องถิ่น ที่ถูกมองว่าเป็นแหล่งทำรายได้ให้แก่บรรดานักการเมืองท้องถิ่นได้อย่างมหาศาล

1.2.3 ผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

พบว่าความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. นั้น ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานของ อบต. ในด้านการดำเนินนโยบาย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ประเด็นที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เป็นส่วนที่ประชาชนไม่ต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ กับ อบต. โดยเฉพาะหากเป็นคนละฝ่ายกัน ทำให้ อบต. ขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชน ทั้งนี้ เป็นเพราะประชาชนเบื่อหน่ายกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากตัวของนักการเมืองเอง บางครั้งนักการเมืองเป็นผู้ที่คิดและตัดสินใจทำเอง โดยไม่ผ่านหรือสอบถามความคิดเห็นของประชาชนอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่ทำเพื่อจะได้ไม่ผิดคำสั่งสัญญาที่ให้ไว้ตอนหาเสียง ส่วนประเด็นการไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ต้องยอมรับว่า อบต. ในเขตอำเภอท่าหลวงส่วนใหญ่เป็น อบต. ขนาดกลาง มีรายได้ที่จัดเก็บเองและที่รัฐจัดสรรให้ นั้น ไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน แต่ความต้องการและสภาพของปัญหาในแต่ละตำบลยังมีอีกมาก จึงเกิดเป็นปัญหาของการแย่งชิงงบประมาณ การขัดขวางในการจัดสรรงบประมาณ เพราะต้องการที่จะนำไปลงสู่ในพื้นที่ของตน เพื่อมุ่งหวังที่จะรักษาฐานคะแนนเสียงไว้มากกว่าที่จะให้ประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง

ในด้านของการบริหารงาน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าประเด็นทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ล่าช้า และไม่เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ เพราะต้องเสียเวลากับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ของคน 2 กลุ่ม และระบบการบริหารงานที่ยังยึดติดอยู่กับระบบขั้นตอนของข้าราชการแบบเดิม ๆ เกินไป จึงอาจทำให้งานล่าช้าไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างยังมีความเห็นในประเด็นที่ทำให้เกิดการแตกแยกในองค์กรที่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน โดยมองว่าส่งผลกระทบต่อการบริหารงานเพราะมีการแบ่งเป็นพรรคเป็นพวก ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจในการทำงานซึ่งกันและกัน ขาดการทำงานที่ต้องประสานงานร่วมกัน ทำให้การ

ปฏิบัติงานของคนทีวางตัวเป็นกลางค่อนข้างลำบากใจ ซึ่งโยงมาสู่ประเด็นทางการเมืองจนทำให้ประชาชนเคียดแค้นในการติดต่อหรือใช้บริการงานราชการของ อบต. เพราะเนื่องมาจากการทะเลาะเบาะแว้งกันในหน่วยงาน การไม่ถูกกันของฝ่ายต่าง ๆ มีการเกี่ยงกันทำงาน และการเลือกปฏิบัติต่อประชาชนที่มาติดต่องานของนักการเมือง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคในการบริหารงานของ อบต. และผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดก็คือ ประชาชน

1.2.4 ผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น

พบว่าความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นที่ทำให้เห็นว่ากรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนล้มเหลวเนื่องจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าประชาชนไม่ได้ให้ความสนใจต่อการเมืองท้องถิ่นเท่าที่ควร ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะความไม่เข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองท้องถิ่น นอกจากนั้นยังมีประเด็นของปัญหาความขัดแย้งที่มาจากสาเหตุของเรื่องผลประโยชน์ค่าตอบแทนต่าง ๆ ที่ประชาชนได้รับรู้มาจึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มองข้ามหน่วยงาน อบต. ไป เพราะมีแต่เรื่องการทุจริต นอกจากนั้นประชาชนยังเห็นว่า อบต. ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาให้แก่พวกเขาได้เท่าที่ควร โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับปัญหาปากท้องและคุณภาพชีวิตเพราะ อบต. ให้ความสำคัญเฉพาะงานก่อสร้างมากกว่าจึงไม่ค่อยที่จะให้ความสำคัญหรือมีส่วนร่วมใด ๆ กับ อบต. เท่าที่ควร จึงทำให้เจตนาธรรมที่ต้องการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริงต้องล้มเหลวลงไป

ในด้านเกิดการแตกแยกสามัคคีในชุมชนและหมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เมื่อเกิดมีความขัดแย้งทางการเมืองย่อมส่งผลกระทบให้เกิดการแตกแยกขาดความสามัคคีในหมู่บ้านหรือชุมชน เพราะแต่ละฝ่ายต่างก็จ้องที่จะแย่งชิงผลประโยชน์แย่งชิงงบประมาณหรือทรัพยากรใน อบต. ที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้สิ่งที่ต้องการนั้นตอบสนองตนหรือพรรคพวกของตนเองให้มากที่สุด โดยมองว่าการเมืองคือเรื่องของการแย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งเป็นบ่อเกิดของการแตกแยกทางสังคม ซึ่งอาจทำให้กลุ่มการเมืองส่วนใหญ่ใช้จุดนี้เข้าไปแทรกแซงผลประโยชน์ภายในหมู่บ้านหรือชุมชน มีการสร้างกระแสต่าง ๆ ในตำบล เพื่อช่วยให้คนภายในหมู่บ้านทะเลาะกันเอง ซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดผลดีต่อชุมชนและการเมืองในระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติเลย

ในด้านการที่ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเมืองท้องถิ่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเมืองในระดับประเทศ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเป็นผลมาจากสภาพการเมืองในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับชาติที่ดูวุ่นวายหรือการเมืองท้องถิ่นมีแต่ปัญหาการทุจริตของนักการเมืองหรือข้าราชการ จึงทำให้ประชาชนต้องพึ่งพาตัวเองดีกว่าเพื่อให้ชีวิตและ

ครอบครัวอยู่รอดมากกว่าที่จะไปเสียเวลาหรือสนใจกับกิจกรรมที่ อบต. จัดขึ้น อีกประการบรรดานักการเมืองหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้วก็ไม่เคยสนใจหรือเหลียวแลพวกเขาเลย ประกอบกับภาพลักษณ์ของ อบต. มีแต่เรื่องการทุจริตทำให้ประชาชนรู้สึกเบียดต่อการเมืองทุกระดับเพราะไม่ได้มีความแตกต่างกันเลย

ในด้านการไม่สามารถที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับประชาชนในด้านของการรับรู้และความเข้าใจ และการที่รัฐได้ลอกเลียนแบบการบริหารงานท้องถิ่นมาจากต่างประเทศมาใช้ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะต้องยอมรับว่าส่วนหนึ่งประชาชนยังไม่มีความรู้และความเข้าใจที่เพียงพอ และยังไม่มีความพร้อมอย่างแท้จริงตามแนวทางการปกครองตนเองตามหลักการของการกระจายอำนาจ โดยส่วนใหญ่ยังคงยึดติดอยู่กับระบบอุปถัมภ์อย่างเดิมมากกว่า ซึ่งมีผลทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

1.3 แนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัยพบว่าจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นใน อบต. นั้น แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองควรใช้แนวทางแก้ไขด้านข้อกำหนดหรือกฎหมาย แนวทางแก้ไขด้านการบริหารงาน และแนวทางแก้ไขด้านชุมชนท้องถิ่น โดยสามารถอธิบายรายละเอียดที่พบในแต่ละหัวข้อได้ ดังนี้

1.3.1 แนวทางแก้ไขด้านข้อกำหนดหรือกฎหมาย

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยใช้แนวทางแก้ไขด้านข้อกำหนดหรือกฎหมาย ในประเด็นที่ให้ผู้สมัครสมาชิก อบต. ควรมีความรู้การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้น กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย กลุ่มที่เห็นด้วยส่วนใหญ่ที่เป็นทั้งในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าจะทำให้ได้ผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบริหารงาน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยบางท่านให้เหตุผลว่าการทำงานใน อบต. ควรเน้นคนที่อยู่ในพื้นที่มากกว่าเพราะสามารถที่จะรู้และแก้ไขปัญหาได้ดีกว่า

ส่วนประเด็นที่เห็นควรให้มีการแก้ไขกฎหมายว่า ควรลดจำนวนสมาชิก อบต. ให้เหลือหมู่บ้านละ 1 คนนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยเห็นว่าเพื่อให้การทำงานมีเอกภาพและสามารถลดปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้าน และประหยัดงบประมาณค่าตอบแทน

ยกเว้นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นายค อบต.ท่าหลวง ประธานสภา อบต.ท่าหลวง และปลัด อบต. หัวลำ ที่มีความคิดเห็นตรงข้ามกับกลุ่มที่เห็นด้วย โดยมองว่าจะเป็นการสร้างความขัดแย้งและมีการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น

ประเด็นการแก้ไขที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ให้รัดกุมชัดเจน เพื่อไม่ให้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าว โดยเฉพาะการแก้ไขข้อกฎหมายของผู้ที่กระทำความผิดกรณีการจัดซื้อ จัดจ้าง เพื่อไม่ให้เป็นช่องทางที่จะทำให้นักการเมืองหรือข้าราชการใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ เช่น การฮั้วประมูลงานการมีพฤติกรรมที่จะหลีกเลี่ยงงานสอบประมูลราคา เป็นต้น และควรมีการตรวจสอบหากพบว่ามีบรรดานักการเมืองที่กระทำความผิดหรือรู้เห็นในการกระทำความผิดควรมีโทษทั้งในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่หรือพ้นวาระในการดำรงตำแหน่งแล้วก็ตาม

ประเด็นการแก้ไขที่เสนอให้ควรได้พิจารณาจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อตรวจสอบการทำงาน เช่น ป.ป.ช. ประจำในแต่ละจังหวัด เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล มีความเห็นเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นด้วยให้เหตุผลที่สอดคล้องกันว่าเพื่อให้การทำงานของ อบต. มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพในการทำงาน ป้องกันการคิดที่จะแสวงหาผลประโยชน์จาก อบต. ของนักการเมืองและข้าราชการได้ และยังสามารถดูแลการกระทำที่ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของนักการเมือง และสามารถเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการทำงานเพื่อมิให้เกิดการขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกันได้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วย ให้เหตุผลว่า ระบบการตรวจสอบการทำงานใน อบต. มีอยู่แล้ว ประกอบกับมีหน่วยงานเข้ามาตรวจสอบการทำงานของ อบต. เป็นประจำทุกปี นอกจากนั้น ยังมีหน่วยงาน สตง. เข้ามาดูแลความถูกต้องและประเมินผลการปฏิบัติงานอีกด้วย ดังนั้นจึงควรที่จะได้พิจารณาให้มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรที่คอยให้คำแนะนำและปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ของ อบต. เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องมากกว่าการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อมาตรวจสอบ

1.3.2 แนวทางแก้ไขด้านการบริหารงาน

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางแก้ไขด้านการบริหารของ อบต. ในประเด็นที่เกี่ยวกับ ควรให้มีการเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วย เพราะความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่งบประมาณมีน้อยและมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้สมาชิกมีการแย่งชิงงบประมาณโดยไม่สนใจว่าใครจะคิดอย่างไรขอให้ตนเองหรือหมู่บ้านตนเองได้โครงการก็พอ ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไขกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานท้องถิ่นอย่างเหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงหลาย ๆ มิติประกอบกัน

เช่น ขนาดของ อบต. จำนวนประชากร ขนาดของพื้นที่ สถานที่ประกอบธุรกิจ สภาพทางภูมิศาสตร์ และภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน เป็นต้น

ประเด็นการใช้หลักการบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วย โดยมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าจะทำให้ อบต. บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง และเกิดความคุ้มค่าในการบริหารจัดการ อันจะสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนและบรรดาสมาชิก อบต. ซึ่งจะช่วยให้สามารถลดปัญหาของความขัดแย้งลงได้ในระดับหนึ่ง

ประเด็นการใช้หลักของการประนีประนอม การประสานผลประโยชน์ หรือ การไกล่เกลี่ยโดยใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือการให้คนกลางเข้ามาแก้ไขปัญหา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วย เพราะกรณีความขัดแย้งทางการเมืองหากจะแก้ไขปัญหาโดยมุ่งแต่ใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียวอาจทำให้สถานการณ์เกิดความตึงเครียดและมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงควรที่จะใช้หลักของการประนีประนอม การประสานผลประโยชน์ โดยมีคนกลางเข้ามาช่วยคู่กรณีในการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ประเด็นควรจัดให้มีการฝึกอบรมผู้บริหารและสมาชิก อบต. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในกฎหมาย บทบาท และอำนาจหน้าที่ของตนเองต่อท้องถิ่น พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วยเพื่อให้พนักงานการเมืองท้องถิ่นได้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของระเบียบกฎหมาย ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน อบต.

ประเด็นการสร้างจิตสำนึกโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและการบริหารท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยทั้งหมด โดยต้องการเน้นให้พนักงานการเมืองมีแนวทางในการทำงานของตนเองและให้หนักถึงเสมอว่า สิ่งสำคัญและเป็นหัวใจของการทำงานในระบบการเมืองท้องถิ่นคือ ประชาชน

1.3.3 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านชุมชนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่าความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ที่ต้องแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาด้านชุมชนท้องถิ่น ในประเด็นที่ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้แสดงความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมองว่าจุดอ่อนของการเมืองใน อบต. ปัจจุบัน คือการที่ประชาชนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองน้อยมาก ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และเข้าใจถึงกระบวนการหรือหลักการของการกระจายอำนาจที่แท้จริงว่าเป็นอย่างไร หากประชาชนรู้และเข้าใจก็จะทำให้ประชาชนไปโดยในระดับรากหญ้า มีความเข้มแข็งสู่ระดับชาติต่อไป

ส่วนประเด็นที่ควรให้ความรู้การเมืองท้องถิ่นตามวิถีประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวทาง การแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยที่ควรจะสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เน้นความสำคัญของการเลือกตั้ง และควรที่จะสนับสนุนกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนกล้าที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และควรมีการประสานงานและการสร้างเครือข่ายชุมชนให้แก่ประชาชนต่าง ๆ อย่างครอบคลุม เพื่อเป็นช่องทางในการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้สึกที่ดีต่อหน่วยงาน อบต. กับท้องถิ่นอื่น ๆ อีกด้วย

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้สรุปในข้างต้น ผู้วิจัยของแยกอภิปรายเป็น 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่เกิดจากประเด็นแนวคิดในการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นผลมาจากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 หมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 281-290 “กำหนดให้รัฐให้ความสำคัญอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายการบริหารงานทั่วไป งานบุคคล การเงินและการคลัง ทั้งนี้ตามความพร้อมของท้องถิ่น และเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นแบบค่อยเป็นค่อยไป ให้มีการกำกับและดูแลเท่าที่จำเป็น ตั้งแต่ขั้นตอนของการกระจายอำนาจ แผนปฏิบัติการ จนถึงการจัดสรรงบประมาณให้แก่ท้องถิ่น” ผลจากเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ ทำให้มีการออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2543 ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังรวมไปถึงการจัดสรรสัดส่วนรายได้จากภาษีอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการดำเนินการจะต้องมีความโปร่งใสและให้มีความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น และจะทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นด้วย

แต่ผลที่ปรากฏจากการมีพระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกลับทำให้ อบต. โดยเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจมากขึ้นและส่งผลให้การเมืองท้องถิ่นมีความขัดแย้งกันเพิ่มมากขึ้น เช่น กรณีการยิงกันของ

สมาชิก อบต. โนนแดง จังหวัดชัยภูมิ กรณีความขัดแย้ง อบต.ปากแตระ จังหวัดสงขลา และการขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์กรณีของ อบต. บ้านอิฐ จังหวัดอ่างทอง เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นความขัดแย้งที่มีเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสิ้น (โกวิทย์ พวงงาม (ช) 2546: 191)

หากมองย้อนกลับไปเมื่อครั้งที่มีการจัดตั้ง อบต. ในระยะแรกจะเห็นว่าไม่มีผู้ใดที่จะสนใจลงสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ผู้ที่มาสมัครจะเป็นบุคคลที่ถูกขอร้องให้มาลงสมัคร ซึ่งแตกต่างกับในปัจจุบันที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งมากขึ้นและมีวิธีการหาเสียงเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ และใช้เงินในการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันมาก ทำให้การเมืองใน อบต. เริ่มมีการแข่งขันสูงและมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น มีการแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายอย่างชัดเจน จนเกิดการกระทบกระทั่งกลายเป็นประเด็นของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น และไม่มีฝ่ายใดจะยอมกันและกัน ทั้งนี้ เป็นเพราะผลประโยชน์และอำนาจที่ได้รับมาจากผลของแผนการกระจายอำนาจมาสู่ท้องถิ่นที่เป็นสิ่งจูงใจประการหนึ่ง โดยเฉพาะตำแหน่งนายก อบต. ซึ่งจะเป็นผู้ที่กุมอำนาจและมีอิทธิพลในการจัดสรรหรือแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง ซึ่งเป็นต้นเหตุประการสำคัญที่มีการกระทำอันเป็นการทุจริตในเชิงนโยบายและในทางปฏิบัติ จนกลายเป็นชนวนให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องสูญเสียผลประโยชน์หรือกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ตกลงกันได้

ดังนั้น แนวคิดในการกระจายอำนาจจึงก่อให้เกิดการแก่งแย่งและแข่งขันกันเองระหว่างคนในท้องถิ่นและผู้ที่สนับสนุน ซึ่งมีผลกระทบต่อเอกภาพในการบริหารและการปกครองภายในองค์กร เพราะประชาชนในแต่ละหมู่บ้านต่างมุ่งหวังผลประโยชน์ของตนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชโลธร ภาโคตร (2521) เรื่อง การพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ไทยในระยะพุทธศักราช 2517-2519: ศึกษาในด้านนโยบายการกระจายอำนาจ ซึ่งพบว่า ในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลประชาชนในระดับท้องถิ่น การมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามนโยบายนั้นน้อยกว่ากลุ่มผู้ปกครองในระดับบน การกระจายอำนาจในรูปของการปกครองท้องถิ่นจึงไม่สามารถที่จะบรรลุตามนโยบายนั้นได้ เนื่องมาจากระบบการเมืองท้องถิ่นมีความอ่อนแอ ประกอบกับต้องเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ แนวคิดของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย เป็นที่น่าสังเกตว่า เจ้าหน้าที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมักมีความเข้าใจว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นการมอบหรือแบ่งอำนาจบางส่วนให้ท้องถิ่นดำเนินการ โดยมีส่วนกลางเป็นผู้มีอำนาจในการควบคุมดูแลให้การดำเนินการของหน่วยงานท้องถิ่นเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น ในทางปฏิบัติจะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจึงเข้าไปมีบทบาทในการ

บริหารการปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ในขณะที่ด้วยกันท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานก็เกิดความสับสนในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเช่นกัน

ในการบริหารงานของ อบต. มักจะไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งพบจากปัญหาเกี่ยวกับเกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ คือ 1) ความเป็นนิติบุคคล 2) การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง 3) การมีอำนาจอิสระบางประการในการบริหารงาน และ 4) การมีอำนาจในการจัดหาและการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วเกณฑ์ทั้ง 4 ประการ อบต. ไม่สามารถที่จะปฏิบัติได้จริงทั้งหมด จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานของ อบต. ไม่สามารถที่จะดำเนินการไปได้อย่างราบรื่นและคล่องตัวได้ เนื่องจากการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นยังไม่มีอิสระอย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์และตามหลักการกระจายอำนาจตามระบอบประชาธิปไตย จะเห็นได้ว่าการกำหนดทิศทางและแผนของการกระจายอำนาจถูกกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ แต่กระบวนการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนราชการต่าง ๆ กลับดำเนินการเป็นไปอย่างไร้ระบบ มีการกระจุกตัวอยู่เฉพาะภารกิจที่เป็นกลุ่มงานด้านโครงสร้างและไม่มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ ยังไม่มีการแก้ไขกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจในการตัดสินใจดำเนินการได้อย่างเต็มที่ การบริการสาธารณะมีสภาพที่ซับซ้อนและเป็นการแข่งขันกันเองระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นกับส่วนราชการอื่นซึ่งแสดงให้เห็นว่าส่วนราชการต่าง ๆ นั้น ยังคงมีบทบาทในพื้นที่การบริหารการปกครองอยู่นอกศูนย์กลาง โดยรัฐก็ยังคงควบคุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขณะเดียวกันในส่วนของการกระจายอำนาจเองก็ต้องพบกับปัญหาในเชิงสถาบันซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากส่วนกลางค่อนข้างมาก รวมถึงปัญหาในเชิงองค์กรเป็นผลให้การทำงานดำเนินไปอย่างยากลำบากยิ่ง รวมไปถึงความไม่พร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองภายใต้ข้อกำหนดและการที่ยังมีช่องว่างในการจัดการภารกิจที่ค่อนข้างจำกัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ชุมชนหรือหมู่บ้านตลอดจนการบริหารงานภายใน อบต. เองเกิดความขัดแย้งขึ้นได้ เพราะสมาชิก อบต. หรือประชาชนไม่เคยทราบข้อมูลในเรื่องดังกล่าว

นอกจากนี้เกี่ยวกับโครงสร้างในการบริหารงานของ อบต. ที่มีการแบ่งแยกอำนาจกันระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติมักจะไม่ประสบผลสำเร็จในด้านของการทำหน้าที่ตามกระบวนการของการตรวจสอบหรือการถ่วงดุลอำนาจ จึงมองว่าการบริหารงาน อบต. ไม่มีมิติของการแบ่งแยกอำนาจของทั้งสองฝ่ายอย่างชัดเจน แต่กลับใช้องค์กรเดียวกันทำหน้าที่ทั้งสองฝ่ายไปพร้อม ๆ กัน โดยไม่มีการคานอำนาจระหว่างซึ่งกันและกัน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของสถาบันดำรงราชานุภาพร่วมกับกรมการปกครอง (2539) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงาน อบต. พบว่าจากที่ฝ่ายสภาท้องถิ่นยอมเข้ามามีบทบาทในการบริหาร (เข้ากับฝ่ายบริหาร) ซึ่งตามหลักการแล้วไม่

อาจจะกระทำได้ แต่เนื่องจากตำแหน่งงานใน อบต. มีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายจึงจำเป็นจะต้องแสวงหาช่องทางในการเข้าไปมีบทบาททำให้เกิดมีการต่อรองในการจัดสรรงบประมาณหรือโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะการหางบประมาณหรือโครงการให้แก่หมู่บ้านของตนเอง เพื่อให้เกิดความพอใจของประชาชนและหวังผลในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ในกรณีดังกล่าวหากจัดสรรผลประโยชน์ลงตัวความขัดแย้งจะไม่เกิดขึ้น การดำเนินการตรวจสอบ การอนุมัติงบประมาณจะเป็นแบบสภาที่สถาน้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถาวร พรหมมีชัย (2522) เรื่องปัญหาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารงานถูกรองรับโดยฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พฤติกรรมของฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติไม่เอื้ออำนวยให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์นั้นมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูสิต สมจิตต์ (2534) ที่ศึกษาเรื่อง การเมืองในกระบวนการกำหนดงบประมาณของท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร พบว่า กระบวนการจัดทำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเป็นไปได้ยากที่ฝ่ายบริหารจะใช้บรรทัดฐานที่ตรงอยู่บนพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ เพราะอาจทำให้ไม่ได้การยอมรับจากทุกฝ่าย ด้วยเหตุนี้การจัดสรรงบประมาณฝ่ายบริหารจึงให้ความสำคัญต่อการสร้างข้อยุติที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายเพื่อให้งบประมาณผ่านความเห็นชอบและสามารถนำไปใช้ได้ตามกำหนดเวลา กลวิธีที่ฝ่ายบริหารนำไปใช้คือ การต่อรองและการประนีประนอมในการแบ่งสรรผลประโยชน์จากงบประมาณ และการสร้างกติกาก่อนหรือข้อตกลงที่เป็นการยอมรับ โดยอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันอย่างเป็นธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าการกำหนดงบประมาณของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัตินั้น เป็นการกระทำที่คำนึงถึงเหตุผลในทางการเมืองมากกว่าหลักวิชาการและหลักการบริหารงาน

จากข้อเท็จจริงที่พบในปัจจุบัน คือ อำนาจที่แท้จริงในการปกครองท้องถิ่นอยู่ที่นักการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด การกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนยังไม่เกิดขึ้น และหากยังไม่มีความเข้าใจในแก่นแท้ของการกระจายอำนาจ โดยคิดแต่ว่าการกระจายอำนาจเป็นแค่เรื่องของการกระจายเงินให้มากสู่ท้องถิ่น ก็เท่ากับเป็นการยื่นความแตกแยกไปให้ชุมชนท้องถิ่นเหล่านั้น ความขัดแย้งที่อยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ในชุมชนจากโครงสร้างของระบบราชการที่เป็นธุรกิจที่เข้มแข็งเกินไป ที่มีการรวมศูนย์อยู่กับกลุ่มคน ไม่กี่ครอบครัว แต่มีอำนาจอิทธิพลในการชี้นำส่งผลให้เกิดการแข่งขันแย่งชิง และกลายเป็นความล้มเหลวในการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

ในด้านสาเหตุปัจจัยความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคล พบว่า

1) เกิดจากการมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่การเมืองที่ต่างกัน ซึ่งอาจเป็นความขัดแย้งของเป้าหมาย

สองอย่างหรือมากกว่า เมื่อเป้าหมายเหล่านั้นไม่สอดคล้องกันจึงนำไปสู่ความขัดแย้งได้ เพราะไม่สามารถที่จะทำงานร่วมกันได้ 2) การมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน เป็นความแตกต่างทางด้านความคิดที่ไม่เหมือนกัน ส่วนความขัดแย้งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแนวคิด อุดมการณ์ ปรัชญา ความเชื่อ การศึกษาเป็นต้น และ 3) การมีความรู้สึกการรับรู้เรื่องทางการเมืองที่แตกต่างกัน ความขัดแย้งเกิดขึ้นได้จากการรับรู้ที่ไม่เหมือนกัน หรือการรับรู้ที่บิดเบือนไปจากสภาพความเป็นจริง จนส่งผลให้เกิดเป็นความกังวล หวาดระแวงไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดความสับสนอันจะนำไปสู่ความบาดหมางกันและขัดแย้งกันได้

ใน อบต. ประกอบไปด้วยผู้บริหาร สมาชิก อบต. และข้าราชการ ซึ่งคนทั้ง 3 กลุ่มนี้ ล้วนแต่มีความแตกต่างกันทั้งวัย เพศ การศึกษา ประสบการณ์ และที่สำคัญคือแนวคิดในการปฏิบัติงานซึ่งต่างมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ อุดมการณ์ ความรู้สึกที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เมื่อต้องทำงานร่วมกันย่อมมีความคิดที่หลากหลายและแตกต่างกันจนอาจเกิดการกระทบกระทั่งและทะเลาะกันได้เพราะต่างฝ่ายต่างไม่ยอมรับฟังซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะสมาชิก อบต. เมื่อมีความรู้สึกที่ขัดแย้งกันกับคู่แข่งัน เมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้ามาก็จะเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกันเป็นผลมาจากความแตกต่างเฉพาะบุคคล ที่ย่อมมีการแสดงความต้องการและความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งตรงกับแนวคิดของหลุยส์ เอ โฟรแมน (Louis A. Froman , JR. อ้างถึงในประดิษฐ์ทิพย์สุมาลัย 2531: 9) ได้อธิบายว่า การเมือง คือ การแบ่งปัน ปันส่วนที่ทำให้เกิดผู้ได้เปรียบและผู้ที่เสียเปรียบ บุคคลย่อมมีความต้องการและความจำเป็นที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ความต้องการของบุคคลจะสนองออกมาโดยผ่านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และถ้าความต้องการของคนหนึ่งไปขัดกับความต้องการของอีกคนหนึ่ง การแข่งขันหรือความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะการมีพื้นฐานทางการเมืองที่แตกต่างกัน รวมไปถึงระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์เมื่อต้องเข้ามาทำงานร่วมกันจึงเป็นเหตุให้ต้องมีความขัดแย้งกัน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเห็นของ พรนพ พุกกะพันธ์ (2542: 176-178) ที่เห็นว่าความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้ง โดยเห็นว่าบุคคลย่อมคิดหรือเห็นที่แตกต่างกัน หรือบุคคลที่มีค่านิยมความเชื่อที่แตกต่างกันย่อมมีพฤติกรรมและแนวทางของการปฏิบัติแตกต่างกัน ความขัดแย้งของคนที่มีความรู้กับคนที่มีประสบการณ์ โดยคนที่มีความรู้อาจขาดประสบการณ์หรือคนที่มีประสบการณ์อาจขาดความรู้ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้

ในด้านที่มาจากสาเหตุของการไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนบุคคล พบว่า การมีทรัพยากรอย่างจำกัด การไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณค่าตามต้องการและการไม่ลงรอยกันในการจัดสรรหรือแบ่งปันผลประโยชน์ มีความเป็นไปได้ที่ทำให้มีความขัดแย้งใน อบต. เพราะในระบบการเมืองท้องถิ่นกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นก็

คือ กลุ่มของบุคคลที่มาจากการเมืองท้องถิ่น ที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนนั่นเองที่จะเป็นผู้กระทำการแบ่งปัน ปันส่วนสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งหมายถึง ชื่อเสียง เกียรติยศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้โดยทั่วไปมักมีอยู่อย่างจำกัด ในขณะที่ความต้องการที่จะได้รับสิ่งที่มีคุณค่าของสมาชิกกลุ่มหรือสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ของระบบการเมืองท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ปัญหาของความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นจากจุดนี้เอง ประกอบกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าไม่ได้รับความพึงพอใจจากทุกฝ่ายอีกด้วย ทั้งนี้โดยสภาพของความเป็นจริงแล้ว การจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้เป็นที่ไปอย่างยุติธรรมก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ทุกฝ่ายนั้นเป็นไปได้ยาก ในที่สุดปัญหาความขัดแย้งจึงเกิดขึ้น จากการพยายามแย่งชิงสิ่งที่มีคุณค่าเหล่านั้น (ศิริศักดิ์ สิริมังคะลา 2533: 63)

ทั้งนี้ เป็นเพราะระบบการเมืองเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่สังคม โดยการใช้อำนาจบังคับให้มีการปฏิบัติตามการจัดสรรนั้น ตามทฤษฎีระบบของเดวิด อีสตัน (David Easton, 1967: 37 อ้างใน ศาสตราจารย์ พงษ์เทพ 2543: 11) ดังนั้น ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น จึงเป็นเรื่องของการแข่งขันหรือการต่อสู้เพื่อให้ได้ผลประโยชน์หรือสิ่งที่มีคุณค่าหรือระดับที่เหนือขึ้นไป การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งการเป็นผู้จัดสรรทรัพยากรหรือสิ่งที่มีคุณค่า เช่น ความมั่นคง เกียรติยศ และอำนาจในสังคมการเมือง เป็นต้น โดยรวมไปถึงผลประโยชน์อย่างไม่ทำเทียมกันจนอาจทำให้เกิดความคับข้องใจและอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ในที่สุด

ถึงแม้ว่า อบต. จะได้รับงบประมาณจากภาครัฐในการสนับสนุนแต่ก็ไม่เพียงพอเมื่อได้เปรียบเทียบกับภารกิจที่ได้รับตามอำนาจและหน้าที่ ทำให้แต่ละฝ่ายต้องการผลประโยชน์ โดยเฉพาะโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากรและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber อ้างถึงใน พรหม พุกกะพันธ์ 2542: 158) โดยยอมรับว่าความขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างบุคคลนั้นพบได้ทุกหนทุกแห่งของสังคม ซึ่งเป็นการกระทำของบุคคลที่ต้องการจะให้ตนเองบรรลุตามที่ตนปรารถนา จึงเกิดการปะทะต่อต้านของอีกฝ่ายหรือหลาย ๆ ฝ่าย ความขัดแย้งเป็นผลมาจากทรัพยากรหรือรางวัลที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งการที่คนหนึ่งได้รับและทำให้อีกคนหนึ่งไม่ได้รับ การแข่งขันจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของความขัดแย้ง ผู้ชนะคือผู้ที่ได้รับรางวัลหรือผลประโยชน์ หากเกิดในระยะเวลาที่ยาวนานจะทำให้เกิดการแบ่งอำนาจของบุคคลในสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับความเห็นของ เชี่ยวชาญ อาศุวัฒน์กุล (2538: 267) ที่เห็นว่า บุคลากรหรือหน่วยงานต่าง ๆ มักจะมีการเผชิญหน้ากับปัญหาของการแย่งชิงเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรขององค์กรที่มีอยู่อย่างจำกัด สอดคล้องกับแนวคิดของกมล สุขพานิช ชันทปราบ (อ้างใน ประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย 2531: 8) ที่เห็นว่า ในทางการเมืองความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มการเมืองต่าง ๆ แย่งชิงผลประโยชน์ที่มีคุณค่าในสังคม โดยเฉพาะผลประโยชน์จากงบประมาณของ อบต. และสอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถัย กักผล

(2546) เห็นว่า การขัดแย้งระหว่างประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสาเหตุที่ทำให้องค์กรมีความขัดแย้งรุนแรงและการต่อสู้ทางการเมืองมักจะเกิดขึ้นจากคนภายในองค์กรเดียวกัน อีกประการหนึ่งการไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตนการไม่ลงรอยในผลประโยชน์และการจัดสรรผลประโยชน์เป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้ง และยังมีความสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งพบว่า มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์เกิดขึ้นใน อบต. มาก และงานวิจัยของ ชำนาญ นิมนวล (2544) เรื่องปัญหาด้านผลประโยชน์และระบบพวกพ้อง: ศึกษากรณีกองคลังพัสดุกรมเทคนิคยุทธโยธาทหาร พบว่า ผลประโยชน์นำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวกและเป็นผลให้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงและทำลายล้างซึ่งกันและกัน

ในค่านิยมการใช้อำนาจทางการเมือง พบว่า มีความเป็นไปได้มากที่มีการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ ในลักษณะของการเกื้อหนุนระหว่างกลุ่มอำนาจทางการเมืองระดับชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มอิทธิพล รวมไปถึงการใช้ตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนกลุ่มพวกพ้องของตนทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองที่สูง และการใช้อำนาจหรือตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์ให้ตนเองจึงทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะตำแหน่งนายก อบต. ที่สามารถให้คุณและให้โทษกับบุคคลในหน่วยงาน ได้ ตามแนวคิดของประมวล รุจนเสรี (2547: 17) เห็นว่าการใช้อำนาจทางการเมือง เป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละฝ่ายต้องการเข้ามาครอบครองเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงรักษาและแสวงหาผลประโยชน์ตามที่ได้ตั้งจุดหมายไว้ จึงทำให้มีการใช้อำนาจตามตำแหน่งที่ตนได้รับเพื่อสนับสนุนพวกพ้องของตนเอง อันเป็นการสร้างพันธมิตรของกลุ่มการเมืองในการสนับสนุนคนให้สามารถบริหารงานได้ หรือเวลาเกิดปัญหาที่ต้องตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก กลุ่มที่สนับสนุนก็สามารถที่จะใช้เสียงข้างมากเอาชนะฝ่ายตรงข้ามได้ ทั้งนี้ การเมืองเป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและเป็นผู้ครองอำนาจในการปกครองสังคมและการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง (จงศักดิ์ สุวรรณประดิษฐ์ 2521: 108)

ปัจจุบันการเมืองท้องถิ่นของไทยส่วนใหญ่เป็นการเมืองประชาธิปไตยแบบกลไก มีการจัดตั้งกลุ่มการเมืองเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย มีโครงสร้างแบบแนวตั้ง และมีพฤติกรรมทางการเมืองที่เน้นการใช้อำนาจทางการเมืองในทางที่มีขอบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มตนและไม่มีคามโปร่งใส นอกจากนี้การเมืองในระดับชาติได้สร้างกลไกเพื่อเข้ามาครอบงำการเมืองท้องถิ่น โดยการสร้างเครือข่ายของนักการเมือง ด้วยการให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นหัวคะแนนของนักการเมืองระดับชาติทำให้การเมืองท้องถิ่นไม่เป็นอิสระ ซึ่งเป็นการสวนกระแสกับเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจที่ต้องการให้การเมืองท้องถิ่นเป็นอิสระจากการเมืองระดับชาติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนวนน้อย ตรีรัตน์ (2546) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

ตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. พบว่า การแทรกแซงของนักการเมืองทั้งในระดับชาติหรือในระดับจังหวัด สามารถที่จะควบคุมการบริหารงานของ อบต. ได้ โดยการจัดสรรงบประมาณลงในพื้นที่เพื่อการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ โดยการดึงงาน ดึงคน และดึงงบประมาณเพื่อมาลงในพื้นที่ และยังมีผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศเรศ จิตติมานะกุล (2526) เรื่องบทบาทของระบบราชการ ในการพัฒนาสถาบันการเมืองการปกครองท้องถิ่นและทัศนคติของสมาชิกสถาบันการเมืองการปกครองท้องถิ่นต่อบทบาทของระบบราชการ: ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาจังหวัดตรังและจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ระบบราชการได้เข้าไปมีบทบาทแทรกแซงในองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีบทบาททางบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ และหนังสือสั่งการ โดยการเข้าไปมีบทบาทแทรกแซงดังกล่าว ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไร้อำนาจอิสระในการดำเนินกิจกรรมตามหลักการกระจายอำนาจโดยสิ้นเชิง

การใช้อำนาจทางการเมืองใน อบต. ที่ผ่านมามีความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจกับกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองต่าง ๆ โดยมีประชาชนเป็นฐานล่างสุดของนักการเมือง ส่วนกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ จะอยู่เหนือสุด ประกอบกับลักษณะโครงสร้างอำนาจที่เป็นแบบดั้งเดิมที่มีอยู่ใน อบต. เป็นผลให้มีการใช้อำนาจทางการเมืองตามแบบโครงสร้างเดิม (ระบบอุปถัมภ์) ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองตามมาได้

ในด้านสาเหตุของข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่า จากความไม่ชัดเจนและการมีช่องว่างของกฎหมาย ทำให้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนรวม การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์เป็นอีกกรณีหนึ่งซึ่งเป็นผลมาจากช่องว่างของกฎหมาย มีการใช้จรรยาบรรณของราชการที่มีแอบแฝงและซ่อนเร้นเพื่อผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง มีการกำหนดนโยบายที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบหรือแนวทางในการปฏิบัติ โดยอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งด้านเรื่องผลประโยชน์ได้

จากอำนาจและภารกิจที่ได้รับมาทำให้ อบต. มีอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบและขยายขอบเขตที่กว้างขวาง แต่มีมติที่สำคัญมิใช่เพียงหน้าที่ครอบคลุมมากขึ้น หากยังหมายถึงอำนาจอิสระในการตัดสินใจของท้องถิ่นในบทบาทที่หลากหลาย ซึ่งเป็นทั้งผู้ที่ออกกฎหมาย และผู้ที่บังคับใช้กฎหมาย ผู้จัดบริการสาธารณะ ผู้จัดสรรงบประมาณให้แก่ชุมชนหรือหมู่บ้าน และเป็นทั้งผู้จัดหาและดำเนินการเองในการจัดซื้อหรือจัดจ้างต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในการฮั้วประมูลงานการเลือกผู้รับเหมาหรือผู้เสนอขายเฉพาะรายหรือผูกขาด มีการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามระเบียบมีการจัดซื้อหรือจัดจ้างเกินจากราคาที่เป็นจริง ซึ่งในสภาพเช่นนี้โอกาสของการเกิดความขัดแย้ง โดยเฉพาะเกี่ยวกับผลประโยชน์ย่อมจะสูงและพบว่าปัญหาสำคัญมากที่สุดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากความไม่ชัดเจนและการมีช่องว่างของกฎหมาย ส่งผลให้เกิดกรณีการ

ทุจริตในเชิงนโยบายซึ่งประเด็นที่พบได้แก่ 1) การเข้าดำเนินธุรกิจและเป็นผู้สัญญา กับ อบต. โดยมีผู้ที่ได้รับส่วนได้เสียได้แก่เครือญาติหรือพรรคพวกตน 2) การใช้งบประมาณราชการแอบแฝงเพื่อประโยชน์ส่วนตนและเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง เช่น กรณีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์โครงการที่มักจะเขียนชื่อของตนและพรรคพวกติดอยู่ว่าเป็นผู้ให้การสนับสนุน 3) มีการจัดสรรงบประมาณในลักษณะของ “การหารงบประมาณ” เพื่อใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเพื่อเป็นการวางฐานคะแนนเสียงใหม่และเพื่อรักษาฐานเสียงเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

ซึ่งลักษณะของการกระทำความคิดดังกล่าวยังไม่มีความหมายใดที่ระบุในความผิด การกระทำของนักการเมืองใน อบต. ที่เกี่ยวกับการห้ามความขัดแย้งกันของผลประโยชน์นอกจากกฎหมายจัดตั้งฉบับเดียวคือพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 เท่านั้น ส่วนกฎหมายที่เอาผิดนักการเมืองจริง ๆ คือพระราชบัญญัติที่ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่มีการบัญญัติที่ครอบคลุมถึง อบต. ทั้งนี้ตามมาตรา 100 ได้บัญญัติเพียงแต่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเท่านั้น ยังมีได้กำหนดตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแต่อย่างใด

จึงเห็นได้ว่าจากความไม่ชัดเจนของข้อกำหนดและกฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ อบต. ได้ก่อให้เกิดช่องว่างทำให้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมืองและเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. จากประเด็นดังกล่าวสรุปได้ ดังนี้ว่า 1) กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความลักลั่นกัน ในทางปฏิบัติ 2) การวินิจฉัยกฎหมายไม่เป็นไปในทางเดียวกัน 3) มีโอกาสในการหลบเลี่ยงกฎหมายได้สูงและเอาผิดทางกฎหมายไม่ได้ และ 4) กฎหมายกลายเป็นเครื่องมือในการหลบเลี่ยงการตรวจสอบของนักการเมืองเนื่องจากหน่วยงานขาดความรับผิดชอบ

2.2 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น ผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยของแยกอภิปรายและวิเคราะห์เป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

2.2.1 ผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ในเบื้องต้นพบว่า ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ส่งผลทำให้มีการซื้อสิทธิขายเสียงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีเงินเข้าสู่ระบบมากขึ้น นักการเมืองท้องถิ่นสามารถที่จะผัน

เงินไปใช้ได้หลาย ๆ รูปแบบ ด้วยการจัดสรรงบประมาณของกลุ่มทางการเมือง เพราะต่างฝ่ายต่างต้องการได้มาและรักษาฐานเสียงของตนเองไว้ให้มากที่สุด นอกจากนั้นยังมีส่วนทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในการเลือกตั้งซึ่งเอาแบบมาจากระบบการเลือกตั้งในระดับชาติที่ได้สร้างรูปแบบของระบบอุปถัมภ์ขึ้นมา โดยการสร้างระบบเครือข่ายผลประโยชน์ร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งหากนักการเมืองท้องถิ่นไม่มีสายสัมพันธ์ใด ๆ กับระบบอุปถัมภ์การผลักดันงบประมาณที่เกินศักยภาพในการที่จะพัฒนาท้องถิ่นของ อบต. นั้น โอกาสที่จะประสบความสำเร็จนับว่าน้อยมาก

ชาญศักดิ์ ถวิล (2544: 1-7) ได้กล่าวไว้ในรายงานวิจัยสถาบันพระปกเกล้า เรื่องบทเรียนจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้ดีขึ้นคือการซื้อขายคะแนนเสียงการเลือกตั้งว่า การหาเสียงเลือกตั้งด้วยวิธีนี้กระทำได้ง่ายในชนบทกับผู้ที่ด้อยโอกาสและกลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อย ทั้งนี้เพราะกลุ่มประชาชนเหล่านี้มีการศึกษาน้อย พร้อมทั้งขาดความรู้ความสามารถ และทรัพย์สินเงินทองที่จะนำไปประกอบอาชีพให้มีเงินรายได้เลี้ยงครอบครัว เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ ประกอบกับผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับหมู่บ้านและตำบลส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่เป็นบรรดาเครือญาติจึงเป็นที่รู้จักของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี

ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ที่เกิดขึ้นเป็นเป็นเพราะเกิดจากความต้องการของคนที่ต้องการอำนาจ ตำแหน่ง ชื่อเสียง เกียรติยศ จึงทำให้มีการแข่งขันกันเพิ่มมากขึ้น ยังมีผู้สมัครมากขึ้นเท่าใดก็ยิ่งจะใช้วิธีการหาเสียงที่ผิดกฎหมายมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการซื้อเสียงเลือกตั้งหรือแจกสิ่งของ โดยเฉพาะกลุ่มของคนที่มีฐานะยากจน เพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้งและก้าวเข้าสู่การมีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น ทำให้มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดเป็นผลกระทบในการที่นักการเมืองท้องถิ่นใช้เงินในการหาเสียงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด จึงทำให้มีการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้น และมีส่วนที่ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในระบบการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้นด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2544) ที่เห็นว่า การสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นไม่ใช่การสร้างการปกครองหรือการบริหารเป็นหลัก ต้องเน้นที่การปกครองท้องถิ่นที่ประชาชน แต่หากการเมืองท้องถิ่นยังมีการใช้เงินเพื่อซื้อเสียง ประชาชนจึงจะออกไปเลือกตั้ง โดยไม่ได้คำนึงถึงสาระหรือประโยชน์ แต่อาศัยระบบอุปถัมภ์ซึ่งนำในการลงคะแนน โดยมักเลือกนักการเมืองที่จ่ายเงินให้กับตน โดยไม่คำนึงว่านักการเมืองนั้นจะโกงหรือทุจริตหรือใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ที่เป็นเช่นนี้เพราะประชาชนไม่ได้รู้สึกรู้ว่าท้องถิ่นเป็นของตนเอง จึงไม่คำนึงว่าการเลือกตั้งแบบนี้จะนำโทษภัยมาสู่ท้องถิ่นได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริศักดิ์ สิริมังคะลา (2533) เรื่อง ความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองอุทัยธานี ซึ่งพบว่า การรวมตัวกันเป็นกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่นนั้น อาศัยรากฐานของความสัมพันธ์

ส่วนตัว ตามระบบของพรรคพวกและระบบอุปถัมภ์ และให้ความสำคัญกับหัวหน้ากลุ่มและผลประโยชน์ที่อาจได้รับจากผู้อุปถัมภ์หรือจากการเข้าทำหน้าที่ในฐานะผู้บริหาร อันเป็นการยึดที่ตัวบุคคลมากกว่าหลักการและนโยบาย ทำให้กลุ่มอ่อนแอและง่ายต่อการเกิดความขัดแย้ง เพราะปัญหาส่วนหนึ่งมาจากสมาชิกมีความต้องการที่จะเข้าไปมีอำนาจและผลประโยชน์ต่าง ๆ

2.2.2 ผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น

จากข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น โดยมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดการทุจริตการเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้น และมีการแข่งขันทางการเมืองสูงและรุนแรง เมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้ามาอาจมีผลต่อการบริหารงานใน อบต. ในเรื่องของการขาดความโปร่งใสในการทำงานอีกด้วย

จากข้อสรุปเบื้องต้นความขัดแย้งทางการเมือง ที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น โดยมีเหตุจูงใจที่ทำให้มีคนเริ่มสนใจลงเล่นการเมืองท้องถิ่นมากขึ้นคือผลประโยชน์และการมีอำนาจจึงมีการแข่งขันทางการเมืองสูงและรุนแรงซึ่งไม่แตกต่างกับการเมืองระดับชาติ มีการเพิ่มวงเงินในการแข่งขันที่นับวันจะมีสูงเพิ่มขึ้นและเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้หลายร้อยเท่า ความรุนแรงเริ่มมีมากขึ้นจนถึงมีการข่มขู่เอาชีวิตกัน มีการแข่งขันด้วยวิธีการนอกกฎหมายสารพัดรูปแบบถูกนำมาใช้เพื่อให้ตนเองได้รับการเลือกตั้ง มีการทุจริตการเลือกตั้งแบบเห็น ๆ ด้วยการแจกเงินซื้อเสียง แจกของ หรือจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ เป็นต้น ซึ่งเป็นวิธีการที่อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับคนในหมู่บ้านหรือชุมชนที่มีอยู่เดิม ที่เป็นเช่นนี้เพราะสังคมไทยมีโครงสร้างทางสังคมและอำนาจหน้าที่ที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกันและกัน ซึ่งเป็นเรื่องปกติของสังคมชนบท (สมบัติ จันทรวงศ์ 2546: 13)

จากพฤติกรรมของนักการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้ เพียงเพื่อต้องการให้ตนเองได้รับการเลือกตั้งเข้ามา โดยไม่ได้สนใจว่าสิ่งที่ตนทำไปนั้น จะส่งผลอย่างไรต่อภาพลักษณ์ของระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น จนทำให้ความรู้สึกของประชาชนไม่น้อยมองว่าเป็นเรื่องปกติไปแล้ว เพราะการเลือกตั้งทุกระดับมีการแจกเงินจนทำให้ประชาชนเกิดความเคียดแค้น โดยถือว่าเป็นการตอบแทนซึ่งกันและกันและไม่น่าจะเป็นสิ่งที่ผิด หรือถือว่าเป็นเรื่องการตอบแทนบุญคุณกับผู้ที่ มีอำนาจในท้องถิ่น โดยเฉพาะกลุ่มของประชาชนที่มีฐานะยากจน คงเป็นเรื่องยากที่จะอธิบายให้เข้าใจว่าการยอมรับเงินแลกกับการไปลงลงคะแนนเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและศีลธรรม เมื่อนักการเมืองเหล่านี้ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้วเรื่องของความโปร่งใสจะถูกมองข้ามไป โดยพวกเขาคิดว่าทำอย่างไรจะได้ถอนทุนคืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ วงศ์อนันต์นันท์ (2541) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคต่อขีดความสามารถในการบริหารงานของ อบต.: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ข้าราชการส่วนภูมิภาคมี

ความเห็นว่าการบริหารงานใน อบต. ยังมีปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน การแสวงหาผลประโยชน์ สมาชิก อบต.ขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่ทำงานเป็นทีม มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์และ เป็นฐานเสียงให้กับนักการเมืองระดับชาติ นอกจากนี้พบว่า ปัญหาของประชาชนคือขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของ อบต. ปัญหาในการบริหารงานที่ไม่โปร่งใส ขาดระบบ การตรวจสอบซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนาญ นิ่มนวล (2544) เรื่องปัญหาด้านผลประโยชน์ และระบบพวกพ้อง: ศึกษาเฉพาะกรณีของพัสดุกรมเทคนิคยุทธโยธาทหาร พบว่า ด้าน ผลประโยชน์นำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวก เพราะกลุ่มที่สามารถให้ผลประโยชน์กับสมาชิก ได้มากก็จะขยายตัวได้อย่างรวดเร็วและพยายามทุกวิถีทางเพื่อไม่ให้กลุ่มตรงข้ามเข้ามามี ผลประโยชน์ร่วม จึงเป็นชนวนที่นำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงได้ การเมืองท้องถิ่นเลยกลายเป็นเวที ของการเมืองภาคตัวแทนที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงในการเลือกตั้งตามกระบวนการ ประชาธิปไตย แต่วิธีการที่ใช้ในการให้ได้รับชัยชนะกลับมีความซับซ้อนมากขึ้น รวมไปถึงเมื่อชนะ การเลือกตั้งเข้าไปมีอำนาจใน อบต. ก็จะมีปัญหาของความไม่โปร่งใสในการบริหารงานออกมาสู่ สาธารณะเป็นระยะ ๆ จนเป็นประเด็นที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง อันจะส่งผลกระทบต่อ ระบบการเมืองการปกครองของท้องถิ่นได้

2.2.3 ผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากข้อสรุปเบื้องต้นพบว่าความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ทำให้การ ดำเนินงานของ อบต. ได้รับผลกระทบในด้านการดำเนินนโยบาย ซึ่งมีความเป็นไปได้อย่างมากที่ ทำให้ประชาชนตัดสินใจที่จะไม่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และจากความขัดแย้งได้ส่งผลกระทบต่อ การไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงอีกด้วย นอกจากนี้ยังส่งผล กระทบในด้านการบริหารงาน คือ ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ค่าใช้จ่ายไม่เป็นไปตาม นโยบายที่กำหนด เพราะเนื่องมาจากการแตกแยกกันภายในองค์กร ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการ บริหารงาน และจะทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนในการติดต่อหรือใช้บริการงานราชการ ของ อบต. ได้

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะมาจาก สาเหตุใดได้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกรักเมืองของประชาชนที่มีต่อการเมือง ท้องถิ่นในแง่ของการขาดความเลื่อมใส ขาดความศรัทธา มองว่านักการเมืองมุ่งเอาแต่ประโยชน์ ส่วนตัวจนทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่กระทำให้เกิดการสร้างสรรคหรือคิดที่จะพัฒนาท้องถิ่น อย่างจริงจัง ในที่สุดประชาชนเหล่านั้นอาจไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมือง ท้องถิ่นเลยก็เป็นได้ (ศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา 2533: 180)

จากกลุ่มตัวอย่างยังเห็นว่าประชาชนไม่มีอำนาจที่จะต่อรองใด ๆ เมื่อผลจากการเลือกตั้งเสร็จสมบูรณ์ การดำเนินนโยบายก็จะเป็นเรื่องของกลุ่มผลประโยชน์ที่ให้การสนับสนุนผู้สมัคร โดยที่พวกเขาไม่เคยที่สนใจหรือดูแลประชาชนผู้ที่เดินไปลงคะแนนให้แก่พวกเขาเลย ซึ่งตามข้อเท็จจริงที่พบในปัจจุบัน ความขัดแย้งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ที่มีระบบรวมศูนย์อยู่กับกลุ่มอิทธิพลที่สามารถชี้นำชุมชนได้ ส่งผลทำให้เกิดความล้มเหลวในการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มขึ้น (นวลน้อย ศรีรัตน์และคณะ 2546: 6-83) เห็นว่า ผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของ อบต. ทำให้ประชาชนเกิดความประหวั่นและ มีความรู้สึกว่า ไม่อยากยุ่งเกี่ยวและไม่อยากเดือดร้อน นอกจากนี้ผลการเลือกตั้งยังทำให้เกิดความแตกแยกในพื้นที่ระหว่างผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งกับผู้ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง คือไม่ยอมรับผลการเลือกตั้ง และจะไม่ให้ความร่วมมือใด ๆ กับ อบต. ตรงกันข้ามกับ โจมตีและยุยงให้ประชาชนหลงเชื่อเพื่อเข้ากับฝ่ายของตน และจากการที่ประชาชนไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือการตรวจสอบนักการเมือง ซึ่งทำให้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ได้ตามอำเภอใจและนำไปสู่ความขัดแย้งในด้านของผลประโยชน์เกิดขึ้นได้

นอกจากนั้นความขัดแย้งทางการเมืองได้ส่งผลกระทบต่อการบริหารงาน อบต. เนื่องจากมีการแบ่งแยกกันเป็นพวกใครพวกมัน ทั้งในส่วนของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ที่มีทั้งที่ยึดติดอยู่กับกลุ่มอำนาจเดิมและที่เปลี่ยนใจไปอยู่กับกลุ่มอำนาจใหม่ ทำให้เกิดการแตกแยกภายในองค์กร เกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำงานทั้งในด้านนโยบายและด้านการบริหารงานทำให้งานขาดประสิทธิภาพล่าช้า ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมของการเลือกปฏิบัติต่อประชาชนเป็นกลุ่ม ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนในการติดต่อ ร้องเรียน ปรีกษาหารือเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทหลักในการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับประชาชนส่วนใหญ่และเกี่ยวข้องกับ การดำเนินวิถีชีวิตของประชาชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม และการพัฒนาให้เป็นท้องถิ่นที่เข้มแข็งและยั่งยืน และยังเป็นหน่วยงานที่ช่วยในการแบ่งเบาภารกิจของรัฐในการบริการสาธารณะแก่ประชาชนอีกด้วย แต่ในอีกด้านหนึ่งกลับพบว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ อบต. ที่เป็นอยู่ยังมีปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่มาก และในตัวขององค์กรเองซึ่งเป็นการเมืองภาคตัวแทนก็ยังไม่มีความมีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งยังเกิดปัญหาภายในองค์กรเนื่องมาจากการแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์จนกลายเป็นความขัดแย้งถึงขั้นเอาชีวิตกันก็มีหรือเกิดความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่เกิดขึ้น (ปธาน สุวรรณมงคล 2552: 116-117)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวนน้อย ตรีรัตน์และคณะ (2546) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับที่ต่ำ โดยได้ชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองระดับชาติ ข้าราชการ และบรรดานักธุรกิจ ขณะที่ความสัมพันธ์กับกลุ่มชุมชนและประชาชนไม่ค่อยจะปรากฏ ทำให้นอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาในการมีส่วนร่วมแล้ว ความสัมพันธ์เช่นนี้ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่โปร่งใสของการบริหารท้องถิ่น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและระบบอุปถัมภ์ยังก่อให้เกิดการไม่กล้าที่จะเข้าไปตรวจสอบหรือร้องเรียน แม้จะพบเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม และสอดคล้องกับงานวิจัยของสัมพันธ์ เศษะอริชและคณะ (2546) เรื่อง การประเมินผลความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจกรณี 9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีการแบ่งฝ่ายเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่สนับสนุนฝ่ายบริหารและฝ่ายที่สนับสนุนฝ่ายค้าน เมื่อมีการประชุมสภาก็มีการอภิปรายความคิดเห็นในเชิงของการแตกแยกทางความคิด บางแห่งมีการจัดสรรผลประโยชน์โดยที่สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนา และการนำงบประมาณลงสู่หมู่บ้านก็มีความขัดแย้งกันระหว่าง สมาชิก อบต. กับกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ที่มีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น จึงแสดงพฤติกรรมที่ไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมใด ๆ ของหน่วยงาน อบต.

ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองได้ส่งผลอย่างมากต่อการดำเนินนโยบายและการบริหารงานของ อบต. การแย่งชิงผลประโยชน์ท่ามกลางสมาชิก อบต. ประกอบกับการแตกแยกของผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำชุมชน และประชาชนภายในหมู่บ้านหรือระหว่างหมู่บ้านในตำบลเดียวกัน ตลอดจนการเข้ามาแทรกแซงการดำเนินงานภายใน อบต. ของกลุ่มต่าง ๆ ทำให้การทำงานของ อบต. ขาดความคล่องตัวในการทำงานให้แก่ชุมชนอย่างแท้จริง

2.2.4 ผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า ความขัดแย้งทางการเมืองมีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะความล้มเหลวของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ก่อให้เกิดความแตกสามัคคีในชุมชนและหมู่บ้าน ซึ่งผลของความขัดแย้งดังกล่าวทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเมืองท้องถิ่น จนส่งผลกระทบต่อการเมืองในระดับชาติได้ และย่อมแสดงให้เห็นว่าแนวคิดการกระจายอำนาจไม่สามารถที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นได้ในท้องถิ่น ได้อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ

จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า ผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นที่มาจากสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองนั้น ส่วนหนึ่งมาจากสังคมไทย ยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบอุปถัมภ์ที่ยังคงมีบทบาทสูงในทุกส่วนของสังคม การเมืองการบริหาร การเศรษฐกิจ ซึ่ง

เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ประกอบกับการที่ชุมชนท้องถิ่นมีความอ่อนแอจึงถูกแทรกแซงได้ง่าย โดยเรื่องต่าง ๆ ต้องยอมรับตกลงกันภายใต้เงื่อนไขของผลประโยชน์ ผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องถิ่นที่ขาดความเชื่อมโยงประสานกันทำให้ขาดการมีส่วนร่วมและทำให้ประชาชนเริ่มไม่ค่อยที่จะให้ความสำคัญและสนใจการเป็นความเบื่อหน่ายและรู้สึกเฉย ๆ กับการเมืองท้องถิ่นในที่สุด

ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นต้องแสดงผลงานให้ปรากฏแก่ประชาชน ซึ่งสิ่งที่ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น คือ การที่นักการเมืองท้องถิ่นคนใดจะมีความสามารถที่จะนำเองงบประมาณหรือโครงการเข้าหมู่บ้านได้มากกว่ากัน โอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งในครั้งต่อไปย่อมมีสูง เพราะการนำเองงบประมาณเข้าสู่หมู่บ้านได้เป็นการสร้างคุณค่าให้กับตัวสมาชิกหรือผู้บริหารให้เป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันดำรงราชานุภาพกับกรมการปกครอง (2539) ที่ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ต้องแสดงผลงานด้วยการจัดสรรงบประมาณพัฒนาหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนพึงพอใจและเลือกตั้งเข้ามาอีก ทำให้เกิดการขัดแย้งกันเพราะแย่งชิงกัน จนส่งผลให้ขาดการคล่องตัวในการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน และเกิดเป็นความล้มเหลวในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน ทั้งนี้เป็นเพราะการเมืองในองค์กรเป็นการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจแล้วนำอำนาจมาแสวงหาผลประโยชน์เพื่อใช้ป้องกันผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง (จุมพล หนิมพานิช 2543: 146-147) ทำให้ไม่สามารถที่จะกระจายผลประโยชน์ให้กับประชาชนได้ตามมติ ทำให้เกิดเป็นผลข้างเคียงที่ไม่พึงปรารถนา เป็นความคับข้องใจ ความกลัว วิตก การตีตัวออกห่าง หรือแม้แต่การอาฆาตเอาชีวิตกัน นำไปสู่การปฏิบัติงานที่ด้อยประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนวนน้อย ตรีรัตน์และคณะ (2546) ที่เห็นว่าการแทรกแซงจากกลุ่มอำนาจเดิม เช่น นักการเมืองระดับจังหวัด หรือผู้ที่มีอิทธิพลในพื้นที่ ทำให้ อบต. ขาดความคล่องตัวในการแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนและไม่อาจปรับการทำงานให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในเขต อบต. ได้ จากแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิกร ขวัญดี (2542) เรื่องการกระจายอำนาจกับระบบอุปถัมภ์: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นทำให้ระบบอุปถัมภ์เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยยึดถือเรื่องของผลประโยชน์มากขึ้นและถูกต่อต้าน โดยผู้ที่เห็นความสำคัญของผลประโยชน์ส่วนรวม โดยมีการโต้แย้งไม่เห็นด้วย และอาจมีการทะเลาะเบาะแว้งจนถึงขั้นรุนแรงได้

ดังนั้น การจะพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่นให้ดีขึ้นนั้น สิ่งที่ทำให้การตัดสินใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมีคุณค่าหรือมีคุณภาพ จะต้องมาจากกระบวนการตัดสินใจที่มีความยุติธรรมเปิดเผย และเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่เกิด

มาจากการชี้แนะของใคร เพราะพฤติกรรมเช่นนี้ไม่เอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยเท่าที่ควร ทำให้การประเมินคุณค่าเพื่อตัดสินใจทางการเมืองผิดไปจากที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ การสร้างประชาธิปไตยในท้องถิ่นไม่ใช่การสร้างการปกครองหรือการบริหารเป็นหลัก ต้องเป็นการปกครองที่ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบโดยตรงให้มากที่สุด แต่ระบบการเมืองไทยกลับไม่เป็นเช่นนั้น เพราะประชาชนไม่มีใครคิดว่าตนเป็นเจ้าของประชาธิปไตยหรือชุมชนท้องถิ่น ประชาชนออกไปเลือกตั้งโดยไม่ได้คำนึงถึงสาระหรือประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมักเลือกผู้ที่ยจ่ายเงินให้แก่ตนเอง การเมืองท้องถิ่นจึงไม่สามารถที่จะพัฒนาให้เป็นประชาธิปไตยตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญได้อย่างแท้จริง แต่กลับมีความขัดแย้งทางการเมืองมากขึ้นจนก่อให้เกิดการแข่งขันที่เพิ่มสูงและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นต่อไป

2.3 แนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ได้แสดงความเห็นที่ค่อนข้างจะเห็นด้วยกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในประเด็นของการกำหนดวุฒิการศึกษาของผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิก อบต. และการให้ลดจำนวนสมาชิกลงให้เหลือหมู่บ้านละ 1 คนก็ตาม แต่โดยรวมกลุ่มตัวอย่างพอใจกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็ได้กำหนดไว้เป็น 3 ประเด็น คือแนวทางแก้ไขด้านข้อกำหนดหรือกฎหมาย แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการบริหารงาน และแนวทางแก้ไขด้านชุมชนท้องถิ่น

จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ในภาพรวมของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยการพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบันที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากฝ่ายการเมืองและประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงควรที่จะมีการแก้ไขกฎหมายโดยกำหนดให้สมาชิก อบต. ต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากการพิจารณาหรือกำหนดว่าต้องเคยเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือทำงานด้านท้องถิ่นมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถมีความรู้และความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้นจะสามารถบริหารงานได้คล่องตัว บนหลักการที่ต้องตามกฎหมาย และสามารถลดความขัดแย้งลงได้ในระดับหนึ่ง และควร ได้มีการพิจารณาลดจำนวนสมาชิกลงให้เหลือหมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอคุลย์ รสศิริ (2548) เรื่องการศึกษาสาเหตุและผลกระทบความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดระยอง พบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. นั้น ควรหลีกเลี่ยงความขัดแย้งโดยการยอมรับกติกาประชาธิปไตย ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากต้องมี

การเลือกตั้งใหม่ในทุก ๆ 4 ปี ควรได้มีการกำหนดวุฒิการศึกษาของสมาชิก อบต. ให้เพิ่มสูงขึ้น โดยผู้สมัครสมาชิก อบต. ควรมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ เทียบเท่า นอกจากนั้นควรกำหนดให้สมาชิก อบต. ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น และควรลดจำนวนสมาชิกลงให้เหลือหมู่บ้านละ 1 คน หรือทำการปฏิรูปกระบวนการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่น คือ การเลือกตั้งควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองใหม่หรือกลุ่มการเมืองเล็ก ๆ หรือผู้สมัครอิสระสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้ และควรนำระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนมาใช้ร่วมกับระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สมัครอิสระหรือกลุ่มการเมืองเล็ก ๆ ได้มีโอกาสเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น (ปธาน สุวรรณมงคล 2552: 309)

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับการตอบสนองผลประโยชน์ ซึ่งอาจมาจากการไม่ลงรอยกัน การแบ่งสันปันส่วนที่ไม่ลงตัว การใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบเพื่อประโยชน์แห่งตนและพวกพ้อง ควรได้มีการพิจารณาและแก้ไขกฎหมายให้สามารถเอาผิดกับผู้บริหารท้องถิ่นหรือนักการเมืองท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกันทุกหน่วยงาน และควรให้ดำเนินการแก่ผู้ที่กระทำความผิดทั้งในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งและพ้นวาระไปแล้วโดยกำหนดระยะเวลาของคดีความไว้ตามความเหมาะสมแห่งเหตุที่กระทำความผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา

ในส่วนของชุมชนควรได้มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ในขณะเดียวกันก็สร้างพลังองค์กรประชาสังคมเพื่อการตรวจสอบ โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นและทำให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น ควรมีกฎหมายให้อำนาจแก่ประชาชนในการที่จะถอดถอนผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ (recall) โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการลงมติว่าเห็นด้วยหรือไม่หรือให้ออกเป็นข้อบัญญัติตำบล และให้มีการพิจารณาว่าควรให้มีพรรคการเมืองในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้เป็นสถาบันการเมืองในระดับท้องถิ่นอยู่ในระบบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งการพิจารณาให้พรรคการเมืองในระดับชาติมีสาขาของพรรคการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เป็นต้น ตลอดจนอาจจะเสนอให้มีการพิจารณาให้พรรคการเมืองระดับชาติเข้ามามีส่วนในการจัดระเบียบการเมืองท้องถิ่นขึ้นด้วยก็ได้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เริ่มเข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลในสังคมไทยมากขึ้น จึงทำให้มีกลุ่มองค์กรประชาสังคมเกิดขึ้นในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้เห็นประจักษ์ การใช้พลังกลุ่มและองค์กรชุมชนจะช่วยให้เกิดการถ่วงดุลขึ้นในระดับตำบล ที่สำคัญที่สุดจะช่วยมิให้กลุ่มผลประโยชน์ใด ๆ ใน

ชุมชนได้เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องได้อีกต่อไป (โกวิทย์ พวงงาม 2546 (ข): 128-129) นอกจากนี้ควรเสนอให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ดูแลและออกกฎหมายระเบียบ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่หน่วยงานต่าง ๆ โดยกำหนดความหมายที่ชัดเจนและจำแนกการกระทำที่เข้าข่ายการมีส่วนได้เสียตามระดับความรุนแรงเพื่อให้เป็นหลักในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปรับปรุงความถักหลั่นของกฎหมายที่ใช้บังคับให้มีผลเท่าเทียมกันทุกองค์กรและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรส่งเสริมความรู้ที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยใน อบต. เพื่อให้บุคคลทั้งที่เป็นสมาชิก อบต. ผู้บริหาร อบต. และประชาชนได้ทราบถึงบทบาท หน้าที่ และการปฏิบัติงานที่ควรมีอุดมการณ์เพื่อประชาชนและยึดหลักการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจเป็นสำคัญ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรศักดิ์ วงศ์อนันต์นนท์ (2541) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคต่อขีดความสามารถในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีของอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า มีความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ที่ควรให้มีการถ่วงดุลอำนาจด้วยการให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนวนน้อย ตรีรัตน์และคณะ (2546) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. จะสามารถช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่รุนแรงได้

สำหรับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในด้านของการบริหารงาน ส่วนกลางควรที่จะได้เร่งพิจารณาในการจัดสรรงบประมาณให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการแข่งขันงบประมาณหรือทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดแก่ภารกิจและงานที่ได้รับมอบหมายนั้นเป็นจำนวนมากดังนั้น ส่วนกลางโดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนในการกำหนดการจัดสรรงบประมาณตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนในการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นควรต้องมีความจริงใจที่จะทำตามที่ได้บัญญัติไว้เพื่อ อบต. จะได้นำมาบริหารงานจัดการให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ และเพื่อมิให้ฝ่ายตรงข้ามเอาไปเป็นประเด็นในการโจมตีว่าการบริหารไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิต ลั่นซ้าย (2526) เรื่อง บทบาทของข้าราชการปกครองส่วนภูมิภาค ในการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า ข้าราชการปกครองส่วนภูมิภาคยังเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นสถาบันทางการเมืองน้อยมาก เนื่องจากไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเพียงพอ และยังคงควบคุมจากส่วนกลาง นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งทางการเมืองในกิจการของท้องถิ่นอยู่เนื่อง ๆ และยังเห็นว่ารัฐบาลยังไม่ค่อยที่จะมั่นใจและไว้วางใจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่

ค้อยที่จะกระจายอำนาจให้อย่างจริงจังและจริงใจ ดังนั้น ส่วนกลางจึงควรปล่อยให้ท้องถิ่นได้ปกครองตนเองตามบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น

ในการบริหารงานของ อบต. ในปัจจุบัน พบว่า มีการนำเอาหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นหลักการที่ยอมรับในระดับสากลเข้ามาใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งจะทำให้การบริหารงานเกิดความชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นที่กระบวนการของการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมและมีเสถียรภาพทางการเมืองที่มั่นคง และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิคม เกิดขันหมาก (2545) เรื่อง การบริหารจัดการในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ใน อบต. มีการบริหารจัดการที่ไม่โปร่งใส บุคลากรทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำยังขาดความรับผิดชอบต่อประชาชน และยังมี ความขัดแย้งกันอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานควรได้มีการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม โดยผู้บริหารควรปกครองโดยใช้หลักของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักของความคุ้มค่า

การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการประนีประนอม การประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน การอาศัยกฎหมาย ระเบียบที่ไม่เป็นประโยชน์กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอันเป็นการยอมที่จะยุติความขัดแย้งโดยการไกล่เกลี่ยแบบพบกับครึ่งทางโดยมีคนกลางเป็นผู้ช่วยคู่กรณี โดยที่แต่ละฝ่ายจะต้องเสียสิ่งที่ตนอยากได้ลงบ้าง ด้วยการแลกเปลี่ยนความต้องการซึ่งกันและกัน โดยการเจรจาต่อรองและใช้วิธีการที่ไม่มีความรุนแรงในการยุติความขัดแย้งนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนัฐพร กสิบุตร (2552) เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือระงับความขัดแย้งเป็นการทำให้ความขัดแย้งสิ้นสุดลงได้ โดยการที่ทุกฝ่ายตกลงกัน โดยมีวิธีการในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ดังนี้ 1) วิธีชนะ-แพ้ โดยมีอีกฝ่ายหนึ่งชนะและอีกฝ่ายจะเป็นฝ่ายแพ้ 2) วิธีแพ้-แพ้ เป็นวิธีการที่ทุกฝ่ายไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการทั้งหมดหรืออาจเป็นเพียงบางส่วน โดยการประนีประนอมหรือมีลักษณะเป็นแบบพบกับครึ่งทาง และ 3) วิธีชนะทั้งคู่ เป็นวิธีที่คู่กรณีของความขัดแย้งประสบความสำเร็จและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ทั้งสองฝ่ายต้องการ ดังนั้น จึงเป็นผู้ชนะทั้งคู่

แนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านชุมชนท้องถิ่น ที่เห็นควรให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง และควรที่จะให้ความรู้ทางด้านการเมืองท้องถิ่นตาม

วิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจ รับรู้ และมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองท้องถิ่น โดยผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วย เพราะการเมืองท้องถิ่นจะเจริญก็ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีประชาชนเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยการกระตุ้นกระแสของการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนให้มีความสนใจ และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองท้องถิ่น เพราะปัญหาการเมืองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากการที่ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่น้อยมาก และยังขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สภาพของความเป็นจริงอย่างทั่วถึง จึงทำให้ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการยุบหรือชักจูงให้เข้ากับฝ่ายตน โดยการยื่นข้อเสนอและผลประโยชน์มาให้เป็นค่าตอบแทนหรือสิ่งของ

ปัจจุบันประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้และความเข้าใจการเมืองท้องถิ่นตามวิถีประชาธิปไตยที่น้อยมาก เนื่องจากมีพื้นฐานการศึกษาที่น้อยจึงทำให้การทำความเข้าใจและทัศนคติในเรื่องดังกล่าวเป็นไปได้ยากจึงควรที่จะให้การสนับสนุน นอกจากนั้นควรให้ประชาชนได้กล้าที่จะแสดงออกด้านความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเต็มที่และพร้อมที่จะเป็นตัวแทนในการชุมนุมเพื่อประสานเครือข่ายในภาคประชาชนในพื้นที่ร่วมกับท้องถิ่นใกล้เคียง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์อันจะเป็นการสร้างประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งนวนน้อย ตรีรัตน์และคณะ (2546) เห็นว่าการดำเนินงานต่าง ๆ ของ อบต. จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน อบต. ประชาชนต้องมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างอิสระ มีการจัดสรรอำนาจ มีความเท่าเทียมกันของคนในสังคมมีการรวมปัจจัยทางสังคม มีการคุ้มครองปกป้องสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน มีความยืดหยุ่นในโครงสร้างของการทำงานที่ตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. ก็จะสามารถช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือลดความขัดแย้งที่รุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง

ด้านสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2540) ได้มีการเสนอให้มีการสร้างความเข้มแข็งของ อบต. ซึ่งหมายถึง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในการเข้ามาใช้อำนาจผ่าน อบต. โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ต้องพัฒนาชาวบ้าน การพัฒนาชาวบ้านต้องมีการพัฒนาอย่างเชื่อมั่นในศักยภาพในการเรียนรู้ของชาวบ้านเอง เป็นการให้ชาวบ้านเป็นฝ่ายรุก กระบวนการพัฒนาต้องเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของชาวบ้าน โดยต้องคำนึงถึงลักษณะทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะทางจิตสำนึกทางการเมืองให้มากขึ้น

2. ต้องพัฒนาคนใน อบต. ทั้งสมาชิก อบต. ผู้บริหาร อบต. หรือแม้แต่ข้าราชการ ลูกจ้างฝ่ายประจำ หรือพนักงานจ้างใน อบต. เพื่อให้ได้มีการพัฒนาด้านแนวคิดและรวมไปถึงทัศนคติ ให้เปิดกว้างและเข้าใจเจตนารมณ์ของการมีหรือการเป็นหน่วยงาน อบต.

3. ต้องพัฒนาข้าราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะข้าราชการ ฝ่ายปกครองในอำเภอที่ยังมีแนวคิดและทัศนคติ ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาชน

4. ต้องมีการพัฒนาระบบการเมืองและระบบราชการไปพร้อม ๆ กันด้วย ตั้งแต่ในระดับย่อยที่สุด คือ รูปแบบการปกครอง อบต. ไปจนถึงจุดของความสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนระบบการเมืองก็มีความจำเป็นต้องถูกพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักการของการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนด้วย

สำหรับแนวคิดของ โกวิท วัฒนกุล (2546(ช): 129-130) เห็นว่า การเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยใน อบต. จะสามารถแก้ไขปัญหาคอขวดทางการเมืองได้ ดังนี้ 1) ให้สมาชิก อบต. ที่เข้ามาทำหน้าที่ฝ่ายบริหารควรผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง 2) ให้มีการกำหนดคุณสมบัติแก่ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต. และผู้บริหาร อบต. ให้สูงขึ้น 3) ฝ่ายบริหารแสดงบัญชีการใช้จ่ายงบประมาณให้แก่สมาชิก อบต. ประชาชนและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ได้ทราบอย่างเปิดเผย และ 4) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ องค์กรชุมชนต่าง ๆ ได้เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้ง

ในปัจจุบันจะพบว่ามีความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ที่ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงตามมา ฉะนั้น จึงจำเป็นและควรที่จะได้มีการศึกษาถึงปัญหาดังกล่าวเพื่อจะสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ทันที่ และยังเป็นการเสริมสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการพัฒนาความก้าวหน้าในโอกาสต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยเบื้องต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 องค์กรบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่องค์กรบริหารส่วนตำบลเกิดความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารกับฝ่ายพนักงานส่วนตำบล และฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายพนักงานส่วนตำบล เพื่อหาสาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และจะได้

เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในกรณีดังกล่าวได้อย่างตรงประเด็นและสามารถแก้ไข
ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ควรที่จัดให้มีการฝึกอบรมและให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักการเมืองท้องถิ่นทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้มีความรู้และความเข้าใจถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ของตนเองและการทำหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการ อบต. ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ สร้างการยอมรับกติกาตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อปรับทัศนคติของการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและควรจัดให้มีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจความรักความสามัคคีระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายพนักงานส่วนตำบล ตลอดจนประชาชนทุกกลุ่ม ทุกองค์กร เพื่อลดและหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้

3.1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ควรใช้หลักในการบริหารงานให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยและใช้วิธีการบริหารงานแบบบูรณาการระหว่างผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ร่วมกัน มีการร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดหลักการยอมรับเสียงข้างมาก ขณะเดียวกัน ก็รับฟังเสียงข้างน้อยด้วย ในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ควรได้ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยใช้วิธีการจัดทำประชาคมหมู่บ้านและตำบล หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อประชาชนจะได้มีส่วนร่วมและเข้าใจการเมืองท้องถิ่น ได้ดียิ่งขึ้น

3.1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ควรจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยภาคประชาสังคม เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้เรื่องราวข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะให้ประชาชนได้ทราบว่า อบต. คืออะไร จัดตั้งมาเพื่อมีวัตถุประสงค์อย่างไร และมีความสำคัญกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น และต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างไร โดยให้ประชาชนได้เรียนรู้และทำกิจกรรมทางการเมืองควบคู่ไปพร้อม ๆ กัน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอำนาจการเมืองในระดับชาติที่มีผลต่อการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2.2 ควรได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดในการกระจายอำนาจส่งผลกระทบต่อความขัดแย้งทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเชิงลึกต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองทัพบก (2542) “รายงานสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ห้วง 2546-2550” ค้นคืนวันที่ 10 มีนาคม 2553
จาก http://www.rta.mith/ndc-4414/part_1.htm/
- โกวิทย์ พวงงาม (2542) *การปกครองท้องถิ่นไทย* กรุงเทพมหานคร วิญญูชน
- _____ . (2546 ก) *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต* พิมพ์ครั้งที่ 4
แก้ไขเพิ่มเติม กรุงเทพมหานคร มิตรภาพ
- _____ . (2546 ข) *วิพากษ์ไทย* กรุงเทพมหานคร มิตรภาพ
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2546) *การเมืองไทย* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- จุมพล หนีมนพานิช (2543) “อำนาจกับการเมืองในองค์กร” ใน *รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์
18 ปี รัฐศาสตร์ มสธ.* กรุงเทพมหานคร พิมพ์อักษร
- _____ . (2547) *ผู้นำ อำนาจและการเมืองในองค์กร* พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาราช
- จงศักดิ์ สุวรรณประดิษฐ์ (2521) “ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างคณะมนตรีกับสภาเทศบาล
ศึกษาเปรียบเทียบกรณีของเทศบาลเมืองสระบุรี เทศบาลตำบลหนองแค และ
เทศบาลตำบลแก่งคอย” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชา
การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชนินทร์ ชุณหพันทรัพย์ (2544) “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับความขัดแย้ง” ใน *เอกสาร
การสอนชุดวิชาองค์การและการจัดการ* หน่วยที่ 11 หน้า 93-142 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- ชลัท ประเทืองรัตนา (2542) “การเมืองของการประชาวิจารณ์: กรณีแก้ไขความขัดแย้งโดยการ
กำจัดกากอุตสาหกรรม ตำบลตาสีหรี อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง” วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชโลธร ผาโคตร (2521) “การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทยระยะพุทธศักราช 2517-2519: ศึกษา
ในด้านนโยบายการกระจายอำนาจ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2533) *ทำทนายการเมือง: ความรุนแรงและการไม่ใช้ความรุนแรง*
กรุงเทพมหานคร มูลนิธิโกมลคีมทอง

- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2530) *ปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย* กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชาญศักดิ์ ถวิล (2544) “การซื้อขายคะแนนเสียงเลือกตั้ง: ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ในเขตตำบลแขงบาดาล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์” ใน *รายงานวิจัยเรื่อง บทเรียนจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้ดีขึ้น* กรุงเทพมหานคร สถาบันพระปกเกล้า (หน้า 1-17)
- ชาติชาย ไชยพิมล (2540) “ความขัดแย้งทางการเมืองในการกำหนดนโยบาย: ศึกษาเฉพาะกรณีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เฉพาะมาตรา 198-199 สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย (กันยายน 2535 – มกราคม 2537)” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชำนาญ นิ่มนวล (2544) “ปัญหาความขัดแย้งด้านผลประโยชน์และระบบพวกพ้อง: ศึกษาเฉพาะกรณีกองคลังพัสดุ กรมเทคนิคยุทธโยธาทหาร” สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์กร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก
- จิตพงษ์ บุญญานุวัตร (2553, 10 พฤษภาคม) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ สัมภาษณ์โดย จริญญาศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539) *การปกครองท้องถิ่นไทย* กรุงเทพมหานคร กรมการปกครอง
- เชี่ยวชาญ อาศุวัฒน์กุล (2538) “ความขัดแย้งในองค์กร” ใน *เอกสารการสอน ชุดวิชาการบริหารและการพัฒนาองค์กร* หน่วยที่ 6 หน้า 247 – 306 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- ไชยยันต์ รัชชกุล (2532) “ความขัดแย้งในบริบทของสันติศึกษา” ใน *เอกสารการสอน ชุดวิชาสันติศึกษา* หน่วยที่ 2 หน้า 25-52 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์
- ถาวร พรหมมีชัย (2522) “ปัญหาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์” วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ทิวา บุญคิ้ว (2553, 8 พฤษภาคม) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า สัมภาษณ์โดย
จริญญาศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลซำป่า
- ทินกร ตากรวด (2553, 15 พฤษภาคม) นายกองการบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด สัมภาษณ์โดย
จริญญาศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด
- เทพพนม เมืองแมน (2540) *พฤติกรรมองค์กร พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

- ทเนศวร์ เจริญเมือง (2550) *100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2544-2544* กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นพ ศรีบุญนาท (2545) *พฤติกรรมองค์การ* กรุงเทพมหานคร สุทรไพศาล
- นวนน้อย ตรีรัตน์ และคณะ (2546) “รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ
การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” กรุงเทพมหานคร
สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- เนตรนรินทร์ คำบุญเรือง (2553, 9 พฤษภาคม) นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชัยจำปา สัมภาษณ์
โดยจรรยาศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา
- นัฐพร กลสินบุตร (2552) “แนวทางในการบริหารจัดการความขัดแย้งในองค์การส่วนตำบลจังหวัด
สมุทรสาคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและ
พัฒนาประชาคมเมืองในชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ปธาน สุวรรณมงคล (2547) *การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2552) *การเมืองท้องถิ่น: การเมืองของใคร โดยใคร เพื่อใคร* กรุงเทพมหานคร
พิมพ์อักษร
- ปธาน สุวรรณมงคล และเสนีย์ คำสุข (2547) “วิทยาการทางรัฐศาสตร์และการเมืองร่วมสมัย”
ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตรัฐศาสตร์*
หน่วยที่ 1 หน้า 1-43 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- ปธาน สุวรรณมงคล และฐปนรรต พรหมอินทร์ (2537) *รายงานการวิจัยการสำรวจผลงานที่
เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ประมวล รุจนเสรี (2547) *การใช้อำนาจเป็นธรรมชาติของมนุษย์* กรุงเทพมหานคร สุขุมรุจนเสรี
- ประดิษฐ์ สิ้นธุไชย (2553, 11 พฤษภาคม) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
สัมภาษณ์โดย จรรยาศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
- ประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย (2531) “ความขัดแย้งในท้องถิ่น: ศึกษากรณีของเทศบาลเมือง
นครศรีธรรมราช” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง
บัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประเชิญ ขำสม (2553, 17 พฤษภาคม) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น
สัมภาษณ์โดย จรรยาศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น
- พรนพ พุกกะพันธ์ (2542) *การบริหารความขัดแย้ง* กรุงเทพมหานคร ว.เพ็ชรสกุล
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2531) *รัฐศาสตร์เชิงประจักษ์* กรุงเทพมหานคร ชนวิชัยการพิมพ์

- “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542” กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
- “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546” กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
- พิภพ วงษ์เงิน (2547) *พฤติกรรมองค์การ* กรุงเทพมหานคร รวมสาส์น (1997)
- พิศาล พุ่มพวง (2553, 17 พฤษภาคม) นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น สัมภาษณ์โดย จริญญาศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น
- ภูสิต สมจิตต์ (2535) “การเมืองในกระบวนการกำหนดงบประมาณของท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วสันต์ เหลืองประภัสสร และมารุต วันทนากการ (2547) “ภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ใน *ประมวลสาระ ชุดวิชาประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่น* หน่วยที่ 8 หน้า 54-56 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- วสิน เข้มนักิจ (2553, 13 พฤษภาคม) นายองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ สัมภาษณ์โดย จริญญาศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ
- วุฒิสาร ตันไชย (2546) “การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ใน *ประมวลสาระ ชุดวิชาประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่น* หน่วยที่ 8 หน้า 54-56 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- วินัย คุลานุสน (2553, 13 พฤษภาคม) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ สัมภาษณ์โดย จริญญาศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ
- ศาสวัต เฟ่งแพ (2543) “ความขัดแย้งและการแก้ไขความขัดแย้งในสังคม: ศึกษากรณีโครงการก่อสร้างท่อก๊าซยานา” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครองคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2545) *องค์การและการจัดการ ฉบับมาตรฐานปรับปรุงใหม่* กรุงเทพมหานคร ธรรมสาร
- ศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา (2533) “ความขัดแย้งในการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองอุทัยธานี (พ.ศ. 2528-2533)” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล (2545) *การปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชน* กรุงเทพมหานคร คบไฟ

- สถาบันดำรงราชานุภาพและกรมการปกครอง (2539) “รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบล” กรุงเทพมหานคร กรมการปกครอง
- สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบทจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2540) รายงานการศึกษารูปแบบ
และแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลระยะที่สอง
กรุงเทพมหานคร สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สกุณา มอญพันธ์ (2553, 21 พฤษภาคม) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น สัมภาษณ์
โดย จรูญศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น
- สมคิด เตศไพฑูรย์ และคณะ (2548) “รายงานวิจัย เรื่อง การปรับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการ
กระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น” กรุงเทพมหานคร มิสเตอร์ก๊อปปี้
- สมบัติ จันทร์วงศ์ (2536) เลือกดั่งวิกฤต: ปัญหาและทางออก กรุงเทพมหานคร คบไฟ
- สมเจตน์ พันธุ์โฆษิต (2520) “ความขัดแย้งในการบริหารงานของเทศบาลระหว่างเทศมนตรีกับ
พนักงานเทศบาล: ศึกษาถึงบุคลิกภาพทางการบริหารงานของนายกเทศมนตรีและ
ปลัดเทศบาล” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมโภช ตะกุดเงิน (2553, 20 พฤษภาคม) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง สัมภาษณ์โดย
จรูญศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
- สร้อยตระกูล (ศิวานนท์) อรรถมานะ (2545) พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์
พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2547) ทฤษฎีสังคมวิทยาเนื้อหาและแนวทางการใช้ประโยชน์เบื้องต้น
พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สันติ พุกฤษ์สูง (2553, 15 พฤษภาคม) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด
สัมภาษณ์โดย จรูญศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด
- สัมพันธ์ เตชะอธิกและคณะ (2546) อบต. เทศบาล อบจ. อำนาจของใคร? ขอนแก่น สถาบันวิจัย
และพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สัมพันธ์ อ่อนนวล (2553, 25 พฤษภาคม) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด สัมภาษณ์โดย
จรูญศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546) ผลการวิจัยเรื่องความขัดแย้งระหว่าง
ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม กรุงเทพมหานคร
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

- สิทธิกร ขวัญดี (2542) “การกระจายอำนาจกับระบบอุปถัมภ์: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวรรณ พุดธนา (2548) “ปัจจัยและผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุคิด ลั่นชัย (2526) “บทบาทของข้าราชการปกครองส่วนภูมิภาคในการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีภาคใต้ของประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุจิต บุญบงการ (2546) การวิเคราะห์การเมือง ใน เอกสารประกอบการบรรยาย ชุมวิชาการวิเคราะห์การเมืองและระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- สุพิน เกษาคูปต์ (2537) พฤติกรรมองค์การ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุรศักดิ์ วงศ์อนันต์นันท์ (2541) “ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคต่อขีดความสามารถในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา” ภาคนิพนธ์พัฒนศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- เสกสรร ประเสริฐกุล (2543) “รัฐไทยในศตวรรษที่ 21” (ออนไลน์) สารสังเขป ค้นคืนวันที่ 10 มีนาคม 2553 จาก http://pxp.nokkrob.org/method/method_talk2.htm
- เสริมศักดิ์ วิศาลกรณ์ (2540) ความขัดแย้งการบริหารเพื่อสร้างสรรค์ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ดันฮ้อแกรมมี
- หรั นพคุณ (2553, 9 พฤษภาคม) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา สัมภาษณ์โดย จริญญา ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา
- อภิญา รัตนมงคลมาส (2532) “การแก้ไขความขัดแย้ง” ใน เอกสารการสอนชุด วิชาสันติศึกษา หน่วยที่ 6 หน้าที่ 161-193 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์
- อรทัย ก๊กผล (2546) “ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม: กรณีศึกษากรณีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น” (ออนไลน์) สารสังเขป ค้นคืนวันที่ 30 เมษายน 2553 จาก <http://www.local.moi.go.th/coi.doc>

- อนันต์ ป่านทอง (2553, 11 พฤษภาคม) นายองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง สัมภาษณ์โดย
จรรยาศรี ตั้งเสถียร ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
- อดุลย์ รสศิริ (2548) “สาเหตุของผลกระทบและความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการเมืองการปกครอง
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- อรุณ รักรธรรม (2538) *ทฤษฎีองค์การและพฤติกรรมองค์การ* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
เอส แอนท์ จีกราฟฟิค
- อิสเรศ ฐิติมานะกุล (2526) “บทบาทของระบบราชการในการพัฒนาสถาบันการเมืองการปกครอง
ท้องถิ่นและทัศนคติของสมาชิกสถาบันการเมืองการปกครองท้องถิ่นต่อบทบาทของ
ระบบราชการ: ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาจังหวัดตรังและจังหวัดสมุทรสงคราม”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543) *เหตุอยู่ที่ท้องถิ่น: ปัญหาการเมืองการปกครองในระดับชาติอันสืบ
เนื่องมาจากการปกครองท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอ* กรุงเทพมหานคร บริษัทการพิมพ์
- Kriesberg, Louis. (1973). *The Sociology of Social Conflict*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice
Hall.
- Myer, David D. (1983) *Social Psychology*. Tokyo: McGraw-hill International Book.
- Robbins, Stephen P. (1998). *Organization Behavior*. New Jersey: Upper saddle River Prentice
Hall, A. Simon & Schuster.
- Weber, Max (1967) “Politics as a Vocation” in *Max Weber: Essays in Sociology*.
translated edited by H.H. Gerth and C. Wright Mills. New York: Oxford University
Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ถามกลุ่มตัวอย่าง

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง หรือตามความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์จะถือเป็นความลับที่สุด ผู้ศึกษาจะนำคำตอบหรือความคิดเห็นของท่านมาประมวลและวิเคราะห์เพื่อการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นไปเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงวิชา การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งจะสำเร็จได้ด้วยดีหากได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลจากท่าน และขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

3. แบบสัมภาษณ์การวิจัยฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

3.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

3.2 ตอนที่ 2 สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

3.3 ตอนที่ 3 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

3.4 ตอนที่ 4 แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหาร

ส่วนตำบล

สัมภาษณ์วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

สถานที่สัมภาษณ์ _____ เวลา _____

ผู้สัมภาษณ์ _____

ผู้ให้สัมภาษณ์ _____

ประเด็นในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ _____
2. เพศ _____
3. อายุ _____
4. การศึกษา _____
5. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง _____
6. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง _____ ปี

ตอนที่ 2 สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ

ท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ท่านคิดว่าสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเด็นต่อไปนี้มีผลมากน้อยเพียงใด อย่างไร

2.1 สาเหตุจากแนวคิดการกระจายอำนาจ

2.1.1 การกระจายอำนาจหรือการถ่ายโอนภารกิจนำไปสู่การแข่งขันเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2.1.2 การจัดโครงสร้างในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีมติการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติที่ชัดเจน

2.1.3 การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นยังไม่มีอิสระอย่างแท้จริง ยังขึ้นอยู่กับอำนาจส่วนกลาง

2.2 สาเหตุจากปัจจัยความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคล

2.2.1 การมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกัน

2.2.2 การมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน

2.2.3 การมีความรู้สึก การรับรู้เรื่องทางการเมืองที่แตกต่างกัน

2.3 สาเหตุการไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน

2.3.1 การมีทรัพยากรหรืองบประมาณอย่างจำกัด

2.3.2 การไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณค่าตามต้องการ

2.3.3 การไม่ลงรอยกันในการจัดสรรหรือแบ่งปันผลประโยชน์

2.4 สาเหตุการใช้อำนาจทางการเมือง

2.4.1 การแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของการเกื้อหนุนระหว่าง
กลุ่มอำนาจการเมืองระดับชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มอิทธิพล

2.4.2 การใช้ตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนกลุ่ม พวกพ้องของตนให้ได้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองสูงขึ้น

2.4.3 การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง

2.5 สาเหตุของข้อกำหนด และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 ความไม่ชัดเจนและการมีช่องว่างของระเบียบกฎหมาย ทำให้เป็นช่องทางใน
การแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมือง

2.6 ข้อคิดเห็น (สาเหตุอื่น ๆ)

**ตอนที่ 3 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
ท่าหลวง จังหวัดลพบุรี**

ท่านคิดว่าความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่งผลกระทบต่อ
องค์การบริหารส่วนตำบลในประเด็นต่อไปนี้หรือไม่ และมีผลมากน้อยเพียงใด หรืออย่างไร

3.1 ผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

3.1.1 มีการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้น

3.1.2 มีส่วนทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในระบบการเลือกตั้ง

3.2 ผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น

3.2.1 มีการทุจริตการเลือกตั้งเพิ่มขึ้น

3.2.2 มีการแข่งขันการเมืองสูงขึ้นและรุนแรง

3.2.3 ขาดการโปร่งใสในการทำงาน

3.3 ผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.3.1 ด้านการดำเนินนโยบาย

ก. ประชาชนไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ข. ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

3.3.2 ด้านการบริหารงาน

ก. ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ค่าใช้จ่ายไม่เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด

ข. ทำให้เกิดการแตกแยกในองค์กร ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน

ค. ทำให้ประชาชนเดือดร้อนในการติดต่อ หรือใช้บริการงานราชการของ อบต.

3.4 ผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น

3.4.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนล้มเหลวเนื่องจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างแท้จริง

3.4.2 เกิดการแตกความสามัคคีในชุมชนและหมู่บ้าน

3.4.3 ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเมืองท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ
การเมืองระดับประเทศชาติ

3.4.4 ไม่สามารถที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นได้
อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ

**ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี**

ท่านคิดว่าข้อเสนอแนะต่อไปนี้จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองใน
องค์การบริหารส่วนตำบลได้หรือไม่ อย่างไร

4.1 แนวทางแก้ไขด้านข้อกำหนดหรือกฎหมาย

4.1.1 ควรให้ผู้สมัครสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับ
มัธยมศึกษาปีที่ 6

เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.1.2 ควรลดจำนวนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เหลือหมู่บ้านละ 1 คน
เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.1.3 ควรพิจารณาเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ให้รัดกุมชัดเจนเพื่อไม่ให้เป็น
ช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์
เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.1.4 ควรได้พิจารณาจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อตรวจสอบการทำงาน เช่น หน่วยงาน
ป.ป.ช. ประจำจังหวัด
เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.2 แนวทางแก้ไขด้านการบริหารงาน

4.2.1 ควรเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น

เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.2.2 ใช้หลักการบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน
เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.2.3 ใช้หลักในการประนีประนอม การประสานผลประโยชน์ การไกล่เกลี่ย โดย
ใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือคนกลางเข้ามาแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.2.3 จัดให้มีการฝึกอบรมผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้มี
ความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย บทบาท อำนาจ และหน้าที่ของตนเองต่อท้องถิ่น
เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.2.4 สร้างจิตสำนึกโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและการบริหาร

ท้องถิ่น

เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.3 แนวทางแก้ไขด้านชุมชนท้องถิ่น

4.3.1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นของตนอย่างแท้จริง

เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.3.2 ควรให้ความรู้การเมืองท้องถิ่นตามวิถีทางประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและรับรู้ และมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองท้องถิ่น

เห็นด้วย เหตุผล

ไม่เห็นด้วย เหตุผล

4.4 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล (อื่น ๆ)

ภาคผนวก ข
รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ชื่อ นายอนันต์ ปานทอง เกิดวันที่ 3 กันยายน 2494 อายุ 59 ปี
การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (กศน.) ปัจจุบันกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาชีพหลัก ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ค้าขาย)
ประวัติการทำงาน
  - ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลท่าหลวง ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 จนถึง พ.ศ. 2552 รวม 13 ปี
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
  - ตั้งแต่วันที่ 21 มิถุนายน 2552 หมดวาระวันที่ 20 มิถุนายน 2556
2. ชื่อ นายทินกร ตากรวด เกิดวันที่ 30 กันยายน 2503 อายุ 50 ปี
การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
อาชีพหลัก ประกอบธุรกิจส่วนตัว และทำการเกษตร
ประวัติการทำงาน
  - ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลแก่งผักกูด ตั้งแต่ พ.ศ. 2536 จนถึง พ.ศ. 2550 รวม 14 ปี
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด
  - ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2550 หมดวาระวันที่ 29 กันยายน 2554
3. ชื่อ นายพิศาล พุ่มพวง เกิดวันที่ 26 สิงหาคม 2510 อายุ 43 ปี
การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
อาชีพหลัก ทำการเกษตร
ประวัติการทำงาน
  - ดำรงตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น ตั้งแต่ พ.ศ. 2551
จนถึง พ.ศ. 2552
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น
  - ตั้งแต่วันที่ 17 มกราคม 2553 หมดวาระวันที่ 16 มกราคม 2557

4. ชื่อ สิบเอกวสิน เขม้นกิจ เกิดวันที่ 19 เมษายน 2512 อายุ 41 ปี
 การศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และ
 ระดับปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 อาชีพหลัก ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 ประวัติการทำงาน
 - ดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการบริหาร อบต. หัวลำ ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 จนถึง พ.ศ. 2548
 - ดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 จนถึง พ.ศ. 2552
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ
 - ตั้งแต่วันที่ 31 กรกฎาคม 2552 หมดวาระวันที่ 30 กรกฎาคม 2556
5. ชื่อ นายเนตรนรินทร์ คำบุญเรือง เกิดวันที่ 12 ธันวาคม 2512 อายุ 41 ปี
 การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 อาชีพหลัก ทำการเกษตร
 ประวัติการทำงาน
 (ลงสมัครการเมืองท้องถิ่นเป็นครั้งแรกโดยสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งนายก อบต.)
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา
 - ตั้งแต่วันที่ 31 สิงหาคม 2551 หมดวาระวันที่ 30 สิงหาคม 2555

กลุ่มประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ชื่อ นายประดิษฐ์ สินธุไชย เกิดวันที่ 5 กรกฎาคม 2510 อายุ 43 ปี
 การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 อาชีพหลัก ทำการเกษตร
 ประวัติการทำงาน
 - ดำรงตำแหน่ง ประธานสภา อบต. ท่าหลวง ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 จนถึง พ.ศ. 2552
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง
 - ตั้งแต่วันที่ 6 กันยายน 2552 หมดวาระวันที่ 5 กันยายน 2556

2. ชื่อ นายสันติ พฤกษ์สูง เกิดวันที่ 25 กรกฎาคม 2500 อายุ 53 ปี
 การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (กศน.)
 อาชีพหลัก ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 ประวัติการทำงาน
 - ดำรงตำแหน่ง ประธานสภา อบต. แก่งผักกูด ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 จนถึง พ.ศ. 2550
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด
 - ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2550 หมดวาระวันที่ 29 กันยายน 2554
3. ชื่อ นายประเชิญ ขำสม เกิดวันที่ 16 ธันวาคม 2502 อายุ 51 ปี
 การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 อาชีพหลัก ทำการเกษตร
 ประวัติการทำงาน
 - ดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภา อบต. หนองผักแว่น ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 จนถึง พ.ศ. 2543
 - ดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภา อบต. หนองผักแว่น ตั้งแต่ พ.ศ. 2543 จนถึง พ.ศ. 2547
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น
 - ตั้งแต่วันที่ 31 สิงหาคม 2551 หมดวาระวันที่ 30 สิงหาคม 2555
4. ชื่อ นายวินัย กุลานุสน เกิดวันที่ 23 มีนาคม 2508 อายุ 45 ปี
 การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลพบุรี
 อาชีพหลัก ทำการเกษตร
 ประวัติการทำงาน
 - ดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภา อบต. หัวลำ ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 จนถึง พ.ศ. 2552
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ
 - ตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม 2552 หมดวาระวันที่ 5 ตุลาคม 2555
5. ชื่อ นายหรั่ง นพคุณ เกิดวันที่ 22 ธันวาคม 2494 อายุ 59 ปี
 การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 อาชีพหลัก ทำการเกษตร
 ประวัติการทำงาน
 (ลงสมัครการเมืองท้องถิ่นครั้งแรกโดยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล)
 ปัจจุบันได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจำปา
 - ตั้งแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2551 หมดวาระวันที่ 30 สิงหาคม 2555

กลุ่มปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ชื่อ นายสมโภช กะตุคเงิน เกิดวันที่ 13 ตุลาคม 2504 อายุ 49 ปี
การศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประวัติการรับราชการ
  - ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2548
  - ตำแหน่ง รองปลัดเทศบาลตำบลบ้านท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2548 ถึง พ.ศ. 2551
 ปัจจุบันรับราชการ
  - ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน
2. ชื่อ นายสัมพันธ์ อ่อนนวล เกิดวันที่ 20 กันยายน 2501 อายุ 52 ปี
การศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประวัติการรับราชการ
  - ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ปกครองอำเภอ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2534 ถึง พ.ศ. 2547
 ปัจจุบันรับราชการ
  - ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งผักกูด อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน
3. ชื่อ นางสาวสุกญา มอญพันธ์ เกิดวันที่ 4 มีนาคม 2513 อายุ 40 ปี
การศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ
ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประวัติการรับราชการ
  - เริ่มรับราชการตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2539
 ปัจจุบันรับราชการ
  - ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

4. ชื่อ นายชิตพงษ์ บุญญาวัตร์ เกิดวันที่ 12 มิถุนายน 2499 อายุ 54 ปี
 การศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ
 ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ประวัติการรับราชการ

- เริ่มรับราชการตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ อำเภอท่าหลวง
 จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2540

ปัจจุบันรับราชการ

- ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวลำ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

5. ชื่อ ว่าที่ร้อยโททิวา บุญคิ้ว เกิดวันที่ 30 กันยายน 2511 อายุ 42 ปี
 การศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ
 ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ประวัติการรับราชการ

- ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทะเลวังวัด อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี
 พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2542
- ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยขุนราม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
 พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2543
- ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทะเลวังวัด อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี
 พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2547

ปัจจุบันรับราชการ

- ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี
 ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อและคุณวุฒิของผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

- ชื่อ   ดร.พลวิทย์ เกิดมี
- วุฒิการศึกษา   ปริญญาเอกด้านการจัดการและการนิเทศ มหาวิทยาลัย U.P. ประเทศฟิลิปปินส์
- การทำงาน   รองผู้อำนวยการสำนักงานติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
- ผลงานทางวิชาการ การวิจัยการจัดการศึกษาดมความสามารถทางการจัดการศึกษาระดับอำเภอ
ทั่วประเทศ ในสังกัดคณะกรรมการประถมศึกษา พ.ศ. 2534
- ชื่อ   นางสาววาสนา กิจประชากร
- วุฒิการศึกษา   ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- การทำงาน   นักบริหารงาน อบต. 7 (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) ตำบลวังห้ว
อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
- ผลงานทางวิชาการ บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการ
พัฒนาท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2542
- ชื่อ   นายไชยสิทธิ์ กิจประชากร
- วุฒิการศึกษา   ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- การทำงาน   นักบริหารงาน อบต.7 (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) ตำบลเขาพระ
อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
- ผลงานทางวิชาการ ความพึงพอใจของข้าราชการก่อนและหลังการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2546
- ชื่อ   จำสิบตรีสุรเจต สุดตา
- วุฒิการศึกษา   ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- การทำงาน   นักบริหารงานเทศบาล 7 (ปลัดเทศบาลตำบล) ตำบลบ้านดอน อำเภออุทุมพร
จังหวัดสุพรรณบุรี
- ผลงานทางวิชาการ การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ต่อกรณีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มที่มี
แอลกอฮอล์ของเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านดอน พ.ศ. 2552

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวจรรยาศรี ตั้งเสถียร
วัน เดือน ปีเกิด	7 พฤศจิกายน 2508
สถานที่เกิด	เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2537
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลทุ่งคลี อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี
ตำแหน่ง	นักบริหารงานเทศบาล ระดับ 7 (ปลัดเทศบาลตำบล)